

ÇUKUROVA ÖDÜLÜ 2024

çukurova
sanat girişimi

Çukurova Sanat Girişimi Yayınları:33

Bu kitap,

ÇUKUROVA ÖDÜLÜ 2024 kapsamında Çukurova Sanat Girişimi tarafından yayımlanmıştır. Çukurova Sanat Girişimi web sitesinde dileyen herkesin görüşüne açıktır.

İÇİNDEKİLER

Yaşasın TYS / Çetin Yiğenoğlu	4
Çukurova Sanat Girişimi (ÇSG)	6
Çukurova Ödülü	7
Torosların Boğası / Çetin Yiğenoğlu	8
Çukurova Ödülü 2024 Türkiye Yazarlar Sendikası'nın	11
“Yazar kadınmış!” / Yaşar Öztürk	12
Türkiye Yazarlar Sendikası	
Baskılar Altında Elli (50) Yıl! / Suna Aras	18
Zamanın sarkacında TYS yılları / C. Hakkı Zariç	24
Dünyanın Bütün Kalemlerini Birleştirme Düşünü Kurduran TYS / Nalan Çelik.	28
TYS Hep Yanımızdaydı / Güney Özkılınç	31
TYS Şair ve Yazarları Bir Arada Tutar / Nisa Leyla	33
Kursağımda Kalan Sevinç / Yaşar Erkmen	34
Yazın Emekçisi ve Onun Sendikası / Dursaliye Şahan	37
Türkiye Yazarlar Sendikası Elli Yaşında / Nuray Gök Aksamaz	38
TYS Deyince / Öner Yağcı	49
Türkiye Yazarlar Sendikası Benim Ailem / Nedime Köşgeroğlu	53
Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Büyüklüğü / Nazmi Bayrı	55
TYS Ankara Temsilcisi Olarak Geçen Yıllarım / Zerrin Taşpınar	57
TYS Yönetiminde Dört Yıl / Feyza Hepçilingirler	60
TYS'li Yıllar:1990'lar / Hasan Öztoprak	64
Türkiye Yazarlar Sendikası'yla Birlikte Yürümek... / Gülsüm Cengiz	67
Mekanlarıyla Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) / Nükhet Eren	77

Adnan Özyalçınar'le iki Söyleşi

Adnan Özyalçın: “Toplumdaki Çöküntünün Yazını, Yayıncılığı Olumsuz Etkilediğini Söyledi” / Çetin Yiğenoğlu	81
Adnan Özyalçın’le Öykü Anlayışı Üzerine... / Cemil Okyay	84
Belgelerle TYS Tarihçesi	
Türkiye Yazarlar Sendikasının Tarihçesi	87
Yaşar Kemal TYS’nin İlk Yıllarını Anlatıyor / Alpay Kabacalı	95
Sendikaya Üye Olabilme Şartları	99
TYS Müze ve Belgeliği	104
Mustafa Köz’le söyleşi / Gökçe Uygun Saray Deposundan Kütüphaneye	113
Artık Aramızda Olmayan TYS Başkanları Belgelikte Yerlerini Aldı	115
TYS Yayınları	
Kitaplar	119
Yayınlanmış Kültür Sanat Dergileri ve Ededi Değer Taşıyan Haber Bültenleri	123
Fotoğraflarla Türkiye Yazarlar Sendikası	127
TYS Adana Temsilciliği ve Çukurova Kitap Fuarı Etkinliklerinden	138
TYS 50.Yıl Bildirisi	144

YAŞASIN TYS

Çetin Yiğenoğlu

Eşi-benzeri görülmedik gerilimli bir dönemde kuruldu Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS). 61 Anayasası sonrası görece demokratik kazanımların elde edildiği güneşli dönemde 68 meltemiyle çiçeklenmişti ülkemiz.

Egemen yapıyı çok rahatsız etti gün ışığı. 2. Paylaşım Savaşından sonra siyasal İslama aralanan kapıdan giren karanlığı koyulaştırmak için halk üzerinde uygulanan sinsi “bilmesinlercilik” politikasından beslenenler zaten tahammül edemezlerdi ışığa. Etmediler de.

On yıllık göreceli aydınlığın ardından darbeye başladı 70’li yıllar. Bir generalin “Sosyal uyanış ekonomik gelişmeyi aştı,” sözleriyle gerekçesi açıklanan 12 Mart darbesi, sonraki yıllarda boyutlanacak karanlık dönemin miladı oldu.

Sağ-sol siyasi gerilimi silahlı çatışmaya dönüştürüldü. Sol sağla vuruşurken fraksiyonel farklılıklar nedeniyle sol ile de vuruşmaya başladı. Toplumsal yaşam kısa sürede sokaklardan ceset toplandığı günlere evrildi. Günümüzün baş belası İslamcı diktanın militan müritleri bu kavgaya karışmıyor, kıyıda, köşede mürşitlerinin gözetiminde iktidar için palazlandırılıyorlardı.

O sisli ortamda 12 Eylül cehenneminin ayak sesleri duyuluyordu. Yüz binlerce insanın fişleneceği, sorgudan, işkenceden geçeceği, zindanlara atılacağı, öldürüleceği, TDK’nin, TTK’nin yürüncesinden çıkarılacağı, yasaklı Türkçe sözcükler listesinin yayımlanacağı kara günlerin ayak sesleri...

İşte böyle bir dönemde, aralarında örnek aldığımız, izlerine basarak yazın evrenine yürürken kalem yonttuğumuz ağabeylerimizin, dostlarımızın bulunduğu 70 yiğit yazın emekçisi kurdu TYS’yi.

Kuruluş bildirgesinde zamanın ruhuna uygun biçimde “yazın emekçilerinin akçalı, sosyal, özlük haklarının güvenceye alınması” öncelikle vurgulansa da, kurucu irade, bunun Türkiye gibi bir ülke için yeterli olmayacağını bilincindeydi. TYS, tüzüğüne yazılsın, yazılmasın, başka toplumsal sorumluluklar da üstlendi kurulurken. “Demokratik kitle örgütü” niteliyle sosyal-siyasal-sanatsal-ekinsel yaşamdaki yerini aldı. Her fırsatta, erikler çiçek açtı edebiyatı anlayışıyla kurulan sivil toplum örgütlerinden (STK’ler) olmadığını kanıtladı.

Her zaman, toplumsal sorumluluklarının gereğini yerine getirdi. Katledilen yazarlara, yurtseverlere, toplumsal, tarihsel, ekinsel, yazınsal değerlere sahip çıktı. Cinayetler, kirli, karanlık olaylar karşısında mağdur ama haklıların, halkının esenliği için can veren, yaralanan, zarar gören yazın emekçilerinin, yiğitlerin gönüllü savunmanlığını yaptı.

TYS, Çukurova Sanat Girişimi Çukurova Ödülü 2024 Seçici Kurulu'na yayımlanan "ödül gerekçesi"nde de belirtildiği gibi "...Hukuksal, sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda temel hakları, özgürlükleri saptayıp, geliştirerek koruma ilkesinden ödün vermedi. Tam anlamıyla söz, yazı özgürlüğünün kazanımı için her türlü yasal mücadeleyi yürüttü.

Bir toplumun güç kaynağının edebiyat olduğunun bilinciyle ülkemizin gereksindiği düşünsel, yazınsal, kültürel, siyasal birikim konusunda tarihe not düşüren çalışmalar yaptı. Türkiyemizin birçok alanda yozlaşma, çöküntü, çürüme sürecinden geçtiği günümüzde, ilkelerinden ödün vermeden bağımsız, demokratik düşünce özgürlüğünün tam yaşandığı bir ülke mücadelesinde her zaman işlevini yerine getirdi."

Dahası, sanat-edebiyat alanında yarınlar için belgelikler oluşturmaya çalıştı. Tam bin yıldır skolastik yapının yol açtığı kör karanlıkta ekinsel dünyası çölleştirilmiş, korteksi taşlaştırılmış, beyni nasırlatılmış insanların önüne ışık tuttu.

Bunları da dikensiz gül bahçesinde yapmadı. Her zaman bıçaksırtı, her yanı kör karanlık uçurumlarla dolu yolda verdi savaşımını. İnadına artırılan faşizan saldırılara aynı kararlılıkla karşı koydu.

Faşist darbeciler tarafından kapatıldı, yılmadı. Gün geldi, neomonarşik faşist İslamo dikta yönetimi tarafından belgeliklerine düzenlenen saldırılara karşı direndi. Yöneticileriyle birlikte kimi üyeler bir daha yerine konulması zor TYS birikimlerini canları pahasına korudu.

TYS, türlü yıldırımlara, saldırılara karşı inadına direndiği yarım yüz yıllık yaşamı boyunca bazı "sözde üyeleri"nin ilgisinden yoksun kalsa da yılmadan sürdürdü savaşımını. Takvimler 2020'leri gösterdiğinde TYS'nin çınarı,1 numaralı üyesi Adnan Özyalçiner genel başkanlık sorumluluğunu üzerine alma gereği duymuşsa eğer bunu biraz düşünmek gerekiyor! Ülkemizin, toplumumuzun geldiği nokta nasıl ürkütücü ki, bu yaşında elindeki kalemi bırakmadan, çamurda-balçıkta debelenen halkına bir şeyler anlatmak için çizmelerini giymesi çok anlamlı! Bir önceki Başkan Mustafa Köz'ün yönetimde yer alması TYS'nin ne güzel bir kurum olduğunu göstermesi açısından güzel bir örnek.

Işığa yürüyenlerine çiçekli bir evren, yaşayanlarına esenlikler dilediğimiz kurucularından tüm üyelerine, yazın emekçilerine bu ateşi söndürmeyen, TYS meşalesini taşıyan, güç veren tüm yazın emekçilerini kutluyoruz.

TYS üyesi olmaktan onur duyuyoruz.

Yaşasın TYS.

ÇUKUROVA SANAT GİRİŞİMİ (ÇSG)

ÇSG bir vakıf değildir. Kuruluşunun hiçbir aşamasında böyle bir yapı düşünülmemiştir. Dernekler yasasında tanımlandığı türden ne platform ne de dernektir. Bunların tümü üzerinde tasarlanmış, gönüllülük esasına dayalı, işlevi kültür-sanat olan bir yapılanmadır. Adı üstünde “girişim”dir...

Bu yapıyla evrim sürecinin başında olduğu varsayılır. ÇSG’de evrimini tamamlamak gibi bir yaklaşımın yeri yoktur, hiçbir zaman da olmamıştır. ÇSG sonsuza değin evrimini tamamlayamayacak/tamamlamayacak bir yapı olarak tasarlanmıştır. Tepe noktası her zaman eksik piramide benzer. Piramidin bu eksik yapıyla bile alınlıklı çatı konumunda olan ÇSG’nin altında Yazarlar Evi Derneği (YED) gibi derneklerin, sanat platformlarının, vakıfların, türlü örgütlerin yer alacağı öngörülmüştür.

ÇSG, süreç içinde gereksinimlerin itkisiyle oluşmuştur. Bu, yaklaşık otuz yıllık bir süreyi kapsar. ÇSG’nin oluşumundaki yapı taşları Basın Özgürlüğü Anıtı-1991, Yerel Basın Kurultayı-1992, 1., 2., 3. Adana Sanat Günleri (1999-2001), eş dönemde yapılan Adana Cumhuriyet (*gazetesi*) Kültür Merkezi etkinlikleriyle Uluslararası Çukurova Sanat Günleri’ne (UÇSG) verilen emeklerle döşenmiştir. Söz konusu etkinlikler kapsamında, çoğunluğu yurtiçinden Adana merkeziyle bölgeye bini aşkın, şair, yazar, ressam, müzisyen, kültür-sanat insanı gelmiştir. Yalnızca Yerel Basın Kurultayı’nda Adana’da ağırlananların sayısı 325’tir. Üç kez düzenlenen Adana Sanat Günleri’nde de 300’e yakın sanatçı-yazar konuk edilmiştir. Artık gelenekselleştiği yadsınamayacak -14 kez düzenlenen- UÇSG’nin bölge sanatına, ekinine katkıları bilimsel, sanatsal çalışmaların konusu durumuna gelmiştir.

ÇSG, felsefesi, ilkeleri olan bir girişimdir. ÇSG adı altında düzenlenen etkinlikler halktan, emekten yana, Aydınlanma devrimleri çizgisinde, estetik düzeyi yüksek ilerici niteliktedir. Yoz, arabesk, ucuz popülist yapılanmalara, estetik düzeyi düşük sanata karşıdır. ÇSG etkinliklerinde, nesnel açıdan hedef izleyiciye ulaşamadığı halde, yapay yöntemlerle izleyici sayısı çokmuş izlenimi verilmez. Bu nedenle popüler sanatın uzağında durulur. Açılış törenlerinde Klasik Batı Müziği resitalleri verilir.

ÇSG çatısı altında sürekli yapılan en büyük etkinlik UÇSG’dir. UÇSG programları Dionisosvari sanat anlayışıyla düzenlenmektedir. Etkinliklere katılım tamamen sanatseverlerin kişisel tercihlerine bırakılmalıdır. Katılımın artması, sanatın-sanatçının daha geniş kitlelere ulaşabilmesi için ÇSG etkinlikleri halka açıktır, ücretsizdir. Program broşürünün yanı sıra etkinlik gazetesi ve Çukurova Ödülü kitabı da herkesin görüşüne açık olacak şekilde www.cukurovasanatgirisimi.com adresindeki websitesine yerleştirilir. Bu bağlamda belirtmek gerekirse ÇSG’de bütçe yapılmaz. Kamu kaynaklarına da mesafeli durulur. Devletin merkezi yönetiminden bugüne değin proje ya da başka isim altında kaynak talep edilmemiş, bu konuda hiçbir girişimde bulunulmamıştır; ilkesel açıdan kullanılması da düşünülmemektedir.

ÇUKUROVA ÖDÜLÜ

“Uluslararası Çukurova Sanat Günleri (UÇSG)” kapsamında, bundan böyle “Çukurova Ödülü” adıyla bir ödül verilecektir.Ödül, UÇSG düzenlenmediği yıllarda da düzenli olarak verilir.

İlk kez 24 Nisan 2009 tarihinde verilen ödül, özendirme ya da başarı ödülü değil, bir değerlendirme ödülüdür. Ödül, özel anlamda “barış ödülü” olarak da değerlendirilmelidir... Çukurova, neolitik dönemden bu yana, Afrika-Ortadoğu-Anadolu, Sümer-Babil-Hatti-Hurri-Hitit-Anadolu, Uzakdoğu-Doğu Akdeniz-Grek-Latin dünyası arasında bir kültürel köprü, bir geçiş noktası olmuştur. Günümüzde, dünyada özgün geçmişe sahip ender bölgelerin başında gelen Çukurova'nın komşusu, kültürel kimliğinin bir parçası Doğu Akdeniz'in güney kıyılarından Irak'a Ortadoğu yer yer kan ve gözyaşına boğulmuş, bölgenin Transkafkaslardan Kafkaslar'a, Ortaasya'ya dek uzanan kısmı ise küresel emperyalizmin saldırı tehdidi altında inlemeye başlamıştır.

Bunun yanı sıra, Adana ve İskenderun kıyılarının öne çıktığı yeni bir yatırım ve ekonomik yapılanma programıyla Çukurova dünyanın yakın gelecekteki önemli çekim merkezi olmaya aday konuma gelmiştir. Bölgemiz adına olumlu karşılanması gereken bu durum bile, “kan içen topraklar” diye bilinen bölgemizde “kan, gözyaşı ve barut kokusuna yeni gerekçe yapılabilir mi” kaygısına yol açmaktadır. İşte, bu gelişmeler, Ortadoğu ve bölge insanını her zamankinden daha çok barışa gereksindirmektedir.

Bu gerçeklikler karşısında, ilerici, aydınlanmacı, emekten yana tavır koyan, insan onuru ve sevgisi aksı üzerinde yürüyen etkinliğimizin temel felsefesi tek sözcükle “barış” olarak seçilmiştir.

“Çukurova Ödülü” bölgemizde sinemadan tiyatroya, resimden müziğe, şiirden romana, makaleden fıkroya, röportaja, çeşitli alanlarda eser sahibi sanatçı, akademisyen, gazeteci, yazar, ekin-sanat, bilim ve edebiyat alanlarında emek ve ürün veren, Çukurova'yı tanıtan, yücelten, Doğu Akdeniz'e, Ortadoğu'ya barış tohumları eken insanlara, tüzel kişilere verilir. Öncelikle Doğu Akdeniz'de, Türkiye'de verilen Çukurova Ödülü “*sanatsal, sosyal, toplumsal gereklilik*” zorunlu kıldığında dünyanın herhangi bir yerindeki sanatçıya, ekin-sanat ya da biliminsanına, tüzel kuruluşa verilebilir.

Ödülün değerlendirmesi, Çukurova Sanat Girişimi yönetimince belirlenen Seçici Kurul tarafından yapılarak her yıl etkinlik tarihinden en az 15 gün önce basın-yayın, iletişim araçları aracılığıyla açıklanır.

Ödüle değer görülen kişiye/kişilere, kuruluşa bu amaçla hazırlanmış özel plaket verilir,bir de anı kitabı yayınlanır.

Çukurova Sanat Girişimi

Torosların Boğası (*)

Homo Tauricus (Toros) insanları, çok çok eskilerde, takvimin bilinmediği devirlerde “zaman” kavramını kendilerince anlamlandırıyorlardı... Bazı kabileler, aylara “yılın adımları” yıla ise “zamanın geçişi” diyor, zamanı da her yıl yeniden başlatarak kozmogoniyi (zamanın doğuşunu) yenileyip yineliyorlardı...

Zaman üzerine kurguladıkları ritüellerde geçmişi yok ederken insanın, toplumun günahlarını, hatalarını siliyor, dünyayı, evreni kirinden arındırıyor, böylece bir “yeniden doğuş”u gerçekleştirmiş oluyorlardı. Kozmogonik eylemin bu biçimde sonsuza dek yinelenişi, her yeni yılı yeni bir çağın başlangıcına dönüştürürken ölümler diriltmiş oluyor, insanların yeniden doğuşa inancının sürekliliği sağlanıyordu.

Eski inançların etkisinde yaşayan bu insanlar, göksel arketip arayışlarında yüksek dağlara kutsal kimlik kazandırıyorlardı. Bu yönelim sonucu “dünyayla evrenin merkezi”yle “göğün kapısı”nın kutsal kabul ettikleri dağın doruklarındaki kozmik bölgede bulunduğunu düşünüyorlardı.

Filistin’de Tabor, Gerizm Dağları, Hindistan’da Meru Dağı, Mezopotamya’da Ülkeler Dağı, (Ziggurat da bir kozmik dağ), Ural-Altay bölgesindeki Sumeru Dağı, İran’da El Bura Dağı ile Laos’taki Zinnalo Dağı gibi Toroslar da kozmik bir dağ olarak dünyanın, evrenin merkezi konumunda görülüyordu. Yılan balıklarını yumurtlamak için gittikleri Meksika kıyılarından, Caretta Caretta kaplumbağalarının da yumurtlamak için Avustralya’dan Çukurova kıyılarına çeken ilgiye, günümüzde bile kozmik bir iz, kozmik bir im arayan insanların ataları o dönemlerde yarattıkları her mite kozmik anlamlar yükliyordu.

İnsanoğlunun eski devirlerdeki bu “zaman”la “ kozmik merkez” arayışlarına bakarak “Boğa” anlamına gelen “Toros” adına kozmogonik anlam yüklemek ilk anda anlamsız gelebilir. Ancak, “Toros”un etimolojik geçmişiyle sunduğu, merkez simgeciliği dolayısıyla tasarımılanan yeni yıl senaryolarının ilk örneklerine ilişkin anekdotlar dikkate alındığında ilginç gerçeklikler çıkar ortaya...

Çukurova’yı, Doğu Akdeniz’i kucaklayan bu görkemli dağın, bu Torosların, geç antik çağda biçimlenen bir dinin felsefesiyle birlikte sembolizmasının oluşumunda nasıl önemli bir işlev üstlendiği açık seçik görülür.

Ekinoksların (ekvatorun zodyakla kesiştiği noktalar) gerilemesine ilişkin astral gerçekliğin İ.Ö. 128 yılında Hipparkus tarafından keşfedilmesi üzerine biçimlenen Mitraizm dininin temel dayanaklarını oluşturan kültürün en az 6 bin yıllık geçmişe sahip Toros imgesinden nasıl esinlendiği hemen anlaşılır.

Mitras, eski bir Pers tanrısı olan “Mitra”nın Yunanca, Latince biçimi. Buna karşın, Mitraizm bölgemizde, öncelikle Tarsus’la Anavarza özelinde Çukurova’da doğdu, sonra Doğu Akdeniz’e, zamanla Akdeniz’in her yerine yayılan bir din olarak insanları etkiledi. Soyut Tanrı, tek Tanrı kavramının oluşumunda çok etkili oldu. Mitras, bazı yazıtlarda “fethedilemez güneş” diye nitelendirilir. Güneşi “Tanrıları doğuran, bütün varlıkların babası” diye tanımlayan Sofokles’in düşüncelerinin çıkış noktası da burası...

Bu tür astral arayışlar sonucu bir felsefi disiplin olarak Mitraizm Stoa'dan, Stoa da Mitraizm'den etkilendi. Mitraizm, bir tür astral din ya da yıldız tapkısının varlığını kabul anlamında "astrolojiye bağlılık, uzun astrolojik devirler, dünya dönemleri", "-Büyük Yıl- tezi", "doğa güçlerinin kişileştirilerek temsil edildiği alegorik açıklamalar" gibi Stoacılığın üç temel dayanağının oluşumunda etkili oldu.

Mitraizm'de, galaksimizin de bir parçası olduğu Samanyolu (Sütyolu), Stoacılığın etkisiyle "yaratılış yolundaki ruhların yolu" diye tanımlandı. "Ruhların beslendikleri sütle dolu" olduğuna inanıldığı için Samanyolu'na "Yaratılış'ın Tanrısı" da denildi. Bundan etkilenen Stoacılar, doğa güçlerini mitoloji kahramanları olarak kişileştirdiler. Zamanla ekinoksların gerilemesini belirleyerek uzay hareketlerini yöneten tanrı varlığını öne süren bir tez geliştirdiler. İnsanlığı soyut Tanrı, tek Tanrı kavramına götüren bu gelişmeler sonucu Stoacılar, aylara, yıllara, mevsimlere, yıldızlara kutsal anlam yüklediler. Yıldızları kutsal birer varlık gibi gördüler; gitgide uzayı tümünden bir tanrı gibi algıladılar. Böylece, yıldızların yanı sıra dünya da bir tanrı gibi görüldü. En büyük tanrı ise Cennet'te oturan 'akıl'dı. (İki bin yıl sonra Nietzsche "Tanrı'yı öldürdü" ama akıl hâlâ cennetinde oturuyor.)

Mitraizm, günümüze bir ikon olan boğa öldürme sahnesiyle (Tauroktoni) geldi. Artık ölü bir kült olarak kabul edilmesi gerekirken astral din kökenli düşünce sahiplerince ortaya sürülen kıyamet senaryolarını etkilemeyi başararak tuhaf biçimde her zaman güncelliğini korudu.

2012 yılında kıyametin kopacağını savlayan kimi şarlatanlar senaryolarını ekinoks noktalarının Zodyak üzerinde gerileyerek çok yavaş devinmesini, her 2160 yılda bir burcu geçerek Zodyakları 12 kez 2160, yani 25.920 yılda tamamladığına inanan Mitraizme dayandırıyorlardı.

Mitraizme göre ilkbahar ekinoksu bugün Balık takımyıldızında ise birkaç yüz yıl sonra Kova'da olacak demektir. Yunan-Roma döneminde ilkbahar ekinoksu Koç, sonbahar ekinoksu ise Terazi'deydi. İ.Ö. 4. binle 2. bin arasındaki Tauroktoni'de Koç'la Terazi burcunun yerini Boğa'yla Akrep alıyordu. Tauroktoni, gök ekvatorunu göstermesine karşın, ekinokslar Koç'la Terazi'deyken değil, Boğa'yla Akrep'teyken meydana geliyordu

Tauroktoni sembolizması, ilkbahar ekinoksunun tamamen Boğa'da olmasına dayandırılıyor, dolayısıyla bahar ekinoksunun Boğa burcundan çıkışını anlatıyordu. Böylece, Boğa en son değişen burç olduğu için söz konusu külte damgasını vuruyordu.

Ne ki, Boğa sembolizması, Mitraizm'den birkaç bin yıl öncesinde de Anadolu halkları tarafından biliniyordu. Kizzuwatnalılar'ın (Çukurovalılar) yanı sıra Tarsus sikkelerinde kentin sembolü olarak kullanılıyordu. Hititler'de ise aşılmasız Toros dağlarını açarak krala, askerlerine yol gösteren ilahi/kozmetik bir güç gibi görünüyordu Boğa.

Uluslararası Çukurova Sanat Günleri'nin (UÇSG) Çukurova Sanat Girişimi'nce her yıl ilkbaharda düzenlenmesinin birden çok gerekçesinden en önemlisi bu külte gönderme yapmasıydı. Etkinliğin, bir anlamda ilkbahar ekinoksunun Tauroktonik dönüşümüne denk düşmesi en güçlü esin kaynağı. Stoacıların öncelediği "akıl" ile büyük dönüştürücü güç Tauroktoni birlikte değerlendirildiğinde, UÇSG kapsamında verilen "Çukurova Ödülü"nü plaketi Çukurova'nın işte bu öz kültür varlığından yola çıkılarak hazırlandı. Yapılan birkaç küçük değişikliklerle soyutlamanın yanı sıra evrenin astrolojik dönüşümünü sağlayan "boğayı öldüren kılıç" yerine "kalem" tasarlanarak dünyamızın gelişimine sanatın bölgemizden katkısı vurgulanmak istendi.

Batı entelijansiyasınınca UÇSG sembolü Adonis Çiçeği'nin kültürel değeri nasıl Grek kökenli olduğu öne sürülüyorsa Çukurova Ödülü plaketine esinlenen Mitras/Mitraizm kültü de bir "Roma Kültü" olarak tanımlanıyor. Adonis söylencesi gibi Mitraizm de bu toprakların öz kültür varlığıdır. Mitraizm,

Romalılar bu topraklara gelmeden önce bu halkın bir inanç sistemiydi. Bu toprakların insanları tarafından yaratılmıştı. Kılıcıyla gelen Roma'yla günümüzdeki varisi emperyalizmin bunu sahiplenmeye çalışması gerçeği değiştirmez!

.....

() Kitabın kapağında fotoğrafı bulunan plaketin tasarımına esin kaynağı olan öykü. Yazan: Çetin Yiğenoğlu*

ÇUKUROVA ÖDÜLÜ 2024 TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI'NIN

Çukurova Sanat Girişimi (ÇSG) tarafından 16 yıldır düzenlenen “Çukurova Ödülü” 2024 yılında 50. Kuruluş Yıldönümünü kutlayan Türkiye Yazarlar Sendikası'na verildi.

Çetin Yiğenoğlu, Orhan Apaydın, Yaşar Öztürk, Asuman Söylemez, Yaşar Ateşoğlu, Sevim Sezer, Hülya Başak Ekmekçi'den oluşan Seçici Kurul, 2024 yılı Çukurova Ödülü'nü vermeyi kararlaştırırken şu ölçütlerden yola çıktı:

“Türkiye Yazarlar Sendikası” (TYS), bundan 50 yıl önce çalkantılı bir dönemde ülkemizin yüzakı yazın emekçileri Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Adnan Özyalçınar, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Bekir Yıldız, Orhan Arıburnu, Adalet Ağaoğlu, Nihat Behramoğlu'yla Ali Özgentürk'ün kurucu yönetimde sorumluluk üstlendiği 70 yazar tarafından kuruldu. O günden itibaren de halkın umarsız, haramilerin duyarsız olduğu dönemler için kurulan örgütlerden biri olarak temel değerlerimizi savunageldi;

‘Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür’ özdeyişinin ışığında barışçı, adil, eşitlikçi, özgürlükçü, emeğe, ürüne, duyguya, düşünceye saygılı, nefretten, kinden, düşmanlıktan arındırılmış, sağlıklı, huzurlu, mutlu bir dünya için çalıştı;

Kendini, hayatı üreten ve yaratan emeğin safında tanımladı;

Kuruluş amacı doğrultusunda sermaye-emek çelişkisinde sermayeye karşı emeğin örgütlenmesi gerektiğine inanan ‘emek örgütü’ olduğunu kanıtladı;

Tüzüğünde de belirtildiği gibi ‘beden emeği yanında zihin emeğinin tanınması başta olmak üzere, demokrasinin gereği toplumsal örgütlenmedeki sorumlulukları yerine getirirken yazarların emeğini sermayeye karşı savundu;

Hukuksal, sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda temel hakları, özgürlükleri saptayıp, geliştirerek koruma ilkesinden ödün vermedi;

Tam anlamıyla söz, yazı özgürlüğünün kazanımı için her türlü yasal mücadeleyi yürüttü’;

Bir toplumun güç kaynağının edebiyat olduğunun bilinciyle ülkemizin gereksindiği düşünsel, yazınsal, kültürel, siyasal birikim konusunda tarihe not düşüren çalışmalar yaptı;

Türkiyemizin birçok alanda yozlaşma, çöküntü, çürüme sürecinden geçtiği günümüzde, ilkelerinden ödün vermeden bağımsız, demokratik düşünce özgürlüğünün tam yaşandığı bir ülke mücadelesinde işlevini yerine getirmekte olduğu için Çukurova Ödülü 2024’ün TYS’ye verilmesi uygun bulundu.”

Çukurova Ödülü 25 Mart 2024 Pazartesi TYS Genel Başkanı Adnan Özyalçınar’e sunulacak:

Daha önce Çukurova Ödülü alan sanatçıların, bilim insanlarının isimleri şöyle:

Nihat Ziyalan (2009), Taha Toros (2010), Ayla Kutlu (2011), İpek Ongun (2012), Prof. Dr. Erman Artun (2013), Ülkü Tamer (2014), Yaşar Kemal (2015), Mehmet Aksoy-Necah İbrahim (2016), Haluk Uygur (2017), İsa Çelik (2018), Nedim Gürsel (2019), Tariq Ali (2020), Dil Derneği (2021), Mehmet Özdoğan (2022), Feyza Hepçilingirler (2023)

“Yazar kadınımış!”

Yaşar Öztürk

Edebiyat etkinliğinde oluşan boşluğu doldurmak için düzenlenen söyleşiye gidenlerin çoğunluğunun kapıdan girdikten sonra ağzından çıkan ilk söz “yazar kadınımış” oldu. Zihnimizde yazar, yönetici, hatta tanrı denince “erkek” kavramı ağırlıklı olarak çıksa da dünyanın bilinen ilk yazarı, şairi bir kadındır.

CD, VCD, DVD derken sabit ve taşınabilir disk adıyla yaşamımızın vazgeçilmez parçası olan araçlarla aynı adı taşıyan 25,6 cm çapında ve 7,1 cm kalınlığındaki bir Sümer Diski tarihin yeniden yazılmasına neden oldu. Sümer kalıntıları arasında bulunan bu tarihi belge bir önemli bir gerçeği ortaya çıkardı. Dünyanın bilinen en eski yazarı/şairi bir kadındır. Taş ya da kilden yapılmış bu tablet; bu disk etrafına yazılar yazılan, resimler betimlenmiş kitap yaprağı.

Kuşkusuzu yazıdan önce söz ve sözün ustaları vardı. Sözlü kültür, kulaktan kulağa, ağızdan ağıza sürdürüldü ve kimi yerlerde sürdürülüyor. Nasıl tarih yazıyla başladıysa, yazarlık da yazı ile başladı. Sözün çamurdan tabletler üzerinde başlayan yolculuğu deri, ağaç kabukları, taşlar, kayalar derken kâğıtla buluşması ardından şimdi de yeni bir boyut kazanıyor. Sanal dünyada yerini alıyor. İlginç olan başlangıçtaki sözün ilk bedenlendiği resim ile yazı arasındaki bitmeyen kavga sanal dünyada fotoğraf, video, sesli görüntülü bildirişim ile yazı arasında kıyasıya sürüyor.

Çayönü ve Göbeklitepe nasıl bugüne kadar belletilen kimi “doğruları” altüst ettiyse; yüz yıl önce varlığı gün yüzüne çıkarılan Sümer uygarlığının kayıtları okundukça dünyanın bilinen ilkleri de birbiri ardınca değişiyor. Sümer uygarlığının olağanüstü dünyasını 4500 yıl sonra tüm dünyaya anlatmaya çalışan ve yazdığı yapıta “Tarih Sümer’le Başlar” adını veren Samuel Noah Kramer ve onun Türkiye’den yardımcıları Muazzez İlmiye Çığ ve Hatice Kızılyay gibi biliminsanlarının öncülük ettiği Sümeroloji, dünyanın bilinen en eski yazarının, aynı zamanda “Prenses, başrahibe, şair, matematikçi ve yıldızların hareketlerini inceleyen astronom olan bir kadın olduğunu ortaya çıkardı: “Cennetin Süsü” anlamına gelen, özdeşleştiği adıyla “Tanrıça İnanna”nın baş rahibesi “Enheduanna”

Tarihin derinliklerine inildikçe “erkeğin kaburga kemiğinden yaratılan” kadının gücü ve egemenliği artıyor. Tarih kadınla başlıyor demek yanlış olmasa gerek.

Dünyanın bilinen en eski şairi Enheduanna Sümer ve Akad’ı birleştirerek sınırlarını Akdeniz’e kadar yayan Kral Sargon’un kızıydı. MÖ 2300 yıllarında doğan Enheduanna’nın annesi “Taşlultum”du. “Rimuş, Maniştusu, İbarum ve Abaiş-takal” adlarını taşıyan dört erkek kardeşi vardı. Babasının gücünden doğan daha sonra babasının egemenliğine güç katan, onu yükselten biriydi. Babası Sargon’dan sonra kardeşleri Rimuş, Maniştusu ve yeğeni Naram-Sin’in saltanatları boyunca da başrahibe olarak tarihe damga vurdu.

Sümerliler, MÖ 4. Bin yıllarından başlayarak Dicle ve Fırat'ın bereketli topraklarında kurdukları kent devletlerinde, birbirlerinden bağımsız hareket ederek yaşıyorlardı. 1500 yıl sonra Sargon, Akadlıların başına geçtikten sonra tüm Sümer kent devletlerini ele geçirip Mezopotamya'daki ilk askeri güce dayalı militarist merkezi devleti kurmayı başardı. Sargon'un yaşam öyküsü mitolojide, masallarda görülen bir anlatının ilkiydi:

“Benim rahibe annem gebe kaldı bana,
Gizlice getirdi beni dünyaya
Koydu beni sazdan sepete
Buladı hızlıca benim sepetimi zifte
O beni teslim etti nehre
Su kaplamadı baştanbaşa beni
Nehir getirdi beni Akki'ye
Akki onun oğlu olmam için yetiştirdi beni,
Bahçıvanlığım sırasında sevdi Tanrıça İnanna beni...”

Saraya giren, bakan olduktan sonra ayaklanıp tahtı ele geçiren Sargon, önce Akkad kralı oldu. “Kral Gerçektir” anlamına gelen “šarru-kīn” adını aldı. Sümer Kent Devletlerini ele geçirdikten sonra kuzeye, güneye ve batıya akınlar yaparak komşu toprakları egemenliği altına soktu. “şar kişšati” “Dünya Kralı (imparator)” oldu. “Dünya İmparatorluğu” ve “Tanrı Krallığı” kavramlarının doğuşuna da yol açtı. Aşk tanrısı Afrodit'in atası sayılan İştâr'ı Sümer Aşk tanrıçası İnanna'yı yücelti. Sargon, kızını Sümer dininin en ulu (Ay) tanrısı olan Nanna'nın yüksek rahibesi yaptı. Nanna, Yeryüzünün tanrısı Tanrı Enlil'in tecavüz ettiği Tanrıça Ninlil'in doğurduğu oğluydu. Bu tecavüzü tarihe not eden Enheduanna daha sonra Uruk şehrini buyruğu altına alan Lugalanne'nin Sargon'a isyan etmesini, antik dünyanın en büyük tapınaklarından biri olan Eanna'yı yok etmesini anlatırken bir ilki daha yaptı. İnsanlığın utanç ve acı gerçeğini araladı. Tarihin kaydedilen en eski cinsel tacizini yazdı.

Enlil'in karısı tanrıça Ningal ve oğlu güneş tanrısı Utu ile Aşk Tanrıçası kızı İnanna için şiirler yazan Enheduanna yazdığı dinsel ilahilerle siyasal bir etki yaratarak babasının yayılmacı hırsına destek verdi. Babasının yükselişi sırasında ülkenin önemli kentlerindeki tapınaklara yerleştirilen tabletlerde yazılan şiirlerinde Enheduanna ülkenin düşmanlarına karşı birliğini, uyulması gereken yasaları, umut, güvenlik konularını işledi.

Enheduanna'nın yaşamına ilişkin ilk tarihi belge 1925 yılında Leonard Woodley tarafından bulundu. Aradan geçen 70 yıl sonra William W. Hallo ve J. J. A. Van Dijk adlı Sümerologlar 50 ayrı kopya tableti okuyup birleştirerek 153 satırlık bir şiiri bir bütün olarak dünyaya sunabildi. Şiirlerinin dizeleri arasına gizlenen Enheduanna böylece keşfedildi. Pennsylvania Üniversitesi kazıları ile Ur kentinde tapınağın iç odasında bulunan bugün ansiklopedilerde, şiir antolojilerinde, edebiyat tarihi kitaplarında adı yer almayan Enheduanna'ya ait kabartmanın yer aldığı bir disk daha elde etti. Şimdi topraklarından çok uzakta Philadelphia üniversitesi müzesinde koleksiyonun parçası olarak sergileniyor. Eğer ressam, müzeciliğin öncüsü ve Osmanlı arkeolojisinin kurucusu Osman Hamdi'ye kulak verilseydi Enheduanna'nın diskini bugün doğduğu topraklarda olacaktı.

Diskte Enheduanna, Sargon'un kızı ve Sümer Ay Tanrısı Nanna'nın rahibesi olarak yarı çıplak rahip ve tanrılar onuruna yere şarap döküyor. Göz kamaştırıcı elbise ve takılar içindeki Enheduanna tabletin merkezi yerine konulmuş. Başını üst tavana değmekte . Bu onun egemen

pozisyonunu vurguluyor. Diskte Ay tanrısı Nanna'ya bir dinsel sunu dile getiriliyor. Enheduanna'nın prenses ve yüksek rahibe rolü yüzyıllarca örnek oldu ve çeşitli uygarlıklarca da benimsetilip yaşatıldı.

Sargon, Sümer kökenli bir kral değildi. Akadlıydı. Akkad kültürünün Sümer'e yayılımında kızının büyük yararını gördü. Enheduanna, önce Akkad tanrı ve tanrıçalarının Sümer tanrı ve tanrıçaları ile eşitliğini savundu. Ardından Sümer üzerindeki Akad imparatorluk egemenliğini haklı göstermek için Sümer ölçülerine ve inançlarına bağlı kalarak Sargon ve onun soyundan gelecek kralların siyasal eşitliğini gündeme getirdi. Saltanat ve hanedan kavramları yerleştirdi. Aşk tanrıçası olan İnanna'ya savaş tanrıçılığı, akli disipline eden yönler ekledi. Daha da ileri giderek İnanna ile kendisi özdeşleştirildi. Babasına karşı ayaklanma ve tepkileri çok iyi konuştuğu Akadça ve Sümerce ile yatıştıran, durduran Enheduanna Sargon'un ölümünden sonra gerçekleşen darbeyle Ur'dan sürgün edildi. Lugalanne, antik Sümer dünyasının en büyük tapınaklarından biri olan Eanna tapınağını yıktı. Enheduanna Ur kentinden yüksek rahibe olarak Herpe'ye gönderildi. Sürgünde şiirlerle, ilahilerle Ay tanrısı Nanna'ya yalvardı. Ur kentindeki Sargon hanedanına karşı ayaklanan Lugalanne'yi yok etmesini istedi. Onurunun geri verilmesini istedi. Yeğeni Naram-Sin, bu başkaldırımı bastırdı. Eski gücü ve yerini elde eden Enheduanna, 40 yıl boyunca başlattığı öncüsü olduğu baş rahibeliği sürdürdü.

Enheduanna'nın şiirlerini uzmanlar çeşitli yazınsal bölümlerde topladı: "Çok Büyük Buyrukların Leydisi", "En Cesur Yürekli Leydi", "İnanna ve Ebih" bölümlerinden oluşan "İnanna'ya Övgüler" diski. "Tapınak İlahileri Destesi", "Yüksek Rahibe Unvanı Alması Üzerine", "Nanna ve Ekishnugal'a Övgüler İlahisi", "Enheduanna'nın Övgüsü İlahisi" başlıkları altında başka disklerden toplanan şiirleri de bulundu. Bunların bir kısmını S.N. Kramer, WW Hallo, J.J. A. Van Dijk, A. W. Sjoberg, Jean Bottero, J. Westenholz Sümerceden İngilizceye aktardı. Bu geçmişi bugüne taşıma uğraşısında özellikle Kramer çok büyük sıkıntılar yaşadı. Diploma, koltuk, yetki sahibi tutucularla savaşmak onu bilimsel çalışmalar yapmaktan daha çok yordu.

Bilim, sanat, felsefe alanlarında olduğu gibi Edebiyat tarihi kitaplarında ilk dönem yazarları arasında öncelik ve en geniş yer erkeklere verildi. İlk kadın şair olarak da Sapho'nun adı yazıldı. Gün ışığına çıkan bu gerçek ile birlikte artık Edebiyat tarihi bir kadın şair, Enheduanna ile başlayacak ve sürecek. Çünkü araştırmalar her gün yeni bir şeyler daha sunuyor. İşte bunlardan biri de Antik dünyanın ikinci büyük kadın şairine ilişkin bilgiler. Enheduanna gibi Akadlı ve kral kızı olan İnib-sari de bir şairdi. MÖ 1790 yıllarında yaşadı. Orta Fırat Mari Kralı Zimri-Lim'in kızıydı. Babasına mektup olarak yazdığı bir şiirinde gönderildiği kentin kraliçesi olmayı istedi :

"İki kez yazdım sana ki ben mutsuzum
Benim efendim
Ve sen yanıt yazdın
"Git ve katıl Aslakka kentine"
Şimdi ben Aslakka'nın içindeyim
Ve ben çok mutsuzum
İbal-Addu'nun karısı orada kraliçe
Kadın boğulur her gün hediyeler içinde
Kentlerin kalabalığından
Aslakka dahil
Ama o beni zorluyor bir köşede oturmaya
Tıpkı bir dişi aptal gibi

Deliyor parmaklarım yanaklarımı

Bilinen en eski şair olan Enheduanna'nın yaşam öyküsü şiirlerinin içinde yer alıyor. Şiirleri onu ve yaşadığı dönemin kadının gücünü, kendine güvenini, erkeklerle eşit ve üstünlüğünü dile getiriyor.

Kralın kızı olmanın yüceliği Sümer'den Anadolu'ya da yayıldı. GAP projesi içinde yer alan suların yuttuğu yerdeki baraja adını veren Karatepe'nin kraliçesi Halet Çambel'in ortaya çıkardığı dünyanın en eski köyü Çayönü yakınındaki, eski Cumhurbaşkanılarından Ahmet Necdet Sezer'in ilk görev yeri Dicle ilçesi sınırlarındaki *Kralkızı* anıtı bu geleneğin dalgalarının izleri. Silifke-Erdemli arasındaki *Kız Kalesi*, onun iki adım ötesindeki antik Sebastie kentindeki *Kral Kızı Mezarı*, İstanbul'daki *Kız Kulesi* en bilinen örnekleri. Kızların babaların yanındaki ayrıcalıklı yeri günümüzde de sürüyor. M. Şevket Esenal'ın ilk kez derlenip yayınlanan "*Kızıma Mektuplar*", Emre Kongar'ın "*Kızlarıma Mektuplar*" adlı kitapları gibi yapıtlar şunu gösteriyor ki babalar krallıklarını oğullarına bıraksalar da onların tanrıçaları kızları.

Abdi İpekçi, Uğur Mumcu, Doğan Öz, Behçet Aysan, İlhan Erdost, Can Yücel, Behçet Necatigil, Hilmi Ziya Ülken, Metin Altıok, Oğuz Tansel, İsmet İnönü, Kazım Karabekir, Hasan Ali Yücel, Fakir Baykurt, İhsan Yüce, Enver Ziya Karal, Hasan Cemil Çambel, Edip Akbayram, Cavit Orhan Tütengil, Çetin Emeç, Cevat Yurdakul, Kemal Türkler, Musa Anter, Onat kutlar, Sabahattin Ali... aydınlar kızlarının çabalarıyla yeniden hayat buluyor.

Muazzez İlmiye Çığ, Enheduanna'yı Türk kamuoyuna uzun bir şiirini de çevirerek tanıttı. Yüzüncü yılını kutladığımız Cumhuriyet'in kurtuluş ve kuruluşunda son derece önemli yeri olan bu öncü kuşağın yılmayan yürekleri ve inançları insana onur veriyor. Dünyanın bilinen en eski şairi bir kadındı ve onun Türkiye'de adını duyurmasını, yeniden toprak katmanlarının altından kalkıp ölümsüzleşmesini sağlayan gene Sümerolog bir kadın. Binlerce yıl önce dünyayı kadınlar yönetiyordu, 21. Yüzyılda da dünyayı kadınlar yönetecek.

2003 yılının mart ayında ABD ve müttefik askerleri Irak'ı işgal ettiğinde Sümer'in ve diğer uygarlıkların izleri, özellikle Sümer belgelerinin yüzde 80'i neredeyse yok edildi. ABD işgalinden saatler geçmeden müzeler dâhil ören yerleri, höyükler yağmacıların akınına uğradı. Son depremde leşçilerin bölgeye akın etmesi gibi.

Yazmayı ticari, askeri, siyasi bir alandan güzel sözlerin bahçesi haline getiren Enheduanna bir biçimde dünya müzelerine, koleksiyoncuların eline düşen disklerde yeniden doğmayı bekliyor. Sadece Enheduanna değil, Sappho, Murasaki Shikibu, Anna Komnene, Christine de Pizan, Norveçli Julian, Gülbenden Banu, Ann Radcliffe, Nezihe Muhiddin gibi öncü kadın yazarlar da diri diri gömüldükleri raflarda yeniden keşfedilmeyi bekliyor.

Bir yıl önce Çukurova'yı sarsan, ülkemize derin acı yaşatan depremler "temel ve kirişlerin" önemini bir kez daha anımsattı. Et ve kemik yığını canlıyı insan yapan, diğer canlılardan farklı kılan "Sevgi ve Emektir." Kader diye önüne konan kuşatmaları aşım kendine bir gelecek yaratan ve daha iyisini yaratma yolunda ilerleyen insanlığın güç kaynağı edebiyattır. Edebiyatın emekçileri de yazarlar ve şairlerdir.

"Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesi ile yaşamı boyunca öldürmek, saldırmak, istila için değil yaşatmak için savaşan, silah değil, kalem ve saban tutan elin üstünlüğünü dile getiren ender bulunur bir askerdi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk. Arkadaşlarına seslenerek "kimi ulusların şairleri yıllar boyu kendi eski uygarlığını anlatırken, hem ulusuna güç kazandırmak hemde

özgürlük için birlik ve beraberlik koşulunu aşlamak istemiştir. Onların böylesine çırpınan, ulusunu uyandırmak isteyen ulusal şairleri vardır. Başka ulusların şairleri, aydınları böyle çalışıp uluslarını uyandırırken nerede bizim düşünürlerimiz? Nerede bizim şairlerimiz? Bizim bir Namık Kemal'imiz var. O Türk ulusunun yüzyıllardan beri beklediği sesi verdi. Ama ne şiirleri okunabiliyor ne de konuşmalarını duyabiliyoruz. Bu ulusun tarihinin bir yönünü belirten "Vatan ya da Silistre" piyesini bile engellediler. Arkadaşlar bizlere büyük görevler düşüyor. Gittiğimiz yerlerde genç subaylara öğretmenlik, aydın gençlerle arkadaşlık ederek onları bu yollara yönelteceğiz. Yurdumuzu ve imparatorluğu büyük tehlikelerin beklediğini aklımızdan çıkarmamak durumundayız" dedi.

Atatürk edebiyat yoksunluğu ve yoksulluğunun ülkenin ve ulusun yaşam damarlarından birini kopardığının farkına vardı. Goethe: "Bir ulus edebiyatı olduğu sürece karar verebilir ve çağdaş dünyayı olduğu gibi geçmişi de anlar", Sartre ise: "Edebiyat demokrasiye o kadar bağlıdır ki onu korumak gerekliliğinden başka demokrasiye silahla saldırıldığı zaman edebiyatını da silahla korumak gerekir" der. Ömer Seyfettin daha yalın bir dille gerçeği şu sözlerle dile getirir: "Edebiyat cahilliğin alçalttığı insanlığın kurtarıcısıdır."

Bir adını ve inancını aldığı Namık Kemal'in "Benim vatandan sonra sevgilim edebiyattır" sözündeki inanca sahip olan Mustafa Kemal, en usta kalemlerin tanımlamaya cesaret edemedikleri edebiyatı tanımladı. Yok olmanın eşliğindeki Türk sözlü Halk Edebiyatının derlenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasının yolunu açtı. Her şeyden önemlisi dil devrimi ile dünya yazınıyla yarışacak bir edebiyat kuşağının doğuşunu sağladı. Asker olma yolundayken kendisine getirilen "edebiyat" yasaklamanın acısıyla yıllarca yaşadı. Mustafa Kemal, edebiyatın gerekliliğini ve yapılması gerekenleri ele aldı: "Edebiyat denildiği zaman şu anlaşılır: Söz ve anlamı, yani insan beyninde yer eden, her türlü bilgileri ve insan karakterinin en büyük duygularını, bunları dinleyen ya da okuyanların çok ilgisini çekecek şekilde söylemek ve yazmak sanatı. Bunun içindir ki edebiyat ister düz yazı şeklinde olsun, ister şiir şeklinde olsun tıpkı resim gibi, heykeltıraşlık gibi özellikle müzik gibi güzel sanatlardan sayılmaktadır. İnsanlıkta en doğru bilim ve en ince teknik temellerine dayanan yaşamla ve kanla karşılaşmak kendileri için kaçınılmaz olan askerlik gibi yüksek bir idealist meslek bile kendini içinde bulunduğu topluma anlatabilmek için uyandırıcı, yönlendirici, harekete geçirici ve sonunda özverili ve kahraman yapıcı aracı edebiyatta bulur. Bu bakımdan edebiyatın her insan topluluğu ve bu topluluğun şimdiki durumunu ve geleceğini koruyan ve koruyacak olan her kuruluş için en köklü eğitim araçlarından biri olduğu, kolaylıkla anlaşılır. Bunun içindir ki, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, edebiyat öğretiminde şu noktalara, özellikle önem ve değer vermelidir: Türk çocuğunun kafasını doğuştan sahip olduğu dikkat ve özene göre oluşturmak... Bu edebiyat görüşü, böyle bir edebiyat öğretimi sayesinde ki edebiyattan anlaşılacak amaca ulaşmak olanaklı olabilir." "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür."

50 yıl önce 1974 yılında 5 Şubat günü bu temelin en büyük emekçileri olan yazarlar; Türkiye'nin yüz akı Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçınar, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Orhan Arıburnu, Adalet Ağaoğlu, Nihat Behramoğlu ve Ali Özgentürk Türkiye Yazarlar Sendikası'nı kurdu. Türkiye Yazarlar Sendikası o günden bugüne insanlığın en büyük özlemi olan barış içinde, daha adil, eşitlikçi, özgürlükçü, canlı-cansız var olana, emeğe, ürüne, duygu ve düşünceye saygılı, nefret, kin, düşmanlık hastalığından arındırılmış, sağlıklı, huzurlu, mutlu bir dünya için çalışmalar yürüttü.

Tüzüğünün 3. Maddesinde "yazarların emeğini sermayeye karşı korumak; hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek; tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi

yürütmek” olarak belirtilen kuruluş amacı doğrultusunda “Sermaye-emek çelişkisinde sermaye karşı emeğin örgütlenmesi gerektiğine” inanan Türkiye Yazarlar Sendikası; Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Oktay Akbal, Ataol Behramoğlu, Cengiz Bektaş, Enver Ercan, Mustafa Kız, Adnan Özyalçın başkanlığında tarihe not düştü. Beden emeği yanında zihin emeğinin tanınması; demokrasinin gereği olan örgütlü toplumun oluşturulabilmesi konusunda üzerine büyük görevler düşen Türkiye Yazarlar Sendikası sınıf örgütü sendikacılığına örnek oldu.

Türkiye Yazarlar Sendikası her şeyden önce “Yazar, kadınmış!” denilmemesi için çabalıyor. Enheduanna’lar için öncülük ediyor.

Türkiye Yazarlar Sendikası Baskılar Altında Elli (50) Yıl!

Suna Aras

Ülkemizin her on yılda bir budanan demokrasisi, aydınların, devrimcilerin, örgütlü güçlerin budanması anlamına gelen çok ağır siyasal dönemler geçirdi. Yüreğimize iyileşmez yaralar açıldı. Acı çektik, annelerimizin yüreğinden ağrı, kalbinden çığlığı hiç eksik olmadı.

Birbirine bağlanan yollar gibi her darbe ötekine zulmünü ekledi. Bir cehennem çukurundan kurtulamadan ötekinin çukuruna düştük.

Zulümleri büyüttükçe büyüttüler. Bir türlü kendimize gelemeyişimizin nedeni bu olabilir.

12 Mart 1971’de gerçekleşen askeri darbe de sol sosyalist düşüncenin başına bir balyoz gibi indi. Demokrasi rafa kaldırıldı, yazarlar tutuklandı, aydınlar üniversitelerden uzaklaştırıldı, düşünce özgürlüğü, yazma özgürlüğü, haber alma özgürlüğü tozlu raflara kaldırıldı, TİP ve DİSK kapatıldı. Sol örgütlere yönelik “balyoz harekâtı başlatıldı. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan idam edildi.

Bu yaralı ve karanlık dönemin ağırları içinde şairler, yazarlar ne yapabiliriz arayışını elbette ki sürdürüyordu. 1974’te 70 şair ve yazarın bir araya gelmesiyle Türkiye yazarlar Sendikası (TYS) kuruldu. Sendikanın birçok hedefiyle birlikte, yazarlığı iş edinmiş insanların emeğini sermayeye karşı korumak ve hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri savunmaktı.

“İlk toplantıda Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçiner, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Orhon Murat Arıburnu, Adalet Ağaoğlu, Nihat Behram ve Ali Özgentürk “*Kurucular Kurulu*”nu oluşturdu. Bu kurul tarafından *Yaşar Kemal Genel Başkanlığa, Bekir Yıldız İkinci Başkanlığa, Adnan Özyalçiner Genel Sekreterliğe* seçildi.

Bir yıl sonra yapılan *2. Genel Kurul*’da ise *Genel Başkanlığa Aziz Nesin* getirildi.

TYS. Küçük bir odada çalışmalarını sürdürürken alan gittikçe daralıyor, faşizmin döktüğü kan durmuyordu. Yazarların, aydınların üzerindeki baskılar sürüyordu. Bedrettin Çömert, Ümit Yaşar Doğanay, Bedri Karafakioğlu, Ümit Kaftancıoğlu gibi aydın ve yazarlar suikast sonucu katlediliyordu. Hak ve özgürlükler baskılanıyordu.

TYS. Bir tarafta düşünce özgürlüğüne karşı mücadele verirken, bir taraftan da dünya yazar örgütleriyle kalıcı ilişkiler geliştiriyor, toplantılar yapıyordu. TYS’nin taşındığı Union Française binası şüpheli bir şekilde yanıyor, TYS’nin yazınsal birikimi, belgeleri bu yangında kül oluyordu!

Bir darbenin acısı dinmeden, karanlığı bitmeden, yaraları iyileşmeden, 12 Eylül’ün kanlı, ağır, faşist gölgesi düştüğü yeri yakıp yıkmaya başladı. TYS’nin çalışmaları, kitle örgütleriyle ilişkileri bahane edilerek TYS kapatıldı. Yasa dışı sayıldı. Yöneticilerinin yurt dışına çıkması yasaklandı. Ülkenin her bir kesiminde büyük gözaltılar yaşanırken, işkence çığlıkları yükseliyordu. Böyle bir

ortam içinde yargılanan TYS yönetimi üç buçuk yıl süren davanın sonucunda aklanarak, 1987 yılında sendika yeniden kurularak Aziz Nesin'in başkanlığında mücadelesine devam etti.

Askeri darbenin antidemokratik yasaları, kökten dincilerin baskılarıyla birleşerek bir tarafta kırım sürerken bir taraftan da toplumsal kültürel gericiliği ülkenin kılcal damarlarına yerleştirerek, ülkeyi bu günkü siyasal İslam denilen karanlığın kollarına itti. Genişlemesinin, yayılmasının, kökleşmesinin yollarını açtı.

Turan Dursun, Uğur Mumcu, Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Musa Anter, Hrant Dink, Tahir Elçi gibi aydınlar, yazarlar karanlık ellerce ve kökten dinci faşist gericilerin düzenlediği suikastlar sonucu hayatımızdan koparılıp alındı. Katilleri kanlı ve karanlık çukurlara gömülerek, cinayetlerin üstü örtüldü. Yargı siyasallaştığı için her şeyde olduğu gibi bu konuda da adalet yerini bulamadı. Birleşik ağlar karanlığın üstünü örttü. Daha önceki davalar gibi süren davalarda sürüncemede bırakılarak “zaman aşımı” denen örtülü “af” cezasızlığına doğru sürüklendi ve sürükleniyor.

Uzun yıllar öncesinden alttan alta geliştirilen gerici, faşist, siyasal İslam denilen ucube, 1993 yılında insanlık tarihine bir kara leke olarak vurulan kıyımını gerçekleştirdi. 33 canımız, şairimiz, yazarımız, aydınımız, sanatçımız, aydınlık yüzlü gençlerimiz devletin ve bizlerin gözü önünde (Sivas) Madımak otelinde yakılarak katledildi. Bu karanlık kıyımdan Aziz Nesin güçlükle kurtuldu.

TYS'de nöbet omuzdan omuza devredilerek mücadelesini sürdürdü. Oktay Akbal, Ataol Behramoğlu, Cengiz Bektaş, Enver Ercan, Mustafa Köz, Adnan Özyalçiner, mücadeleyi üstlenen isimler oldular. Her yönetim bir önceki yönetimden devraldığı çağdaş, devrimci mirası, bir yazar örgütü olarak üstlendiği görevi, kültürel gericiliğe ve baskıya karşı, üye sayısını artırarak, temsilcilikler açarak mücadelesine devam etti, ediyor. Yazarların özlük haklarının korunması “telif hakları “ “sanatçı emekliliği” konularında emek harcadı uğraşlar verildi. TYS'nin sendikal mücadelesi sürerken, ülkenin bir günü bir gününden daha iyi olmadı.

Siyasi İslam'ın iktidara gelişiyle de karanlık iyice yoğunlaştı. Her gün her şey daha karanlığa gömüldü. Üstümüzde yapışkan bir zifte dönüştü. Her şey çürüdü, koktu, bu ülkenin son yirmi yılında. Ülkeyi radikal islamcılar sardı.

2010 yılında “yetmez ama evet” diyen yazarların, aydınların katkısıyla tek kişilik krallığın korunması altında kurumlara yerleşip, iyice kökleştiler. Eğitiminden doğasına kadar talan edilmiş bir ülke kaldı önümüzde. Tarikatlarla iç içe ülkeyi bir kişiye tepsi içinde sunmanın yıkımını yaşıyoruz. “İstanbul sözleşmesi” bir gecede iptal edildi. Kadınların can güvenliği kalmadı. Gençlerin, çocuklarımızın gelecek umudu askıya alındı.

Laiklik, eşitlik, özgürlük yok edildi. Yasa uygulayıcılarının yasaları çiğnediği bir yerde, haktan, hukuktan, adaletten söz etmek mümkün değil elbette.

Bu ülkenin, talan, yalan, mafya, din simsarlığı düzenine katkı sağlayan aydınlar, yazarlar ne hissediyor acaba? Fetullah Gülen'in “ölüler bile evet oyu kullanmalı” fetvası hiçbir şey anlatamadı mı onlara? “Yetmez ama evet” dedikleri kişi “demokrasi bizim için amaç değil araçtır” dememiş miydi? “Yanıldık” diyenlere aydın olmanın anlamını, sormak hakkımız değil mi? “Aldatıldım” diyenle bir farkları kaldı mı? Bu ülkenin her gün biraz daha uçurumun kıyısına, çamurun dibine, çekilmesinde hiç mi katkıları yok? “Barış” sözcüğünün bile suç sayıldığını, hatırlatmak isterim. Kabul edelim ki çekildikleri bir tuzaktı ülkeyi de peşlerinden sürüklediler. Aydın öngörüsüne inananların umudunu, kalbini kırdılar!

Tanıklık Bir...

Yazarlar Sendikasının Başı Yine Dertte.

Şairler, yazarlar, yazar örgütleri hep muktedirlerin gözünde diken olmuştur. Yazarını, aydınını, şairini tutsak almak için her yöntemi denemişlerdir. Yazarı, şairi, sanatı dilinden koparmak, yozlaştırmak, kalemini elinden almak, her sözünün başına bir iktidar jandarması dikmek hedefleri arasındadır. Yeter ki düşüncelerini özgürce ortaya dökmesinler, kâğıda geçirmesinler, biriktirmesinler, dönüştürmesinler, ötekine ulaştırmasınlar! İktidarların en çok hayalini kurduğu, gören gözü kör etmek, diyen dilini lal etmek, düşünen beynini tutsak almaktır. Onun için, yazan, düşünen, dile getiren insanların tepelerinde elde kılıçla dolaşırlar. Yazan, söyleyen insanın birikimini bir şekilde yok etmeyi çok severler!

Ben TYS'nin 17'ci kurultayında yönetiminde, 18'ci kurultayında ikinci başkan olarak görev aldığımında sendikanın başı yine iktidarla dertteydi. (TYS'nin tarihi içinde bir kadın olarak ikinci başkan sıfatı taşıyan ilk kadındım. Benden sonra Nalan Çelik görevi devraldı.) Sendikada bu dört yıllık dönemim içinde tanık olduklarımı, kırgınlıklarımı elimden geldiğince, dilimin döndüğünce buraya not olarak düşmek istiyorum.

O tarihte, Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası, Mimarlar Odasına 49 yıllığına kiraya verilmişti. Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent şubesi olarak kullanılıyordu. Türkiye Yazarlar Sendikasının aynı binada sergi salonu ve toplantı salonunun bulunduğu giriş katında bir odası vardı. Sendika Kültür Bakanlığında kullanım hakkını sözleşmeli olarak 1995 yılında almıştı. Yıldız Sarayı bütün saraylar gibi cumhur başkanına tahsis edildi. Önce Mimarlar Odasını kiralama süresi dolmadan çıkarmaya kalktılar. Mimarlar Odası bu hukuksuzluğa uzun süre direndi. Polis toplantılarını basarak, hatırladığım kadarıyla Onur Kurulu üyesi Zeki Arslan, Genel Başkan Eyüp Muşcu, Şube başkanı Sami Yılmaztürk, Mücella Yapıcı'nında aralarında olduğu on beş kişi gözaltına alındı. Ve Mimarlar Odası polis zoruyla boşaltıldı.

Tabi ki sıra Yazarlar Sendikasına gelmişti. O dönem Kültür Bakanı Ömer Çelik'ti. Önce binbir emekle ortaya çıkarılan "Yazarlar Müzesi Belgeliği" kapatıldı. Sonra binanın ve giriş kapısının çevresinde polis görmeye başladık. O ara bir yazıyla, sözleşmenin Kültür Bakanlığı tarafından tek taraflı olarak iptal edildiğini öğrendik. Sonra polisler binanın kapısını diktirildi. Bir süre sonra da her binaya girdiğimizde kimlik kontrolü yapmaya başladılar. Ve sonra Yazarlar Sendikasının kapısını söküp yerine duvar ördüler. Yaşar Kemal, Aziz Nesin 'den o güne kadar 42 yıllık dil ve kültür birikimi tutsak alındı. Kamuoyu aracılığıyla yapılan bütün çağrılarımız, Kültür Bakanı Ömer Çelik tarafından yanıtızsız bırakıldı.

Aylar sonra, odanın yan duvarında bir geçit açarak kurtarabildiklerimizi kurtarmaya gittiğimizde iğrenç bir görüntü karşıladı bizi. Bu gerçekten yaşadığımız sürecin en kırıcı, en yıkıcı, en aşağılayıcı yanı olarak hafızalarımızda çakılı kaldı.

Ve hep çakılı kalmalı ve kalsın!

Yazarlar Sendikası'nın kapısının önüne bir tuvalet yapmışlardı! Oysaki bir merdiven aşağıda tuvaletler vardı ve böyle bir şeye ihtiyaç yoktu.

Biliyorduk ki, bu hakaret, bu aşağılama, bu bilinçli çirkin saldırı, bu ülkenin edebiyatına, edebi birikimine, yazarına, şairine, aydınına, sanatına, değerlerine siyasi İslamcı anlayışın verdiği bir

mesajdı. Nerede bir ışık görseler söndüreceklerinin dışı vurumuydu. Çünkü onlar aydınlıkta değil karanlıkta var olabileceklerinin bilincindeydiler.

Tanıklık İki...

Dikeni kendimize batırmak!

Türkiye Yazarlar sendikasının hedefleyip yapamadıkları varsa da bunun nedenini TYS üyesi olan her yazar her şair kendine sormalıdır.

TYS gibi örgütlü kurumlarda maalesef bütün işler sadece yönetimin hatta yönetimden birkaç insanın üzerine kalıyor. “Ne yapabiliriz” yerine “ne yaptınız” sorusu her zaman soruluyor.

Örgütlü gücün başarısı, bütün üyelerin aktif şekilde katılımıyla, el birliği içinde, güç birliği içinde yapılabilirse tam anlamıyla başarıya ulaşabilir. Sesin duyulması için seslerin birliğine ihtiyaç duyulur. Örgütlü güçlerde ses ve güç birliği yoksa ses ve güç cılızlaşır. Kendi sesimizi sadece kendimiz duyarız! Saldırıların, hak gasplarının hedefi oluruz. Kolay lokma olarak görülürüz.

İşte o zaman kitaplar toplatılır, sansürlenir! Şiir dinletileri bile polis gözetiminde ve tehdidi altında yapılır! Şiire terör soruşturması açılır! Sergiler sansürlenir, yasaklanır! Kültür sanat etkinliklerine izin verilmez! Heykeller, şair mezarları saldırıya maruz kalarak kırılır, dağıtılır!

Eğitim bitirilir, öğretmenler baskılanır, mollalar okullara doldurulur!

Özgürlük ve demokrasi adına her ağzını açan ya sürgünde ya cezaevinde bulur kendini!

Böyle bir ortamda edebiyat, sanat, kendini ne kadar var edebilir?

Çocuk resimlerinde bile renkler suçlanarak sergi yasaklanıyorsa, ülkenin geldiği noktayı görmek zorundayız.

Yazın alanı ve bir bütün olarak sanat her zaman daha fazla özgür ortamlara ihtiyaç duyar.

İçinde yaşadığımız faşizan uygulama sanatın, edebiyatın düşmanıdır. Yontmak, yok etmek, azaltmak, susturmak için vardır. Örgütlü güçlerde el birliği ve güç birliği içinde, karşı hamle yapılamıyorsa, vay bir cümle sanatın haline!

Hele ki bu ekonomik yıkım içinde dergiler, kitap evleri, yayımcılar, basım evleri ya kapandı ya da kapısına kilit vurmak üzereyken, edebiyat bu kurtlar sofrasında, bu yıkım döneminde kendisini nasıl var edecek? Sesini nasıl duyuracak?

TYS yönetiminde görev aldığım dört yıllık süre içinde ve yönetim olarak en çok kırıldığımız ve kendimizi yalnız hissettiğimiz dönem “Barış Susuyoruz” eylemi dönemi olmuştur.

TYS olarak “Barış Susuyoruz” şiarı ile 36 hafta soğuk sıcak demeden, Kadıköy Surp Takavor Ermeni Kilisesi Meydanı’nda, her cumartesi yarım saat sessizce oturduk.

Önümüzde Ermenice, Kürtçe, Arapça, Çerkezce, Rumca, Zazaca, Lazca dillerde “Kardeşin Dilini Anlamak.” “Kendinizden Başka kimse Size Barış Getirmez.” “Savaşı Zenginler Çıkarır Yoksullar Ölür.”

“Dağlar, insanlar ve hatta ölüm bile yorulduysa, şimdi en güzel şiir, barıştır.” “Barışın hiçbir maliyeti yoktur.” Gibi dövizlerin yanı sıra Roboski, Suruç, Cizre katliamının yanı sıra, doğa talanları, yakılan yıkılan köyler, Gezi direnişi görselleri eşliğinde oturduğumuz 36 hafta boyunca, faşistler tarafından hakarete, saldırıya uğradık.

Sendika üyesi arkadaşlarımızın, yanımızdan geçip gittiğini gördük. Görmezlikten gelerek, arkamızdan dolanıp geçtiklerini gördük.

Her etkinliğimizde, her sokak eylemimizde, her 1 Mayıs yürüyüşümüzde “Dünyanın Bütün Kalemleri Birleşin” pankartı arkasında, aynı yalnızlık duygusunu hep yaşadık.

Son söz olarak...

Ne gideceğimiz bir ülke var, ne sığınacağımız başka bir dünya. Evimize, yuvamıza, kendimiz için olmasa bile! Çocuklarımız için sahip çıkmak boynumuzun borcudur.

Yazıya aktardıklarım “öğüt” verme olarak algılanırsa çok üzülürüm. Kimseye akıl vermek haddime değil.

Sadece içimde birikenlerin küçük bir kısmını, aynı mahalleden arkadaşlarımla paylaşmaya çalıştım, o kadar.

TYS Yurt Dışı Temsilcileri

Almanya: Gültekin Emre

Hollanda: Murat Tuncel

Fransa: Anais Martin

TYS Yurt İçi Temsilcileri

Adana: Çetin Yiğenoğlu

Ankara: Süreyya Köle

Antakya: Mehmet Karasu

Aydın:Hülya Deniz Ünal

Bursa: Güney Özkılınç

Denizli:Hakan Keysan

Diyarbakır: Vecdi Erbay

Eskişehir: Ömer Asaf Tosun

İzmir: Özer Akdemir

Kadıköy: Mehrizat Poyraz

Kocaeli: Kadir Yüksel

Mersin:Ali F.Bilir

Ordu:İrfan Yıldız Beşlioğlu

Sinop: İlyas Tunç

Tarsus: Uğur Pişmanlık

Zonguldak: İbrahim Tığ

Edremit:Bülent Güldal

Samsun:Celal Karaca

Burhaniye:Deniz Ayfer Tüzün

Çanakkale:Hayrettin Geçkin

Denizli:Hakan Keysan (N.Kayak Akademi)

Bursa:Süreyya Akçay

**Türkiye Yazarlar Sendikasının Kazandırdıkları
1-TYS “Edebiyat Müzesi Belgeliği”**

2-Kitaplar:

Dağlarca

Tevfik Fikret

Sabahattin Ali

Oktay Akbal

Melih Cevdet Anday

Sennur Sezer

Enver Ercan

Mustafa Seyit Sutüven

Güzel Fotoğraflar Albümü

Kalpleri Bir Güzel Bahçe Onların

Kayıplar Kitabı

Dinmez Tarlakuşunun Şarkısı

Genç Ölümlü Şairler Kitabı

Şairin Eli (El yazısı Şiirler Kitabı)

3-Kültür Sanat Dergileri

TYS: “Güzel Yazılar” dergisi.

TYS. “Edebiyat” dergisi.

” TYS. Yazarlar Dünyası” dergisi

Edebi haber değeri taşıyan bültenler

TYS: İlk Yaz Postası” “TYS: Yaz Postası” “TYS: Güz Postası” “TYS: Kış Postası”

Zamanın sarkacında TYS yılları

C.Hakkı Zariç

Enver Ercan beni arayıp kongreye çağırdığında üyesi olduğum Türkiye Yazarlar Sendikası'ndaki seçimde oy kullanmak üzere heyecan ve mutlulukla Cağaloğlu'ndaki Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yolunu tutmuş, sabahın erken saatlerinde salonda olmuştum. İmza atmak ve oy kullanmak için sıraya girdiğimde, üyeliğimin kongre kararından sonra gerçekleşmesi sonucu oy kullanamayacağımı öğrenmişim. Benden bir önceki üye oy kullanabiliyordu, ben ve benden sonraki üyeler de haliyle aynı durumdaydı; ama olsun, orada olmak ve yazar arkadaşlarımızla zamanı solumak, bir arada olmak ve heyecana katılmak iyi gelmişti.

Yılları karıştırıyorum, aklımda dolanan anıları kurcaladığımda zaman bir rakam olmaktan ziyade yaptıklarımıza ve tanık olduklarımıza gelip dayanıyor. Not tutma, bir yere kaydetme alışkanlığı olmadığında olan ne varsa belleğin derinliklerinde saklıyor kendini.

Sonraki dönemde bir akşam Mustafa Köz'den gelen telefonla yönetimde olmayı kabul ettim. Enver Ercan artık sendika yönetiminde olmayacak, liste hazırlayıp seçimlere girmeyecekti. Bir dönem yaptıkları ve sendikaya, edebiyatımıza kattıkları, Tevfik Taş'ın genel sekreterliği ve Enver Ercan'ın başkanlığındaki yönetim kurulu üyeleri, yeni bir yönetime yer açmak gerektiği konusunda uzlaşmaya varmıştı.

Mustafa Köz'den gelen öneri sonucunda Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu'nda yer almayı kabul ettim ve seçimlerden sonra mazbatamızı alarak göreve başladık. Yaklaşık on yıl süresince Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yönetim kurulunda görev aldım ve bunun yaklaşık altı yılında Genel Sekreter olarak çalışmalara katıldım.

İlk yönetim kurulu toplantımızı Beşiktaş'ta Yıldız Teknik Üniversitesi yakınlarındaki Yıldız Sarayı'na bağlı Dış Karakol Binası'nda yer alan genel merkez ofisimizde yaptığımızda Mustafa Köz, Suna Aras, Aba Müslim Çelik, Nur Saka, Kamil Tekin Sürek, Cihan Oğuz, Ertan Mısırlı, Nurullah Can ve C. Hakkı Zariç olduğu halde 2011 bahar sonu-yaz başı ilk toplantımızı yaptık. Müthiş bir duyarlık ve sorumluluk gerekiyordu, ilk toplantımızdan ve görev paylaşımımızdan anladığım buydu. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşundan bu yana gelen gelen kültürel aktarımla birlikte duvarda Nazım'ın, Sabahattin Ali'nin, Asım Bezirci'nin, Gülten Akın, Dağlarca gibi şair ve yazarların fotoğraflar vardı. Genel merkez duvarındaki bu fotoğrafların bizi ve yaptıklarımızı, yapacaklarımızı yakından takip edeceğini düşünüp heyecanlanmış, gurur ve mahcubiyetle arkadaşlarımızla birlikte işe koyulmuştuk.

Serencebey Yokuşu'ndan aşağı inip vapurla Kadıköy yakasına geçmek üzere haftalık toplantılardan her çıkışımızda, ilk vapuru yakalama hevesiyle hareket etsek de yıllar ve yıllar içinde bu asla mümkün olmadı, hep bir sonraki vapura razı olmak durumunda kaldık. Çünkü toplantı bitse de konuşacaklarımız bitmiyor, ayrıntılar sürekli kendini kurcaladığı için gündem

maddelerine ilişkin söyleyeceklerimiz ve paylaşacaklarımız devam ediyordu. Bir görev paylaşımı vardı olmasına ama akış ve işleyiş genellikle eşit ve paralel düzlemde seyrediyor, bir sekreteryaya ruhu ile sendika kendini yeniden üretiyordu.

Edebiyat müzesi sokakta

En çok uğraştığımızı şeylerden biri bizden önceki yönetimlerce ve özellikle Cengiz Bektaş döneminde kurulmuş olan Edebiyat Müze Belgeliği'nin tasfiye edilmesi, Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'ndeki yeri bir an önce boşaltmamız üzerine gelen yazışmalardı. Bizim boşaltacağımız alan depo yapılacaktı ve nihayet mahkeme kararı da geldiğinde kaçınılmaz olarak oradan ayrılmamız gerektiği sendika yönetimine ibraz edilmişti.

Nâzım'ın el yazılarını, Cemal Süreya'nın, Ece Ayhan'nın, Orhan Kemal'nin kişisel eşyalarını ve edebiyat tarihimizi son derece ilgilendiren belgelerini, Yavuzer Çetinkaya'nın not defterini ya da Asım Bezirci!'den kalan onca emaneti nereye koyacaktık?

Durmadan yer aradık. Dönemin Kültür Bakanı Ertuğrul Günay elimizde avcumuzda ne varsa kendilerine vermemizi, Gülhane'deki Ahmet Hamdi Tanpınar Müzesi'nde bize de bir alan açacaklarını söylediye de ciddiye alınması mümkün olmayan bu teklifi düşünmedik bile.

Oradan oraya, o belediyeden bu siyasiye, o seçim çalışmasındaki vaatlerden seçim sonrası anımsatmalara savrulup durduk. Ulusal gazetelerde Türkiye Yazarlar Sendikası Edebiyat Müze ve Belgeliği'nin kapatılıp yerine depo yapılacağına dair onlarca haber çıktıysa da işin doğrusu kimse yüzümüze bakmadı. “Hemen ilgileniyoruz, böyle bir şeyle ilgilenilmez mi?” diyenler de olmadı mı? “Evet şimdi böyle diyorsunuz ama Nâzım'ın el yazıları ilginizi çekmiyor biliyorum, kalabalığın karşısında söyleyecek başka bir şey bulamadığınız için sahip çıkıyorsunuz şimdilik. İş ciddiye binince siz de telefonlarımızı açmayacaksınız...” diye kaç kişiye, millet vekiline, belediye başkanına cümle kurdum anımsamıyorum bile.

Bir ara Büyükkada'da bize bir yer verecek gibi oldular, devam eden inşaat bittiğinde bunun da gerçeklikle bağı olmayacağı anlaşıldı ve elimizde onca belgeyle kalakaldık.

Mustafa Köz ile gitmediğimiz yer, çalmadığımız kapı kalmadı, neden sonra Mustafa Köz'ün ısrarı ve takibi neticesinde şimdiki Kemal Tahir Kütüphanesi'nde belgelerimizi sergileyebileceğimiz bir alan açıldı ve hazır edebiyat müzesi kutularda beklemekten kurtuldu, yakın zaman önce de Cengiz Bektaş Belgeliği'nin açılmasıyla canlılığını ve heyecanını koruyor.

Toplantı için GBT şartı ya da kapı duvar

Arabacılar Dairesi'ndeki müze alanını elimizden alan iktidar, Dış Karakol Binası'ndaki genel merkez ofisimizin bizde kalmasına razı olur mu, elbette olmadı. Bizi oradan da dehllemek için bir karar iletildi ve çıkmamız istendi. Bu sırada haftalık toplantılara katılmak için her gittiğimizde Dış Karakol Binası önünde TYS kimliklerimiz kontrol edildi ve GBT yapılarak içeri alındık. Bu böyle bir zaman sürdü.

Açık Radyo'da Zeki Coşkun'nun konuğu olarak durumu anlatmaya gittiğimde bizim genel merkez ofisinin kapısını söküp duvar örmüşlerdi, buna rağmen içindeki eşyalarımızı almamızı istiyordu. “TYS'de Kapı Duvar” başlıklı söyleşimizde bu durumu anlattım, neden sonra inşaatçılar ilgili yerdenden aldıkları izinle duvarlar kırıp içeriden eşyaları almamıza izin verdi. Kapısından çıktığımız ofisin kırılmış duvarlardan arşivimizi ve belgelerimizi alarak Yıldız'daki günlerimize veda ettik.

Uzaktan bakınca ve düşününce onca yıllık Türkiye Yazarlar Sendikası'nın elini uzatmayacak kurum düşünülemez. Elbette. Yüzümüze kapanan kapıların ardı arkası kesilmedi. Bizimle iletişim kuran her kurum heyecan ve tutkuyla yardımlaşmaya söz verdiyse de arkasına bakmadan uzaklaştı hemen sonra. Sadece ve kesinlikle üye aidatları dışında bir geliri olmayan, yönetim kurulu üyelerinin şehirler arası gidiş dönüş bilet ve konaklamaları dahil bütün masraflarını kendi cebinden karşıladığı TYS'nin "kendine ait bir oda" için kaynağının olmaması anlaşılabilir olmakla birlikte hep hazin gelmiştir bana, ne yazık.

Aysel Tezer'e saygıyla

Yer bulunmadı mı, bulunur elbet. Kadıköy'deki Barış Manço Kültür Merkezi içinde yer alan, dar ve küçük de olsa bir ofis vardı zaten ve yıllarca kullanılagelen bu ofiste sıkışık nizam onlarca toplantı yaptık. Canım Aysel Tezer orayı da yaşanır ve insana yakışır hale getirdi. O gönüllü ve gönlünden koparı asla esirgemeyen değerli insan Türkiye Yazarlar Sendikası'nın nice yılını omuzlarında taşıyarak, kederini ve sevincini çoğaltarak hayata veda ettiğinde, son yolculuğuna uğurlayabildik ancak. Işıklar ve sözcükler ondan razı olsun.

Yıllar içinde Türkiye Yazarlar Sendikası yönetiminde çok insan değişti ve görev aldı. Kimisi şartları gereği toplantılara katılmadı, kimisi canla başla çalıştı ama yönetim hep bir arada olmayı bildi. Nalan Çelik çok emek verdi geçen sürede. Temsilcilerimiz birbirinden önemli işlere imza attı. Nükhet Eren, Nilay Özer, Suna Aras, Nur Saka, Nuray Gök Aksamaz kattıkları ve emeklerinden ötürü elbette varlıklarıyla ayrıcalık kattı.

Demokrasi ve barış için

Türkiye'nin birçok ilinde edebiyat çalışmalarına katıldığımız gibi demokrasi ve barış eylemlerinde de yer aldık. 36 haft süreyle Kadıköy'deki timsah heykeli yanında *Barışa Susuyoruz* oturma eylemimizde gördüğümüz tacizin, işittiğimiz hakaretlerin haddi hesabı yoktur.

Yılmaz Güney'in arkadaşı Rum Yönetmen Panicos Chrysanthou ve Neşe Yaşın da yanımızda olduğu halde Diyarbakır'a gidip oradan Roboski'ye ulaşmak istediysen de hava muhalefeti nedeniyle Diyarbakır'da kaldık. Panicos'un yanında getirdiği filmi özellikle Diyarbakır'da göstermek istemiş, bir gün öncesinde evde izleyip kayıt oluşturmuş ve film üzerine söyleşmiştik ama ne yaptıysak film Diyarbakır'daki Cegerxwin Gençlik ve Kültür Sanat Merkezi salonunda açılmadı, izleyiciler sadece söyleşiyi dinlemekle yetindi, biz de Roboski'ye gidemedik ama İŞİD zulmünden kaçan Ezidi'lerin kampına ziyaret ederek incelemelerde bulunduk, bunla ilgili şiirler ve yazılar yazdık. Bu kadar temiz, yüzü güneşe dönük, mahcup ve onurlu insanlara o kampta tanık olduklarımı hayatım boyunca unutamam. 2014 Aralık sonunda gittiğimiz ve üzüntülerle döndüğümüz bir duygu sağanağı oldu Diyarbakır bizim için.

Gölgede kalan şair

Aynı yılın Ağustos sonlarında açıklandığı üzere Türkiye Yazarlar Sendikası ve Milas Belediyesi'nin birlikte düzenlediği Melih Cevdet Şiir Ödülü'ne Ülkü Tamer değer görüldü. Sendikayı temsilen Ertan Mısırlı, Nurullah Can ve C. Hakkı Zariç törende konuşmacı olarak görev aldı.

Tören günü Milas'ta ve Ören'deki ormanlık alanda çıkan büyük yangından dolayı sadece ödül verilebildi ve bunun dışındaki bütün programlar iptal edildi. Ülkü Tamer ile orada geçirdiğimiz buruk akşamın anısı canlı ve yaşanır hala.

Ören’de yaz sıcağında Ertan Mısırlı ile yapacaklarımız ve konuşacaklarımız üzerine sohbet edip öğle yemeğinden otele dönerken, Ertan’ın hep bir adım geriden geldiğini ve güneşten korunmak için gölgemi takip ederek yürüdüğünü fark ettim, “gölgemde kalan şair olarak seni yazacağım” dediğim aklımda.

Gezi’den hemen sonra Türkiye Yazarlar Sendikası, Edebiyatçılar Derneği ve Türkiye PEN Yazarlar Derneği olarak Reyhanlı’daki melun patlamayı yerinde incelemek, mağdur ve tanıklarıyla konuşmak için Hatay’a gidip orada birlikte basın açıklamaları yaptık. Oluşturduğumuz heyetle yanımızda Türkiye PEN Yazarlar Derneği adına Sabri Kuşkonmaz da olduğu halde Reyhanlı’ya gidip incelemelerde bulunduk ve bir rapor oluşturduk.

Sonuç niyetine

Yıllar içinde Türkiye Yazarlar Sendikası’nda pekçok etkinliğe, konuşmaya ve imza gününe tanıklık ettik, bunlar için yönetimde yer alan arkadaşlar olarak çalıştık. Ne olursa olsun yerleşik bir tutum olarak kendimiz için değil sendika için çaba gösteriyor olmanın anahtarı saklıydı elimizde ve bunun dışında kimse adım atmadı. Konuşmalara ve temsillere katıldıysak da genel olarak yönetimden değil, konu hakkında çalışan üyelerimizin katılımı sağlamak üzere çaba gösterdik. Kitaplar hazırladık, sergiler açtık.

Hepsi birbirinden değerli ve kıymetli sonuçlar üretti. Yönetimde olalım ya da olmayalım, oluşan değer algısı ve yerleşik birikim bize yol gösterdi.

Çaba gösteren, yönetimde yer alan, üye olan her kişi sendikaya değer katmak üzere çaba gösterdi. Temsilcilerimiz aynı zamanda ve bizzat sendikanın kendisi olarak çalıştı.

Yıllar içinde çok üye kaydı yaptık, çok üyemizi sonsuzluğua yolcu ettik. Hepsinin ağırlığı omuzlarımızda...

Emeği geçen her arkadaşına minnet ve saygıyla...

Dünyanın Bütün Kalemlerini Birleştirme Düşünü Kurduran TYS

Nalan Çelik

21.12. 2011 tarihli Türkiye Yazarlar Sendikası Yönetim Kurulu kararıyla onaylanan TYS kimliğimin numarası 886.

TYS'ye üye olmanın, bir kimlik numarası, yayımlanan yeni kitabımıza eklenecek üyelik göstergesi olmadığını bilerek üyelik görevlerimi yerine getirdim. Yıllık aidatı ödemek, Genel Kurula katılmak, salon etkinlikleri, alanlarda yapılan yürüyüşlere katılmak, fikir üretmek, öneride bulunmak üyelik görevlerindedir.

2017 yılından 2019 yılına kadar TYS yönetim kurulu üyesi olarak görev aldığım dönemde ilk kez bir kadın 2. Başkanlık görevini üstlenmişti. 2. Başkan Suna Aras, Genel Başkan Mustafa Köz'dü. Ben de 2019-2023 yılları arasında iki dönem 2. Başkanlık görevini üstlendim. Genel Başkan Adnan Özyalçınmer'di.

TYS'nin 40.yılı Genel Kurulunda divanda görev verilmişti. Genel merkezimiz Beşiktaş'ta Yıldız Sarayı parkının içinde dış karakol binasındaydı. Mekânı TMMOB ile paylaşıyorduk. Geniş bir konferans salonu vardı. Genel kurula katılanları Enver Ercan gülümseyen bir yüzle kameraya alıp, selamliyordu. Genel Kurulun sonunda Engin Ayça'nın hazırladığı 40. yıl belgeselini izledik. Düş kırıklığı yaşamıştım. Belgeselde yalnızca görev alan erkekler ve Genel Başkanlara söz verilmişti. Kısa bir an Sennur Sezer'i gördüm belgeselde, başka bir kadın yoktu. Oysaki yıllardır öyle çok katkı yapan, yönetim kurulunda görev üstlenen üyemiz vardı ki. Rahmetli Aysel Tezer gönüllü olarak uzunca süre sendikanın sekreterlik görevini üstlenmişti Eleştirilerimi yönetime o gün bildirdim. 50. Yıl böyle olmamalı diye geçirdim içimden.

8 Haziran 2013 yılında Taksim Gezi Parkı direnişini desteklemek için PEN Yazarlar Derneği ile bir basın açıklaması yaptık. Gezi Parkı'nda kurduğumuz kütüphanenin önünde toplanan yazarlarımız, iktidarın halkın güvenliğini ve özgürlüğünü tehdit eden saldırılarını bir basın açıklamasıyla kınadılar. "*Başkana Açık Mektup*" başlığını taşıyan bildiriye TYS Başkanı Mustafa Köz okudu. Ardından Galatasaray Lisesi'nin önünde Cumartesi Anneleri'ni ziyaret ettik. Gezi Parkı direnişinde TYS başından sonuna oradaydı. Her gün ağzımda maske biber gazı dumanlarının tünele ulaşmış kokusuyla kitap, meyve, sandviç, sigara taşıyordum arkadaşlara. Son günü kütüphanenin bütün kitaplarını çöp niyetine izini sürerek bulduğumuz Taksim'de bir yerlere atmışlardı iktidar güçleri.

2015-2016 yılları arasında 40 haftaya yakın "*Sürekli Barış İçin Barışı Susuyoruz*" başlıklı eylemi her cumartesi Kadıköy çarşıda Surp Takavor Ermeni Kilisesi önünde pankartlarla sessiz oturma gerçekleştirildi. Saldırıları artıp, güvenlik güçlerinin saldıranların yanında olmasıyla direnişe son verdik.

15 Temmuz 2016 tarihinden kısa süre sonra TYS ve TMMOB'dan dış karakol binasını terk

etmemiz istendi. Aysel Tezer yemek arası için binadan çıkıp geri döndüğünde odasının kapısına duvar örülmüş önüne de alaturka tuvalet kondurulmuştu. Evraklarımız, üye formları, eşyalar, müze belgeliğimiz uzunca süre ulaşamadığımız yılların emekleriydi. Çok uzun zaman sonra polis eşliğinde kurtarabildiklerimizle yeniden yola devam ettik. O adresten bu adrese çokça taşındık. Evrak kolilemek, bantlamak, taşımak yönetim kurulunun gündem maddelerinin ilk sırasındaydı. Bazen masanın bir ayağını kaybediyorduk, bazen sehpaımız kırılıyordu. Ama TYS umut diyordu, direniyordu.

Türkiye Yazarlar Sendikası 1973 yılında Aziz Nesin'in girişimleriyle kuruluş çalışmalarına başladı. 1974 yılında kurulan ve ilk başkanı Yaşar Kemal olan TYS, kendi deyimiyle "Türkiye'nin özgürlük, barış ve kültürel gelişim ve dayanışma mücadelesinde üzerine düşen görevi onurla yerine getiren bir aydınlar kuruluşudur." Amaçları, sermaye-emek çelişkisinde, sermayeye karşı disiplinli bir güç oluşturma ve emeğin örgütlenme gereksiniminden doğmuştur. Küreselleşmeye kadar kapitalizm siyasal rejim olarak demokrasiyi tercih eder görünürken küreselleşmeyle tercihi değiştirmeye ve otoriter rejimlere dönüşmeye başlar. Kadınlar küreselleşme öncesi ve sonrası en çok yok sayılan ve gittikçe sömürülenlerdir. TYS sermaye-emek çelişkisinde kadınların yanındadır. "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü"nde bildirisini kadınlar yazar. 2019 yılı bildirisini işten atılan ve uzun süredir direnen Flormar işçi kadınları yazdı. 2020 yılı bildirisini bir bankada çalışan, kendine mobbing uygulayan çalışma arkadaşı erkek tarafından evinin önünde öldürülen, Fatma Şengül'ün kızı Açelya Şengül yazmıştır 2021 yılında Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Şebnem Korur Fincancı pandemiye fırsata çevirerek ev içi ve çalışma yaşamında daha da sömürülüp yoksullaşan, şiddete uğrayan kadınları yazdı. 2022 yılı bildirisinde de Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü, bir gecede feshedilen İstanbul Sözleşmesi, çocuk gelinler, kürtaj hakkı, tarikat yurtlarında istismara uğrayan çocuklara, LGBTIQ+lara değindiği yazısında Ukraynalı kadınların direnişini selamlayarak barış umudunu koruduğunu belirtti.

TYS'de 2. Başkanlık yaptığım dönemde üyelerimizin mail adresleriyle üye sayısının aynı olmadığını ayımsadım. Uzun bir çalışma dönemiyle 499 üyemizin birçoğunun mail kullanmayan yaşı büyük üyelerdi. Mail adresleri değişmiş ya da bildirmemişler ya da bildirdikleri halde TYS toplu mailine eklenmemiş üyeler de vardı. Vefat etmiş kimi üyeler de üyelik listesinden düşürülmemişti. Üyelik işlemlerini gerçekleştirdikleri halde TYS toplu mailline eklenmemiş üyeler de vardı. Sürekli Facebook, Twitter'den arkadaşlık teklif edip durumu izah edip sorunları gideriyordum, çünkü telefonları da yoktu. Ortaya çıkan sonuç üyelerimizin çoğunluğunun yaş itibarıyla aktif olamayacak durumda olduğuydu. Üye sayısı arttırıldı. Başvurularda özellikle kadınlar daha fazlaydı. Örgütlü olmanın bilincindeydiler. 2023 Haziran itibarıyla aidatlarını ödeyen, şehirlerarası TÜYAP kitap fuarlarına, etkinliklere katılan 400 yeni üyemiz olmuştu. Üyelik işlemlerini benim üstlendiğim yeni üyelerle, toplam 900 üyemizle biraz daha dinamikleştik.

2. Başkan olmadan önce TYS'nin temsilci sayısı 10 kişiydi. Farklı kentlerde daha aktif olabilmek için önerilerde bulunduğum isimlerle Zonguldak, Edremit Körfez, Çanakkale, Mersin, Burhaniye, İsvaç eklenerek toplam 16 temsilciliğe ulaştık.

Yine benim görev aldığım dönemde üstünde iki yıl çalıştığım ve editörlüğünü yaptığım "*Başın Öne Eğilmesin-Sabahattin Ali*" kitabı Kartal Belediyesi ve TYS iş birliğinde 2021 yılında yayımlandı. Otuz beş yazarın katkı sunduğu kitabın görseli ve düzeni İsa Çelik eseri idi. İsa Çelik, arşivinden Sabahattin Ali'nin ödüllü on fotoğrafını da bu çalışmaya aktardı. Kartal Belediyesi'nin düzenlediği Kartal Kitap fuarında moderatörlüğünü üstlendiğim söyleşide

Adnan Özyalçın, İsa Çelik ve Tahir Şilkan konuşmacıydı. Etkinlik sonrası ücretsiz olarak okura ulaşacak Sabahattin Ali kitabına ilgi yoğundu.

Bir süre önce TYS adına üstelendiğim iki şaire ilişkin yazarların katkı sunduğu yeni çalışmanın editörlüğünü sürdürdüğüm şu günlerde TYS'nin 50. Yılı kutlu olsun. Yalnızca edebiyatın ve güzelliklerin konuşulacağı nice aydınlık yıllara. Dünyanın bütün kalemlerini birleştirme düşü daim olsun.

TYS Hep Yanımızdaydı

Güney Özkılınç

Yanılmıyorsam 1996 yılıydı. Kemal Özer'in, eğitimlik göreviyle bulunduğum Bursa'ya bir söyleşi için geleceğini öğrenmiştim. Şairimizi Bursa'ya davet eden kültür merkezinin etkinliklerini düzenli olarak takip ettiğimden olsa gerek benden, onu karşılamamı ve Bursa'da kaldığı süre içinde onunla ilgilenmemi rica etmişlerdi.

Kemal Özer, Bursalı şair Metin Güven ve ben Gemlikli Sait Reis(Kaptan)'in Orhaneli yolu üzerindeki restoranına gitmiştik. Gece boyunca şiirden, sanattan, siyasetten konuşmuş, Metin Güven'in masaya konuk olarak davet ettiği kedilerle de sohbet edip masamızdaki balıkları paylaşmıştık.

Türkiye Yazarlar Sendikası'nı ilk onlardan dinlemiştim. Henüz ne bir yazım ne de bir kitabım yayınlanmamıştı.

...

Birkaç yıl sonra bu kez Sennur Sezer ve Adnan Özyalçiner Bursa'dalardı. Onlara içimde filizlenmeye başlayan Nâzım'ın Bursa Yılları'ndan, Nâzım Hikmet'in Bursa'daki hapislik arkadaşlarından söz etmiştim. İlk olarak o gün bir nasihat da almıştım, Sennur Sezer bana: "Nâzım Hikmet'in Bursa'daki anılarını, kente bıraktığı izleri Bursa'da yaşayan biri olarak sen yazabilirsin" demiş, sohbetin sonunda, böyle bir araştırmayı yapmada Nâzım Hikmet Vakfı ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yardımcı olabileceğini belirtmişti.

Öyle de oldu. Araştırmaya başladığım yıllarda Nâzım Hikmet'le hapis yatan o dönemin mahkûmlarını köy köy gezerek onlarla sözlü tarih çalışması yaparak bulmaya başlamıştım. Bir yandan da o dönem Nâzım Hikmet'le iletişimi olan aydın ve yazarlarla; Bursa Cezaevi'ni ziyarete gelen aydın ve yazarları, Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı ve TYS'nin yardımıyla tespit ediyor onlarla görüşme sağlıyordum.

"Nâzım'ın Bursa Yılları" kitaplaşmış raflardaki yerini almıştı. Araştırma sürecinde PEN Türkiye Yazarlar Derneği'nin de anlamlı desteğini gördüğümü belirtmek isterim.

...

Geçen zaman içinde -yanılmıyorsam 2013-2019 yılları arasıydı- Türkiye Yazarlar Sendikası Bursa Temsilciliğini yürüttüm. O yıllarda eğitimliği bırakıp Nilüfer Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne geçmiştim.

Göreve başladığım yılların başında ülkemizde kapsamlı bir edebiyat müzesinin olmadığını tespit etmiş ve işe koyulmuşum. 2017 yılında Türkiye Yazarlar Sendikası, PEN Türkiye Merkezi ve Edebiyatçılar Derneği'nin de desteğiyle Gümüştepe Mahallesi'nde (Misi Köy) ülkemizin en kapsamlı kataloğuna sahip Edebiyat Müzesi'ni dönemin Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey'in öncülüğünde hizmete açtık.

Müzenin oluşmasında yazar örgütlerinin ve bu yazar örgütlerine üye şair ve yazar dostlarımın büyük desteği oldu. Enis Batur, Enver Ercan, Mustafa Köz, Halil İbrahim Özcan, Gökhan Cengizhan ve Turgut Çeviker'in müzeye sundukları katkı çok önemliydi.

Sonra Nilüfer Uluslararası Şiir Festivali geldi. 2016 yılında düzenlenmeye başlanan festivalin Danışma Kurulu'nda Türkiye Yazarlar Sendikası'nın başkanlıklarını yapmış Enver Ercan ve Mustafa Köz de yer alıyordu.

Festivalde Türkiye Yazarlar Sendikası'nın önerisiyle bir yıl "Şiir Sokakta" diyerek şairlerle Bursa sokaklarında şiir okumaları gerçekleştirirken diğer yıl "Nükleere Karşı Şiirle Barış" başlığıyla Dünya Şiir Hareketi Bildirisi'ni okuyorduk.

Şiir Festivali birden fazla disiplini (Fotoğraf, sinema, şiir, müzik) bir araya getirmesi ve Nilüfer'in neredeyse her semtinde yurttaşlarla yüz yüze gelmesi bakımından diğer festivallerden ayrılıyordu. Öyle ki Bursa Cezaevi'nde bile Cevat Çapan'ın katılımıyla mahkûmlarla şiir sohbeti ve şiir okumaları gerçekleştirmiştik. Türkiye Yazarlar Sendikası tüm bu süreçlerde yanımızdaydı.

2018 yılı Nisan ayı Ülkü Tamer'i yitirmiştik. Türkiye Yazarlar Sendikası, Bursa Yazın ve Sanat Derneği ve Nilüfer Belediyesi işbirliğiyle şairimiz anısına Bursa'da yaşamını sürdüren şair-yazar arkadaşların yoğun katılımıyla bir anma gecesi düzenlemiş ve onu sonsuzluğa uğurlamıştık.

Türkiye Yazarlar Sendikası, ülkemizin kültür-sanat iklimine sunduğu katkının yanı sıra "dünyanın bütün kalemleri birleşin!" diyerek ülkemizin demokrasi mücadelesine ve birçok şair-yazara olduğu gibi bana da birçok şey kazandırmıştır.

Çukurova Sanat Girişimi'nden gelen mektubu okuduğumda kendimi Adana'da, dünyaya geldiğim mahallede düşünüyorum. Güneşli bir pazar günü ikinci vakti, portakal ağaçlarıyla çevrili avlulu evin pencerelerinden mahalleye yayılan: "Seher Yeli Çık Dağlara/ Güneş Topla Benim İçin..." şarkısını Zülfü Livaneli'nin sesinden dinlediğim o an... Ülkü Tamer'e ait bu şarkının sözlerini duyduğumda liseli bir gençtim. İmler, dinlediğim müzikler... Her biri alır çocukluğuma, anayurduma götürür beni. Adana Garı'na; Yaşar Kemal, Ülkü Tamer, Orhan Kemal, Nihat Ziyalan ve Yılmaz Pütün'e; kalbimin güney yanına götürür.

TYS Şair ve Yazarları Bir Arada Tutar

Nisa Leyla

Ben TYS 'ye üye olmadan önce, TYS'ye zaten arada bir uğruyor, toplantılarına, etkinliklerine katılıyordum. Üyeliğe başvuruda bulunduğum zamansa, TYS'nin ofisi yoktu. Bu yüzden bir bekleme sürecinden sonra üye olabildim. Bu üyelik sembolik tabii. TYS'nin üye olan olmayan her şair ve yazara kapısı açıktır. Yine de üye olmak gerektiğine inanıyorum zira bu aidiyet duygusu için gereklidir. Neden aidiyet?

Çünkü okumak ve yazmak, insanı kendine rehin kılar. Böyle bir durumda giderek yalnızlaşan yazar/şairin kendisine benzeyen, benzeyecek en ufak bir iz bir sesle karşılaşması, bir araya gelmesi çok önemlidir. Bu devasa dünyada kendi benzerleri, ortak payda taşıyanlarla bir arada olması psikolojisi yönünden de önemlidir.

Şiir en zor sanat dalıdır, ona edebiyat türü diyemeyeceğim. Edebiyattan ve diğer disiplinlerden kopuktur fakat aynı zamanda hepsinin de şiir disiplini olması gerektiği için hepsinin kökünde de şiir vardır. Böylesine zor bir iş beni-kendi adıma konuşuyorum-büyük boşluk ve yalnızlıklarla boğuşturuyor. Normal zamanlar ve normal hayatlarda kalabalıklarda dahi yapayalnız hissediyorum, hissediyoruz. İşte bu durumlarda TYS kucaklayıcı bir işlev taşıyor bana göre.

Bir başka açıdansa; ömrünü edebiyata sanata şiire vermiş bireylerin hakkını savunması, önemli durumlarını paylaşması, ödüllendirmesi, öldüğünde anması, etkinlikler yapması da ayrıca önemlidir. Zaman zaman şiirler okunması, üyelerin konuşmalar yapması, öykü şiir günleri düzenlenmesi de güzeldir. Bununla beraber, toplumsal hareketler için bir araya gelip protestolar yapması bu birlikteliğin en güzel ruhudur.

Haydarpaşa Garı için yapılan etkinlik, Cumartesi Anneleri, 1 Mayıs yürüyüşleri ve kutlamalar coşku, enerji ve bilginin birleştiği bazı etkinliklerden birkaçı. Kişisel ve toplumsal iş birliği bizim ontolojik yönümüzü korumamızı sağlar.

Ben üye olduğumda başkanımız Mustafa Köz'dü daha sonra Adnan Özyalçiner oldu. Yönetim kurulu üyeleri olsun, başkanlarımız olsun son derece mütevazı ve samimi bir ruhla çalıştıkları için de TYS'yi seviyorum. Sürekliliğini diliyorum.

Kursağında Kalan Sevinç

Yaşar Erkmen

2021’de emekliye ayrılınca, yazı çalışmalarına hız vermiştim. Artık odaklandığım tek konu, basıma hazır olan öykü kitabımdı. Uzun süren araştırma ve görüşmeler sonunda anlaştığımız bir yayınevinden kitabım, ilk göz ağrım yayımlanmıştı.

Kitabın okuyucuya ulaşmasında fuarların önemi yadsınamaz. Her yıl yapılan Çukurova Kitap Fuarı günleri de yaklaşıyordu. Bu konuların acemisi bir yazar olarak fuara katılmanın yollarını araştırmaya başladım. Yerel yazarlara belediye stantlarında yer verildiğini öğrenince gerekli başvuruları yaptım. Adana Büyükşehir Belediyesi’nin standında bana da iki günlük yer verildi. Dokuz gün sürecek olan fuarın kalan yedi gününde ne yapacaktım?

İmdadına Yazarlar Sendikası yetişti. Üyesi değildim ama TYS bana kapısını açmış, kol kanat germiştir.

2023 yılı Ocak ayı geldiğinde aynı sıkıntılar yine başlamıştı. Büyükşehir Belediyesi, başvuruda bulunan yerel ve konuk yazarların çokluğu nedeniyle standında iki günden fazla yer veremiyordu.

Geçen yıl pandemiden dolayı fuara katılan yazar sayısı düşüktü ama bu yıl il dışından gelen yazarların sayısı artmıştı. Türkiye Yazarlar Sendikası da haklı olarak önceliği üyelerine vermek istiyordu. Ben üye değildim. Neden üye olmuyorsun, dediğinizi duyar gibiyim.

Aldığım duyumlara göre TYS’ye üye olmak öyle kolay bir iş değildi. Başkan ve üyelerinin adlarını görünce her başvuru yapan kişiyi üye yapmayacaklarını düşündüm.

Başkanları ve üyeleri arasında hayranı olduğum kimler yoktu ki? Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adalet Ağaoğlu, Turgut Uyar, Tomris Uyar, Leyla Erbil, Ataol Behramoğlu, Adnan Özyalçın ve daha niceleri. Her biri deve dişi gibi yazarlar! Bırakın Türkiye’yi, bütün dünya tanıyordu bu isimleri.

İki kitap yazmakla böylesine ünlü insanların yer aldığı bir sendikaya üye olmak o kadar kolay mıydı? Rüştünü bir kanıtla da sonra çık adamların karşısına, diyordum kendime.

Kitabımı okuyan kişilerden olumlu değerlendirmeler de alıyordum. Bu değerlendirmeyi yapanlardan, bilgisine ve tecrübesine değer verdiğim bir büyüğüm,

“TYS’ye üye misin?” dedi.

“Değilim.” dedim.

“Olmak ister misin?” dedi.

“TYS kim, biz kim? Oraya üye olmak öyle kolay mı?” dedim, şaşkın bir ifadeyle.

“Neden öyle düşünüyorsun? İki öykü kitabın var. Dergilerde ve gazetelerde yazıların da çıkıyor. Sen başvurunu yap, beni de referans olarak yaz.” deyince kaybettiği oyuncuğunu bulmuş bir çocuk gibi sevindim. Değerli büyüğüm, sevincimi yetersiz görmüş olacak ki, “Sen istenilen belgeleri hazırla. Başkan da fuarımızı ziyaret edecek. Kendisine elden teslim ederiz.” sözlerini de ekleme gereksinimi duydu.

O akşam ilk işim TYS’nin tüzüğünü incelemek oldu. Sendikanın kuruluş amacı 3. maddesinde şu şekilde yazılıydı:

“Yazarların emeğini sermayeye karşı korumak; hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek; tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi yürütmektir.”

TYS, kendisini bir emek örgütü olarak tanımlıyor, sermaye-emek çelişkisinde sermayeye karşı emeğin örgütlenmesi gerektiğine inanıyordu. Sendikaya üye olmak için başvuran yazarların da bu amacı benimsemesi gerekirdi. Benim istediğim tam da buydu. Güçleri birleştirmek, hak-hukuk mücadelesinde dayanışma içinde olmak, birlikten kuvvet doğar sözünü hayata geçirmektir.

Çukurova 15. Kitap Fuarı 14 Ocak’ta başladı. İstenilen belgeleri hazırlamış, Başkan Adnan Özyalçın’ın yolunu gözlüyordum.

Fuarın son günü, 22 Ocak’ta heyecanlı bekleyişim sona erdi. Başkan’ın geldiğini ve girişteki salonda olduğunu duyduğumda 2023’ün ilk müjdeli haberini almış gibiydim. Belgelerimi yanıma aldığım gibi soluğu bekleme salonunda aldım. Adnan Bey, yanındakilerle sohbet ediyordu. Boş bir koltuğa oturup bekledim. Bana referans olan büyüğüm de oradaydı ve konuyu onun açmasını sabırsızlıkla bekliyordum.

O sırada ekranlardan tanıdık bir sima olan Ercan Kesal girdi salona ve bana yakın bir koltuğa oturdu. Onun da etrafında bir hayran kitlesi vardı. Sinemadan ve televizyon dizilerinden tanıdığım ve çok beğendiğim bir sanatçıydı. Tebessüm ederek ayağa kalktım, “Hoş geldiniz.” deyip yerime geçtim. Salondaki bazı kişiler ünlü oyuncu ile fotoğraf çekirme telaşı içindeydi. Benim aklım da gözüm de diğer tarafta, bizimkilerdeydi. Başkan kalkmak üzereyken söze girdi değerli büyüğümüz.

“Sayın Başkan, arkadaşımızı tanıştırayım.” diyerek beni işaret etti. Hemen yanlarına seğirttim. Eksiksiz doldurduğum belgeleri bir zarf içinde Başkan’a verdiğimde sırtımdan bir yük kalkmıştı. Sırtımdan bir yük kalkmıştı ama sırtımdan kalkan yük katlanarak bu kez lök gibi yüreğimin üstüne oturmuştu. Acaba onaylanacak mıydı? Yorgun ve düşünceli bir hâlde evin yolunu tuttum.

Hafta arası yakın bir akrabamız cümbür cemaat bizdeydi. Herkes televizyondaki “Aldatmak” adlı diziye odaklanmıştı. Filmin bir sahnesinde Ercan Kesal’ı görünce, “Aaa!.. Ercan Bey.” dedim şaşkınlıkla. Oğlum, neden heyecanlandığımı merak etmiş olacak ki, “Biz de tanıyoruz Ercan Kesal’ı. Neden şaşırдың ki baba?” dedi.

“Pazar günü fuarda karşılaştık.” dedim.

O anda bütün gözler bana döndü.

“Nee! Sen Ercan Kesal’ı mı gördün?” dedi, eşim şaşkınlıkla.

“Evet, ne var bunda şaşacak? Pazar günü onun da imza günü vardı. Ayaküstü konuştuk.” dedim sakın sakın.

Yeğenim,

“Fotoğraf çekilmedin mi, dayı?” dedi hesap sorar gibi.

“Yoo!” dedim. “Hiç düşünemedim.”

Böyle durumlarda fotoğraf çekilmek gerçekten de aklıma hiç gelmez. Geçmişten kalan bir alışkanlık sanırım. Eskiden herkesin elinde her derde çare telefonlar mı vardı? Suçumu(!) hafifletmek için,

“Ercan Kesal ile fotoğrafım yok ama Adnan Özyalçın ile var!” dedim, gururla.

“Ne diyorsun sen?” der gibi boş boş yüzüme baktılar.

Popüler kültür tam da buydu işte!

Geçen ay üyeliği onaylanan akademisyen bir şairimizin sosyal medyada gururla yaptığı paylaşımını - laf aramızda - kıskanarak okumuştum. Üyelik başvurum onaylanır da yazarlık kimliğim gelirse ben de bu güzel haberi gururla paylaşmayı düşünüyordum. Ama hevesim kursağımda kaldı.

Yok, yok, üyeliğim reddedilmedi. Başka bir şey oldu. Hem de çok kötü bir şey... Keşke üyeliğim onaylanmasaydı da o çok kötü şey de olmasaydı!

Ocak ayının son günü yapılan toplantıda üyeliğim onaylanmıştı. Üyelik kartım bana ulaştığında takvimler 6 Şubat 2023'ü gösteriyordu. O uğursuz günde, sabırsızlıkla beklediğim haberi bırakın sosyal medyada paylaşmayı, en yakınım bile söylemedim, söyleyemedim.

Yazın Emekçisi ve Onun Sendikası

Dursaliye Şahan

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın işlevi nedir? Böyle bir sendika olmalı mıdır? Bir yazar sendikaya niye ihtiyaç duyar?

Esasında yazar sözcüğü günümüz itibariyle çok genel bir başlık. Söz konusu sendika ise; bağlantısı da yazardan çok yazın emekçisi olmalı diye düşünüyorum.

Kuşkusuz kapitalist sistemin içinde giderek barbarlaşan sermayeye karşı, bütün emekçilerin sağlam sendikalara ihtiyacı var.

Şimdi gelin Yaşar Kemallerin, Aziz Nesinlerin, Bekir Yıldızların, Tomris Uyarların, Leyla Erbillerin ve diğer ustaların kurup, bizlere ve gelecek nesillere emanet ettiği TYS'den bir yazın emekçisi olarak neler beklediğimize bakalım.

Bana göre yazın emekçisi;

- Aidiyet duygusunu hissedebilmeli.
- Başlı sıkıştığında gidebileceği bir sendikasının varlığından huzur duyabilmeli.
- Çalışma mekânı olan dilinin çarçur edilmesine, köreltilmesine, işgal edilmesine, asimile edilmesine karşı mücadele ederken sendikasından güç alabilmeli.
- Sanatı için sendikasının önderliğinde birleşerek ve güçlenerek mücadele edebilmeli.
- Sendikasının kutuplaştırmadan, demokratik kurallarla yönetildiğinden emin olmalı.
- Sendikasının tutuklu gazeteciler, tutuklu aktivistler gibi özgürlük savaşçıların yanında mücadele ettiğini bilmeli.
- Sendikasının, sadece üyelerinin değil bütün yazın emekçilerinin haklarını hayattayken ve hayattan sonra koruyacağına inancı olmalı.
- Sendikasının tam bir barış yanlısı olduğundan, herkes için söz, yazı, fikir ve yaşam özgürlüğünü ve eşit hakları şiar edindiğini hissedip, görebilmeli.
- Sendikası ile gurur da duyabilmeli.

Aklıma gelen ilk beklentilerim bunlar oldu.

Böylesine isabetli bir onur ödülünden sonra sendikanın daha da gelişeceğini düşünüyorum. Kendi adıma Çukurova Sanat Girişimine bu değerli ödül için ayrıca teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI ELLİ YAŞINDA

Nuray Gök Aksamaz

TYS'nin kuruluş amacı, yönetim anlayışı, günümüzdeki işlevi

Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS), ülkemizin en zor koşullarında yazarlık emeğini ve onurunu, söz ve yazı özgürlüğünü dolayısıyla insan hak ve özgürlüklerini savunmayı kendine görev edinmiştir. TYS'nin bu görevi başarılmasında emeği olan/olacak herkesi kutlarım. İki dönem (2019-2021 ve 2021-2023) Yönetim Kurulu Üyesi olarak çalıştığım, 2022 ve 2023 yıllarında Genel Sekreterlik görevini yürüttüğüm TYS'nin öncelikle kuruluş amacı ve yönetim anlayışına değinmekte yarar görüyorum. Çünkü, bir kurumun tarihsel sürecini bilmeden, dokusunu ve kültürünü tanımadan işleviyle ilgili olarak yapılan yorumlar pek sağlıklı olmuyor, dolayısıyla yapılan kurumsal çalışmalar ve gerçekleştirilen etkinliklerin anlamı bireysel çekişme ve kapitalist rekabet ortamında pek kavranamıyor.

4 Şubat 1974'te Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçınır, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Orhan Arıburnu, Adalet Ağaoğlu, Nihat Behramoğlu ve Ali Özgentürk tarafından kurulan TYS'nin ilk Genel Başkanları Yaşar Kemal (1974-1975) ve Aziz Nesin'in (1975-1980 ve 1987-1989) dönemlerinde TYS'nin Genel Sekreterliğini Adnan Özyalçınır yapmıştır. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra Sendikayı "illegal örgüte dönüştürme" iddiasıyla Aziz Nesin, Adnan Özyalçınır, Orhan Apaydın, Bekir Yıldız, Şükran Kurdakul, Demirtaş Ceyhun, Alpay Kabacalı, Asım Bezirci birlikte yargılanıp aklanmıştır. 1980'de kapatılan Sendika 1987 yılında yeniden kurulmuş ve Aziz Nesin yeniden Genel Başkanlığa seçilmiştir. Sonraki Genel Başkanlar ise Oktay Akbal (1989-1995), Ataol Behramoğlu (1995-1999), Cengiz Bektaş (1999-2005), Enver Ercan (2005-2011), Mustafa Köz (2011-2019) ve Adnan Özyalçınır (2019-Sürdürüyor).

TYS'nin kuruluş nedeni ve amacı hakkında Ana Tüzüğün değişmeyecek olan 3 numaralı Amaç maddesi şunları söyler: "Bu Sendika sermaye emek çelişkisinde sermayeye karşı disiplinli bir güç olmak ve emeğin örgütlenmesi ihtiyacından doğmuştur. Amacı: I- Yazarlığı meslek edinmiş kişilerin emeğini sermayeye karşı korumak; II- Hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek; III- Tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi yürütmektir."

TYS'nin işlevini, TYS kurucularından olup uzun bir süre genel sekreterlik görevini ve 2019 yılından beri genel başkanlık görevini yürüten Adnan Özyalçınır şöyle ifade eder (27 Ekim 2021'de Evrensel Gazetesi'nde yayımlanan İsmail Afacan ile söyleşisinden): "Yazarların sermaye karşısında hukuki ve ekonomik sorunları var. Büyük sermaye edebiyatı meta haline getirmekle tekeline almak istemekte, böylece satış ve reklam değerini edebiyat değerinin üstüne çıkarmak yoluna gitmektedir. Bu alanda bile yazarın kısıtlı olan ekonomik hakları, belli sermayeli yayınevlerinde büsbütün kısıntıya uğramaktadır. Burada hızla artan basım gereçleri dolayısıyla hem yazar hem yayınevi ekonomik açıdan sıkışıktır. Bu yönüyle bakıldığında sanata, edebiyata getirilmiş ekonomik bir sansürle karşı karşıyayız demektir. Dijital platformlarda ise yazar haklarının tam bir açıklığa kavuşmadığı düşüncesindeyim. Bence

yayıncılarla yazarlar arasında tek tip yeni bir sözleşme taslağının hazırlanması gerekir. Otosansür; bütün siyasal, ekonomik, toplumsal baskılar, düşünce ve ifade özgürlüğüne getirilen yasaklar, kitap toplamalar, tutuklamalar, hapis cezaları karşısındaki çekincelerin ve sansürlenmelerin yarattığı bir şeydir. Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulunun uyguladığı sansür de bu yolla sanatı, edebiyatı baskı altına alma, okura ulaşımını engellemeye kalkışmasından başka bir şey değildir.” Adnan Özyalçiner, TYS’nin görevi sürdürmesiyle ilgili olarak “Siyasal, toplumsal, kültürel açıdan yüklendiğimiz/yüklenmek zorunda olduğumuz görevimizi sürdürmemizin biricik yolu örgütlü mücadeledir,” der. Her türlü sansüre karşı tavrını açıkça ortaya koyan Adnan Özyalçiner, 16 Kasım 2019 tarihli “Sansür Devam Ediyor” başlıklı bildirisinde “Sansür vardır. Düşünceye getirilen yasaklar, hapisteki gazeteciler ve yazarlar, aydınlar dolayısıyla otosansür uygulayan kimi yazarların sıkışmışlığının açık sansürden ne farkı var?” diye sorar (TYS Bülteni, Sayı 34).

Kimi gazeteci, yazar ve şairlerin gözaltına alınması ve yargılanmalarıyla ilgili olarak TYS, 24 Ağustos 2019’da “Aydın İleri ve Ayşegül Tözeren: Gözaltılar”, 7 Ekim 2020’de “Ahmet Telli Yargılanıyor”, 9 Ekim 2020’de “Muazzez Uslu serbest bırakılsın”, 18 Kasım 2020’de “Ruhan Mavruk’u serbest bırakın” başlıklı bildirimleri yayınladı. 26 Temmuz 2020’de “İstanbul Sözleşmesi’den çekilmek kadınlara savaş açmak demektir” diyen TYS, 20 Mart 2021’de “TYS olarak ülkemizin İstanbul Sözleşmesi’nden çıkarılmasına karşı çıkıyoruz” da dedi. 10 Aralık 2020’de tacize karşı bir bildiri yayımlayarak “TYS, tacize maruz kalmış yazarlarına avukat sağlar, maddi ve manevi destek verir,” dedi.

27 Eylül 2021’de beş basın meslek örgütünün katıldığı “Haberin Serbest Dolaşımını Engelleyecek Yeni Düzenlemelerin Yaratacağı Sorunlar” konusunda Türkiye Gazeteciler Cemiyeti’ndeki toplantıda Adnan Özyalçiner, “Bugün gazetecilik yapmaya çalışan eleştirel medyaya yapılan çeşitli baskılarla ifade özgürlüğü kısıtlanmaya çalışılmaktadır. Bir bakıma internet erişimi bir insan hakkıdır, yapılacak düzenlemenin herhangi bir cezalandırmaya dönüşmemesi gerekir. Elbette sosyal medyada yaygınlaşan her türlü ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, nefret söylemleriyle yalan habere karşıyız. Alınacak önlemler hukuk çerçevesi içinde ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı olmamalıdır. Çünkü basın ve ifade özgürlüğü vazgeçilmezdir. Hem anayasal hem de evrensel bir hak olan düşünce ve ifade özgürlüğünün olmadığı ülkelerde insan hak ve özgürlüklerinden de söz edilemez,” dedi (TYS Bülteni, Sayı 41-42). Türkiye Yayıncılar Birliği, Türkiye PEN Yazarlar Derneği, Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Çağdaş Gazeteciler Derneği ve DİSK Basın-İş temsilcilerinin de katıldığı 21 Haziran 2022’deki toplantıda “Dezenformasyonla Mücadele” adı altında hazırlanıp Meclise sunulan yasa taslağına karşı çıkıldı. 3 Ekim 2022’deki basın toplantısında “Sosyal Medya Yasa Tasarısı”nın bir korku ve sansür yasası olup düşünce ve ifade özgürlüğünü tamamen ortadan kaldıracağı vurgulandı ve ilgili tasarının geri çekilmesinin sağlanmasını isteyen ortak bir açıklama yapıldı. Ardından TYS Genel Başkanı Adnan Özyalçiner, “Sansür Yasasına Hayır” başlıklı bildirisini yayınladı. TYS, baskılara karşı 24 Ocak 2022’de “Saldırı Hepimizdir! Gizlenmek istenen zamlar ve yoksullaşmadır! Söz söyleme ve yazma özgürlüğü engellenemez”, 28 Mayıs 2022’de “Sanata baskıya hayır”, 19 Aralık 2022’de “Sanat yapma özgürlüğümüz engellenemez” başlıklı bildirimleri yayınladı.

TYS’nin geçen dönemdeki dayanışma çağrıları da Sendika’nın yönetim anlayışını açıkça ifade etmektedir. 19 Haziran 2021’de “Demokratik bir ülke, tam bir söz ve yazı özgürlüğünü savunan TYS olarak, ülkenin içine sürüklendiği bu karanlığa karşı, demokrasiden, kardeşlikten, barıştan yana bütün demokrasi güçlerine birlik ve dayanışma çağrısı yaparak demokrasi mücadelesini yükseltmeye çağırıyoruz,” dedi. 4 Ağustos 2021’de “Bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçe yaşayabilmek için örgütlenme, yaşamın her alanında bilimin aydınlığına kavuşmak

için dayanışma ve mücadele çağrısı” yaptı. 8 Ağustos 2021’de “Savaşsız, şiddetsiz bir dünya düşünüyü” yineleyerek “iklim krizi bağlamında yaşanacağı öngörülen göç dalgaları için de tüm dünya ülkelerinin eşit sorumluluk alacağı çözümlerin önemini” vurguladı.

28 Şubat 2022’de ortak bildiriyle, Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye Yayıncılar Birliği, Türkiye PEN Yazarlar Derneği, Çağdaş Gazeteciler Derneği, “Gazetecileri ve yazarları barışa sahip çıkmaya çağırıyoruz” dediler.

Ülkemizdeki maden facialarının kader olarak yorumlanmasına ve bilimsel yaklaşımlarla madenlerdeki kaza denilen faciaları önleyici faaliyetlerin yapılması gerektiğinin göz ardı edilmesine karşı 16 Ekim 2022’de “Bartın-Amasra’daki facia, kaza ya da kader değildir” diyen TYS, teröre karşı duruşuyla da 14 Kasım 2022’de “Beyoğlu, İstiklal Caddesi’ndeki Hain saldırıyı kınıyoruz” başlıklı bildirimleri yayımladı.

Adnan Özyalçiner “Mutluluğun Resmi” adlı yazısında, TYS üyelerine: “Biliyorsunuz düşünce ve ifade özgürlüğü olmazsa halk da özgür olmaz. Bu yüzden her zamankinden çok direnip dayanışma içinde olmamız gerekiyor. Sendikamızın kuruluş nedeni de bu değil midir? Baskı ve yasaklara, haksızlıklara, adaletsizliklere direnmek, dayanışma içinde olmak. Fikir, sanatla ilgili özgürlükler konusundaki baskılarla yasaklara direnmenin yanında toplumsal ve ekonomik baskılarla yasaklara direnmek, dayanışmamızı pekiştirmek, bu konuda da saflarımızı sıkılaştırmak gerekiyor. Yeni yıl, Cumhuriyetimizin 100. Yılı bunu bize sağlayacaktır” dedi (TYS Bülteni, Sayı 45-46). TYS, 19 Mayıs 2023’te “Geleceğimize sahip çıkalım” başlıklı bildiri yayımladı.

TYS’ye Verilen Ödüller (2019-2023)

TYS’nin “Düşünce ve İfade Özgürlüğü” ve “Basın Özgürlüğü” nü savunarak insan hak ve özgürlüklerini öne çıkaran çalışmaları ödüllendirilmiştir. 2019 Yılında Anadolu Halk Bilimleri Kültür Derneği’nin kültür dalındaki “Özgür İnsan Ödülü”, TYS adına Genel Başkan A. Özyalçiner’e verildi. Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından “Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri” kapsamında 2022 yılının yazar kategorisindeki ödül, 12 Nisan 2023’te yazarların düşünce, ifade ve yazma özgürlüğü uğruna yürüttükleri mücadele için TYS ve PEN Türkiye’ye verildi. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti’nin basın özgürlüğünün önemini vurgulamak amacıyla verdiği “Basın Özgürlüğü” Ödülü kurum dalında, düşünceyi ifade özgürlüğü ile insan hak ve özgürlüklerini öne çıkaran çalışmaları nedeniyle 24 Temmuz 2023’te TYS’ye verildi. (Ayrıca, 25 yıldır TÜYAP İzmir Kitap Fuarına katılması nedeniyle de TYS’ye 11 Mart 2023’te bir ödül verildi.) 2024 yılında 50. yılını kutlayacak olan TYS, Çukurova Sanat Girişimi (ÇSG) tarafından 15 yıldır düzenlenen Çukurova Ödülü’ne uygun görülmüştür.

Olağan Genel Kurullar ve Yönetim Kurulları (2019-2023)

25 Mayıs 2019’da Türkiye Mimarlar Odasında gerçekleştirilen 21.Olağan Genel Kurulu sonrasında Yönetim Kurulu: Genel Başkan Adnan Özyalçiner, Genel Sekreter C. Hakkı Zariç, 2. Başkan Nalan Çelik, Sayman Tahir Şilkan, üyeler; Nükhet Eren, Nilay Özer, Nihat Ateş, A. İlhan Gülek, Nuray Gök Aksamaz.

25 Eylül 2021’de Türkiye Mimarlar Odasında gerçekleştirilen 22. Olağan Genel Kurulu sonrasında Yönetim Kurulu: Genel Başkan Adnan Özyalçiner, Genel Sekreter C. Hakkı Zariç, 2. Başkan Nalan Çelik, Sayman Tahir Şilkan, üyeler; Nükhet Eren, A. İlhan Gülek, Nilay Özer, Nuray Gök Aksamaz, Kamil Tekin Sürek.

C. Hakkı Zariç'in istifası üzerine görev dağılımı ve Yönetim Kurulu Üyelerinde değişiklikle 11 Ocak 2022 sonrasında TYS Yönetim Kurulu: Genel Başkan Adnan Özyalçın, Genel Sekreter Nuray Gök Aksamaz, 2. Başkan Nalan Çelik, Sayman Tahir Şilkan, üyeler; Nükhet Eren, Nilay Özer, A. İlhan Gülek, Kamil Tekin Sürek, Dilruba Nuray Erenler. Nilay Özer'in istifası üzerine Yönetim Kurulu Üyelerinde değişiklikle 10 Mayıs 2022 sonrasında TYS Yönetim Kurulu: Genel Başkan Adnan Özyalçın, Genel Sekreter Nuray Gök Aksamaz, 2. Başkan Nalan Çelik, Sayman Tahir Şilkan, üyeler; Nükhet Eren, A. İlhan Gülek, Kamil Tekin Sürek, Dilruba Nuray Erenler, Güney Özkılınç.

17 Haziran 2023'te Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezinde gerçekleştirilen 23. Olağan Genel Kurul sonrasında Yönetim Kurulu: Genel Başkan Adnan Özyalçın, Genel Sekreter Tahir Şilkan, 2. Başkan Mustafa Köz, Sayman Işın Tuzcular, üyeler; Nükhet Eren, Kamil Tekin Sürek, Dilruba Nuray Erenler, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Gürel Sürücü.

Temsilcilikler (Haziran 2023)

Ali Bilir (Mersin), Asaf Tosun (Eskişehir), Bülent Güldal (Edremit), Celal Karaca (Samsun), Çetin Yiğenoğlu (Adana), Deniz Ayfer Tüzün (Burhaniye), Hakan Keysan (Denizli), Hayrettin Geçkin (Çanakkale), İbrahim Tığ (Zonguldak), İlyas Tunç (Sinop), Mehmet Karasu (Antakya), Özer Akdemir (İzmir), Süreyya Akçay (Bursa), Süreyya Köle (Ankara), Uğur Pişmanlık (Tarsus), Vecdi Erbay (Diyarbakır), Özkan Mert (İsveç).

TYS Etkinlikleri (2019-2023)

TYS'nin yönetim anlayışına koştur olarak gerçekleştirilen TYS etkinlikleri hakkında ilgili olanların genel bir fikir edinmeleri hem TYS çalışmalarının odak alanları hakkında ışık tutacak hem de eksiği görülen alanlarda yeni çalışmaların yapılmasını sağlayacaktır. Bu nedenle sınıflandırma yaparak belirli başlıklar altında TYS etkinliklerini özetlemekte yarar görüyorum. 2019-2023 Dönemleri etkinlikleri TYS bültenlerinde ayrıntılı olarak yer almaktadır.

TYS Edebiyat Müzesi-Belgelik Açılışları

Eski Genel Başkanlardan Cengiz Bektaş, Sendikaya Yıldız Sarayı'ndaki Arabacılar Dairesinde bir "Edebiyat Müzesi-Belgeligi" kazandı. Kadıköy Kemal Tahir Kütüphanesine taşınan TYS Edebiyat Müzesi-Belgeligi açılışı 14 Aralık 2018'de yapıldı. Yeni belgelik açılışları sürmektedir. 15 Haziran 2019'da Sennur Sezer, 27 Eylül 2019'da Vedat Günyol, 2 Temmuz 2022'de Salih Bolat, 6 Mayıs 2023'te Talât Sait Halman Belgeliginin açılışı yapıldı. 2 Nisan 2022'de İstanbul'un ilk Şiir Kitaplığı, Kadıköy Belediyesi ile işbirliği içinde açıldı.

Kitap Fuarlarındaki Etkinlikler

38. İstanbul TÜYAP Kitap Fuarının onur yazarı Adnan Özyalçın'dı. 2 Kasım 2019'da "Adnan Özyalçın Öykücülüğü", 7 Kasım 2019'da "Türk Edebiyatında Özgürlük Şiirleri" ve 8 Kasım 2019'da "Hasan İzzettin Dinamo", başlıklı etkinlikler gerçekleştirildi. (Özyalçın, fuar öncesi bir toplantıda "Özgürlük Şiirleri" etkinliğine katılacak olanlara "Kendi yazdığımız özgürlük şiirini okuyun" dedi. Ben de düşündüm, 'özgürlüğü somut biçimde eyleyen şiirim var mı' diye! Nasıl olsun ki P. Éluar mıyım, ben? 'Peki neydi benim için özgürlük, nasıl özgür olabilirdi insan, nasıl erişirdi barışa?' diye kendime sorar ve yanıt ararken uzun bir şiir çıktı ortaya: Özgürlük Yolu.) 2020 ve 2021'de TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı, koronavirüs pandemisi nedeniyle açılmadı. TYS, TÜYAP Bursa Kitap Fuarında 16 Mart 2022'de "İmgeler Evreninde Şiir ve Gerçeklik" ve "Edebiyatın Toplumsal Bilince Katkıları" başlıklı iki etkinlik gerçekleştirdi. 39. İstanbul TÜYAP Kitap Fuarının onur yazarı Nazlı Eray'dı. 4 Aralık 2022'de "Nazlı Eray'ın Yazarlığı ve Gerçeğe Yaklaşımı, 5 Aralık 2022'de "Adnan Özyalçın'ın İstanbul'u" ve "50. Ölüm Yılında Suat Derviş", 8 Aralık 2022'de "Barış Şiirleri" başlıklı

etkinlikler gerçekleştirildi. TÜYAP İzmir Kitap Fuarında 11 Mart 2023'te "Adnan Özyalçın'ın 90 Yılı", 12 Mart 2023'te "Edebiyatımızın Yüz Yılı", 16 Mart 2023'te "Yoksulun Lüksü", 19 Mart 2023'te "Yıkım ve Edebiyat" adlı etkinlikler gerçekleştirildi. TÜYAP Bursa Kitap Fuarında 29 Nisan 2023'te "Adnan Özyalçın'ın 90 Yılı" adlı söyleşi, 30 Nisan 2023'te "100 Yıllık Edebiyatı" adlı söyleşi, 5 Mayıs 2023'te "Kadın, Bilinç, Direniş" adlı söyleşi yapıldı.

Belediyeler tarafından düzenlenen kitap fuarlarına temsilcilikler aracılığıyla katılım sağlandı. TYS, Sabahattin Ali'yi 29 Eylül 2021'de İstanbul Kartal Kitap Fuarında "Başın Öne Eğilmesin/Sabahattin Ali" söyleşisinde andı. Kartal Belediyesi ve TYS işbirliği sonucunda hazırlanan "Başın Öne Eğilmesin/ Sabahattin Ali" kitabı fuarda okurlara armağan edildi. 14 Haziran 2022'de Kartal Kitap Fuarında "Uğur Kökten'e Saygı Paneli" gerçekleştirildi. Edremit Kitap Fuarında 11 Ağustos 2021'de TYS Edremit Temsilciliği Mustafa Seyit Sutüven'i andı. 13-21 Ağustos 2022 tarihleri arasında Edremit Belediyesi Kültür Müdürlüğü ve TYS'nin işbirliği sonucunda yayına hazırlanan Mustafa Seyit Sutüven kitabının tanıtımı yapıldı. Karadeniz Kitap Fuarında 2 Ekim 2022'de "Barış Şiirleri" dinletisi gerçekleştirildi. İzmir Kitap Fuarında 28 Ekim 2022'de "Dijital Kültür ve Edebiyat" ve 1 Kasım 2022'de "50. Ölüm Yılında Suat Derviş" başlıklı etkinlikler gerçekleştirildi.

TYS, 28 Mayıs 2022'de Gazhane Şenliğine katıldı. Gazhane Çevre Gönüllülerinin organize şenlikte "Şiir Yolu Sergisi" açıldı ve katılan şairler kendi şiirlerini sahnede okudular. Kitap fuarlarında dileyen TYS üyesi şair, yazarlar TYS standında kitaplarını imzaladılar.

Edebiyat ve Düşünce Toplantıları

Beşiktaş Belediyesi Karaoğlan Gençlik Merkezi'nde 19 Ekim 2019'da Cengiz Gündoğdu'nun "Bir Roman Nasıl Değerlendirilir?", 16 Kasım 2019'da Betül Çotuksöken'in "Felsefe Bize Ne Söyler?", 30 Kasım 2019'da Adnan Özyalçın'ın "Adnan Özyalçın 85 Yaşında", 14 Aralık 2019'da Afşar Timuçin'in "Edebiyat Estetiği", 25 Ocak 2020'de Shahzadeh Igual'ın "Feridüddin Attar'dan Furuğ Ferruhzad'a İran Edebiyatı", 8 Şubat 2020'de Cengiz Bektaş'ın "Şiir ve Mimari", 22 Şubat 2020'de Yusuf Çotuksöken'in "Dil ve Edebiyat İlişkileri" başlıklı etkinlikleri gerçekleştirildi. Berrin Taş'ın planlanmış olan "Şiir ve Estetik" etkinliği ise pandemi nedeniyle 25 Nisan 2021'de çevrimiçi yapıldı.

TESAK'ta Perşembe Edebiyat Konuşmaları

2019 Aralık ayında Kadıköy TESAK'ta "Öykü ve Yaşam, Yaşam ve Öykü", 2020 Ocak ayında "Mahmut Yesari", 2020 Şubat ayında "Cevdet Kudret'in Roman Dünyasına Bakış" söyleşileri gerçekleştirildi.

Validebağ Korusu'nda Edebiyat Buluşmaları

Üsküdar Belediyesi tarafından "Validebağ Korusu Düzenleme ve Rehabilitasyon Projesi" adı altında Kuru'nun el değiştirmesine karşı "Validebağ Gönüllüleri" ve "Validebağ Savunması" tarafından verilen mücadeleye destek olan TYS üyesi yazar ve şairler, Kasım 2021'den Aralık 2022'e kadar ayın belirlenen bir gününde Validebağ Korusu'ndaydı. Ayrı bir tema üzerinden gerçekleşen buluşmada şiirler, öyküler okundu. TYS kitapları armağan edildi.

"Cibali Durağı, Cibali-Orhan Kemal Durağı Olsun" Talebi

16 Aralık 2020'de Cibali durağına, bu semtte uzun yıllar yaşamış, unutulmaz pek çok yapıtını oradaki evinde yazmış Orhan Kemal'in adının verilmesi için kampanya başlatıldı. 27 Eylül 2021'de TYS, TGC, TÜRKİYAYBİR ve Türkiye PEN, Cibali otobüs ve tramvay durağının adının Cibali-Orhan Kemal Durağı olarak değiştirilmesini İBB'den dilekçe ile talep etti, bu talep sonuç vermedi.

“Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Evi Yeniden Müze Yapılsın” Talebi

TYS temsilcileri, 6 Mart 2022’de Heybeliada vapur iskelesinde Behçet Necatigil’in kızı, yazar Ayşe Sarısayın, adalılar ve edebiyat severlerle buluştu. TYS, Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın evinin yeniden müze yapılması için talebini bir basın açıklaması yaparak duyurdu. Nihan Aydar, imza kampanyası açtı. 19 Ağustos 2023’te TYS temsilcileri aynı talebi yinelediler.

“Adalet Nöbeti”ne ve Boğaziçi Üniversitesine Destek Ziyaretleri

27 Nisan 2022’de “Gezi Direnişi Halktır, Yargılanamaz!” diyen TYS, 21 Ekim 2022’de İstanbul Karaköy Mimarlar Odası önünde “Adalet Nöbeti”ndeydi. 06 Ocak 2021’de, “Kelepçeli kapı değil demokratik üniversite!” diyen TYS, 4 Kasım 2022’de Boğaziçi Üniversitesine bir ziyaret gerçekleştirerek nöbet tutan üniversite akademisyenleri ile şu iletiyi paylaştı: "Bilimsel özgürlüğünüzü, üniversite özerkliğini elde etme direnişinizi desteklemek için yanınızdayız."

Belirli Günlerdeki Kutlamalar

1 Eylül Dünya Barış Günü, 2019’da Kadıköy’de meydana kutlandı. TYS, “Savaş ve şiddet ne doğamız ne güdümüz, barışsa aklımız, vicdanımız ve varlığımızdır,” dedi. Barış şiirleri okundu ve şiirler dağıtıldı. (Program sonrasında diğer şair ve yazarlar gibi elimdeki şiirleri yoldan geçenlere verdim. Son olarak elimde biraz önce okuduğum kendi şiirim “Barış: Bir Günü Adı” kalmıştı. Onu da vereyim dileyene, öyle gideyim diye düşünerek programı ilgiyle dinleyen bir gence şiirimi uzattım. O genç, “Bizde bunlardan çok var!” dedi. Şaşırdım. Yanındaki adam ise ters ters baktı ya da bana öyle geldi. Köşede bekleyen olgun bir adam ise “Ver bana, ben okurum!” dedi. O okurken birkaç kişi yanına geldi, birlikte dikkatle okudular. Sonra kâğıdı evire çevire okudular, sonra dizelere susamışçasına! İzlerken donmuş gibiydim ki bir gazeteci-yazar dostum, “Hadi gidelim buradan artık” dedi. Sonra biz yokuşu çıkarken kafamda barış dizeleri uçuşuyordu, bir süre kendime geledim.) 1 Eylül 2021’de TYS, “Barış İçin Şiirler” etkinliğinde Bakırköylü Sanatçılar Derneği ile Bakırköy’deydi. 1 Eylül 2022’de “Barış Şiirleri” programını TYS, Bakırköy Belediyesi ile işbirliği içinde Bakırköy Sanatçılar Parkında kutladı. Adnan Özyalçın, konuşmasında “Kadınlar ve çocuklardır (savaşta) en çok acı çekenler, ezilenler. Bunun için savaş istemiyoruz, barış istiyoruz. Çünkü barış, herkesin işinin, aşının olduğu özgürce yaşadığı/yaşanılan bir gül bahçesidir. Orada işçilerle emekçilerin yarattığı uygarlığın zenginlikleriyle güzelliklerinden herkes eşitçe pay alır” (“Barış Hepimizin”)

14 Şubat Dünya Öykü Günü Buluşmasını TYS, 2022’de canlı yayın üzerinden gerçekleştirdi. 2022 yılında her yıl bir öykü yazarının TYS adına Dünya Öykü Günü Bildirisi yazmasını Yönetim Kurulu karara bağladı. İlk bildiri TYS adına Adnan Özyalçın tarafından yazıldı. 2023’te 14 Şubat Dünya Öykü Günü kutlaması ve planlanan birçok etkinlik 6 Şubat depremleri nedeniyle iptal edildi. (Ayla Kutlu tarafından hazırlanan bildirinin yayımlanması ertelendi.) Adnan Özyalçın, “Dayanışmanın Öyküsü”nü TYS üyeleriyle paylaştı.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kapsamında 2020’de TYS, Deri-Teks Sendikası’na üye oldukları için işten atılan VIP Giyim Tekstil işçileriyle dayanıştı. 2022’de TYS, 8 Mart’ı “Validebağ Savunması” ve “Validebağ Gönüllüleri”yle beraber kutladı. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü için her yıl Yönetim Kurulunun belirlediği bir kişiden TYS adına yazması istenen bildiriye 2020’de Açelya Şengül, 2021’de Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, 2022’de Canan Güllü, 2023’te Gülsüm Kav kaleme aldı. Ayrıca, TYS Merkezi ile eşgüdüm içinde 8 Mart 2022’de temsilcilikler de etkinlikler gerçekleştirdi.

21 Mart Dünya Şiir Günü kutlamaları kapsamında 2019, 2022 ve 2023’te Kadıköy’deki etkinliklerde şairler, seçtikleri şiirleri okudular. 2021’de TYS, 21 Mart Dünya Şiir Günü’nü Bakırköy Belediyesi ve BASAD ile işbirliği yaparak kutladı. Ülkemizin 21 şairinin 21 şiirinin

sergilendiği “Şiir Yolu Sergisi” BASAD’da açıldı. TYS şairlerle çevrimiçi bir etkinlik de organize etti. 2022 yılında her yıl bir şairin TYS adına Dünya Şiir Günü Bildirisi yazmasını Yönetim Kurulu karara bağladı. 21 Mart Dünya Şiir Günü Bildirisini TYS adına 2022’de Gülsüm Cengiz, 2023’te Mustafa Köz kaleme aldı. TYS Merkezi ile eşgüdüm içinde 21-23 Mart 2022 tarihleri arasında Antakya Temsilciliği, 21 Mart Dünya Şiir Günü Etkinliklerini üç ayrı organizasyonla gerçekleştirdi. İzmir Temsilciliği “Şiirle Aydınlık Yarınlar” başlıklı etkinliği gerçekleştirdi. Çanakkale Temsilciliği Çanakkale’de 2022 ve 2023’te Dünya Şiir Günü etkinliği gerçekleştirdi.

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü için 2021’de TYS, “İşçi ve Emekçilerin Uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü” başlıklı bildiri yayımladı. 2022’de İzmir Temsilciliği, “1 Mayıs’a giderken güncel gelişmeler ışığında Emek ve Edebiyat” adlı paneli gerçekleştirdi. 1 Mayıs, 2022’de Maltepe Etkinlik Alanında kutlandı. 24 Nisan 2023’te TYS, “Özgürlük ve Demokrasiye Evet” başlıklı bildiride “Emeğin/emekçinin yarattığı bütün güzelliklerle zenginliklerin eşitçe paylaşılması gerektiğini 1 Mayıs’ta bütün meydanlarda haykıralım,” dedi. 2023’te İstanbul Maltepe, Çanakkale, İzmir ve Ankara’da 1 Mayıs kutlandı.

TYS Temsilciliklerinin Bazı Etkinlikleri

Adana Temsilciliği aracılığıyla Çukurova Okulu’nun Mart 2021 izleği olan “Kimlik- Nefret Söylemi” bağlamında 4 Mart 2021’de gerçekleştirilen söyleşi ve 25 Mart 2021’de gerçekleştirilen panele TYS çevrimiçi katıldı. Antakya Temsilciliği, 27 Ekim 2021’de Akdeniz Kentleri Kültür Sanat Buluşmasını gerçekleştirdi. Adana Temsilciliği ise 19 Şubat 2022’de Çukurova Kitap Fuarında “Şimdi Barış Zamanı” adlı şiir ve müzik dinletisini gerçekleştirdi. Eskişehir Temsilciliğinin 29 Nisan 2022’de 'Emek Şiirleri' dinletisi ve yine Eskişehir Temsilciliğinin 11 Haziran 2023’te “Ahmet Telli, 40. Yıl Söyleşisi” ve 29 Nisan 2023’te depremzedeler için “Yaralarımızı Şiirle Sarıyoruz” başlıklı etkinliği, Çanakkale Temsilciliğinin 6 Mayıs 2023’te “Umudu Büyütüyoruz” başlıklı sanat buluşması, İzmir Temsilciliğinin 15 Mayıs 2023’te İzmir’de seyirci ile buluşturduğu “Unutma!” adlı belgeseli, TYS Genel Merkezi ile eşgüdüm içinde gerçekleştirilen kutlamalar haricindeki temsilcilik etkinliklerini örneklemektedir. Ankara Temsilciliği ise Ankara Öykü Günleri kapsamında “Edebiyatımızda 50 Kuşağı Gerçeği” söyleşisini 12 Haziran 2023’te Adnan Özyalçın ile gerçekleştirdi. 16 Haziran 2023’te “Özgürlük, Barış Üzerine Minimal Öykü Okumaları” başlıklı etkinliğe üyeler katıldı.

Nâzım Hikmet’in Doğum Günü

2021 yılı hariç her yıl Nâzım Hikmet’in doğum gününde bir program gerçekleştirildi. 15 Ocak 2020’de “Nâzım Hikmet’i Anma Gecesi”, TYS ve Avcılar Belediyesi işbirliğiyle düzenlendi. Nâzım Hikmet’in 120. doğum günü, 15 Ocak 2022’de “Kitap, Dergi ve Tablolarla Nâzım Hikmet Sergisi” Bakırköy Kültür Merkezinde açıldı. "Nâzım Hikmet 121 Yaşında" etkinliği 14 Ocak 2023’te Ankara’da TYS, Dil Derneği ve Çankaya Belediyesi işbirliğiyle gerçekleştirildi.

Haziran’da Anmalar

20 Haziran 2020’de Hasan İzzettin Dinamo, Florya Şenlikköy Mezarlığı’ndaki mezarı başında TYS’nin de katıldığı bir programla anıldı. TYS, “Haziranda Ölmek Zor” başlığı altında 2 Haziran 2021’de “Emekçilerin Yazarı Orhan Kemal,” 3 Haziran 2021’de “TYS ve Nâzım Hikmet”, 4 Haziran 2021’de “30. Ölüm Yıldönümünde Ahmed Arif” başlıklı çevrimiçi etkinlikler gerçekleştirdi. Orhan Kemal, 2 Haziran 2021’de Cibali’de tramvay durağında, 2 Haziran 2022’de ise Cibali’de oturduğu evin önünde anıldı. 3 Haziran 2022’de Küçükçekmece, Menekşe Parkı’nda bir söyleşiyile Nâzım Hikmet, Orhan Kemal ve Ahmed Arif anıldı. Antakya Temsilciliği tarafından da eşgüdümlü olarak 3 Haziran 2022’de Orhan Kemal, Ahmed Arif ve

Nâzım Hikmet'i anma etkinliği gerçekleştirildi. İzmir Temsilciliği tarafından İzmir Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle "Nâzım Hikmet Etkinliği", 10 Haziran 2022'de gerçekleştirildi. TYS, 4 Haziran 2022'de Validebağ Korusu'nda Nâzım Hikmet'i andı. TYS, "Haziranda lmek Zor" başlığı altında 18 Haziran 2022'de ve 18 Haziran 2023'te Ataköy İşpirtohane Kültür Merkezi'nde BASAD ve Bakırköy Belediyesi işbirliğiyle Nâzım Hikmet, Orhan Kemal, Ahmed Arif, Hasan İzzettin Dinamo'yu andı.

2 Temmuz Anmaları

TYS, 1993'te Sivas'ta Madımak Otelindeki katliamda yitirdiğimiz "Edebiyatın Kırk Ayaklı Karıncası Asım Bezirci'yi ve 7 Temmuz 1993'te yitirdiğimiz Rıfat Ilgaz'ı önceki yıllarda olduğu gibi Zincirlikuyu'da mezarları başında 2019, 2020, 2021, 2022'de andı. 2 Temmuz 2022'de Validebağ Korusu'nda da bir program düzenlendi ve aynı gün Kadıköy Ali İsmail Korkmaz Parkı'nda " Ateş ieği-Şiir Buluşması"nda TYS, 1993'te Sivas'ta yakılan Şairler Metin Altıok, Behçet Aysan ve Uğur Kaynar'ı andı.

Aziz Nesin ve Yaşar Kemal Anmaları

TYS 5 Temmuz 2019'da "Halklara Mal Olan Aydınlar Unutulmaz", 20 Aralık 2020'de "Aziz Nesin 105 Yaşında" bildirimleriyle Aziz Nesin'i andı. Yaşar Kemal için ise 28 Şubat 2021'de TYS ve Türkiye PEN ortak bir bildiri yayınladı: "Gerçek bir aydınımız Yaşar Kemal."

Sennur Sezer'i Anma Etkinlikleri

TYS Sennur Sezer'i 2 Temmuz anma programları sonrasında Zincirlikuyu'daki mezarını ziyaret ederek konuşma ve Şiirlerle her yıl anmaktadır. DİSK/Gıda İş Sendikası ve Manos Kitap işbirliğiyle her yıl düzenlenen "Sennur Sezer Emek-Direnif, yk ve Şiir dlleri" törenlerine TYS katılmakta, tören öncesinde Sennur Sezer, Zincirlikuyu Mezarlığında anılmaktadır.

Ömer Seyfettin'i Anma Etkinliği

TYS Ömer Seyfettin'i yitirişimizin 100. yılında 4 Ocak 2020'de Kadıköy Belediyesi ile işbirliği yaparak BMKM'de düzenlenen bir programla andı.

Cengiz Bektaş'ı Anma Etkinlikleri

TYS'nin nceki Genel Başkanlarından Cengiz Bektaş'ı TYS, ölümünden bir yıl sonra 20 Mart 2021'de bültende yer verilen yazılarla andı. 17 Nisan 2022 tarihinde ise "Cengiz Bektaş'ı Anma Etkinliği" Kuzguncuk Mülkiyeliler Birliği Lokalinde gerçekleştirildi. TYS, Cengiz Bektaş'ı 2 Haziran 2022'de Denizli Temsilciliği, Sunak Dergisi ve Merkezefendi Belediyesi işbirliğiyle memleketinde de andı. TYS, Denizli Merkezefendi Belediyesi ile işbirliği yaparak bir "Cengiz Bektaş Kitabı" hazırlamak için yazıları 2022 yılında derlemeye başladı. 27 Nisan 2022'de SG bünyesinde Çukurova Okulu Programındaki "Cengiz Bektaş'ı Anıyoruz" başlıklı söyleşiye TYS de katıldı.

Sait Faik'i Anma Etkinliği

TYS ve Ada Dostları işbirliği ile Mayıs 2022'de Burgazada'da bir anma etkinliği yapıldı. (Sait Faik'in "Hişt Hişt" adlı öyküsünü Burgazada'da denize karşı seslendirirken onun iç sesini duymak ne güzeldi. Tam şu bölümde: "...Nefes alır gibi 'hişt' dedim. Yine Őüphe ile denize, Őüphe ile göğe, Őüphe ile bana baktı. Kuşlar olmalı, dedim." Ve der demez başımın üzerinde kuşların havalandığını görmek ne güzeldi!)

Can Yücel'i Anma Etkinliği

Can Yücel için 12 Ağustos 2019'da Uluslararası Knidos Kültür ve Sanat Akademisi (UKKSA), tarafından düzenlenen anma törenine TYS Genel Başkanı Adnan zyalıner, UKKSA Başkanı

Nevzat Metin ile şair ve yazarlar katıldı. 12 Ağustos 2022’de ise Can Yücel Datça’da mezarı başında anıldıktan sonra TYS Yönetim Kurulu ve UKKSA katkılarıyla Datça’da “Can Yücel’e Bin Selam” adıyla bir program gerçekleştirildi. “Can Yücel Şiir Yolu Sergisi” ve kitap sergisi UKKSA’da açıldı. 14 Ağustos’ta “Sinevizyon eşliğinde Nâzım Hikmet Söyleşisi” ile etkinlikler son buldu. TYS, Datça Belediyesi ile işbirliği yaparak bir “Can Yücel Kitabı” hazırlamak için yazıları 2022 yılında derlemeye başladı.

TYS, Orhan Veli’yi 70. ölüm yıldönümünde bir yazıyla andı. 21 Kasım 2020’de “Enver Gökçe 100 Yaşında” etkinliğine Ankara Temsilciliği katıldı. TYS, Nilüfer Belediyesi tarafından düzenlenen “Yılın Yazarı Fakir Baykurt” etkinliklerine 14 Aralık 2020’de Bursa’da katıldı. Bir dönem TYS Genel Sekreterliği de yapan Emin Karaca’yı TYS,14 Ocak 2023’te Kadıköy, Nâzım Hikmet Kültür Merkezinde andı. Sabahattin Ali, Suat Derviş, Mustafa Seyit Sutüven ve Uğur Kökden’i kitap fuarlarında düzenlenen etkinliklerde andı. Vedat Günyol’u Kartal Belediyesi öncülüğünde düzenlenen “Vedat Günyol Deneme Ödülleri” törenlerine katılarak andı. yitirdiğimiz TYS üyelerinin kendileri ve yapıtlarıyla ilgili bilgilere de yer verilen ölüm duyuruları üyelere ve basına gönderildi, TYS bültenlerinde ve TYS web sitesinde yayımlandı. 2019 Haziran-2023 Haziran arasında sonsuzluğa karışan şair ve yazarların anılarına saygıyla... Tuncer Cüenoğlu, Umur Bugay, Müşür Kaya Canpolat, Kâmuran Şipal, Zuhâl Tekkanat, Turgut Acar, Esin Üçüncüoğlu, Nihal Yeğınobalı, Cengiz Bektaş, Tekin Gönenç, Adalet Ağaoğlu, Timuçin Özyürekli, Yılmaz Uçar, Mehmet Yılmaz Karaibrahimoğlu, Nursen Karas, İlker Mumcuoğlu, Mehmet Çetin, Emine Erbaş, Emin Karaca, Demir Özlü, Erol Toy, Suca Dünder, Abdullah Nefes, Suat Vardal, Ali Narçın, Suna Tanaltay, Önder Şenyapılı, Şakir Balkı, Sabahattin Kömürcüoğlu, Yaşar Avunç, Süleyman Ege, Haydar Dümen, Salih Bolat, Sina Akyol, Sevim Yazar, Rona Aybay, Hilmi Bulunmaz, Baran Doğu, Nurer Uğurlu, Halit Kıvanç, Hikmet Altınkaynak, Yetkin Aröz, Hasan Uğur Taşçı.

Kişisel Bir Değerlendirme

9 Mart 2004 tarihinde Genel Başkanın Cengiz Bektaş olduğu dönemde TYS’ye üye oldum. 2005-2007 dönemi sonrası yapılan Olağan Genel Kurul sonrasında yönetime aday olan 3 farklı liste vardı. Listelerden birinde Genel Başkanlığa Güngör Gençay adaydı ve onun sunduğu yedek aday listesinde yer alıyordum. Seçimi yeniden Enver Ercan kazanınca onu kutlayan Güngör Gençay, “Sakın TYS’den vazgeçme” dedi bana. Bir TYS etkinliğinde Enver Ercan, “Sizi genel sekreterliğe düşünüyoruz” dediğinde şaşırmıştım. Sonraki Genel Başkan Mustafa Köz, bazen Yönetim Kurulu (YK) üyesi olarak görev almak isteyip istemediğimi soruyordu. Toplantı gün ve saatleri iş saatlerimin dahilindeydi, görev alamazdım. Nalan Çelik, 2019 Yılındaki Genel Kurul öncesinde telefonla arayarak Adnan Özyalçiner’in Genel Başkanlığa aday olduğunu, listeye adımın yazılmasını onaylayıp onaylamadığımı sordu. Uygun gördüm. 2019 Haziran-2020 Mart ayı arasında YK olarak çalışmalarımızı Beşiktaş’ta Karaoğlan Kültür Merkezindeki TYS Genel Merkezinde yaptık. İlk toplantıda karar defteri önümdeydi ve kendimi kararları yazarken buldum! Eğitim ve kalite yönetimi alanında çalışmalarımın bana kazandırdığı deneyimle kayıt tutmanın önemini biliyordum. Böyle bir görevden kaçmazdım. Toplantıda yazmaya hevesli pek kimse yoktu. Çünkü yazarlar genellikle toplantılarda konuşmayı, görüşlerini dile getirmeyi severler. Genel Başkan Adnan Özyalçiner yayın komisyonunda yer alan bana ve Nükhet Eren’e TYS bültenlerinin hazırlanması işini vermişti. TYS’nin 50. Yılı için arşiv hazırlıklarına başlamamız da gerekiyordu ki başlamıştık. 2019-2023 yılları arasında 3 ya da 6 aylık periyotlarla yayımlanan bültenleri önemsedim. Böylece 14 adet TYS bülteni hazırladım. Nükhet Eren, bültenleri son gözden geçirme ve biçimlendirme sürecinde yardımcı oldu, yanı sıra etkinlik afişlerini de hazırladı. 2020 Mart ayında Karaoğlan Kültür Merkezindeki TYS Genel Merkezini Yönetim Kurulumuz boşaltmak zorunda kaldı. Yine bir taşınma öyküsü, yine koliler! Ardından 10 Mart 2020’de

koronavirüs pandemisi her şeyi değiştirdi, planlanan birçok etkinlik gerçekleştirilemedi. Kültür, sanat alanları ve yaşamımız kısıtlandı. Derken yaşamımız, toplantılarımız, etkinliklerimiz hep çevrimiçiydi! TYS toplantılarında ekrana bakıp birbirimize gülümsüyorduk. İnsanların yüz yüze gelmeyince gereksiz konuşmalardan kaçındığının da farkına vardım. Bakırköy’de yüz yüze yaptığımız bir maskeli YK Toplantısı sonrasında karar defterini yanımda taşımaya başladım. Defteri yanıma almamı Adnan Özyalçiner istemişti, çünkü TYS’nin Genel Merkezi diyebileceğimiz bir yer henüz yoktu. Benimse kaygım bir deprem falan olursa bu defteri koruyamamaktı. Adnan Özyalçiner’in anlattığı “çantada TYS yönetimi” günlerinden öyküler gibiydi yaşadıklarımız. 2020 Mart’ında duyurulan pandemiyle kayıpların ve kaygıların yarattığı bunalım sonrası Temmuz 2021’de sosyal ortamlara döndük. Belirtmek isterim ki ayda bir gerçekleştirilen tüm toplantılara Adnan Özyalçiner’in her koşulda katılması ve her etkinlikte yer alması, usta bir kalemin TYS yönetimi için özverisidir. Toplantılara katılmayan YK üyeleri kuşkusuz oluyordu. Bu arada Haziran’da yapılması düşünülen 21. Olağan Genel Kurul, 25 Eylül 2021’de yapılabildi, pandemi kısıtlamaları nedeniyle. Yapılan seçimde Adnan Özyalçiner, yeniden Genel Başkanlığa seçildi. Ben yine TYS’nin YK Üyesiydim, aynı zamanda 2. üniversiteye uzaktan devam eden bir felsefe öğrencisiydim!

2021-2023 Döneminde YK’da yeniden görev almaya beni ikna etmiş olan Genel Sekreter C. Hakkı Zariç’in 2022 Ocak ayı toplantısında istifası üzerine Genel Başkan Adnan Özyalçiner, Genel Sekreterliği bana önerdi. Toplantıya katılan yeter sayıda üyenin onayıyla Genel Sekreter olarak göreve başladım. Bu arada Bakırköy Belediyesi tarafından Bakırköy Kültür Merkezinde TYS’ye bir yer gösterilmişti. Sendika Merkezinin Beşiktaş’tan Bakırköy Kültür Merkezine 1 Şubat 2022 tarihinde taşınmasına YK üyeleri oy birliğiyle karar verdi. Bu arada üyelerin bilgilerinin kayıt edildiği ve e-postayla iletişimi sağlayan sistemi gerekli düzeltmeleri yaparak güncelledim. Bilgileri eksik olan eski üyelere ve yeni üyelerin kaydı için gerekli iletişim bilgilerine erişimde 2. Başkan Nalan Çelik sürekli destek verdi.

TYS bildirimlerini yazabilmek için bir gazeteci gibi güncel olayları izlemek, TYS’nin amacına ve yönetim anlayışına uygun olarak tepki vermek gerekiyor. Genel Başkan kendi bildirimlerini yazıyor, kuşkusuz. Bildiriler YK Üyelerinin önerisiyle yazılabiliyor. Bir kişi ivedilikle bir taslak metin hazırlıyor, üzerinde çalışılıyor. Ardından son gözden geçirme için Adnan Özyalçiner ile telefonda ben görüşüyordum. İçeriğe uygun, bütünlüklü bir biçimi yapılandırma çabamız, TYS’ye yakışan bir ifade arayışımız kimileyin tek bir sözcük üzerinde bile dakikalarca birlikte kafa yormamıza yol açıyordu. Aradığımız ifadeyi ya da sözcüğü bulduğumuzda çok seviniyorduk! Yapılan çalışmanın niteliğini artıran bu çabalar unutulmaz. Tüm duyurularda diğer YK Üyelerinin görüşünü/onayını aldıktan sonra TYS YK adına üyelere ve başına ilettiğim duyuruları TYS’nin web sitesinden duyuruyordum. Deneyimli olmama ve görevi gönüllü olarak yürütmeme rağmen karşılaştığım zorlukları nasıl açıklayabilirim? Yetkilendirme olmayışı ve birinin üzerinde olan bir görevi bir başkasının yapması, görevin tanımını da nasıl emek harcadığını da belirsiz kılıyor. Bu durum insanın bir süreci ya da bir görevi gereğince kavramasını engelliyor diyebilirim. Kimileyin emeğin değersiz görülmesine de yol açabiliyor. Önemli olan sürecin çıktısının niteliği! YK aslında ekip anlayışıyla çalışıyor. Ancak ekip rollerinin kabulü ve uyum önemli. Ekipteki kişilerin birbirlerine destek olmaları, sorun çözecek biçimde eksikliği görünce tamamlamaları da önemli.

TYS, 2021-2023 Döneminde 265 yeni üye kaydetti. Toplam üye sayısı 805’e ulaştı. Bu başarı, kimi anlamsız hoşnutsuzluklara yol açtı, etkinliklerde ya da kitap fuarlarında farklı yüzler gören kimi eski üyeler nedense rahatsız oldular. Sonunda 21 Şubat 2023’te, Adnan Özyalçiner bu konuda bir açıklama yaptı: “TYS’ye üye olabilmek için sahip olunması gereken nitelikler Tüzüğün 6. Maddesinde açıklanmıştır. Bu niteliklerin ilki yazar olmaktır. Üyelik için diğer bir koşul ise medeni haklara sahip T.C. yurttaşı olmaktır. TYS Tüzüğünde, Sendikaya üye olmak

için başvuran yazarın Sendikaya üye olup olmayacağına Yönetim Kurulu'nun karar vereceği yazılıdır. Sendika üyeliğine başvuran yazarın üye olma talebinin haklı bir neden gösterilmeden reddedilemeyeceği Tüzükte açıkça yazılmıştır. TYS Yönetim Kurulu, Sendika Tüzüğünü kabul ederek üyelik başvurusunda bulunan ve üye olma koşullarını taşıyan yazarların bu başvurularını inceleyerek üye olup olmayacağına karar vermektedir. Üye olmak için başvuran yazarın eserini nitelik bakımından değerlendirme hakkına sahip değildir. Sendika, yazarın ve eserinin "yeterliliği", "başarısı" gibi öznel değerlendirmeler yapmayı gerekli ve haklı bulmamaktadır. TYS, kendisini bir emek örgütü olarak tanımlamıştır. Sermaye-emek çelişkisinde sermayeye karşı emeğin örgütlenmesi gerektiğine inanmaktadır. Sendikaya üye olmak için başvuran yazarların bu amacı benimsemesi gerektiği açıktır. Yazarın, Sendika Tüzüğüne; amaç ve ilkelerine aykırı hareket etmemesi esastır. Bunun dışında üyeliğin sürmesinin önünde bir engel yoktur. TYS Yönetim Kurulu, içinden geçilen zorlu süreçte, en başta yazarların örgütlülüğünün güçlendirilmesinden yanadır. Sendikanın Tüzüğünü kabul etmiş, amaç ve ilkelerini benimsemiş ve üye olmanın gereklerini yerine getirmiş yazarların Sendikamıza üye olmasını istiyor ve destekliyoruz. TYS, tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için verdiği yasal mücadeleyi sürdürmekte kararlıdır. TYS, eski ve yeni üyeleriyle güçlü bir emek örgütüdür." Bu açıklamanın tamamını içeren metin, temsilciliklere ve üyelere duyuruldu, TYS 23. Olağan Genel Kurul Raporunda da yer aldı. Ne yazık ki seçkincilik ve ayrımcılık sürmekte! 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinde insanlarımızı yitirmenin derin üzüntüsüyle TYS olarak "Gün, hep birlikte yaralarımızı sarmak için yardımlaşma ve dayanışma günüdür," dedik. Ama bu depremler içimizde çok derin yaralar açtı. Antakya Temsilcimiz de bu depremden etkilenenler arasında. Dayanışma hep ana gündemimiz, yaralar elbet sarılacak da gidenler geri gelmiyor. Orada bir TYS kitaplığının açılmış olması her şeye karşın iyi haber.

17 Haziran 2023'te Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezinde gerçekleştirilen 23. Olağan Genel Kurul'da TYS Genel Sekreteri olarak son görevimi yerine getirdim ve Çalışma Raporunu sundum. Felsefe derslerimin yoğunluğu nedeniyle yeni dönemde TYS'de görev almadım. Son olarak bir değerlendirme yapmak gerekirse, bence TYS'nin en önemli sorunu sürekli olarak kullanabileceği bir yere sahip olmaması, oradan oraya taşınmak zorunda kalmasıdır. TYS'nin olanakları kısıtlıdır. Ama en azından görüş alışverişi yapılabilecek buluşmalarla yönetimin ve dileyen üyelerin zaman zaman bir araya gelebilmesi için yerler belirlenebilir. Üye yazarların haklı olarak söyleşi ortamlarının yaratılması ve fuarlarda daha geniş alanlarda imza günü programlarının düzenlenmesi konusunda beklentileri var. TYS'nin bir görevi de yazarların özlük haklarını korumak, geliştirmek, desteklemektir. 13 Haziran 2019 tarihli bildirisinde TYS, "Sonuçta yayın dünyası da yazarından yayınevi emekçisine kadar piyasa ekonomisinin sömürü ve sendikasızlaştırma saldırısından muaf değildir" demişti. TYS, "yazarların dijital alanda açıklığa kavuşmamış telif hakkını savunabilmeleri için uygulanabilecek geçerli sözleşmeler" konusunda da bir gündem oluşturabilir. Edebiyatı (özellikle şiir sanatını) rekabet ortamına çeken ödül çarkının sisteme direnenleri görünmez kılıfına karşı bir yol haritası belirleyebilir. TYS'nin 50 yıllık tarihsel süreciyle ilgili bir arşiv çalışmasını kitaplaştırması da beklenir. Dört yıl sürecince Sendika üyesi yazarların ölüm duyurularını yazıyor olmak, bir yandan hüznün, bir yandan ağır bir sorumluluk yüklüyordu bana. Yazarlar hakkında güncel bilgiye hızlıca erişimin zorluğunu anladım. Bir yazarı yaşatacak olan yapıtları olduğundan bu konuda doğru bilgiyi hep önemsedim. Yeni dönemde TYS'nin kurumsal web sitesinde üyelerin biyografisi ve kitaplarına da yer vermeye başlaması olumlu bir gelişmedir.

Kaynaklar:

TYS Ana Tüzüğü.

TYS Bültenleri; Sayı 33, Sayı 34, Sayı 35, Sayı 36, Sayı 37, Sayı 38, Sayı 39, Sayı 40, Sayı 41-42, Sayı 43-44, Sayı 45-46.

TYS 22. ve 23. Olağan Genel Kurul Çalışma Raporları.

<https://turkiyeyazarlarsendikasi.org/s>

TYS DEYİNCE

Öner Yağcı

TYS ile ilk ilişkim

68 kuşağının tüm toplumu etkileyen mücadelesiyle büyük bir dalgaya dönüşen ülkemizdeki toplumsal muhalefetin, 12 Mart darbesinin yok etme operasyonlarıyla ezilmesinden sonra yeniden ayağa kalkmasının ilk adımlarının atıldığı dönemde kurulan (Sendikalaşma hakları anayasa değişikliğiyle ellerinden alınan öğretmenlerin TÖB-DER'i, sağlık emekçilerinin TÜS-DER'i, memurların TÖM-DER'i gibi) demokratik kitle örgütlerinden biriydi Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS, 4 Şubat 1974).

O yıllarda okulumu bitirip öğretmen olmuştum ve doğal olarak TÖB-DER'liydim. Yazarlıkla ilgim yalnızca *Yeni Adımlar*, *Yeni Toplum*, *Türkiye Yazıları* dergilerinde arasıra yazılarımın, şiirlerimin yayımlanmasıyla sınırlıydı.

TYS, üye sayısı az da olsa Aziz Nesin'in başkanlığında ses getiren bir demokratik kitle örgütü olarak toplumsal muhalefetin ön saflarında yer alıyordu.

Bir gerçek vardı ki, toplumsal muhalefetin belkemiğini oluşturan sol, ideolojik ayrılıklar gerekçesiyle parça parçaydı ve bu parçalanmışlık tüm kitle örgütlerine de yansıyor. 1978'de, Aziz Nesin'in MESS (Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) grevini ele alarak *Büyük Grev* adlı masal öyküsünü yazdığı günlerde TÖB-DER'in Merkez Yürütme Kurulu'nda görevliydim.

Aziz Nesin bu öyküsü nedeniyle bir grubun hedefi haline gelmişti ve MESS grevini savunan grubun tarafından dönemin etkili bir sol muhalif gazetesi olan *Politika* gazetesinde "*Aziz Nesin sen nesin?*" kampanyası açılmıştı.

Gazete her gün manşetten Aziz Nesin'e saldırıyordu.

Yayımlanan 14 yazıda, Aziz Nesin'e "grev kırıcılığı yapıyor" deniyor, onun polis olduğu savlanıyordu. Hatta Aziz Nesin'in hain, ajan, homoseksüel olduğu, Aziz Nesin'i okumanın hainlik olduğu söyleniyordu.

Aziz Nesin bu saldırılara karşı *Büyük Grev* masal öyküsünü genişleterek kitaplaştırdı (1978) ve şunları yazdı:

"Büyük grev adlı masal-öykümü yazışımdan iki-üç hafta sonra, DİSK'in genel kongresi vardı. Öyküyü o sırada yazışımın nedeni işte budur. Genel kurul olmasaydı yine de yazmayacaktım. Amacım, kongreye katılacak işçileri uyarmaktı. Bu bakımdan öykümün yazılış ve yayınlanışındaki zamanlama, hiç de zamansız ya da yanlış zamanlamalı değildir. Daha iyi yönetmenler seçildi mi? Bu benim görevim değil. Yazar olarak benim görevim uyarmak... Büyük Grev adlı masal-öyküm dolayısıyla yapılan saldırılara yanıtlarım, takım tutan saldırganlar için değildir. Çünkü onlar, kendilerine her ne anlatılırsa anlatılsın, önceden neyi ve nasıl anlamak istiyorlarsa ancak onu anlayacaklardır. Önyargılıdırlar. Bu yanıtlarımı, bu

sevimsiz kalem kavgasında önyargılı olmayanları uyarmak için yazdım.” (Büyük Grev, Nesin Yayınları, s. 298–299.)

Kısa bir süre sonra DİSK’in genel kurulu yapıldı ve öyküde sözü edilen sendika yöneticileri “DİSK’e parti görevi yaptırma” eğilimi ve bu eğilimin tasfiyeci yöntemi nedeniyle cezalandırıldı.

MESS grevini ve Aziz Nesin’e “sen nesin?” kampanyasını destekleyen Maden-İş, Bank-Sen, Baysen ve Yeraltı Maden-İş sendikaları DİSK’ten geçici olarak ihraç edildi (15.3.1979).

Yıllar sonra Ahmet Ümit, *Artı Gerçek TV*’de 21 Ekim 2021’de yayımlanan “Ya Sorulmasaydı?” başlıklı söyleşisinde bu gerçeği Canan Kaya’ya şöyle aktardı:

“Geçmişte bir olay hatırlıyorum. Aziz Nesin, DİSK’in büyük grevinde bu grevin yanlış olduğunu anlatan bir hikâye yazmıştı. Çok iyi hatırlıyorum. Hayatımdaki en büyük utançlardan biridir. Bir kapalı spor salonu toplantısında solcu gençler olarak ‘Aziz Nesin, sen nesin?’ diye slogan atmıştık. Dilim tutuluydu, utandığım en büyük şeydir. Bugün o partiler yok, Aziz Nesin var.”

Benim TYS ile ilgili ilk ilişkim o günlerde başladı.

O günlerde Ankara’da şiir, öykü, deneme yazan sekiz on arkadaş imza toplayarak Aziz Nesin’i destekleme ve onun başkanı olduğu TYS’ye üye olma kararı aldık.

Forumları alarak İstanbul Çatalca’daki Nesin Vakfı Çocuk Cenneti’ne gittim.

Aziz Nesin’le ilk kez yüz yüze geldim ve görüştük.

Söylediğini unutamam:

“İlginize teşekkür ederim ama benim yeni üyelerin desteğine ihtiyacım yok. Siz üye olmak isterseniz kongreden sonra olursunuz.”

Sonra 12 Eylül geldi ve bizim TYS’ye üye olma girişimimiz yarım kaldı.

Yazarlık ve TYS üyeliğim

12 Eylül döneminde TÖB-DER davasından tutuklandım. Yargılanıp beş yıl cezaevlerinde kaldıktan sonra İstanbul’a yerleştim ve *Kardelen* adlı romanım yayımlanır yayımlanmaz Cem Yayınevi’nde çalışmaya başladım (1987).

Kardelen’e Akademi Kitabevi ödülü veren seçici kurulda olan ve TYS’de ikinci başkan olan Demirtaş Ceyhun’un kitapları da Cem Yayınevi’nde basılıyordu ve dost olmaya başlamıştık.

Yeniden açılarak İstanbul-Çağaloğlu Nuruosmaniye Caddesi’nde yayınevini hemen yanındaki binada bir odada çalışmalara başlayan TYS’ye hemen üye oldum. Üye olmakla da kalmadım ve çalışanı olmayan sendikayı her gün açmak, açık tutmak için sahibi Ali Uğur’un da desteği ve onayıyla yayınevindeki işlerimi de orada yapmaya başladım.

O yılın TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı’nda büyük bir TYS standı açtık. Yazarları ve yayınevlerini örgütleyerek bu stantta her gün on yazarın imza yapmasını sağladık. Tabii yayınevlerinden ciddi indirimlerle aldığımız kitapların satışı nedeniyle TYS’ye önemli miktarda para kazandırdık.

Fuar sonrası yönetim kurulu toplantısında Aziz Nesin’in gözleri güldü. “Bundan sonra bütün kitap fuarlarını sen düzenle... Hiç böyle bir sonuç almamıştık” dedi.

O akşam Sirkeci Gar Lokantasında Aziz Nesin’in, “Sen nesin?” kampanyasından söz ederek “O günlerdeki desteğinden tanıyorum seni” demesiyle şaşırılmıştım. Onca yoğunlukta nasıl da anımsamıştı.

Ondan sonraki iki yıl Aziz Nesin’in başkanlığındaki TYS’de bir sekreter gibi çalışmayı sürdürdüm.

O günlerden hiç unutamadığım bir olay, Turgut Özal'ın cumhurbaşkanı seçilmesini protesto etmek için 1989 Kasım ayı başlarında Taksim'deki Cumhuriyet Anıtı'na Aziz Nesin'le birlikte TYS adına çelenk koymamızdır.

Olağanüstü hal vardı ve Aziz Nesin anıtı kuşatan onlarca polise kimliğini uzatarak “Ben Aziz Nesin. Siz bilmeseniz de büyükleriniz bilir. Çekilin önümden. Çiçek koyup gideceğiz işte!” dedi ve polislerin arasından koridor açtırarak yürüdü, arkasında da ben. Çelengi koyup saygı duruşunda bulduktan sonra da aynı biçimde polis kuşatmasını yardı ve yürüyerek oradan uzaklaştık.

O anlarda onun yanında olmak yaşamımın en güzel anlarından biridir.

Aziz Nesin'in başkanlığından sonra

Aziz Nesin, 1889'da yapılan 7. olağanüstü genel kuruldaki konuşmasında şöyle dedi:
“Artık yorulduğum. Üç genel kurulda da aday olmadığımı açıklamama, çeşitli kereler istifa etmeme rağmen yeniden seçilmişim. Ancak bu sefer kararlıyım, yeniden aday olmayacağım... Genel Başkanlıkta bulunduğum 15 yıl, yaşamımda bu sendika uğruna yazarlığımdan bile özveride bulunduğum uzun bir zaman dilimidir. Ben ki, aşk da içinde olmak üzere, hiçbirşey uğruna yazarlığımdan özveride bulunmazken, TYS için bunu da yaptım...” (Bir Vicdan Davası, Nesin Yayınları, s.89 ve s.9)

TYS genel başkanlığından ayrılmadan önce 1988'de Aziz Nesin, PEN Klübün yeniden kurulması girişimini başlattı. Şükran Kurdakul ve Alpay Kabacalı'yla beni Nesin Vakfı'na bir toplantıya çağırdı. Kendisinin her şeye yardımcı olacağını ve başkan olmayacağını söyledi. “Yaşar'ı ikna edin, o başkan olsun” dedi.

Gazeteciler Cemiyeti'nde bir toplantı düzenlendi ve gerçekten de 1989 Kasım'ında Bakanlar Kurulu kararı ile PEN Yazarlar Derneği kuruldu. Ben de yönetim kuruluna girip dört yıl saymanlık, iki yıl da genel sekreterlik yaptım.

1989'da başkanlığa seçilen Oktay Akbal döneminde Feridun Andaç'la birlikte TYS Edebiyat dergisinin çıkarmamız da o dönemin TYS etkinliklerindedir. Bu dönemde bütün yazar etkinlikleri Oktay Akbal başkanlığındaki ve Taksim'e taşınan TYS ile Şükran Kurdakul başkanlığındaki yine Taksim'de bulunan PEN işbirliğinde gerçekleştirildi.

Genel Başkan adaylığım

4-5 Şubat 1995'te yapılan TYS'nin 9. olağan genel kurulunda Sunay Akın, Feyza Hepçilingirler, Akgün Akova, Esat Korkmaz, Aydın Öztürk gibi arkadaşlarla “TYS'yi Canlandırma Girişimi” adıyla örgütlenerek liste çıkardık.

Bir anket-mektupla sendikanın nasıl bir yönetime sahip olması gerektiği konusunda üyelerimizin düşüncelerini aldık. İki yüzden fazla üyemiz bu konuda bize yardım ve desteklerini bildirdi. “TYS'yi Canlandırma Girişimi”ni oluşturmamıza yol açan asıl neden, bir taraftan şeriatçı bir akımın, bir taraftan ırkçı ve şoven bir akımın güçlenmeye başladığı ülkemizde, aydınlığın sahipleri ve koruyucuları olarak cumhuriyet ve laiklik temelinde bir araya gelerek, bu ülkenin yazarları olarak yaşama örgütlü müdahale etmeyi sendikamızın zorunlu ve doğal bir görevi saymamızdı.

Üç kişi yönetime seçildik ama Ataol Behramoğlu'nun listesinden altı kişi seçildiği için Sunay Akın'la ben yönetimden istifa ettik. Bu arada TYS Beşiktaş'a taşındı.

1999'dan sonraki Cengiz Bektaş, Enver Ercan, Mustafa Kz dönemlerinde TYS'nin birçok etkinliğine, TYS adına birçok panele, "Edebiyat Müzesi-Belgeliği" oluşturulmasına, 1 Mayıs mitinglerine, çeşitli protesto eylemlerine, saygı ve anma günlerine, yazın örgütleri temsilcisi olarak sivil toplum kuruluşlarının ortak eylemlerine, zerk Sanat Konseyi toplantılarına katıldım. TYS'nin *Güzel Yazılar* dergisinin çıkarılmasına, birçok ortak kitabının yayımlanmasına katkı verdim.

2013'te İstanbul'dan ayrılana kadar TYS'nin de, PEN'in de etkin bir yesi olarak çalıştığımı düşünüyorum.

Türkiye Yazarlar Sendikası Benim Ailem

Nedime Köşgeroğlu

Toplumun gelişmişlik düzeyini anlamak için bir ülkede; Ana Çocuk Ölümleri(AÇÖ)'ne, kaldırımların yükseklikleri ve kullanışlı olup olmadıklarına, çöplerin toplanma biçimlerine ve en önemlisi gönüllülük ilkesine dayalı hizmet üreten Sivil Toplum Kuruluşları (STK) 'nın varlığına ve işlevlerine bakılması gerekir.

Yeterli mi? Hayır, yeterli değil elbet, çünkü bir toplumun gelişmişliğinin temelinde demokrasi olmalıdır. Demokrasinin yaşamasında ise, örgütlü ve eğitilmiş toplumlarının varlığı temeldir.

Bu nokta da Köy Enstitüleri'nin efsane kurucusu, eğitim lideri, İsmail Hakkı Tonguç'un demokrasi tanımına kulak vermek gerekecektir. **O'na;**“**Demokrasinin iki çeşidi vardır. “Biri zor ve gerçek olan, öbürü de kolay, oyun olanıdır. Topraksız topraklandırmadan, işçinin durumunu sağlama bağlamadan, halkı esaslı bir eğitimden geçirmeden olmaz birincisi, der ve devam eder. “Bu demokrasi köklü değişiklik ister.”**

Aslında her yararlı amaç emek ister, dil ve gönül birliği ister, zaman ister, zor ama gerçek demokrasi böyle dal budak salar, gelişir.

Tonguç'a göre :”İkincisi kâğıt ve sandık demokrasisidir. Okuma yazma bilsin bilmesin; toprağı, işi olsun olmasın, demagojiyle serseme çevrilen halk, bir sandığa elindeki kağıdı atar.

Böylece kendi kendini yönetmiş sayılır. Bu oyundur, ve çok kolaydır.

“[https://bisorubicevap.com/yasam/ismail-hakki-tonguc-un-demokrasi-anlayisi-nasildir\(17.Haziran 2015\)](https://bisorubicevap.com/yasam/ismail-hakki-tonguc-un-demokrasi-anlayisi-nasildir(17.Haziran 2015))

Bu sayılan ikinci tür demokrasi bugün de, dün olduğu gibi Amerika başta olmak üzere, kurtuluş savaşı sırasında yaşadıkları yenilgiyi sindiremeyen bazı Avrupa ülkeleri içerdeki işbirlikçileriyle bu demokrasiyi, tüm sıcaklığıyla yaymaya devam etmektedir. İşte bundan dolayı ülkemizde, Cumhuriyet Devrimleri yaşama geçirilememiştir. Bu nedenle ülkemizi her 10 yılda bir askeri vesayet, demokrasiyi yeniden inşa etme amacıyla iş başına geliyor. Bu süreçte en çok yaşam alanı kısıtlanan insanlar ise düşünen, sorgulayan, edebiyat insanları ve sanatçılar oluyor.

İşte ülkede yaşanan bu durumun demokrasinin gelişimini olumsuz etkilediği, yasakların, yanlışları çoğaltacağı gerçeğinden yola çıkan bir grup yazar, 1973 yılında Aziz Nesin'in önderliğinde bir dernek kurma çalışmalarını başlatmış ve bu çalışmalar nihayet, 4 Şubat 1974'te 70 şair ve yazarın ilk toplantısıyla TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI (TYS) olarak ülkemizde gözlerini açmıştır.. Özünde gönüllülük esasına dayalı bir sivil toplum kuruluşudur. Ancak Sendika 'dan söz edilecekse, zamanı 18.yüzyıl sanayi devrimine kadar götürmemiz gerekecektir. Bu dönem işçi sınıfının makinaların çarkları içinde ezilişinin, yasal karşılığının

verilmediği gerekçesiyle sendikalaşma kavramı başlatılmıştır. Bilindiği üzere Sendikayı, kişilerin haklarını arayan ve koruyan dzenli bir sistemdir, şeklinde açıklayabiliriz. Sendikaların yasal dayanaklarının olması, onların gücünü artırır ve yaptırım olanağı kazandırır. nk yasaklı dönemlerde, en çok düşün insanların özgürlükleri kısıtlandığı ve haksızlığa uğradığından, sendika bu haksızlığa karşı durabilecek bir kuruluştur ve demokrasinin yaşama geçmesi içinde vazgeçilemez bir unsurdur.

Benim TYS ile tanışıklığımın, kuruluşundan yaklaşık 32 yıl sonra olduğunu belirtmek isterim. Eskişehir’li biri olarak, edebiyatın nabzının attığı yer olan İstanbul’un edebiyat dünyasıyla, bu bağlantımı TYS gerçekleştirdi. Ertan Mısırlı ve Suna Aras arkadaşlarıma bu vesile ile teşekkür etmek isterim.

ukurova Sanat Girişimi (SG) tarafından 15 yıldır dzenlenen Çukurova dl’ne 2024 ‘te 50.Kuruluş Yıldönümü kutlayacak Türkiye Yazarlar Sendikası’nın uygun görülmesi sebebiyle Adana TYS temsilciliğini yürüten arkadaşım etin Yiğenoğlu’na teşekkür etmeliyim. TYS Temsilciliğini yürütmeyi bir gönül borcu haline getiren ve ruhunu katarak her yıl yazın dünyasının insanlarını bir araya getirerek, edebiyat ışığını parlatan Adana grubuna ve bu yazı aracılığıyla bizleri bir araya getirmeye alışan Asuman Söylemez arkadaşıma da yürekte teşekkür ederim.

TYS’ne ye olmak benim içimde, niversiteye kaydolmak ya da bir yüksek lisan programına başlamak gibi bir his yarattığını paylaşmalıyım. Ayrıca TYS’nin ve temsilciliklerinin yaptığı etkinliklerde pek çok insanla hatta dostluk düzeyine gelen arkadaşlıklarım oldu. Tanımamış olsam da TYS yesi olarak biz büyük bir aileyiz ve ben bu ailemi çok seviyorum. Eskişehir’de kendi gücüm yettiği lde TYS ile ortak etkinlikler yaptığımı da bu noktada paylaşmak isterim.

Temsilciliklerde kadın nefesi daha fazla olsun isterim.

nk lkemde kadına karşı haksızlık diz boyu ve TYS haksızın yanında olmayı felsefe edinen bir kuruluş olarak temsilciliklerinde kadın adaylara daha çok yer vererek göstermelidir, diye de düşüncemi paylaşmak isterim.

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Büyüklüğü

Nazmi Bayrı

“Büyük” sözcüğünü: önemli, değerli, direnişçi, yılmaz, korkusuz, bağımsız, özgür, düşünce yoğunluğu, parlaklık, onurlu, aydınlık... vb. anlamlarda düşünmek istedim.

Sivil toplum örgütlerinin işlevleri elbette hiç küçümsenemez. Demokrasilerde, demokratik toplumlarda yükümlülükleri, görevleri önemli yer tutar. Öyle ki toplumların aynası olurlar. Onların talepleri, önerileri yöneticiler tarafından dikkate alındığında toplumlar yükselmeye, ilerlemeye, demokratikleşmeye yelken açarlar. Onları dikkate almayan, cezalandıran yöneticiler karanlıklara sürüklenip kendi sonlarını da hazırlarlar.

Sendikaların varlığı, varoluş nedenleri bellidir. Temsil ettikleri kişilerin, topluluğun her yönden haklarını korumak, kollamak ve kendi önerilerini sisteme, iktidara sunmak, gerçekleşmesi için de mücadele etmektir. Elbette başka biçimde de açıklanabilir bütün bunlar. Ben kendi kalemime, dağarımdan akan sözcüklerle, duygularımı, düşüncelerimi de katarak belki dar, ama öz, yalın anlatmaya çalışacağım.

Tabii ki muhalif cepheden bakışlar sergileyecektir yazarlar sendikası. Sistemin kurdurduğu yazar birlikleri suya sabuna dokunmadan, kalemini satanlardan oluşmaktadır. TYS, dünyada bu kadar açlığın, yoksulluğun, savaşın, haksızlığın, adaletsizliğin yaşandığını görmezden gelerek eylemsizlik yörüngesine girmiyor, hiçbir zaman da girmedi. Geçmişte ve bugün olduğu gibi karşı tavrını sürdürüp sesini topluma, hatta bütün dünyaya duyurmanın direnişi içinde oldu, oluyor.

Buradan belki yazar, şair kimdir, nasıl birisi olmalıdır sorusu da ortaya çıkıyor. Sahi yazarın, şairin tanımı nasıl özetlenebilir? Birkaç sözcükle anlatılabileceği gibi uzun bir metinle de açıklanabilir. İnsanı merkeze koymayan, onun yaşadığı sorunları ele almayan; ekmeği, emeği, alın terini, haksızlığı vb. başat sorun yapmayan, yapamayan yazar, şair midir yoksa kendi kendini eğleyen bir garip midir? Yine buradan sanatın işlevi de sorgulanabilir. Sanat nedir, niçin vardır? Toplumcu sanatın önemine, varlığına şapka çıkarmayan yazarın, şairin ve sanatın diğer dallarıyla uğraşan sanatçıların yarınlardaki kalıcılığı ne kadardır?

Konu Yazarlar Sendikası olunca, yazara, yazılana, sendikanın kuruluş amacına, kuruluş sürecine de dokunmak gerekiyor haliyle.

TYS'nin kuruluşu kolay olmamıştır. 71 baskı rejiminin hemen ardından, Türkiye'nin üzerinde emperyal güçler ve onların yerli işbirlikçileri tarafından kurgular yapıldığı zorlu süreçte gerçekleşmiştir.

Yazılı kaynaklardan öğrendiğimize göre ilk toplantıda Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçiner, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Orhan Murat Arıburnu, Adalet

Ağaoğlu, Nihat Behram ve Ali Özgentürk kurucu kurulu oluştururlar. İlk genel kurulda Yaşar Kemal Genel Başkanlığa, Bekir Yıldız İkinci Başkanlığa, Adnan Özyalçınar Genel Sekreterliğe seçilir. 2. Genel Kurulda ise Genel Başkanlığa Aziz Nesin seçilir. TYS'nin çalışmalarını yürüteceği bir yeri yoktur o tarihlerde. Çantada taşınan resmi evraklar üzerinden yürütülmeye çalışılır. 70'li yılların sonlarına doğru dünya yazar örgütleriyle ilişkiler geliştirilir, İstanbul'da Balkan Ülkeleri Yazar Örgütleri Toplantısı yapılır.

Bu arada Bulgaristan da yaşamak zorunda bırakılan toplumcu gerçekçi öykücü ve romancımız Fahri Erdiç ile iletişim kurularak Bulgaristan'da birçok etkinlik gerçekleştirilir. Radyo programları, paneller, söyleşiler.

12 Eylül askeri darbe döneminde anlaşılamayan bir yangın geçirir sendikanın olduğu bina ve dolayısıyla sendikaya ait belgeler de yok olur. 12 Eylül 1980 de sendika yasa dışı ilan edilir, ardından yöneticilere dava açılır. Uzun yargılamalar sonrasında aklanırlar. 80'li yılların ortalarında çalışmalarını sürdürmeye devam eder. (Yine bütün bunları yazılı kaynaklardan öğreniyoruz.)

TYS, yazarların, aydınların yanında olmaya, onların haklarını savunmaya çalışmıştır her zaman. Okuduklarımdan usumda kalanlar ben yanıltmıyorsa Aziz Nesin'in, şair Enver Gökçe'ye ulaşma, ona yardım çabası örnek gösterilebilir. Enver Gökçe maddi sıkıntılar ve sağlık sorunlarıyla didişirken çeker köyüne gider, ablasının yanına sığınır. Ablası ona bakmaya çalışır. İşte bu sırada Aziz Nesin ona maddi, manevi destek sunma peşine düşer. Enver Gökçe'nin Kemaliye'ye (önceki adı Eğin) bağlı Çit Köyü'ndeki evini ziyaret edenler anımsarlar. Adına oluşturulmuş küçük müzenin girişinde TYS üyelik kartı ilk göze çarpan eşyaları arasındadır. TYS'nin varlığını Anadolu'nun uzak, ıssız bir köyünde, acılar, işkenceler çektilmiş dev şairimizin yanında görebiliyorsak, büyüklüğünü anlamamız için de bir kanıttır bu.

Üyesi olduğum TYS ile yol yürümenin onurunu, sorumluluğunu yüreğimde hissediyorum, edeceğim de her daim.

TYS Ankara Temsilcisi Olarak Geçen Yıllarım (Kısacık Bir Özet Aşında)

Zerrin Taşpınar

1998- 1999 döneminde, ilk kez Sennur Sezer ve Adnan Özyalçınır' den aldığım bir davetle Yazarlar Sendikası'nın Ankara Temsilciliğini kabul ettim. Henüz TYS üyesi bile değildim ama formaliteleri çabucak halledip hem üye hem de temsilci oldum. Sosyal projeler üretmek ve yaşama geçirmek hayalleri kuran biri için güzel bir fırsattı ve mutluydum. Edebiyatçılar Derneği Genel Sekreterliği yaptığım zaman diliminden deneyimlerim de vardı, toplumsal tartışmalara, aydınlanmalara hevesim de...

TYS temsilciliklerinin en büyük zorluğu bir mekanlarının, herkesçe bilinen bir telefonlarının ve en önemlisi bir bütçelerinin olmamasıydı. Yine de denemek istiyordum. Önce beş kişiden oluşan bir ekip kurmak istedim. Ali Balkız, Remzi İnanç ve Salip Bolat ın da içinde bulunduğu, ekibi oluşturdum. Bir avukat arkadaşımızın, Anıl Çeçen'in bürosunda birkaç kez toplandık. Ne yapılabilir ne yapabiliriz? Sorularına yanıt aradığımız toplantılardı bunlar.

İlk birkaç ay ardından, tarihler 1999'a geldiğinde Marmara depremi ülkenin gündemine oturdu. Yaşam durdu sanki ve tek gerçeğimiz depremdi... Korkunç ve büyük bir deprem... TYS deprem bölgelerinde kitaplıklar kurmaya başlayınca, Ankaralı yayınevleriyle görüşüp anlaşarak kitaplar topladım ve yanılmıyorsam 3- 4 büyük koli kitabı, deprem bölgesine ücretsiz ulaştırma kararı alan Yurtiçi kargo ile gönderdim.

Ankara olarak, Salih Bolat'ın verdiği ilhamla, bölge çocukları için özel bir kitap hazırlamaya karar verdim. Çocuklara, onları düşündüğümüzü ve sevdiğimizi anlatmak üzere, özel olarak yazılmış masal ve öykülerden oluşan bir kitap... Ücretsiz dağıtacağımız ve depremden zarar gören çocuklara kalplerimizi yollayacağımız bir kitap... Cumhuriyet Gazetesi yazarlara yaptığım çağrı ilânını ücret almadan üç gün yayınladı... Masallar ve öyküler yağmaya başladı. Gönderilenlerin çokluğu nedeniyle iki kitap, biri masallar, diğeri öyküler olmak üzere iki kitap yapmaya karar verdim. Çok yorucu... çok heyecanlı günlerin beni beklediğini tahmin ediyordum artık... Kaç kurum ve kuruluşla görüştüğümü, projemi kaç kez açıkladığımı, kaç düş kırıklığı, kaç sevinç yaşadığımı unuttum artık.

Sonuçta: Kurtuluş Matbaası masal kitabının, Öteki Yayınevi öykü kitabının baskısını üstlendi. Bilgi Yayınevi dizgiyi yaptı, ODTÜ METU PRES bir miktar kâğıt bağışladı, Kök Yayıncılık renkli resimleri yayına hazırladı, Serap Çuğuş düzeltmenlik yaptı, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel İlköğretim Okulu ve ANGIAD Yönetim Kurulu para bağışı ile destek verdi. Bense o yaz tatil için biriktirdiğim bütün paramı torbaya ekledim. Masalları ablam Seza Ersoy'a çizdirdim, ki büyük bir katkıydı, öykü kitabındaki çok az resim ise gönderilen öykülerden alındı. “Kuş Kanadından Masallar” – 21 Yazardan 21 Masal ve “Kuş Kanadından Öyküler” -29 Yazardan 29 Öykü, başlıklarıyla iki kitap ortaya çıktı.

Çağdaş Yaşam, Cumhuriyet Kadınları gibi demokratik kitle örgütlerine, deprem bölgesinde dağıtılmak üzere kitapları götürdüm. Onlar dağılmasına yardımcı oldular... Etkinlik duyulunca Düzce'den, bir ilkokul öğretmeni beni arayarak, çocuklarının üzüntüsünü aktardı ve beni davet etti okuluna.

Hemen bagajı doldurduk ben ve üç çocuğum bir tatil günü arabaya atlayıp Düzce'ye gittik. Tüm öğrenciler çadır okulda, yıkıntıların çevresinde bizi bekliyordu... O günü anlatmam olanaksız aslında. Bana ulaşamayanlar çocuklarıma sarıldı, hepsi bir dokunuş bekliyordu çünkü, bir parça sevgi, yitirdiklerini anımsatan biraz ilgi... Bir ara yıkık duvara yaslandığımı görüp koşular ve beni oradan uzaklaştırdılar. Sonra çocuklarla sınıflarında konuştuk. Pırıl pırıl çocuklar... kiminin annesi artık yok... kiminin babası... kardeşi... Telefonlar alıp verdik ve uzunca bir süre haberleştik onlarla. Bazılarının şiirlerini arkadaşlarımla (özellikle Mahsun Doğan ' a bu konuda çok minnettarım) dergisinde yayınlattım ve mutluluklarını anlatamam...

Yine bir dernek için (Cumhuriyet Kadınları) hazırladığım "Tut Elimi" (engelli annelerinin neler yaşadığını anlattıkları kitap) ve bu çocuk kitapları, yaşamımın en değerli anlarıdır. Sonuçları beni en onurlandıran kitaplardır bunlar...

Sonra Dünya Şiir Günü etkinliği, sivil toplum örgütleriyle yapılan toplantılar, etkinliklerde TYS adına duyurma çabaları... vs.

TYS Ankara Temsilciliği, belki de bu etkinliklerin büyük ses getirmesi nedeniyle bir kartvizit meselesine dönüşünce, ben bıraktım ve birkaç yıl uzaktan izlemeyi seçtim...

Sessizliğimi bu kez Mustafa Köz bozdu. Teklifini kabul ederek yeniden temsilci oldum. Temsilcilikler, ekip kurmaya çalışsanız da hep yalnızdır. Her yere ve her şeye tek başına koşar, tek başına çözer sorunları ve hep kendi cebine dayanarak harcamalar yapar.

Yaklaşık 18-20 yıl süren bu dönem, Demokratik Kitle Örgütlerinin toplantılarına, tartışmalarına katılmanın yansıması; "Tekel Direnişi" ne deste vermekle başladı diyebilirim. Orada bile, çadırların içinde anma etkinlikleri yaptık... Çayımızı, şekerimizi alıp gidiyor ve işçilerle dayanışmanın keyfini yaşıyorduk... Kitaplarımızı imzalayıp armağan ettik işçi arkadaşlarımıza... Onların şiirler okuduğuna tanık olduk... Ev sahibiydi sanki, Edip Akbayram gibi dışardan gelen dostlarımızı karşıladık, birlikte ağırladık...

Ortalık durulduğunda; "Ankara Adaleti Sorguluyor" (bu etkinliği baro ile ortak gerçekleştirdik) "Genç Şairler Şiiri Tartışıyor" gibi panelleri düzenlemekle geçti. Şiir, anma günleri yaptım elimden geldiğince. Çoğu silinip gitmiş belleğimden.

Aylarca Kızılay'da, tek başıma başlayıp bazen birkaç arkadaşımın katıldığı "Barış'ı Susuyoruz" eylemi yaptım genel merkeze paralel olarak... Aylarca, her pazartesi saat 16'da Anayasa heykelinin yanına gittim ve pankartlarımı serdim... Sıcak, soğuk... Gelip geçenler fotoğraf çektiler... birkaç kişi yanımda üç- beş dakika durdu ve destek verdi... Hazırlanan Barış mitinginin duyurusunu da yaptım bu eylem sırasında.

Duyurduğum bu mitingin Azrail'e dönüştüğü büyük "Gar Katliamı" gerçekleşti... Oradaydım ve acının, zulmün tam ortasında şaşkın... Elimdeki "Barış" yazılı küçük pankart ile ceset parçalarını işaretlediğimi hatırlıyorum... Deliye dönmüş insanlar gördüm... Telefondaki çocuğunun sesini tanıyamayan ve oğlum öldü diye haykıran anneleri yatıştırmaya çalıştığımı hatırlıyorum.

“Savaşa Karşı Şiirle Direnmek” adını verdiğimiz etkinliklerin anlamsızlaştığı... Şimdi yok edilen Numune Hastanesinin önünde, yaralıların yakınlarıyla yaptığımız dayanışma günlerini... Uzuvarını yitirmiş çocuklarımızı... İkinci Sivas’ımı yaşadım günlerce... Yardıma koşanlara polis engelini, öfkeli kalabalığın arabayı öfke gücüyle çekip yol açmasını... Pankartlarla üstü örtülen ölüleri... Doktorların çaresizce koşturmasını...

Yıllarca anma günlerine katıldım ve bir köşede gözyaşlarına boğuldum... O anılardan nasıl dengemi yitirmeden çıktığımı bilmiyorum...

Birkaç panel... birkaç barış etkinliği... şiir günü falan... belki de sağlam kalmak için bu toplumda yapılabilecek etkinlikler...

Durmazsanız acınız biraz hafifliyor... Durursanız fena...

Sonra açlık grevlerine destek günleri geldi. Sorgusuz sualsiz işten çıkarılanlar, *ya beni yargılayın ve cezamı verin, ya da işimi geri verin eylemi* başlattılar... Aylarca süren bu eylemlere, TYS adına destek verdim. Gazlar, coplar payıma düştü... Bir gün polisin öfkesini çektim durup dururken ve beni tutuklamaya kalktılar. Polisle arama Veli Dedeoğlu girmeseydi, tutuklama arabasında epey tartaklanacaktım. O gün Mustafa Balbay ve Özgür Özer de eyleme desteğe gelmişti. Hepsinin müdahalesiyle çekip alındım polisin elinden ancak dizimi yere vurulmaktan ve sonrasında menisküs ameliyatı olmaktan kurtaramadım...

2019 aralık ayında, evime dönerken, yola ters girmiş bir arabanın arkadan bana hızla çarpmasıyla büyük yara aldım... Baldır kemiğim enine ve boyuna kırılmıştı. En sağlam kemik... Ameliyat sonrasında bir dakika öldüğüm ve geri döndürüldüğüm kayıtlara geçti. Ardından yürümeyi yeniden öğrenme... sağalma günlerim başladı. Tansiyon sorunu çıktı ve göz kanaması ile özel hastaneler cebimi boşalttı... Artık daha sakin ve daha pasif bir yaşamı seçmem gerekiyordu.

Üzülerek ve düşlerimin bir kısmını ertelemiş olarak temsilcilikten affımı istedim...

Aslında bu kuşatılmışlık ve bu bizi sarmalayan baskı canımı çok yakıyor... Genç olmak ve yeniden aktif olmak gerek diye düşünüyorum. Projeler üretiyorum düşlerimde... Ancak düşlerimde bile engelleri aşamamak bana acı veriyor.

En başta mekân sorunu: TYS Temsilcisi olarak bir etkinlik yapmak istediğinizde artık salon bulamıyorsunuz. Route kafe, üst kattaki kütüphanesini ücretsiz vermese, bir de Murat Koçak’ın yeri (artık o da kapandı, Murat uzaklara gitti çünkü) olmasa, sesimizi duyuracak mekân kalmamıştı...

Arkadaşlarımı yitirmek de büyük bir yalnızlık duygusu yaşıyor bana... Kızılay’a gitmek bile istemiyorum... Gençler içinse yapılacak çok şey var... Siyasete teslim olmadan... Ama en önemlisi gericiliğe... yobazlığa teslim olmadığımızı... olmayacağımızı kanıtlamak... Kanıtlayan işler yapmak... bazen usul sesle ama sıkı bir dirençle... ödün vermeden... Sivas’da yitirdiğimiz tüm canlara borcumuz biraz da... Gar katliamında... Gezi direnişinde yitirdiğimiz gençlerimize... Can Atalay’a ve haksızlığa uğrayan herkese ve haksız yargılanan, tutuklananlara direnç olacak bu etkinlikler...

Gençliğime özlemle bitiriyorum yazıyı... Yazıda adını anmadığım ve etkinliklerime katılarak can veren herkese sevgiyle...

2024 Ocak

TYS Yönetiminde Dört Yıl

Feyza Hepçilingirler

TYS'nin kaçınıcı olağan genel kuruluydu? Onu yazmak istiyorum ama anılar bölük pörçük. Az değil, otuz yıla yakın bir zaman geçmiş üstünden. Anımsatacak bir şeyler... Vardı. O günün gazetelerini, benim genel kurulla ilgili yazımı kesip saklamıştım. Ama nerede acaba?

Kitaplığımın alt dolaplarındaki dosya, torba, kutu, klasör, zarf, paket... ne buldumsa içeriklerini ortaya dökerek iki gün aradıktan sonra bula bula iki gazete sayfası bulabildim. Biri Cumhuriyet'in 15. sayfası; öteki adı yazmıyor ama Yeni Yüzyıl (1994 -1999 arasındaki ilk dönemi) olmalı. Kendi yazımı bulamadım. Cumhuriyet'te yayımlanmıştı ama kim bilir onu hangi dolapta, hangi klasörün içinde korumaya almışım. Zaten hep böyle olur. Çok sıkı korumaya aldığım şeyleri bir daha kolay kolay bulamam. Bu iki sayfa anımsamama yeter. Zaten daha fazla arayacak gücüm de sabrım da kalmadı.

Genel kurul haberlerinden önce gazetelerin sakladığım sayfalarının sağına soluna bakıyorum. Nasıl yaşıyormuşuz otuz yıl önce? Aralarında bugün olmayan Kanal 6 ve Cine5 ile birlikte topu topu yedi televizyon kanalımız varmış. Star TV'nin adı Interstar'mış henüz. Yeni Yüzyıl'ın televizyon sayfasından bunlar. Show TV'de o gece "Ne Olacak Şimdi?" filmi gösterilecekti. Filmin oyuncularından Levent Kırca ve Ayşen Gruda oturup izleyeceklerdir kendi filmlerini. İkisi de hayatta henüz.

Cumhuriyet'in asıl aradığım "TYS, 'modernleşme' yolunda" başlıklı haberinin bulunduğu sayfada *Alıntılar* adlı köşede Tahsin Yücel'in "Başkasının Yapıtı" adlı yazısı var. Kayıtsız kalamıyorum. Ne yazmış Tahsin Yücel 7 Şubat 1995 tarihli Cumhuriyet'te? Gazete yazısıdır, hafif olsun, herkes okusun, dememiş. Yazın yapıtında özgünlük kavramını enine boyuna irdelemiş. Kökene inme çabasının çok zaman insanı yanılgıya sürüklediğini söylemiş. Sanat yapıtında özgünlüğe ulaşmanın yolunun özgün konular bulmaktan geçmediğini; sözelimi Stendhal'in 'Kızıl ile Kara'sının çıkış noktasını bir gazete haberinin oluşturduğunu; demek ki yüzde yüz özgün bir biçim bulunamayacağı gibi, yüzde yüz özgün bir konunun da bulunamayacağını belirtmiş. Kurgu açısından olsun, konu açısından olsun özgünlüğün belirleyici bir ölçüt olmadığını söyledikten sonra, "*Öyleyse yapıtın başarısı ve özgünlüğü başka yerde, örneğin kurguyla konu arasındaki ilişkide, örneğin canlandırılan evrenin iç tutarlılığında, oluntuların, betimlerin, izleklerin somutlaştırdığı anlamda, öncelikle de tüm bu öğeleri kurup taşıyan dildedir,*" diyerek altın harflerle yazılacak bir sonuca ulaştırmış düşüncelerini.

Kendimi Tahsin Yücel'in güçlü çekiminden kurtarıp fotoğraflara bakıyorum. Genel kurulla ilgili haberde Aziz Nesin'in, Demirtaş Ceyhun'un ve Ataoğulları Behramoğlu'nun küçük fotoğraflarının yanı sıra bir de salonun toplu fotoğrafı var. Ön sırada Sezer Duru'nun yanında Aziz Nesin, Nail Güreli, arka sırada biraz silik ama sanırım Oktay Akbal var. Akbal'ın orada olması çok doğal çünkü TYS'nin o andaki başkanı Demirtaş Ceyhun'dan önceki başkanı oydu.

Ondan önce, daha doğrusu 1980 darbesinde kapatılmasından önceki ve 1987’de yeniden kurulmasından sonraki başkanı, Aziz Nesin. Aziz Nesin’den önce ise kurucu başkan olarak Yaşar Kemal var yalnızca.

O gün Yaşar Kemal’den sonraki başkanlar ve yeni dönem adayları olarak Ataol Behramoğlu ile Öner Yağcı vardı salonda. Bir de bağımsız başkan adayı varmış; onu unutmuşum, gazete anımsattı: Aslan Yüzgün. Ama o yalnızca 22 oy almış. Çekişme öteki iki aday arasında yaşanmış asıl.

Türkiye Yazarlar Sendikası’nın 9. Olağan Genel Kuruluymuş. Sırasını sayısını unutmuşum; kimlerin katıldığını, nelerin konuşulduğunu da... Katılımın çok yoğun olduğunu belirtiyor gazeteler. Demirtaş Ceyhun konuşmuş ve konuşmasında başarısızlığı kabul etmiş olmalı; Aziz Nesin katılımın yoğun olmasından duyduğu memnuniyetle birlikte Ceyhun’un açıklamasını güzel bulduğunu belirtmiş ve eleştirisini, “*Sendikanın en başarısız yanı, dinsel gericiliğe karşı savaşımın yanında olmamasıdır. Bu konuda öncü olması gerekirdi,*” diye sürdürmüş. Sivas kıyımının acısı çok taze. Üzerinden henüz bir buçuk yıl geçmiş. Ataol Behramoğlu bunun üzerinden eleştirmiş eski yönetimi: “*Yaşamımızı tehdit eden anti-laik saldırıya karşı hiçbir çalışma yapmadılar. Sivas olayları sırasında günlerce sendikayı aradım, kimse çıkmadı,*” demiş.

Sennur Sezer ve Ayten Mutlu eski yönetimin ve genel olarak üyelerin tavırlarına yönelik eleştirel konuşmalar yapmışlar. “*Yazarlar her ülkenin bugününü yarına taşıması gereken insanlardır. Şimdi insanlarımız korkunç bir yozlaşmayla yüz yüze,*” demiş Ayten Mutlu ve sözlerini “*Silkinelim ve kendimize gelelim. Tarih yarın Türk yazarlarını yargılayacaktır,*” diyerek bitirmiş.

Ataol Behramoğlu’nun grubu “Kurumlaşma, Modernleşme, Güç Birliği”ni önceliyormuş. Benim de bulunduğum Öner Yağcı’nın grubunun adı da “Canlandırma Girişimi”ymiş. Bizim grubu aşağılayanlar ve küçümseyenler olmuş ki Öner Yağcı, konuşmasında PEN Yazarlar Derneği’nin başkanlığını onurlu bir biçimde yerine getiren Şükran Kurdakul’un Türkçeden başka dil bilmediğini anımsatmış; “*Kimsenin bizi ‘Bunlar yabancı dil bilmiyor. Bakanla, büyük adamlarla nasıl konuşacak?’ diye aşağılamasına, küçümsemesine anlam ve gerek yok,*” demiş. Daha önce de köylülükle suçlanmışız anlaşılan. Buna da değinmiş Öner Yağcı. Kendi arkadaşları tarafından böyle bir sınıfsal aşağılamayla karşılaşmaktan üzüntü duyduğunu belirtmiş. Ataol’un grubu bizimkine göre daha ünlü adlardan oluşuyor. Ünlü-ünsüz, köylü-kentli ayrımları bu yüzden ve çokça yapılmış olmalı. Ben de seçkincilik anlayışıyla ilgili bir toz şeker-kesme şeker benzetmesi yaptığımı hayal meyal anımsıyordum. Neyse ki gazete sözlerimi tırnak içinde vermiş: “*Burada birçok yazar, bir kavanozun içindeki toz şekerler gibi, ‘Ben senden büyüğüm, sen benden küçüksün’ tartışması yapıyor. Oysa bir başka köşedeki kesmeşeker, ‘Benim kitabım ayda şu kadar baskı yaptı, siz didişin, durun’ diye için için gülüyordur korkarım,*” demişim. En ünlü yazarlarımız yoktu gerçekten de o genel kurulda. Kesmeşeker diye onları kastetmişim. Köylülük, taşralılık suçlamalarına da kayıtsız kalmamışım. Bize köylü denmesinden gocunmadığımı; hem belki de bize köylü diyenlerin temizlik, saflık vurgusu yapmak ya da “çarıklı erkânıharp” olduğumuzu belirtmek amacıyla olduklarını söylemişim ama kinayeli bir biçimde tatil köyü hariç hiç köyde yaşamadığımı eklemekten de geri durmamışım.

500’e yakın üyesi varmış TYS’nin o zaman. 159 yazar genel kurulda oy kullanmış. En çok oyu alan Öner Yağcı olmuş: 100 oy. Seçimi kazanan Ataol Behramoğlu ondan dört oy eksik, 96 oy almış. Behramoğlu’nun listesinden Necati Güngör, Tuğrul Tanyol, Adnan Özer, Işıl Özgentürk

ve Celal Üster yönetime girerken Öner Yağcı'nın listesinden kendisiyle birlikte Sunay Akın ve ben yönetim kuruluna seçilmişiz.

İlk toplantıda Öner Yağcı, Ataol'un başkanlığındaki yönetim kurulunda görev almak istemedi ve yönetime girmedi. Ben istedim. İstanbul, edebiyatın başkentiydi benim için. İzmir'de yaşadığım yirmi iki yıl boyunca İstanbul'a dönme hayalini içimde hep canlı tutmuş; üç yıl önce bu hayali gerçekleştirip üniversite kentime dönebilmişim. TYS'nin yönetiminde bulunmak, özlediğim edebiyat çevresinin içinde bulunma fırsatı verecekmiş gibi geldi bana. Üstelik yalnızca adlarımı bildiğim edebiyatçıları yakından tanıyacaktım. Yönetimde görev almayı kabul ettim ve iki dönem, demek ki dört yıl zaman zaman zaman takışarak zaman zaman anlaşarak Ataol'un yönetiminde İkinci Başkanlık görevini sürdürdüm.

TYS'nin yönetiminde bulunmak, edebiyatın içinde olmak anlamına gelmezmiş. Bunu kısa sürede anladım ama edebiyatçıları yakından tanıma olanağı verdi doğrusu. Kimi düş kırıklığı yaratan, kimi "İyi ki..." dedirten tanışıklıklarım oldu. Onlardan bazıları dostluğa dönüştü. Yalnız yerli-yabancı yazarları, edebiyatçıları değil, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i de yakından görmüş oldum. Seçilmemizin hemen sonrasında yönetim olarak ilk ziyaretlerimizden birini yapmış, Çankaya Köşkünde kendisini ziyaret etmiştik. Yakından bakıldığında yüzünün derin çatlaklarla dolu engebeli bir araziye benzediği kalmış aklımda. Gazi mahallesinde bir kahvehane tarandığında oraya "geçmiş olsun"a gittiğimizi; Orhan Kemal için etkinlik düzenlediğimizi de anımsadım. O etkinlikle ilgili bir değerlendirme yazmışım. Deneme kitaplarımdan birinde olacaktı. Arayıp buldum: "Sorulmadan"a almışım. Düzenlediğimiz, ölümünün 25. yılı nedeniyle 2 Haziran 1995'te "Orhan Kemal Bizimle" adlı bir etkinlikmiş. Nurer Uğurlu konuşmuş, Fikret Otyam, Gazipaşa'dan, Orhan Kemal'in ölümünden bir hafta önce Sofya radyosunda yaptığı konuşmayı dinletmiş. Oğlu Kemali Öğütçü, toplantıda okuyayım diye, babasının 1956 Temmuz'unda tuttuğu, iki oğlunu sünnet ettirmek için kitaplarını satmak zorunda kaldığını anlatan, kimlerden ne kadar borç aldığını not ettiği günlüğü göndermiş bana. Daha sonra başka bir yere kaydetmeyip faks kâğıdında bıraktığım için solup gitmişti o yazılar ve çok üzülmişim.

"Sorulmadan", 80'li-90'lı yılların yazılarını topladığım bir kitap ve bana gereksindiğim anımsama yardımını fazlasıyla verdi. İyi ki bakmayı akıl etmişim. *Üç Denizin Dalgaları* adlı oluşum, bir Osmanlı paşasının Rodos'taki konağını yazar evi olarak düzenlemişti. Sezer Duru PEN'in temsilcisi olarak, ben de TYS adına, oranın açılışına katılmış; Türkiye'de, sözgelimi Prens adalarının birinde böyle bir yazar evi açılmasının hayalini kurmuştuk. Hem Yunanlı hem de başka ülkelerden gelen yazarlarla tanışmıştık Rodos'taki buluşmada.

İnsan Hakları Derneğiyle birlikte Cumartesi Annelerine destek ziyaretinde bulunduğumuzu da anımsadım kitabı karıştırırken; karga tulumba gözaltına alınmış, otobüslerle Vatan Caddesindeki Emniyet Genel Müdürlüğüne götürülmüştük. Izbandut gibi iki polis kollarıma girince ayaklarım yerden kesilmişti. Tam o anı gösteren bir fotoğraf Öküz dergisinde yayımlandı daha sonra. Otobüslerin kapısını penceresini kapatmış, yaz sıcağında güneşin altında saatlerce bekletmişlerdi bizi. Sonra da ifadelerimiz alıp salıverdiler.

Adapazarı'ndaki cezaevinde Işık Yurtçu'yu ziyarete gittiğimizi de anımsattı kitap. Gitmiş ve hem Işık Yurtçu'yu ziyaret etmiş hem de aynı cezaevinde, düşünce suçundan (!) yatan gençlerle tanışmıştık. Gazeteci Metin Göktepe'nin dövülerek öldürüldüğü yıl; davası, herkes katılamasın diye olmalı, Afyonkarahisar'da görülüyormuş. Tek başıma gidip ilk duruşmasında bulunduğumu unutmuşum. Pankartlarımızla 1 Mayıs'lara katıldığımızı da anımsadım kitabı karıştırırken. Pertev Naili Boratav için bir etkinlik düzenlediğimizi ise kitap anımsatmadı; bu

kevgir belleğe karşın kendim anımsadım. Paris'ten gelmişti Boratav. Yıllar sonra ilk kez geliyordu; buna rağmen basın, beklediğimiz ve gereken ilgiyi göstermemişti. O davetten kısa süre sonra da ölmüştü Boratav Hoca.

Gazete sayfalarının ve Sorulmadan kitabımın anımsattıkları sayesinde otuz yıl önceye dönebildiğim kadar dönmeyi başardım. Belki zorlasam biraz daha fazlasını anımsayabilirim ama şimdilik anımsadıklarım bu kadar. Ya unuttuklarım? Onlar arasında kim bilir neler var. Unuttuklarımı yaşanmış saymasam bile TYS yönetiminde geçirdiğim zamandan aklımda kalanlar o dört yılı zihnimde canlandırmama yetti. Yaşam deneyimi kazandıran, birikim sağlayan, öğretici yıllardı doğrusu. İyi ki yaşamışım.

TYS'li Yıllar: 1990'lar

Hasan Öztoprak

1990'lı yılların benim kuşağım için olağanüstü bir zaman dilimine denk geldiğini söylersem sanırım abartmış olmam. Bizler, 12 Eylül öncesini ölümle yaşam arasındaki o incecik çizgide yaşamış, üstüne ateşten birer gömlek giymiş gençlerdik. 12 Eylül Darbesi, elimizdeki kalan biricik değeri, özgürlüğümüzü de almış, ister içerde olalım ister dışarda hayatımızı bir tür zindana çevirmişti. Benim gibi gözleri sol siyasetle açılmış ve reel siyaset içinde palazlanmış ama edebiyat meraklısı biri için hem yetmişler hem de seksenler ne yazık ki edebiyat merakımı paylaşılabilir bir üretime çevirebilecek ortamı sunmadı.

12 Eylül'ün çözülüşü -az da olsa- doksanlarla birlikte sağlandığında içinde bulunduğumuz siyasi paradigma da ilişkileriyle birlikte çözülmüş oldu. Sosyolojik ve siyasi analizlere muhtaç bu çözümlenin doksanlı yılların başlarındaki genel olarak sanat, özel olarak ve daha çok da edebiyat ilişkilerinin gelişimine yol açmış olması bir tür paradoks olarak görülebilir; öyledir de... Elbette söz konusu paradoks üzerine kafa yormak da gerekir ancak bu başka bir yazının konusu.

Edebiyat dünyasında, 12 Eylül'den çıkışla birlikte başlayan derlenip toparlanma, pek çok yeni çıkışı, kümeleşmeyi, yeni yayınevlerini, dergi ve mahfilleri de ortaya çıkardı. Bu ortamların içinde de elbette benim gibi eski politik yapıların edebiyat meraklısı 'militanları' öne çıktı. Seksenler boyunca edebi serüvenlerini sürdürebilmiş bir avuç yazar şairle benim gibi gecikmiş edebiyatçıların buluşması da bu sayede oldu.

Bu süreçte başka bir şey daha oldu. 12 Eylül Darbesi'nin çözülmeye başlaması uzun zamandır yurt dışında yaşamını mülteci olarak sürdüren bazı yazarların yurda dönmesini sağladı. Aklıma, Nihat Behram, Mehmed Uzun, Yaşar Miraç, Fakir Baykurt, Dursun Akçam, Orhan Murat Arıburnu gibi isimler geliyor ama kendi açımdan en önemlisi Ataol Behramoğlu'nun dönüşüydü. Behramoğlu'nun 1989 yılının haziran ayında beş buçuk yıl süren ikinci sürgün hayatı sonlanıp yurda dönmesi pek çok açıdan benim edebi yaşantımda önemli oldu.

1989 yılında son bir turfanda cezaevine girip çıktıktan sonra Gendaş Yayınevinde çalışmaya başlamıştım. Ataol Behramoğlu'yla tanışmamız da o yayınevi sayesindeydi ama orda kalmadı. İlk şiir kitabım "O Hayalle Kal" çıktığında -TYS'nin etkinliği olarak- beni edebiyat kamuoyuna sunan 'usta şair' de oydu, YYS ile ilk tanışmam da bu sayededir. Ataol Behramoğlu'yla temasımız hep sürdü, çıkardığımız dergilere şiirler ve yazılarla destek verdi... En önemlisi şiir bilgisini ve edebi tecrübesini aktararak gelişmemizde de ekili oldu.

Geçmişte siyasetin ateş çemberinden geçmiş, örgüt işlerini de iyi bilen benim gibi bazı şair ve edebiyatçı arkadaşların aklı, o sıra son derece dağılık olan edebiyatçıları, şairleri bir araya getirmekteydi. Bazı yazar örgütleri vardı ama onları pek de yeterli bulmuyorduk. O günlerde

12 Eylül'den pek çok örgüt gibi büyük yara alarak çıkmış Türkiye Yazarlar Sendikası da faal sayılmazdı.

Bu meseleleri başta Adnan Özer, Metin Celal gibi isimler gündeme getirdi ve giderek yayıldı, çevremizde bu mevzu sık sık konuşulmaya başlandı hatta yazarlar derneği ya da şiir akademisi gibi projeler dahi yapıldı. Ancak bunların hiçbiri tam olarak gerçekleşmedi.

Şimdi anımsayamıyorum, biz mi Ataol Behramoğlu'na yazarların dağınıklığından dem vurduk, örgütlenme meselesini açtık ya da o mu bize TYS'yi daha aktif hale getirmekten bahsetti, 1995 yılının başlarında kendimizi önümüzdeki TYS kongresine hazırlanırken bulduk. Hazırlık toplantılarımızdan ilkinin Işıl Özgentürk'ün evinde yaptığımızı anımsıyorum. O toplantıda Ataol Behramoğlu başta olmak üzere ben (yanlış hatırlamıyorsam) Adnan Özer, Tuğrul Tanyol, Işıl Özgentürk, Metin Celal vardı ama bu kadar değildik; çekirdek kadroda şimdi anımsayamadığım birkaç kişi daha olmalı. O ilk toplantıda kongreye bir liste halinde katılma isteğimiz karara dönüştü, Ataol Behramoğlu başkan adayımızdı.

Böylece 1995 yılında benim için altı yıl sürecek TYS yöneticiliği dönemi de başlamış oldu. O kongre son derece tartışmalı ve heyecanlı geçti. Bizim grubun dışında başını Öner Yağcı'nın çektiği başka bir grup daha vardı ama seçimlere iki ayrı liste olarak değil çarşaf liste olarak girildi. O kongreye rekor bir katılım oldu. Sadece bu rekor katılım bile yazarların örgütlenme arzusunu ortaya koymuştu.

Seçimleri ağırlıklı olarak bizim liste önde kapattı, çarşaf liste olduğu için ben ve bir iki arkadaş liste dışında kaldık, diğer listeden iki üç ismin daha yönetime seçildiğini hatırlıyorum. Benim liste dışı kalmış olmama rağmen Ataol Behramoğlu beni bırakmadı, yönetime girmem için ısrar etti. Böylece tarihinde belki ilk kez "gölge sayman" olarak TYS yönetimine girdim, gerçi bu bir sonraki genel kurulda resmileşti.

Yeni yönetim kongreden hemen sonra hummalı bir faaliyete girişti. O zamanlar sendikanın yeri Kabataş Setüstü'ndeydi ancak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan bu yerin pek çok problemi olduğu gibi yeni belediye yönetimi kirayı iki buçuk kat arttırmıştı. Bizler sendikanın kasasını ne yazık ki tam takır almıştık, öyle olmasa bile bu kirayı üye aidatlarıyla ödeyebilmemiz mümkün değildi. Hemen yeni bir yer arayışına girişildi. Ataol Behramoğlu'nun olağanüstü çabaları ve girişimiyle Kültür Bakanlığı (O yıllarda Kültür Bakanı Fikri Sağlar'dı) TYS'ye Beşiktaş'ta, Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası olarak adlandırılan tarihi yapıda bir yer tahsis etti. Yeni yönetimin bu ilk başarısını, Sosyal Güvenlik Kanunu'na yapılan bir ekle sanatçılara geriye dönük borçlanmayla emekli olma hakkı getiren uygulamadan üyelerimizin de yararlanması için yaptığımız girişim takip etti. Çabalarımız sonucunda pek çok üyemiz bu haktan yararlandı. Yeni yönetimin hayata geçirdiği bir başka ilk uygulama da Yayıncılar Birliği ile birlikte kaleme aldıkları "Tek Tip Telif Sözleşmesi"ydi. Gerçi bu sözleşme ne kadar pratiğe yansısı bilmiyorum. Katıldıkları etkinliklerde, kurumların yazarlara telif ödemesi çağrısı ve bununla ilgili TYS'nin yayınladığı "Telif Listesi" de oldukça yankı uyandırdı ve kamuoyunda uzunca bir süre tartışıldı. O günlerde ikinci sayısını yayımladığımız yazı işleri müdürlüğünü benim yaptığım Yazarlar Dünyası dergisindeki sunuş yazısında Ataol Behramoğlu konuyla ilgili şöyle yazmıştı: "Başta TV kurumları olmak üzere, er geç herkes, yazarlık emeğine saygı göstermeyi ve bunun telif haklarıyla ilgili gereklerini yerine getirmeyi öğrenecektir." Bundan otuz yıl önce atılan bu ileri adım, bugün bile hâlâ tam olarak uygulanabiliyor mu emin değilim. Yönetimin ilk işlerinden biri de yukarıda andığım Yazarlar Dünyası adlı dergiyi çıkarmak oldu. Bu dergi, bir ürün dergisinden ziyade, TYS'nin faaliyetlerini üyeleri ve kamuoyuyla paylaştığı, yazarların mesleki ve özlük haklarını tartışan ve daha çok aramızdan ayrılan yazarlar hakkında kısa incelemelerin ve anmaların yer aldığı bir dergiydi.

Yazarlar Dünyası ilk sayılarından itibaren hem TYS'nin kamuoyuna duyurulmasında hem de yeni üyelerin kazanılmasında etken oldu. İlk sayısından başlayarak yazarlar için özel bölümler derginin bence en önemli yanı oldu. Bu vesileyle Yaşar Kemal'den Attila İlhan'a, Reşat Nuri Güntekin'den Bedri Rahmi Eyüpoğlu'na, Ruhi Su'dan Salah Birsal'e kadar pek çok yazar hakkında önemli yazılar yayımlandı.

1995-1999 dönemi bence 12 Eylül sürecinde yara almış TYS'nin yeniden yapılanmasında ileri bir adım oldu. Kampanyalarla sendikaya yeni üyeler kazandırıldı, üye sayısı bu dönemde iki katına kadar çıktı. Kültürel yoksullaşmanın ve toplumsal geriliğin giderilmesi için pek çok etkinliğe imza atıldı. Sendika üyelerinin toplumsal mücadelenin içinde yer alması için çaba harcandı, yazar örgütleri arasında iş birlikleri için uğraşıldı. Yazarların özlük haklarının geliştirilmesi için bir dizi girişimde bulunuldu.

İlginçtir ki TYS'nin toparlandığı ve pek çok girişimle güçlendiği ve halkla bütünleştiği bu süreç kimi yazar arkadaşlar ve onların oluşturduğu küçük gruplar tarafından pek çok kez sekteye uğratılmak istendi. Sendikanın kapatılmasına dahi neden olabilecek asılsız iddialarla sendika ihbar dahi edildi. Onlardan biri çok enteresandır:

1999 yılının mart ayında TYS'nin 11. Genel Kurul'u sürecinde kendilerine TYS Aydınlanma İmecesini adını veren bir grup var olan yönetime, 100'e yakın üyeyi genel kurula çağırılmayarak üyelikten düşürdüğü suçlaması yaptı. Üstelik üyelikten düşürülenler arasında Yaşar Kemal, İlhan Selçuk, Çetin Altan gibi yazarların da olduğunu savunarak... Bunu da bir basın bildiriyle duyurdular. TYS ve yazar düşmanlarını sevindiren bu çıkış bir süre kamuoyunu meşgul etti. Bu grubun başka bir iddiası da o günlerde kuruluş çalışmaları yapılan BESAM adlı meslek birliği örgütünün TYS'yi kapatmak için kurulduğunu iddia etmeleriydi. Onlara göre BESAM'ın kuruluşu, TYS'nin "cenaze töreni" olacaktı. Behramoğlu bu konuyla ilgili yaptığımız basın toplantısında bu iddiaları "paranoya" olarak nitelendirerek şöyle demişti: "Bütün bu yazarlar TYS'nin onur duyduğu isimlerdir ve hepsi de Genel Kurul'a çağırılmıştır. Üyelikten düşürülme suçlaması doğru değil. Bunu iddia eden arkadaşlar demek ki sendikanın hiçbir çalışmasına katılmamışlar. Bu arkadaşların birçoğu sendikanın yerini bile bilmiyor."

Bizim yönetimimiz sürecinde bu tür deli saçması pek çok meseleyle uğraşmak zorunda kaldık ama bunlar sonraki süreçlerde sendikayı zayıflatmak yerine daha da güçlendirdi. Sonraki Cengiz Bektaş, Enver Ercan, Mustafa Köz ve Adnan Özyalçın dönemlerinde sendika o yıllarda kurulan sağlam temeller üstünde ilerledi ve bugün neredeyse bütün yazarları kucaklayan bir konuma geldi.

Türkiye Yazarlar Sendikası'yla Birlikte Yürümek...

Gülsüm Cengiz

Türkiye Yazarlar Sendikası'na ilişkin anı ve düşüncelerimi paylaşacağım bu yazıda, bana, TYS'nin mücadele sürecinde bu yolu birlikte yürüdüğümüz edebiyat ustaları da eşlik edecek. İlk şiirlerimi yazmaya başladığım 1970'li yıllarda iki büyük düşünüm vardı. Biri şiir kitabımın yayınlanması, öteki kitaplarımı hayranlıkla okuduğum edebiyat ustalarının kurduğu Türkiye Yazarlar Sendikası'na üye olmaktı. Bu düşüncelerimin ikisi de yıllar içinde gerçekleşti.

1979 yılında şair Sennur Sezer ve eşi yazar Adnan Özyalçın ile tanışıp dost olmak, sendikayı yakından tanıyıp çalışmalarını izlememe olanak sağladı. Adnan Özyalçın, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın genel sekreteriydi. Çocukları Ayşe ve Ahmet, kurup yönettiğim koroya katılmışlardı; dönemin koşulları nedeniyle çalışmalarımızı onların evinde sürdürüyorduk. Sendika'ya ilişkin haberleri, düzenlenen etkinlikleri sık sık görüştüğümüz Sennur Sezer'den öğreniyordum.

1974'te Türkiye'nin önde gelen edebiyatçıları tarafından kurulan Türkiye Yazarlar Sendikası'nın büyük bir saygınlığı vardı. Düzenlediği etkinlikler oldukça ilgi çekiyordu. Çünkü TYS yalnızca yazarların hak mücadelesi için kurulmuş bir örgüt değildi. Yazar haklarının takibinin yanına toplumun demokratikleşmesi için emek, hak ve özgürlük mücadelesi veren bir demokratik kitle örgütüydü. O süreçte, etkinliklerin izleyicilerinden biriydim. Ancak, 1 Eylül 1980 günü TYS'nin düzenlediği Dünya Barış Günü etkinliğinde çocuk korosuyla biz de yer aldık. Çocuklar barışa dair şarkılarını söyledikten sonra dışarı çıkarken kapının önündeki polislerin TYS yöneticilerine ve üyelerine olan hırçın tutumuna tanık oldum. Bu davranışları yaklaşan 12 Eylül'ün ayak izleriydi... O günlere dair anımsadıklarından biri de TYS'nin kısa süre önce taşındığı Beyoğlu'ndaki Union Française Binası'nda çıkan kuşkuyla yangındır. O yangında TYS'nin belgelerinin yandığını Sennur Sezer'den öğrenmişim.

12 Eylül 1980 darbesi diğer demokratik kitle örgütleri gibi TYS'yi de olumsuz etkiledi. Türkiye Yazarlar Sendikası'na kapatma istemiyle dava açıldı ve yöneticileri yargılanmaya başladı. Yargılananlar arasında Adnan Özyalçın da vardı. 12 Eylül 1980 öncesi ve darbeye gelen dönem, benim yaşamımın da yönünü değiştirdi. Darbeden birkaç ay önce öğretmenlikten ayrılmak zorunda kalmışım. Redaktör olarak çalıştığım Konuk Yayınları kapatılınca 12 Eylül'den sonra ansiklopedi yayınlayan bir yayınevinde çalışmaya başladım. Sonra bunu başka yayınevleri izledi. Sennur Sezer ve Adnan Özyalçın ile dostluğumuz Cağaloğlu'ndaki iş yerlerimizde sürdü. Görüştüğümüzde TYS davasına ilişkin gelişmeleri onlardan öğreniyordum. 1986'da dava sendikanın lehine sonuçlanıp TYS yeniden açılınca Adnan Özyalçın genel sekreter olarak çalışmalarına devam etti. Türkiye Yazarlar Sendikası üyeliğim, yayın evlerindeki çalışmalarım ve dergilerde yayınlanan şiirlerim göz önüne alınarak onun önerisiyle gerçekleşti. Böylece TYS'nin çalışmalarını yakından izlemeye, daha onra da etkin bir üye olarak çalışmalara katılmaya başladım. Darbeden sonra ilk kez 1987'de yapılan TYS kongresi

bunlardan biridir. Cağaloğlu'ndaki Gazeteciler Cemiyeti'nin salonunda yapılan kongreye giderken büyük bir heyecan içindeydim. Aziz Nesin'in yeniden başkanlığa getirildiği o kongrede TYS kurucusu, yöneticisi ve üyesi olan Yaşar Kemal'den Aziz Nesin'e, Şükran Kurdakul'dan Oktay Akbal'a, Leyla Erbil'den Melisa Gürpınar'a kadar pek çok edebiyat ustasını orada yüz yüze tanımak beni çok sevindirmişti.

Sendika yöneticisi olmamasına karşın çalışmalara etkin olarak katılan Öner Yağcı ile de o dönemde tanıştık. Öner Yağcı, cezaevinden çıkar çıkmaz, örgütlenme bilinciyle bu kez Türkiye Yazarlar Sendikasında çalışmaya başlamıştı. Sendika'nın kendine ait bir yeri olmadığı için çalışmalarını Cağaloğlu'ndaki Cem Yayınevi'nde sürdürüyordu. Onun ilk romanı Kardelen'in, benim ilk şiir kitabım Eylül Deyişleri'nin yayınlandığı Cem Yayınevi, gerek sendikaya gerek yayınevine gelen şair ve yazarların uğrak yeri idi. Sendika yönetimindeki Bekir Yıldız çalıştığı matbaadan, Adnan Özyalçınır Cumhuriyet gazetesindeki işinden öğlen tatillerinde ya da iş çıkışlarında gelip TYS'nin çalışmalarını yürütüyorlardı.

1987'de ilk şiir kitabım yayınlanınca şiire, edebiyata adım atmış oldum. İlk kez 13 Kasım 1988'de Türkiye Yazarlar Sendikasının, TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı'nda düzenlediği imza etkinliğine ülkemiz edebiyatının usta yazarlarıyla birlikte katılma sevincini yaşadım. O gün TYS standında benim dışımda Aziz Nesin, Demirtaş Ceyhun, Aydın Hatipoğlu, Tuncer Cücenoglu, Güngör Gençay, Nihal Yeğinobalı, Yalvaç Ural, Aysel Özakın, Tarık Günersel, Metin Cengiz, Ferzan Gürel, Reşit Ergener vardı. Bir yıl sonra 10 Kasım 1989'da yine TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı'ndaki TYS standında Aziz Nesin, Ali Sirmen, Muzaffer Arabul, Nail Güreli, Muazzez Menemencioğlu, Füsun Erbulak, Enver Ercan yan yanaydık.

1989'da Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Gazeteciler Cemiyeti'nin toplantı salonundaki kongresine yine aynı heyecanla katıldım. Kongreye büyük bir ilgi vardı, salon doluydu. Benim için her şey çok yeniydi. Tartışmaları, eleştirileri dikkatle dinleyip anlamaya çalışıyordum. Divan Başkanı, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kurucuları arasında yer almış ve ikinci başkanlığını yapmış olan Şükran Kurdakul'du. 1989 kongresinde Aziz Nesin başkanlığı bırakmış ve Oktay Akbal genel başkanlığa getirilmişti. Oldukça tartışmalı geçen o kongreyi büyük bir dirayetle yöneten Şükran Kurdakul'a ve üyelerin olgunluğuna hayran olmuşum. Türkiye Yazarlar Sendikası 12 Eylül 1980 darbesinin baskılarının sürdüğü o dönemde, düşüncesi nedeniyle hapsedilen aydın ve yazarların özgürlüğü ve ülkenin demokratikleşmesi için koşulları zorlayarak çalışmalar yürütüyordu. 29 Haziran 1990'da TYS'nin İstanbul Çağlayan'da düzenlediği “Düşünceye Özgürlük Yürüyüşü” bunlardan biridir. O gün, Çağlayan'dan Abide-i Hürriyet Tepesi'ne doğru yapılan yürüyüşte Cevdet Kudret, Vedat Günyol, Şükran Kurdakul, Yaşar Kemal, Oktay Akbal, Melih Cevdat Anday, Adnan Özyalçınır, Sennur Sezer ve yürüyüşe katılan öteki usta yazarlarla yan yana yürümenin ve bu etkinliği düzenleyen TYS'nin üyesi olmanın onurunu ve kıvancını yaşadım. Yaş almış edebiyat ustalarının onurlu duruşlarına tanık oldum. İlerlemiş yaşına karşın yanyana yürüdüğümüz Cevdet Kudret bunlardan biriydi. Cevdet Kudret, bir muhabirin; “83 yaşındasınız. Bu yürüyüşe niçin katıldınız?” sorusuna şu yanıtı vermişti: “Birincisi, yazarların bin yıl yaşadığını sanıp onlara yedi yüz yıl hapis cezası vermenin gülünçlüğünü belirtmek için yürüdüm. İkincisi, kendisi Doğu Anadolu'da oturup İstanbul'da ve başka yerlerdeki basmevlerini kapatan bir bölge valisinin tutumunu protesto için yürüdüm. Üçüncüsü, bütün yazarlarımızla birlikte sekiz yüz metre yürüdüm. Ortalama iki bin adım attım. Düşüncüyü yok etmek isteyenlerin zihniyetini böylece iki bin defa çiğnedim.”

TYS etkinlikleri ve kongreleri benim için hep öğretici olmuştur. Kongrelerdeki konuşmalar, yalnız adından tanıdığım yazarlarla karşılaşip tanışmak, onların konuşmalarını dinlemek, baskı

ortamına karşın gerçekleri ifade etmekten çekinmeyen yazarların sağlam duruşlarına tanıklık etmek beni yüreklendiriyordu. Asım Bezirci'nin, 1991'deki TYS kongresinde yaptığı konuşma da beni çok etkilemiştir. Kongreye Diyarbakır'dan gelen Yılmaz Odabaşı'nın, devletin Kürtler üzerindeki baskılarından söz eden konuşmasının ardından Asım Bezirci söz alarak, onu destekleyen, ülkemiz yazarlarına bu konudaki sorumluluk ve görevlerini anımsatan bir konuşma yaptı.

1991'deki TYS kongresinde Oktay Akbal yeniden genel başkanlığa getirildi. 2. başkan Demirtaş Ceyhun, genel sekreter Melisa Gürpınar'dı. Sendika merkezi Kabataş Setüstü'ndekibir binanın ikinci katındaydı. Kongre'den sonra yapılan ilk üye toplantısında Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Yayın Yarkurulu'na girdim. Yarkurul sözcüğü, yönetim kurulunun çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla kurulmuş yardımcı kurul sözcüklerinin kısaltılmasıyla oluşan bir sözcüktür. Birden çok yarkurulu vardı. Yayın Yarkurulu'nun görevi, TYS'nin çalışmalarını ve üyelerle ilgili haberleri duyuran bir bülten çıkarmaktı. Yarkurulda Aziz Nesin, Lütfü Kaleli ve Yılmaz Elmas'la birlikte çalışmaya başladık. Yarkurulu başkanlığına Aziz Nesin, sekreterliğe de ben getirilmiştim. Yazın yaşamına ve yazar örgütçülüğüne yeni adım atmış biri olarak Aziz Nesin'den hep öğrendim. O yıl başkanlıktan ayrılmış, ancak TYS'de çalışmayı bırakmamıştı. Yıllarca genel başkanlığı yaptı TYS'nin bir yarkurulunda çalışma bilinci ve alçakgönüllülüğü etkiledi beni. Sonra disiplin ve çalışkanlığı. İki haftada bir yapılan yarkurulu toplantılarına Çatalca'daki vakıf binasından kalkıp gelirdi. Günlük yaşamında ve insanlarla ilişkilerinde son derece ciddi ve ilkeli bir insan olarak tanıdım onu. Gelemeyecek olursa, kesinlikle telefon eder ve bildirirdi. Geldiği zaman, önceki haftalarda konuşulanları öğrenmek ister; eğer yayınlanmışsa bülteni alırdı. “Bunlar benim için önemli. Onları biriktiriyorum” derdi. Aziz Nesin'in bir savaş dönemi insanı olarak, tutumlu davranan biri olduğunu duymuştum daha önceden. TYS Yayın Yarkurulu'nda çalışırken buna yakından tanık oldum. Kullanılmış kağıtları atmaz, yazıları ve notlarını onların arka yüzlerine yazardı. Daktiloyla ya da elle yazdığım yazılarda, şiir çalışmalarında kullanılmış kağıtların arka yüzlerini değerlendirme alışkanlığı bana o günlerden ve Aziz Nesin'den kaldı.

TYS Yayın Yarkurulu üyeleri olarak, haftada bir ve yönetim kuruluyla aynı günde toplanıyorduk. Bu toplantılardan birinin sonrasında Oktay Akbal ve Demirtaş Ceyhun benimle konuşmak istediklerini söylediler. Merak etmiştim. Oktay Akbal, TYS yönetim kurulunda genç yazarların görev almasını istediklerini belirttikten sonra, Yayın Yarkurulu'ndaki çalışmalarımı izlediklerini, çalışkan ve disiplinli kişiliğim nedeniyle yönetim kurulunda görev almamı istediklerini söyledi. Ustanın sözleri beni sevindirmiş ve onurlandırmıştı. Böylece, 1993'teki genel kurulda seçilen TYS yönetiminde görev aldım. 9 kişilik yönetim kurulunda tek kadın olarak bir süre üye, bir süre de genel sekreter olarak çalıştım. Bir önceki dönemde genel sekreter olan Melisa Gürpınar'dan sonra bu görevi üstlenen ikinci yazar kadındım. Ne var ki TYS o dönemde üyesi olan yazar kadınlar konusunda sorun yaşıyordu. 1989'daki kongrede Aziz Nesin'in Tomris Uyar hakkında söylediği uygun olmayan sözler, sendika üyesi olan yazar kadınların tepkisini çekmişti. Kongreden sonra Leyla Erbil, Nezihe Meriç ve önde gelen kadın yazarlar TYS'den istifa etmişlerdi. Bu, sendika için önemli bir kan kaybıydı. Bu durumun çözülmesi için çözümler aranıyordu. Yönetim kurulunda, TYS üyeliğine dönmeleri konusunda bir kez de benim onlarla görüşmem kararlaştırıldı. Bu doğrultuda pek çok görüşme yaptım, ancak sonuç başarılı olmadı.

TYS yönetim kurulunda birlikte çalıştığımız dönemde, Oktay Akbal'ı daha yakından tanıma olanağı buldum. Sakin, ağır başlı, yaşamı ve sorumluluklarını ciddiye alan bir insandı; ama asıl önemlisi düşünceleriyle davranışlarını birleştirebilmiş gerçek bir aydın ve demokratı. Yazın dünyasına ilk adımlarımı atmakta olduğum o dönemde ve sonrasında, söylemleri ne kadar

ilerici olursa olsun kadına karşı ayrımcı davrandıklarını gözlemlediğim kişilerden farklı olduğunun ayrımına vardım.

1993 Mart sonlarıydı. Oktay Akbal, genel başkan olarak çağırıldığı Edremit'teki Sabahattin Ali panelinde ve Sabahattin Ali'nin yaşadığı sokağa ad verme töreninde TYS'yi kendisi yerine benim temsil etmemi önerdiğinde, yönetim kurulundaki arkadaşlarla birlikte ben de şaşırımtım. Öyle ya, hem edebiyat dünyasında yeniydim hem de kadın... Erkek yazarların kadınlara karşı tutumu beni düş kırıklığına uğratalı çok olmuştu. Oktay Akbal'ın sıra dışı tutumuna şaşırılmakta haksız sayılmazdım. Öte yandan bu saygın kurumu temsil etme düşüncesi de beni çok heyecanlandırmıştı. Oktay Akbal'ın önerisi yönetim kurulunda tartışıldı. Demirtaş Ceyhun sordu, "Yapabilir mi?" Oktay Akbal, "Neden yapamam? Business yaşanıyor, gençlerin öğrenmesi gerek. Fırsat tanımazsak nasıl öğrenecek?" diyerek tartışmayı sonlandırdı.

2 Nisan günü Edremit'teki etkinliğe giderken omuzlarıma TYS'yi temsil etme sorumluluğunun yanı sıra, onun güvenini boşa çıkarmama düşüncesi de eklenmişti. Edremit'teki etkinlikteyse, o etkinlikte birlikte görev aldığımız Mehmet Başaran, Asım Bezirci ve Zihni Anadol'un tutumları benim için son derece öğreticiydi. Toplantı öncesi beni çağırıp TYS adına mı, yoksa kendi adıma mı konuşacağımı sordular. TYS adına konuşacağımı öğrenince, "TYS'yi temsil etmek üzere geldiğine göre, sen hepimizden önce konuşacaksın" dediler ve benim onca karşı çıkmama karşın dediklerini kabul ettirdiler bana. O gün orada hem yeni bir şey öğrenmiş hem de yaşça ve edebiyat dünyasındaki kıdemleriyle benden çok büyük olan bu yazarların örgüt bilincine ve örgüte saygısına hayran olmuşum.

Bir hafta sonraki yönetim kurulu toplantısında, yaptığım konuşma ve etkinlik hakkında bilgi verdim. O toplantıda TYS'nin de düzenleyicilerinden biri olduğu Adana'daki Çağdaş Epope ve Yaşar Kemal Sempozyumu'na ve Seyhan 4. Kültür Şenliği'ne yönetim kurulundaki 9 üyenin de katılması kararı yine Oktay Akbal'ın önerisiyle alındı. 1993 Mayıs ayında Adana'da gerçekleşen etkinliğe TYS yönetim kurulunun bütün üyeleri eksiksiz olarak katıldık. Yaşam insana ummadık sevinçler yaşıyor. Adana İstasyon meydanında yapılan imza etkinliğinde Yaşar Kemal, Demirtaş Ceyhun ve Reha İsvan'la yan yana olmaktan sevinç ve onur duydum.

2 Temmuz 1993 Cuma günü ise yaşamımdaki en büyük acılardan birini yaşadım. Akşam bülteninde duyduğum Sivas'taki Madımak Otel kıyımı içimi kor gibi yakmıştı. Aziz Nesin'in yanı sıra, Asım Bezirci ve pek çok yazar şair oradaydı. Pir Sultan Abdal Şenliklerine giden sanatçılar, gençler vardı otelde. Onlara ne olmuştu? Kıyımdan kurtulabilen olmuş muydu? O gece sabahı zor ettim. Ertesi sabah erkenden TYS'nin Kabataş'taki merkezine koştum. Yönetim kurulunda birlikte çalıştığımız genel sayman Panayot Abacı'nın ardından genel sekreter Haşmet Zeybek de geldi. Yaz dönemi olduğu için diğer yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu İstanbul dışındaydılar. Bir süre sonra telefonlar çalmaya başladı. İnsanlar Sivas'a etkinlik için giden yazarlarımızın durumunu soruyorlardı. Anadolu Ajansı'nı ve Cumhuriyet gazetesini arayıp Sivas'tan katılımcı yazar arkadaşlarımızın durumundan haber almaya çalıştık. Yanıtlar belirsizdi. Ama öğleye doğru acı haberler gelmeye başladı. Ateşe verilen otelde boğularak yaşamını yitirenlerin arasında Asım Bezirci, Behçet Aysan, Uğur Kaynar, Hasret Gültekin ve pek çok sanatçı ve genç vardı. Metin Altıok'un ve Lütfiye Aydın'ın yoğun bakımda olduğunu öğrendik. Toplu ölümden otel çalışanlarıyla birlikte 35 kişi yaşamını yitirmişti. Çok acı günlerdi. Asım Bezirci'nin cenazesi hala Sivas'taydı. Ne yapacağımızı düşünürken üyemiz Perihan Ergun beni telefonla aradı. SHP İstanbul İl Örgütü Sivas'a gitmek üzere bir uçak kiralamıştı. TYS adına bir ya da iki kişi için yer ayrılmıştı. Uçak birkaç saat sonra kalkacağı için hemen karar vermek gerekiyordu. Çocuğum küçüktü; birkaç yazar arkadaşı arayıp Sivas'a gidip gidemeyeceklerini öğrenmeye çalıştım. Ama o kısa sürede gidecek kimseyi bulamadım. Bunun

üzerine kızımı babasına bırakıp Perihan Ergun'la birlikte uçağa bindim. Uçak Sivas'ta askeri havaalanına iniş yaptı, o zaman bekleyenlerin arasındaki Refika Bezirci'yi gördüm. Birbirimize sarıldık. Birkaç ay önce Edremit'te Sabahattin Ali etkinlikleri sırasında geçirdiğimiz güzel günlerden sonra bu çok acı bir karşılaşma olmuştu. Asım Bezirci'nin cenazesini almaya gelmişti. Olanlara inanamıyordu. Asım Bezirci ve kıyımında yaşamını yitiren Nesimi Çimen'in cenazeleri uçağa yüklendikten sonra oradan hemen ayrıldık. Yaşamımın en acı yolculuğunu yaptığımı söyleyebilirim. Çünkü baba gibi sevdiğim sevgili Asım Bezirci tahta bir tabutun içinde ve uçağın kargo bölümündeydi. Dönüş yolunda yapılan kısa toplantıda eşi Refika Bezirci TYS önünde yapılacak törende, TYS adına benim konuşmamı istediğini söyledi. Oktay Akbal'ın rahatsızlığı nedeniyle törene gelemeyeceği öğrenilince, yönetim kurulu benim konuşmamı onayladı. Şükran Kurdakul beni “yazılı hazırlan” diye uyardı. O gece geç saatlere kadar törende yapacağım konuşmayı hazırladım. 8 Temmuz 1993'te Asım Bezirci ve Nesimi Çimen'i, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Kabataş Setüstü'ndeki merkezinin önünden uğurlarken, Kabataş meydanında ve çevresinde yüz bini aşkın insan toplanmıştı. İnsanlar attıkları sloganlarla bu vahşete karşı tepkilerini dile getiriyorlardı. Tören başlamadan hemen önce Demirtaş Ceyhun yanıma gelip, “Yaşar Kemal geldi, TYS'nin ilk genel başkanı. Önce onun konuşması uygun olur. Sen ondan sonra konuşursun,” dedi. “Elbette” dedim heyecanla. Onun gelip olanlara tepkisini, düşüncelerini paylaşması çok değerliydi. Yaşar Kemal'in ardından TYS adına yüzünü aşkın insana seslenirken, bu kez acıyı ve öfkemi dışa vurdum. Daha sonra Demirtaş Ceyhun benimle, o gün Arif Sağ'la aralarında geçen bir olayı paylaştı. Sivas kıyımına acı ve öfkemi ifade eden konuşmamın başında Asım Bezirci'den söz ederken Arif Sağ'ın kendisine kızgınlıkla “Bölücüsünüz işte, bölücüsünüz!” dediğini söyledi. Demirtaş Ceyhun, konuşmamın devamında Nesimi Çimen, Hasret Gültekin ve diğer kayıplarımızdan söz ettiğimi duyunca bu kez onun yanına gidip “Duydun mu? Bak ne diyor?” dediğini anlattı. Anlattıklarımı dinleyince “İyi ki” dedim içimden, “iyi ki anmışım adlarını...” Yaşamımda hiçbir zaman ayrımcı bir insan olmadım, zaten başkası nasıl mümkün olurdu ki?

O gün o törene katılanlar, polisle yapılan yoğun pazarlıklar sonucunda kilometrelerce yürüdüler. Asım Bezirci'yi Zincirlikuyu'da, Nesimi Çimen'i Karacaahmet Mezarlığı'nda hep birlikte toprağa verdik. O törenden birkaç gün sonra bu kez TYS adına başka bir mezarın başucuna gittik. 10 Temmuz 1993'te Cevdet Kudret'in Aşyan'daki mezarının başındaki anma töreninde Oktay Akbal yine kendisinden sonra TYS adına benim konuşmamı istemişti. O gün Güngör Gençay, Abbas Cılga da yanıımızdaydı. Bir hafta önce yaşanan Sivas-Madımak kıyımının da acısıyla konuştum o gün. Bana verilen bu görevlerin öneminin, 1999'dan sonra TYS genel sekreteri olarak çalıştığım dönemde bir kez daha ayrımına vardım.

Bir hafta sonra yapılan yönetim kurulu toplantısında işleri nedeniyle genel sekreterlikten istifa eden Haşmet Zeybek'in yerine genel sekreter olarak görevlendirildim. Benim için büyük bir onurdu; ancak sorumluluklarımın arttığının da bilincindeydim. Oktay Akbal'ın başkan olduğu o yönetim kurulunda görev yaptığım sürece bu bilinç ve sorumlulukla çalıştım. 7-9 Ekim 1993 tarihleri arasında Edirne'de gerçekleştirilen Uluslararası Doğu Avrupa, Balkanlar ve Karadeniz Ülkelerindeki Çağdaş Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu'na da bu sorumlulukla katıldım. TYS ve Kültür Bakanlığının düzenlediği sempozyuma ülkemiz yazarlarının yanı sıra Doğu Avrupa'dan, Balkanlardan ve Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerden yazarlar katılmıştı. Katılımcı yazarların arasında bulunan Macaristan'dan Türkolog Edit Tasnadi ve Romanya'dan Erem Melike Roman ile bu sempozyum sırasında tanışıp dost olduk. Bu sempozyuma ilişkin en unutulmaz anı, dönüş yolunda yanyana oturduğumuz şair Melisa Gürpınar ile sohbet etmek oldu. Bir önceki yönetim kurulunda genel sekreterdi ve TYS tarihinde bu göreve getirilen ilk kadın yazardı. Birkaç ay önce TYS genel sekreterliğine getirilmiştim. Ben konuşmaktan çok onu dinledim; erkeklerin egemen olduğu edebiyat dünyasında şair kadın olmanın güçlüklerini,

bu güçlülere karşı direnmenin önemini anlattığı konuşması benim için son derece öğreticiydi. Edirne- İstanbul arasındaki yolun nasıl geçtiğini hiç anlamadım. Ayrılırken deney paylaşımı, uyarı ve önerileri nedeniyle teşekkür ettim.

1990'lı yıllar, darbe koşullarının getirdiği acılarla ve baskılara karşı mücadeleyle sürdü. Her alanda hak elde edebilmek için yeniden, yeniden mücadele etmek zorunda kaldık. TYS başkanı Oktay Akbal, 1995'te genişletilmiş yönetim kurulu toplantısı düzenleyerek o toplantıda genel başkanlığı bırakacağını bildirip üyelerden örgüte sahip çıkmalarını istedi. Eleştiri ve önerilerle geçen o toplantıdan Cengiz Bektaş ve Ataol Behramoğlu'nun konuşmalarını beğeniyle dinlediğimi anımsıyorum. 1995'teki TYS genel kurulunda Oktay Akbal söylediği gibi genel başkanlığı bıraktı. TYS genel başkanlığına Ataol Behramoğlu getirildi. Örgüt yönetiminde deneyimi vardı, 1980 öncesinde de genç bir şair olarak TYS yönetim kurulu üyesi ve genel sekreter olarak çalışmıştı. 12 Eylül'ün baskı ve acılarını derinden yaşayan devrimci şairin TYS başkanlığını üstlenmesine sevinmiştim. O dönemde PEN Türkiye Merkezi'nin çalışmalarına katıldığım için TYS yönetiminde değildim, ancak düzenlenen eylem ve etkinliklerde de yer alıyordum. 1 Mayıs 1995'te de öyle oldu. TYS üyeleri olarak Kadıköy Belediyesi'nin Söğütluçeşme'deki binasının önünde toplanacaktık. Erken gitmişim, çevreye bakarken onu gördüm. Türkiye Yazarlar Sendikası'nın pankartını yanında getirmişti. Sanırım erken gittiğimiz için orada TYS üyesi olarak ikimizden başka kimse yoktu. Pankartı açıp ikimiz birer ucundan tuttuk. Daha sonra birkaç yazar arkadaş daha geldi. Yine de yürüyüşe geçtiğimizde bir avuç yazardık. O gün, Ataol Behramoğlu'nun örgüt bilinci ve sorumluluk duygusuyla pankartı alıp gelmesi beni çok etkilemişti.

1998 1 Mayıs'ında bu kez Çağlayan Meydanı'nda beraberdik. Polis, arama bahanesiyle yaş almış yazarlara bile hırçın davranıyordu. Sennur Sezer'in boynundaki yazmanın rengi kırmızı olduğu için aramada el koymuşlardı. Sayımız çok değildi. O sırada TYS Onur Kurulu Başkanı Zihni Anadol'u gördüm. Elinde doğum yeri Devrek'ten alınmış bir baston vardı. 80 yaşına karşın dimdik; onurla, inançla, umutla yürüyerek yanımıza yaklaştı. Nice görünüşü genç, ama yürekleri yaşlanmış, umutları yok olmuş yazarın 1 Mayıs'ın sözünü bile etmediği bir dönemde heyecanla çıkıp gelmişti. Sarılıp "Hoş geldin," dedim. "Ee, çağırdın geldik," diye yanıtladı beni gururla. Sonra meydandaki gençlere, işçilere bakarak sevinçle "Bugünleri de gördük, ne mutlu. Biz bir avuçtuk" dedi. Konuşmalarımızı duyan Ataol Behramoğlu bana fısıltıyla "Keşke çağırmasaydın, ya bir şey olursa," dedi. Gülümseyerek yanıtladım; "Ben çağırmasam da gelirdi. Nasıl koşar adım yürüyor görüyor musunuz?" Ataol Behramoğlu TYS genel başkanıydı ve onun için kaygılanmıştı. Zihni Anadol'un mutluluğunu görünce "Haklısın," dedi. Bir süre sonra TYS olarak yürüyüş kolu oluşturup yürümeye başladık. Zihni Anadol en önde yürüyordu. TYS kortejinin önünde yer alan "Şiire kelepçe vurulamaz" pankartının bir ucundan Sennur Sezer bir ucundan ben tutuyorduk. Arka sırada Öner Yağcı ve Zeynep Aliye'nin yanısıra özgürlük istemlerimizi ve mücadele kararlılığımızı dışa vuran pankartları, yitirdiğimiz yazarların resimlerini taşıyan yazar şair arkadaşlarımız vardı.

1999 genel kurulunda Ataol Behramoğlu başkanlığı bıraktı ve Cengiz Bektaş genel başkan seçildi. Yönetim kurulunda ben, Kemal Özer, Sennur Sezer, Ayşe Sarısayın, Bedrettin Aykın, Güngör Gençay ve birkaç yazar arkadaş daha vardı. Kemal Özer 2. başkanlığa, Sennur Sezer genel sekreterliğe getirildi. Ben de genel sekreter yardımcısı olarak görevlendirildim. Sennur Sezer bir süre sonra rahatsızlığı nedeniyle görevini bırakınca, genel sekreter olarak görevlendirildim. Saygın bir mücadele geleneği olan TYS'nin yeni dönem çalışmaları için kolları sıvadık, etkinlikler tasarladık. Bunlardan biri, haftada bir TYS'nin Yıldız Sarayı Dış Karakol binasında düzenlenecek olan şair, yazar ve okur buluşmasıydı. İlk konuşun Ataol Behramoğlu olması önerimi yönetim kurulundaki arkadaşlar olumlu karşıladılar. Etkinlik

saatinde elinde bir buket çiçekle gelen Ataol Behramoğlu'nun, bizleri kutlayıp yönetimden ayrılrsa bile çalışmalarımıza destek olacağını içtenlikle söylemesi hepimizi mutlu etmişti.

TYS olarak edebiyat toplantılarının yanısıra, haklar ve özgürlükler için verilen demokratikleşme mücadelesinin, yaşamı savunma imecesinin, hak arama etkinliklerinin de hep içinde olduk. 1 Mayıs'da, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü etkinliklerinde, 1 Eylül'de... TYS'nin kuruluşuyla başlayan mücadele geleneğini sürdürdük. Sürdürmemiz gerekiyordu; 12 Eylül darbesinin baskıları sürüyordu. Ülkeyi yönetenler, düşünceleri nedeniyle cezaevlerine doldurdukları insanlara baskı uyguluyorlar, F Tipi Cezaevleri uygulamasını dayatıyorlardı. Baskıların artması üzerine cezaevlerinde kitlesel olarak açlık grevleri başlamıştı. Açlık grevlerinden ölümlerle sonuçlananlar oldu. Bu duruma duyarsız kalamazdık. F Tipi cezaevlerine karşı direnen tutuklularla dayanışma için TYS'nin girişimi; PEN Türkiye Merkezi, Edebiyatçılar Derneği ve Oyun Yazarları Derneğinin işbirliğiyle TYS merkezinde üç günlük açlık grevi başlatıldı. TYS'nin Beşiktaş Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası'na gelen üyelerimizle eylemi gerçekleştirdik. O eylemin belirleyici yanı, genç üyelerden daha çok yaş almış yazarların ilgi göstermesiydi. Vedat Günyol, Mehmet Başaran, Şükran Kurdakul, İsmet Kür ve daha pek çok yaş almış yazar ikircimsiz olarak gelip eyleme katılmıştı. Onların ak saçlarının çevrelediği aydınlık yüzlerini görmek herkese büyük bir cesaret vermişti. Bununla birlikte, eyleme katılan yazarların çoğunun yaş almış yazarlardan oluşması ne kadar etkileyiciyse, genç yazarların gelmemesi ya da ilgi göstermemesi de o kadar üzücüydü...

TYS yönetimi olarak yazınsal olayları ve yazarları konu alan etkinlikler de yaptık. İki günlük Tefik Fikret sempozyumu edebiyatçılarla bilim insanlarını bir araya getiren bir etkinlikti. İnsan duyarlılığıyla ve toplumsal sorumluluk bilinciyle eylem ve etkinlikler de yaptık. 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nden sonra, depremden kurtulmalarına karşın onulmaz yaralar alan çocuklar için çocuk kitaplıkları kurma kararı aldık. Üyelerimiz evlerindeki kitapları getirdiler, yazar arkadaşlarımız kitapları düzenleyip hazırladı. Kadıköy Belediyesi kitapları taşımamız için kamyon verdi. Bir sonbahar günü, topladığımız çocuk kitaplarını deprem bölgesine götürmek için şair Mustafa Köz ile birlikte o kamyonun şoför mahalline binip yola çıktık. Kitapları, bizimle işbirliği yapan bölgelerdeki yerlerine ulaştırdık. Depremden sonra, ikinci başkan Kemal Özer'in önerisiyle, eşi Gülşah Özer'in katkılarıyla yurtdışındaki yazarlara mektup yazıldı; dayanışma olarak bir nesne, bir yazı ya da kendilerini ifade eden bir şey göndermeleri istendi. TYS'nin destek için çağrı yaptığı dünyaca ünlü yazarların kendi el yazılarıyla cevapları ve gönderdikleri dolmakalemlerinden özel eşyalarına, kitaplarına kadar çeşitli materyal Yapı Kredi Bankası'nın Beyoğlu'ndaki salonunda sergilendi. YKY ile ortaklaşa olarak gelen nesne, yazı ve fotoğraflardan oluşan "Yer Sarsıldığında" adlı kitap yayınlandı.

Yönetim kurulumuzun yaptığı çalışmalardan biri de Kasım 1999'da yayına başlayan Güzel Yazılar dergisidir. TYS'nin kısıtlı olanaklarına karşın uzun süre yayınlanan Güzel Yazılar, ele aldığı konuların yanısıra, sendika üyesi yazar ve şairlerin en yeni ürünlerinin yayınlandığı nitelikli bir edebiyat dergisiydi. Bu konuda deneyim sahibi olan Adnan Özyalçın ve Güngör Gençay bu görevi üstlendiler. Daha sonra zaman içinde görev değişimi oldu. Bir ara Bedrettin Aykın devam ettirdi bu görevi ve en son 2003 yılında Öner Ciravoğlu görevi devraldı. Kitap yayınımız da oldu. 2000 yılı Tefik Fikret Sempozyumu'nun tebliğlerini bastığımız bir kitap, Dağlarca ile ilgili üç kitap yayınladık. Cumhuriyet'in 80. yılında, Bahçeşehir Üniversitesi'yle ortaklaşa "Osmanlı'dan Günümüze 80 şair 80 şiir" başlıklı seçkiye katkı sunduk.

8 Nisan 2001 günü, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nde Türkiye Yazarlar Sendikası, PEN Yazarlar Derneği, Evrensel Kültür Merkezi tarafından "Emperyalist Kültüre Karşı Savaşın Öncüsü Şükran Kurdakul 75 Yaşında" başlığıyla bir etkinlik gerçekleştirdik. Etkinliğe katılmak

üzere AKM'ye geldiğinde onu kapıda karşılamış, yüksek merdivenli salona inerken yardım etmek için koluna girmiştim. Bu, sanırım hoşuna gitmişti. Gülümseyerek söylediği “Kendimi genel sekretere teslim ediyorum” sözleri beni nasıl da mutlu edip gururlandırmıştı... Şükran Kurdakul, konuşma yapmak yerine sahnede söyleşi yapmak isteyince bu görev bana verilmişti. Şiirini ve yaşamdaki duruşunu sevip saydığım Şükran Kurdakul'a sormak üzere şiire, yaşama ve mücadeleye bakışını irdeleyen sorular hazırlamıştım. Sahnede canlı olarak gerçekleştirdiğimiz röportaj çok canlı ve etkileyici geçmiş; duruşuyla, sözleriyle tıklım tıklım dolu salondaki izleyicileri coşturmuştu.

1999'da yönetime gelince, TYS'nin uluslararası ilişkilerinin canlandırılması amacıyla çeşitli çalışmalar tasarladık. Bizden önceki dönemde kurulmuş olan Üç Denizin Dalgaları Yazarlar ve Çevirmenler Örgütü ile ilişkiyi üyelerimizden Sezer Duru sürdürdü. Ben TYS adına 2001'de Atina'da gerçekleşen Uluslararası Sendikal Buluşma'ya katıldım. 2001'de Trakya Üniversitesi'nin de katkısıyla Edirne- Karağac ve İstanbul TYS Merkezinde olmak üzere 6 ayrı ülkeden yazarların katılımıyla 2. Balkan Yazarlar Buluşması'nı gerçekleştirdik. İkinci kez bulduğum Erem Melike Roman'ın da önerisiyle Romanya Yazarlar Birliği ile işbirliği anlaşması imzalandı. Bu anlaşma kapsamında gelen Romanyalı yazarları konuk ettik, Türkiye'den Egemen Berköz ve Eray Canberk de onların konukları oldu. 2003'te düzenlenen Edebiyat Günleri ve Geceleri- Ovidius Şiir Festivali'ne TYS adına Cengiz Bektaş, Hıfzı Topuz, Aydın Hatipoğlu ve ben katıldık. 2003'te Türk-Kore Dostluk Derneği'nin önerisiyle ve işbirliğiyle “Türkiye-Kore Yazarlar Buluşması”nı düzenledik. Buluşma Kore'den gelen yazarların ve bilim insanlarının yanı sıra ülkemiz şair ve yazarlarının da katılımıyla gerçekleşti. Buluşma kapsamında İstanbul'a gelen Koreli bir yayıncının Yaşar Kemal'le ve benimle görüşmesi sırasında Yaşar Kemal'le yolumuz bir kez daha keşişti. Onun görüşmesi bitmiş, ben içeri girmiştim. Beni görünce gitmek üzere ayağa kalktı. Konuklarla birlikte onu ve eşini selamladıktan sonra, “Hatırladınız mı beni?” diye sordum. “Hatırlamaz olur muyum? Genel sekreterimizsiniz” dedi. 1993'te Adana'daki ilk karşılaşmamızdan onun alçakgönüllü kişiliğine tanıklım; ama dünyaca ünlü büyük yazarın böylesine çevresiyle, insanlarla, örgütüyle ilgili olması ona olan saygımı ve hayranlığımı bir kat daha arttırmıştı. Yaşar Kemal'in beni “Genel Sekreterimiz” diye karşılayışını, kurucularından olduğu TYS'nin çalışmalarını sürdüren genç bir yazara gösterdiği ilgiyi, yüce gönüllülüğünün bir ifadesi olarak sevinçle anımsıyorum.

Azerbaycan Yazarlar Birliği ile kalıcı ilişkiler için anlaşma imzaladık. Ortadoğu'da yazar örgütleri ile iletişim içinde olmaya çalıştık. Doğu Konferansı Grubu'nun çağrısıyla TYS'yi temsilen Suriye'ye ben gittim. Çok olumlu diyaloglarımız oldu. Beni en çok sevindiren şey de Nazım Hikmet, Aziz Nesin, Yaşar Kemal, Orhan Kemal ve Yılmaz Güney'in yapıtlarının yaygın olarak okunmasıydı.

Cengiz Bektaş'ın başkanı olduğu yönetim kurulu arka arkaya üç dönem görev aldı; yönetim kurulu üyelerinden bazıları değişti, ayrılanların yerini yeni yazarlar aldı. Aydın Hatipoğlu ve Egemen Berköz arka arkaya 2. başkanlık görevini üstlendiler. İstanbul dışındaki üyelerimizle ilişkiyi ve onların çalışmalarımıza etkin katılımını önemsiyorduk; bu amaçla temsilcilikler oluşturduk. Adana'da Çetin Yiğenoğlu, Ankara'da Zerrin Taşpınar, Antakya'da Mehmet Karasu, İzmir'de Dinçer Sezgin, Eskişehir'de Rahmi Emeç, Diyarbakır'da Ahmet Çakmak ve daha sonra onların yerini alan yeni yazarlar yıllarca bölgelerinde etkinlikler düzenleyip TYS'nin çalışmalarına katkı sundular.

1999'dan 2005'e kadar altı yıl TYS genel sekreteri olarak görev yaptım ve pek çok etkinlik gerçekleştirdik. 1 Mayıs'da DİSK'in kortejinde şair ve yazarlar olarak sinema, tiyatro, resim, müzik sanatçılarıyla yan yana yürümemiz, TÜYAP etkinlikleri belleğimdeki kalanlardan yalnızca

bazıları. Yönetimde bulunduğumuz o süreçte, TYS, 12 Eylül karanlığına karşı demokrasi isteğiyle yaptığı etkinliklerin yanısıra Nazım Hikmet'in doğumunun 100. yılı nedeniyle yıl boyunca etkinlikler düzenledi. Evrensel Kültür Merkeziyle birlikte kültür emperyalizmine, savaşımlara karşı, sanatın özgürleşmesi, demokratik Türkiye için, ana dilde eğitim hakkı vb. çalışmalar yürüttük. Etkinliklerimizi çok sayıda üyemizin katılımıyla gerçekleştirdik. Edebiyat'ı İstanbul'dan Anadolu'ya taşımak üzere Edebiyat Treni Denizli'de, Edebiyat Treni Eğirdir'de başlıklı iki ayrı etkinliğin ilkinde 34, ikincisine 18 üye katıldı.

Yönetimde bulunduğumuz süreçte gerçekleştirdiğimiz en anlamlı ve kalıcı çalışmalarından biri TYS Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği'dir. Kültür Bakanlığı'nın desteğiyle Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) tarafından kurulan TYS Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği 6 Mart 2003'te Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'nde törenle açıldı. TYS Genel Başkanı Cengiz Bektaş'ın yazar ve mimar olarak katkı sunduğu müzede, bir de 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin ardından TYS'nin destek için çağrı yaptığı dünyaca ünlü yazarların gönderdikleri yazı ve nesnelere oluşturulan sergi açıldı. Müze açılışında Şükran Kurdakul gözyaşlarını tutamadı. Devlet eliyle yaşadıkları onca baskı ve acıdan sonra, ülkemiz yazarlarının belleği olacak olan Edebiyat Müzesi'nin bir devlet yapısında açılması onu çok etkilemişti. Yıllardır özenle sakladığı Nazım Hikmet'in Adalet Cimcoz'a yazdığı mektupları müzeye bağışlayacağını söyledi. Edebiyat Müzesi, pek çok yazar, aydın ve sanatçının desteğiyle oluşturulmuştu. Müze açılmadan önce Kuşadası'na gidip Aydın Aydemir'den Nazım Hikmet'in mektup, fotoğraf, resim ve diğer belgelerini alıp getirmiştim. Aydın Aydemir, Nazım Hikmet'in kızkardeşi Samiye Yaltırım'ın manevi oğluydu ve elinde aileye ait geniş bir arşiv vardı. 2. Balkan Yazarlar Buluşması için İstanbul'a gelen Erem Melike Roman, Nazım Hikmet ve Aziz Nesin'e ait belge ve yayınları getirip müzeye bağışladı ve müze giderek zenginleşti. (Bu yazıda TYS Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği'ni, daha sonra iktidarın siyasi nedenlerle Yıldız Sarayı'ndaki yerinden çıkarmasının, bu doğrultuda verilen mücadelenin ayrıntısına girmeyeceğim. TYS Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği için topladığımız belgeler, yeni eklenenlerle birlikte Kadıköy'deki yeni yerinde okurlarla buluşmayı sürdürüyor.)

TYS'nin 2005'teki genel kurulunda yönetimi yeni arkadaşlarımıza devrettik. Sırasıyla Enver Ercan ve Mustafa Köz TYS başkanlığını üstlendiler ve TYS'nin mücadelesini sürdürdüler. Şimdi, TYS'ye yıllarca emek vermiş olan Adnan Özyalçın genel başkan. Yönetim kurulunda genç kuşaktan şair ve yazarlar var. TYS'nin etkinliklerini ilgiyle izliyor; yayınlanan ortak kitaplara, arşiv oluşturma vb. etkinliklere katkı sunmaya çalışıyorum. Yaşam ve mücadele sürüyor; en güzeli ise yönetim kuruluna yeni seçilen arkadaşların da mücadele geleneğini sürdürmesi ve sürekliliğe değer vermesi. 2022'de TYS adına 21 Mart Dünya Şiir Günü bildirisinin yazılmasının bana önerilmesini de bu sürekliliğin bir sonucu olarak değerlendiriyorum.

TYS'nin kuruluşundan bu yana sürdürdüğü 50 yıllık mücadelenin 37 yılında üye ve yönetici olarak hep içinde oldum. Bu yıllar boyunca gerçekleştirilen bütün çalışmalardan ve mücadelenin tümünden söz etmek olanaklı değil. Ancak bu yazıyı, üç kişinin emeğini anmadan bitirmek istemiyorum. Bunlardan biri, yıllarca TYS Kadıköy Temsilciliğini yürüten ve bu süreçte pek çok etkinliğe emek veren şair Mehrizat'tır. İkincisi, bizden önceki yönetim kurulu tarafından TYS'nin büro işlerini yürütmek üzere işe alınan Gülcan Ayhan'dır. TYS'nin ücretli tek çalışanı olan Gülcan Ayhan yıllarca severek, isteyerek geç saatlere dek süren yönetim kurulu toplantılarımızda, kent dışı etkinliklerimizde hep yanımızda olup özveriyle çalıştı. Bizim son dönemimizde, tek geliri üye aidatları olan ve herhangi bir yerden destek almayan TYS'nin ekonomik durumu elvermeyince Gülcan Ayhan işten ayrılmak zorunda kaldı. TYS merkezinin açık tutulması ve büro işlerinin yürütülmesi konusunda sorunlar ortaya çıktı.

Soruna çözüm aradığımız o günlerde, avukat arkadaşım Cevriye Aydın aracılığıyla Aysel Tezer'le tanıştık. Bir eğitimci olan Aysel Tezer emekli olmuştu, ama çalışmaya devam etmek istiyordu. Çalışması karşılığında da hiçbir ücret talep etmiyordu. Onu dinlerken TYS'nin böylesi bir insana gereksinimi olduğunu düşündüm ve durumu yönetim kuruluna anlattım. Böylece Aysel Tezer'le birlikte çalışmaya başladık. Aysel Tezer de yaşamını yitirinceye kadar yıllarca, hiçbir karşılık beklemeksizin TYS'nin çalışmalarına katıldı, emek verdi. Kuruluşundan bu yana yazar haklarının yanısıra düşünceyi ifade özgürlüğü, emek, barış ve demokratik bir ülke için mücadele yürüten TYS'ye katkı sunan herkesin emeğine bin teşekkür...

15 Aralık 2023

Mekanlarıyla Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS)

Nükhet Eren

Aziz Nesin'le Babıali yokuşunda karşılaştığımızda üniversitede öğrenciydim. Hemen tanıdım onu. Cumhuriyet gazetesinin sayfalarında sık sık haberlerini okuyordum. Birkaç ay önce Madaralı ödülünü almıştı. 1 Mayıs 1978'e Taksim meydanında Yazarlar Sendikası Başkanı olarak katılmış. "Özgürlük İçin İlerleyin- Türkiye Yazarlar Sendikası" pankartını taşıyordu. Siyah beyaz fotoğraflarda Yaşar Kemal'le Aziz Nesin kol kola yürüyordu.

2009 yılında Taksim 1 Mayıs kutlamasına yeniden açıldığında Türkiye Yazarlar Sendikası pankartı altında yürüyenlerden biri bendim. 31 yıl sonra iki düşüm birden gerçekleşmişti. O yıldan sonra Taksim Meydanı tüm örgütlülere kapatılmasına rağmen TYS'nin eylemleri başka sokaklarda ve meydanlarda hep sürdü.

TYS üyesi olduğum yıl Başkan Enver Ercan'dı, TYS'nin merkezi Yıldız Sarayının Dış Karakol Binası'ndaydı. 2016 yılında mahkeme kararıyla dışarı atılana kadar. Oysa binanın asma ve bodrum katları, 1995 yılında Kültür Bakanlığı ile yapılan protokol ile elli yıllığına Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi ve Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kullanımına verilmişti.

2002 yılında Kültür Bakanlığı'nın desteğiyle Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından kurulan TYS Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği aynı akıbeti paylaşmıştı. Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'ndeki TYS Edebiyat Müzesi ve Belgeliği, belgelik ve kitaplık olarak iki bölümdü. Belgelik bölümünde, sanatçıların belge değeri taşıyan yapıtları, mektup ve çalışmaları, bilgisayara yüklenmiş fotoğrafları; kitaplık bölümünde araştırma kitapları, ansiklopedi, sözlük, antoloji ve derlemeler, yazarlar üzerine tezler, eleştiri ve deneme kitapları, ayrıca özel imzalı bazı kitaplar ve dergiler de bulunuyor. Pek çok yazarlarımızın yazı gereçlerini, ilk baskı kitaplarını, özgün el yazısı şiir ve düzyazı taslaklarını, fotoğraflarını sergilemeye Kültür Bakanlığı tarafından engel konulmuştu.

Dış Karakol Binası alt salonunda yapılan TYS'nin olağan genel kuruluna ilk kez katılmak heyecan vericiydi. Beşiktaş iskelesinden Barbaros yokuşunu tırmanıp dört beyaz sütunun koruduğu ahşap kapının solunda TYS tabelasını görmenin sevinci başkaydı. Dönüşte Serencebey yokuşunun kaldırım taşlarından sekerek vapura yetişmeye çalışırken toplantı konuşmaları da zihnimde sekiyordu.

2013 yılında Mustafa Köz'ün başkanlığı döneminde TYS'nin Kadıköy Temsilcisi olacak, "Yazar Mutfağı" adını verdiğimiz etkinlikleri yönetecektim. Yazar Mutfağı Kadıköy'deki Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde iki haftada bir salı günleri saat 17.00'de Yılmaz Güney Salonu'nda gerçekleşti. Üyelerimizin yeni çıkan kitapları üzerinde konuşmalar hayli ilgi çekmişti. Unutulmayan buluşmalar arasında Adnan Özyalçın'ın 1950'li yıllarda yayımlanan a dergisini anlatması, Sennur Sezer ve Eray Canberk aktardığı "68'in Edebiyatı Edebiyatın 68'i" söyleşisiydi. 1900'lerin başında rahibe Okulu olarak inşa edilen Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nin alt katındaki Piraye Kafe'de 50'lerin 60'ların edebiyat anıları geç saatlere kadar sürüp gidiyordu. Yazar-şair belgesel gösteriminde Puşkin,

Mayakovski, Pasternak, Lermontov, Dostoyevski, Anna Ahmadova'nın yaşam ve yazın hikayelerini sinema yönetmeni Aizenştayn ustalığına benzer çekimlerle izledik.

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezi'nde küçük bir temsilcilik odası vardı. Kadıköy Belediyesine bağlı olduğu için halen TYS'nin olmaya devam ediyor. Merkezin performans salonunda TYS Kadıköy Temsilciliği olarak şiir okuma etkinlikleri düzenledik. İçinden Mevsim Geçen Şiirler, İçinden Barış Geçen Şiirler. 2015 Dünya Şiir günü Caddebostan Kültür Merkezinde "Toprağın Dili Şairin Sesinde" buluşmasında Azerice, Çerkesce, Ermenice, Gürcüce, Lazca, Kürtçe şiirlerin seslendirildi. Toprağın şarkılarını oyuncu Teoman Kumbaracıbaşı söyledi. Her dilin Nazım Hikmet'ini bulmak istemiştik. Şairler sırasıyla şöyleydi: Samed Vurgun, Şogentsuk Ali, Yeğişe Çarents, Galaktion Tabidze, Helimişi Xasani, Cigerxwin.

Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası, Kültür Bakanlığı tarafından Cumhurbaşkanlığına devredildikten sonra Kadıköy'deki temsilcilik odasında TYS toplantıları yapıldı. 2019 yılında Beşiktaş Belediyesi'nin Karaoğlan Gençlik Merkezinin en üst katındaki odalardan biri Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kullanımına verildi. Yine Beşiktaş'taydık. Yıldız Sarayı'ndan uzaklaşmış daha batıya doğru gelmiştik. TYS Başkanı Adnan Özyalçiner olmuştu. Edebiyat ve Düşünce Toplantılarıyla işe giriştik. Her şey yolunda giderken Gençlik Merkezi'nin Belediye tarafından tadilata alınacağı gerekçesiyle tahsis edilen odadan çıkarıldık. Tüm arşiv ve kitaplar onlarca koliye doldurulup yine Beşiktaş'ta Akşit Plaza'da depolandı. Genel merkez için yer arayışı sonrası Bakırköy Belediyesi Kültür Merkezi ve Cemevi'nin alt katında bir odaya sahip olduk. Arşiv kolileri başka bir odada depolandı geçen haftaya kadar.

Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi Edebiyat Müzesi'ndeki eserler ve kıymetli nesnelere, Kadıköy Belediyesinin Söğütlüçeşme'deki Kemal Tahir Halk Kütüphanesi içerisinde Aralık 2018'de "Türkiye Yazarlar Sendikası Edebiyat Belleği" adıyla sergilenmeye başladı. İstanbul'un ilk şiir kitaplığı, TYS Edebiyat Müzesi'nde 2022 yılında açıldı.

Türkiye Yazarlar Sendikası 4 Şubat 1974 tarihinde kurulmuştu. Bu yıl 50.yılı kutlanıyor. Geçen yarım yüzyılın belgeleri oradan oraya taşınmış, iki kez sular altında kalmıştı. Islanmış, hırpalanmış kolilerin taşıdığı bellekten sağlam olarak ulaşabildiklerimiz yazma uğraşı, ifade özgürlüğü, örgütlü olmanın kuvveti hakkında ne kadar çok şey söylüyordu.

Kuruluştan dört yıl sonra İşçi ve Emekçi Bayramında Taksim meydanında kol kola olan yazarlardan 1 numaralı üye Yaşar Kemal, 2 numaralı üye Aziz Nesin olduğu görünüyor. Üye Aza Kayıt Defteri, siyah sert yüzüyle suya, toza, neme direnmiş, kurucu üyelerin kayıt bilgilerini bozulmadan tutmuştu. Üyelik kararının 20 Şubat 1974 tarihli ilk üyeleri Bekir Yıldız (3), Adnan Özyalçiner (4) Leyla Erbil (5), Tomris Uyar (6), Turgut Uyar (7), Orhan Murat Arıburnu (8), Adalet Ağaoğlu (9), Nihat Behramoğlu (10), Ali Habip Özgentürk (11) olmuştu. 20 Şubat tarihli kurucular toplantısının adresi Türk Ocağı Caddesi, Basın Sarayı Kat:2 Cağaloğlu'ydu.

Kurucu 11 üye, örgütlenme kararı almış 70 yazar tarafından seçilmiş kişilerdi. Yazar örgütlenmesinin dernek ya da sendika olması üzerine görüşler söylendikten sonra demokratik yapılanma, ifade özgürlüğü, politik davranışlarda özgürlük açısından sendika örgütlenmesi tercih edilmişti. Sendikanın yer alacağı işkolu 1974 yılı Şubatı'nda Necati Cumalı tarafından bulunmuştu. 17 nolu işkolunun açılışında yer alan "...sahne, perde ve benzeri gösteri sanatları, müzik, resim, heykel, dekorasyon, edebiyat ve benzeri güzel sanatlarla ilgili işler" ifadesiyle TYS'nin işkolu belli olmuştu.

4 numaralı kurucu üye, Aziz Nesin'in başkan olduğu 15 yıl boyunca genel sekreterlik yapmış, şimdiki başkanımız Adnan Özyalçiner'in pırıl pırıl belleği TYS'nin ilk mekanlarıyla bizi buluşturdu.

Şubat 1974'ten yaklaşık iki yıl sonrasına kadar sendikanın bir yeri yoktu. Karar defteri, mali defter, gerekli güncel evrakların hepsi Genel Sekreter Adnan Özyalçiner'in evrak çantasının içindeydi. Kahverengi deriden yapılmış, fermuarlı, büyükçe koltuk altı çantası Türkiye Yazarlar Sendikasını taşıyordu. Toplantılar ya Türkiye Gazeteciler Sendikasının toplantı salonunda ya da Babıali'de bulunan diğer sendikaların odalarında yapılıyordu. İki yıl sonra Tekstil İşçileri Sendikası TYS için küçük bir oda sağladı. Bir masa ve bir sandalyenin sığıdığı tuvaletten bozma küçük oda, "çanta sendika" ya son vermişti. Evraklar artık masanın çekmecelerindeydi.

Sendikanın geniş mekana kavuşması TYS'nin bir yazar dostunun Piyer Loti Caddesi'ndeki dairesini vermesiyle gerçekleşti. Caddenin sonunda, zamanın Belediye binasının ve Şerefiye Sarnıcı'nın karşısında ve Varlık yayınlarının sırasındaydı.

Piyer Loti Caddesi'nden sonra Babıali'de kiralanan bir apartman katındaydı TYS merkezi. Toplantılar, çalışmalar sürerken 12 Eylül 1980 darbesi geldi. Diğer tüm sendikalar askeri yönetim tarafından kapatılmasına rağmen TYS kapatılmadı, faaliyetten men edildi. 1982'de başlatılan 28 yönetici için 7.5 yıl ile 15 yıl hapis cezası istenen davanın duruşmasına Aziz Nesin ve Adnan Özyalçiner her ay gittiler. 3.5 yıl süren dava sonrasında TYS amlandı. 1987 yılında yeniden faaliyete başladı. 1989 yılında Aziz Nesin'in başkanlığı Oktay Akbal'a bırakması sonrasında TYS merkezinin adresi de değişti. Kabataş Setüstü'deydi. Altı yıl sonra Ataol Behramoğlu'nun başkanlık döneminde (1995) Yıldız Sarayı Dış Karakol Binasına taşınıldı.

Sendika kelimesi kökeni olan Yunan dilinde Syndikos, bir alanı koruyup gözetin demekmiş. Türkiye sınırlarında yazmayı uğraş edinmiş kişilerin emeğini korumak; hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik haklarını gözetmek, söz ve yazı özgürlüğünün sağlanmak için 50 yıldır varlığını sürdüren örgütün adı Türkiye Yazarlar Sendikası'dır.

TYS'nin verdiği mücadeleyi bulunduğu farklı mekanlar üzerinden yeniden düşünmek, örgütlü yazar olmanın geleceğine ilişkin yeni umutları beraberinde taşıyacaktır.

Ocak 2024

**TYS GENEL BAŞKANI
ADNAN ÖZYALÇINER
İLE İKİ SÖYLEŞİ**

ADNAN ÖZYALÇINER :
“TOPLUMDAKİ ÇÖKÜNTÜ
YAZINI, YAYINCILIĞI OLUMSUZ ETKİLİYOR”

Çetin Yiğenoğlu

Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) Genel Başkanı Adnan Özyalçiner, Türkiye'nin siyasal, ekonomik, ekinsel açıdan uğradığı yıkımın, pahalılığın, enflasyonun getirdiği çöküntünün yazını, yayıncılığı olumsuz etkilediğini, görünüşe göre daha da etkileyeceğini, kitap basımının, baskı sayısının, dolayısıyla okur sayısının azalmasına yol açtığını söyledi.

Özyalçiner, düşünce ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması, yasaklamalarla baskılar yüzünden sansürlenmiş, otosansüre uğrayarak daha çok içe dönük, bireyci bir yazının ön aldığını, çok satarlığın getirdiği yüzeysel bir dille anlatımın sürdürülmeye çalışıldığına dikkat çekti.

Büyük sermayenin yaptığı yayıncılığı halkı sömürmek diye nitelendirirken uygulanan politikanın yanlışlığını vurgulayan Adnan Özyalçiner, “Kültür ve sanat etkinliklerinin yasaklanmasını, yapılan baskıları düşünürsek hem nicelik, hem nitelik açısından okuru/okurluğu ara ki bulasın,” dedi.

TYS için hazırlanan kitap için görüştüğümüz Adnan Özyalçiner'e sorularımız ve yanıtları şöyle:

Çetin Yiğenoğlu (ÇY)-TYS'nin (Türkiye Yazarlar Sendikası) 1 numaralı kurucu üyesi, şu anda da Genel Başkanı. Sizin için YYS'nin belleği demek yanlış olmaz sanırım. YYS'yi kurarken neleri amaçlamıştınız? 50. yılında neleri yaptığınızı, neleri yapamadığınızı düşünüyorsunuz?

Adnan Özyalçiner (AÖ)-Türkiye Yazarlar Sendikası 12 Mart 1971 muhtırasının getirdiği baskıların ardından kuruldu. Kitapların toplatıldığı, yakılıp yok edildiği, yazarların hapse atıldığı, işkencelere uğradığı günlerin ardından. Sendika Aziz Nesin ile Yaşar Kemal'in girişimiyle 70 kişilik şair, yazar, gazeteci, sinemacılar (senarist) oluşan bir grup yazarca 1974 yılının şubat ayında kuruldu. Baskılara karşı örgütlü mücadeleyle güç kazanmaktaki amacımız. Bu tutum, sendikamızın ana tüzüğünün 3. Maddesinde aynen şöyle belirtilmektedir: “Bu sendika sermaye emek ilişkisinde; sermayeye karşı disiplinli bir güç olmak ve emeğin örgütlenmesi ihtiyacından doğmuştur. Amacı:

1. Yazarlığı meslek edinmiş kişilerin emeğini sermayeye karşı korumak;
2. Hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek;
3. Tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi yürütmektir.”

Sendikamız 50 yıldır düşünce ve ifade özgürlükleri ile insan hak ve özgürlüklerinin baskılanmaları karşısındaki mücadelesini sürdürmektedir. 50 yıl içinde haber bültenleri, dergiler çıkardık. Yitirdiğimiz birçok yazar adına anısal kitaplar bastık/basıyoruz. Yazınsal ya da siyasal, politik baskılar karşısında bildiriler yayınlıyor, bu konularda Gazeteciler Cemiyeti, PEN Yazarlar Derneği, Yayıncılar Birliği gibi örgütlerle birlikte yapılan oturumlara konuşmacı

olarak katılıyoruz. Kitap fuarlarında Türkiye Yazarlar Sendikası adına standlar açarak yazarlarımızın kitaplarını imzalamalarını sağlıyoruz. Sendikamızın çalışmaları içinde Balkan Yazarları Kongresi gibi düzenlerinin yanısıra Balkan ülkeleri yazar birlikleriyle karşılıklı anlaşmalar yapmış olması da yer almaktadır. Bugün de İran Oyun Yazarları Birliği gibi yazar örgütleriyle uluslararası karşılıklı ilişkiler kurduk/kurmaktayız.

epremi altüst ettiği Antakya/Hatay'da üyelerimizin ve sivil toplum örgütlerinden kimilerinin katkıları, Hatay temsilcimiz Mehmet Karasu'nun desteğiyle 17 Aralık 2023'te sendikamız adına konteyner bir kitaplık açtık.

Sendikamız yazarla yayıncısı arasında doğacak iş anlaşmazlıklarıyla ücret uyuşmazlıklarına hukuki müdahalelerde bulunabilir, kınama, dava açma gibi eylemlere girişebilir.

Yazarları Sosyal Güvenlik Kurumu güvencesine kavuşturarak hastalık, ihtiyarlık sigortalılığı sağlamaya çalışabilir.

Evlilik, doğum, hastalık, yaşlılık, ölüm gibi durumlarda yararlı olacak sandıklar kurabilir/kurulabilir. Bu konuyla ilgili TYS Yazarlarla Dayanışma Derneği adlı bir dernek kurduysak da üyelerimizin ilgisizliği karşısında yürütemediğimizi belirtmek isterim.

Politik ya da başka baskıcı nedenlerle eserlerini yayımlayamayan yazarların yayımını bir yayım kooperatifi kurar ya da kurdurarak üstlenebilir. Bütün bu saydıklarım amaçlarımız arasında yer alıyorsa da sendikamızın parasal gücünün olmayışı, üyelerimizin bu konuda dayanışma göstermemesi dolayısıyla yerine getirilememiştir.

ÇY-Günümüz Türkiye'sinde –ekonomik, sosyal, siyasal, ekinsel açıdan- büyük bir yıkım yaşıyor. Bunun yazına, yayıncılığa etkisi nedir sizce?

AÖ-Siyasal, ekonomik, ekinsel açıdan uğradığımız yıkım, pahalılığın, enflasyonun getirdiği çöküntüyle yazını da yayıncılığı da azalan baskı sayısı, azalan kitap, azalan okur, her gün daha da azalarak etkilemiştir/etkileyecektir.

ÇY-Yazınımız 50 yıl öncesine göre ne durumda?

AÖ-Yazınımızda 50 yıl öncesine göre nicelik ve nitelik açısından bir ilerleme görünse de düşünce ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması, yasaklamalarla baskılar yüzünden sansürlenmiş, otosansüre uğrayarak daha çok içe dönük, bireyci bir yazın ön almıştır. Bunda anamalcı düzenin edebiyatı meta haline getirmesinin, edebiyat yerine reklam değerini öne çıkarmasının payı da göz ardı edilemez. Çok satarlığın getirdiği yüzeysel bir dil ve anlatım sürdürülmektedir. Öte yandan insan ve toplum gerçeğini bütün baskılara, yasaklamalara karşılık elden bırakmayan şairlerle yazarlarımız, eleştirmenlerle denemecilerimiz edebiyatımızın ilerlemesine, değerini korumasına katkıda bulunmayı sürdürmektedir.

ÇY-Gazete, kitap tirajlarının düşük olmasında suç yalnızca piyasacılığın, sosyal medya araçlarının mı?

AÖ-Büyük bir ekonomik kriz yaşıyoruz. İçine düştüğümüz/düşürüldüğümüz enflasyon ve hayat pahalılığının tiraj düşüklüğüne neden olduğu bir gerçek. Buna bağlı olarak kitap fiyatlarının yüksekliğini, okur yazarlık yerine geçim derdine odaklanılması eklenebilir.

ÇY-Yaklaşık 100 yıl önce dil devrimi yapılmış bir ülkede, okur-yazarlığın niceliksel durumunun ötesinde, nitelikli/etkin okurluğun gelişmemiş olmasını nasıl yorumluyorsunuz?

AÖ-Eğitimde fırsat eşitliğinin ortadan kaldırılarak paralı eğitime yer verilmesinin payı vardır. Eğitim öğretimdeki geriye gidişin, okuma yazmanın önemsizleştirilmesinin de payı büyüktür.

Hele kültür ve sanat etkinliklerinin yasaklanmasını, yapılan baskıları düşünürsek hem nicelik, hem nitelik açısından okuru/okurluğu ara ki bulasın.

ÇY-Türkiye’de yayıncılık dünyasının içinde bulunduğu durum hakkında ne düşünüyorsunuz?

AÖ-Türkiye’de yayın yapmak hem yasaklamalar ile baskılar hem ekonomik açıdan yaşanan sıkışıklıklar göz önüne alınırsa bir özveri sayılmalı, halka hizmet olarak görülmelidir. Büyük sermayenin yaptığı yayıncılıksa halkı sömürmek olmalıdır.

ÇY-Bu yıl (2024) TYS’nin 50. yılı kutlanıyor. Üye sayısı 70’lerden 800'lere ulaşmış. Bu sayıyı Türkiye gibi bir ülke için gerek nitelik, gerekse nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

AÖ-80 milyonluk bir ülkede okur sayısının binlerle ifade edildiği düşünülürse bu üye sayısına hem niteliksel hem niceliksel açıdan şükretmemiz gerekmez mi?

ÇY-TYS son yıllarda birçok temsilcilik açtı. Bunların arasında Doğu, Güneydoğu kentlerinde TYS temsilciliği bulunmuyor. Neden?

AÖ-Temsilcilik açılacak bölge ya da kentlerde üye sayısının en az 10 ya da 10’u geçmesi gerekmektedir. Örneğin Çukurova ile Antakya-Hatay’da üye sayımız açısından uzun süreden beri temsilciliklerimiz çalışmalarını sürdürmektedir.

ÇY-Başta Türkiye, yurtdışında düzenlenen kitap fuarlarını TYS’nin işlevi konusunda – eleştiri, özeleştiri açısından- nasıl değerlendiriyorsunuz?

AÖ-Türkiye’de TÜYAP’ın düzenlediği kitap fuarlarına sürekli katılarak, üyelerimizin kitaplarını imzalayıp etkinlikler düzenlemelerini sağlıyoruz. Çağrılı olduğumuz/olacağımız kitap ve kültür fuarlarına da katılmaktayız. Bu durumun dış ülke fuarları için de geçerli olması istek ve dileklerimiz arasındadır.

ÇY-TYS bültenleri GÜZ, İLK YAZ, KIŞ gibi yayınlarınız var. Daha önce Edebiyat Dergisi, Güzel Yazılar, TYS Yazarlar Dünyası gibi artık yayınlanmayan organlarınız da var. Bunlardan biraz söz eder misiniz?

AÖ-Sendikamız baştan bugüne üyeleriyle yayın yoluyla ilişki kurmuştur. Adını ettiğiniz haber bültenleriyle ürünlerin de yayınlandığı sanat edebiyat dergileri çıkarmıştır. Bugün için yazın dergisi çıkarmak parasal açıdan, satışı garanti edilmedikçe güç bir iş. Güz, ilkyaz, yaz, kış haber bültenlerimizi bile artık basılı çıkaramıyoruz. Etkinlik haberlerimizi, sendikal çalışmalarımızı üyelerimizle dijital ortamda paylaşıyoruz artık.

ÇY-Daha önce Yıldız Sarayı’nda açılan “Edebiyat Müzesi-Yazın Belgeliği”nin siyasal iktidarın hışmına uğradığını biliyoruz. Şimdiki durumu hakkında bilgi verir misiniz?

AÖ-İlerde bir “Edebiyat Müzesi” oluşturacak “Yazın Belgeliği”miz şu anda Kadıköy Yeldeğirmeni Kemal Tahir Kütüphanesi’ndeki bir odada sergilenmektedir. Aynı kütüphanedeki bir oda da şiir kitaplarının bulunduğu “Şiir Kitaplığı”na ayrılmıştır. Sendikamıza sağladığı bu olanak dolayısıyla Kadıköy Belediye Başkanlığına teşekkür etmeyi bir borç biliriz.

ÇY-TYS’nin İstanbul Anakent Belediyesi (İBB) ile gerçekleştirdiği “Edebiyatın İstanbul’u Yazar Söyleşileri”ni Anadolu’da, Ankara, İzmir, Adana gibi kentlerde de yapmak ister misiniz?

AÖ-Temsilciliklerimizin bulunduğu belli başlı kentlerde, kent kültürüne katkıda bulunacak tür yazar söyleşileri düzenlenebilir/düzenlenmelidir.

ADNAN ÖZYALÇINER'le ÖYKÜ ANLAYIŞI ÜZERİNE...

“Öyküye çağdaş çözüm getirecek tutum, olgudaki değişenlerde değişmeyi yakalayıp ortaya çıkarmaktır.”

Cemil Okyay

Güncel olaylardan, toplumsal yaşamımızdan, kentle olan paradoksal ilişkimizden, yaşadıklarından aktardığı yer yer gülümseten, çoğunlukla da düşündüren öyküleriyle yazınımızda önemli bir yer edinmiş; TYS (Türkiye Yazarlar Sendikası) Genel Sekreterliği ve Başkanlığında, YAZKO yönetiminde bulunmuş, Sait Faik, Haldun Taner öykü ödülleri alan, "Yılın Başarılı Gazetecisi" seçilen, "aydın duruşu ve öykücülüğümüze emeği" dolayısıyla PEN Öykü Şükran Armağanı verilen öykücülüğümüzün 55 yıllık çınarı Adnan Özyalçiner'le Çukurova Sanat Girişimi'nin TYS'ye verdiği "Çukurova Ödülü 2024" bağlamında gerçekleştirdiğimiz söyleşide sorularımızı şöyle yanıtladı:

Cemil Okyay (CO): Bir söyleşinizde "Her olayda bir öykünün çekirdeği yatar. Önemli olan o olayda yer alan bu çekirdekte çağdaş çözüm getirebilecek bir öyküyü oluşturmaktır." diyorsunuz. Bu ögeyi, yanı sıra toplumsal tepkimeleri içeren olgulara göndermede bulunarak ve sonuçları, nedenleri üzerine düşündürecek şekilde bir sona vardırıyorsunuz. Örneğin cezaevine düşen yaralı bir serçenin, Barış adlı mahkûm tarafından iyileştirilmesi ve gökyüzüne salınmasını içeren, Uçman adını verdiği serçenin simgesellik kazandığı "Serçeyi Uçurmak" öyküsü. Özgürlükten tutun dostluk, yalnızlık ve çaresizliği sosyolojik boyutta öyküye çağrışım zenginliği katarak yansıtmakta. Dolayısıyla bir olayın, bir olgunun öykülerinize temel oluşturduğunu söyleyebilir miyiz?

Adnan Özyalçiner (AÖ): Benim birçok öyküm, gördüğüm, yaşadığım, kimi kez anlatılan bir olayın, bir olgunun özüne inilerek oluştu./oluşuyor. Burada önemli olan o olaydaki ya da olgudaki değişenlerde değişmeyi yakalamak, ortaya çıkarmaktır. Öyküye çağdaş bir çözümü getirecek olan bu tutumdur işte. Siz "Serçeyi Uçurmak" örneğini vermişsiniz. Ben de "Grev Bildirisi" öyküsünden söz etmek isterim. Bu öykü 1966 Paşabahçe Cam Fabrikası grevindeki işçilerin "İstanbul Halkına" başlığıyla yayımlayıp dağıttıkları bildiriden yararlanılarak yazılmıştır. Bu öyküde önemli olan, öykü kahramanı Asım Baba'nın grevdeki tutumu, davranışları, birlik olmanın gücüne inancıdır.

CO: Öykülerinizde kent ve özellikle İstanbul'un semtleri (Arnavutköy, Levent, Eminönü vb) yaşama savaşımı içinde olumsuz değişimlere direnen fakat yenik düşen, yoksul, dar gelirlili, mütevazı bir yaşam süren insanlarıyla anlatılırken çevrenin, doğanın yok edilerek ki bu beraberinde insan ilişkilerinin, iletişimin giderek zayıflamasına yok olmasına, beton, asfalt, cam, çelik, fiberglas bir uzamda şeyleşme'nin de katı yüzünü göstermeye başlamasıdır, duyarlılığı körelten kent yaşamının, bir arayış ve anımsama içindeki insanı bungenluğa itişini dile getiriyorsunuz; ne dersiniz?

AÖ: Ben öykülerimde kenti, kent yaşamını hep temel aldım. Bu kent İstanbul'dur. Burada olup bitenler yalnız İstanbul'u kapsamaz. Bütün bir ülkeyi Türkiye'yi kapsar. Türkiye'den de öte, bütün dünyayı. Çünkü bir duvarın yıkımı, aynı zamanda insanın da yıkımıdır. Öykülerin temeli

bu anlayışta yatmaktadır. Kendi emeğiyle uygarlığı yaratan insan, yarattığı uygarlığın her türlü güzelliğiyle zenginliklerinden eşitçe yararlanamamaktadır. Bu durum karşısında yalnızlaşmakta, yoksulluk ve bunaltılar içine düşmektedir. Kentle hesaplaşma içine girecek olan bu insan, itildiği karanlıktan, kaostan aydınlığa çıkma umudu taşır. Bu arayışın içindedir. Yaşadığımız budur. Bize yaşatılanlar bunlardır.

CO: Varoluşsal kaygılar yaşayan öykü kişilerinin ve olay örgüsünün eytişimsel bir yaklaşımla yansıtıldığı öykülerinizden biri olan "Simit Yoksa Çay da Yok" da neoliberal bir düzen içinde, "gelecek perspektifi" oluşturmayı zorlaştıran radikal bir yüzeyselleştirmenin dayatılması, toplumsal refleks kaygısıyla (öyküdeki Gezi göndermesi) düşünülmeden yapılan girişimlerin sonuçları, küreselleşmeyle gelen toplumsal çözülmenin aymazlığını gösterir gibidir! Yanı sıra öykülerinizde durağan bir başlangıç olduğunu söyleyebilir miyiz?

AÖ: Bütününde hareketlilik, gelişme sürmektedir. Toplumsal çelişkilerden kaynaklı bir devinim içindedir. Bu durum siyasal, ekonomik yaptırımlara kadar uzanır. Yaşadıklarımız yani yaşantımız değil bize yaşatılanlar; bir anlamda dayatılanlar acı çektirmektedir.

CO: Öykülerinizde, anlatılarınızda, yukarıda sözünü ettiğim öykülerdeki gibi bazen özsöyleşimin ("yem atan da yok mu ne..") bazen birden okura seslenir gibi, ona dönüş yapan ("onun için oraya gidiyormuşuz. Orası evi de ondan"-Yazdan Kalma Bir Gün) ân'a geçiş tümceleri; şiirsellik taşıyan düşey ve yatay betimlemelerden bölümceler içeren yerlerde, içinde bazen masalsı (o gün bugündür...) bazen söylence söylemi (Yunus'u Duyun) ayırmsanmaktadır. Bu dili öyküdeki işlevselliği açısından değerlendirebilir misiniz?

AÖ: Oldum bittim şiirsel bir dilin kullanıldığı deyimlemesinden hoşlanmıyorum. Benim yaptığım söylence ve masallardan kaynaklı bir atmosferi oluşturmak. Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanın bir arada geliştiği, gelişeceği bir dil kullanmak. Bu yolla öykülerde alt okumalarla satır arası okumalara yer açmış olmak. Geçişli bir dilin öyküde akışkanlığı sağlayacak olması da ayrı bir kazanım olmalıdır.

CO: Günümüz öykülerinde bir yenilik, özgün dokunuşlar görüyor musunuz? Günümüz öykücülüğünü okur ve ilgi bakımından değerlendirebilir misiniz?

AÖ: Günümüz öykücülüğünde elbette kendine özgü bakış/bakışlar getiren öykücülerimiz var. Olacaktır da. Kendine özgü bir bakış/bakışlar anlatım yönünden bir özgünlük sağlamıştır. Anlatımsal yöndeki gelişmeler tekbaşına öyküyü yenileyemez. Öykü kendine özgü dünyası olan bir tür. Güçlü bir yumruk gibi. Bir olay, bir olgu, bir durumu kısa ama yoğun bir biçimde anlatır. Derinlikli bir yapısı vardır. Buna karşılık roman daha uzun boylu, daha üstten bakar. Öyküye göre okur açısından daha yaygındır. Öyküye şiir gibi, meraklısını arar. Okunurluğuyla ilgi alanının az ya da çok olması buna bağlıdır.

Alandaki Park (2014) adlı yapıtının önsözünde "Kimbilir, belki biri, ikisi sizin de yaşamınızdan izler taşıyordur. Bütün öykülerim gibi o da sizin olsun, okurlarımın olsun. Sizinle olsun" demiştiniz. Öyküleriniz hep bizimle olacak Adnan Özyalçın; söyleşi için çok teşekkür ederiz.

**BELGELERLE
TÜRKİYE
YAZARLAR
SENDİKASI
TARİHÇESİ**

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASININ TARİHÇESİ

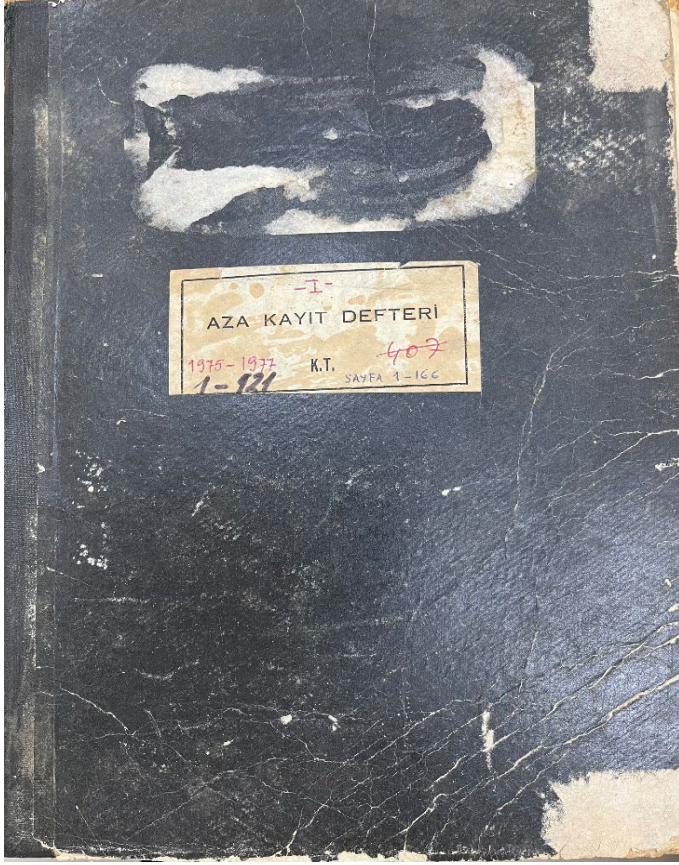
Her şey güllük gülistanlık olsaydı elli yıl ya da yarım yüzyıl bir ülkenin toplumsal ve siyasal tarihinde su gibi akıp giden bir zaman sayılabilirdi. Ancak her on yılda bir özgürlükleri orduya alınan bir ülkede edebiyatın ötesinde tartışılacak pek çok şey de olmalıdır. 68'in özgürlük rüzgârı Fransa'dan Şili'ye, Arjantin'e baskılar ve darbelerle dağıtılırken Türkiye de 1971'de payına düşeni almıştı. Bir uçtan öte uca sindirilen ülke, iki üç yıllık siyasal baskıdan sonra görece de olsa ilk demokratik atılımlarını yapmaya başladı. Türkiye Yazarlar Sendikası da bu süreçte ilk adımlarını atabildi.

Yine yazarlar tutuklanıyor, aydınlar üniversitelerinden uzaklaştırılıyor, gençler ipe çekiliyordu. Düşünce ve yaratım özgürlükleri kısıtlanan Türkiyeli yazarlar, kesintisiz söz ve yazı özgürlüklerinin korunması için bir yazar örgütüne gereksinim duydular. 4 Şubat 1974'te 70 şair ve yazarın ilk toplantısıyla TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI kuruldu. Sendikanın ilk amacı, yazarlığı iş edinmiş kişilerin emeğini sermayeye karşı korumak ve hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri savunmaktı.

İlk Yönetim

İlk toplantıda Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçınar, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Turgut Uyar, Orhon Murat Arıburnu, Adalet Ağaoğlu, Nihat Behram ve Ali Özgentürk "Kurucu Kurulu"nu oluşturdu. Bu kurul geçici bir yönetim kurulu oluşturdu. İlk genel kurulda Yaşar Kemal Genel Başkanlığa, Bekir Yıldız İkinci Başkanlığa, Adnan Özyalçınar de Genel Sekreterliğe seçildi. Bir yıl sonra yapılan 2.Genel Kurul'da ise Genel Başkanlığa Aziz Nesin getirildi.

DERNEK KARAR		
Mevzuat mahiyeti ve hükmü		
Kararın esas olan evrakın	Gecici yönetim kurulunun	
Tarih	No.	Nereden gönderildiği
		Seçilmesi ve görev belgesi
Toplantı tarihi : 20. Şubat 1974		
Başkanı adı ve soyadı :	Yaşar Kemal	
Azınlık adı ve soyadı :	Yaşar Kemal, Turgut Uyar, Bekir Yıldız, Adalet Ağaoğlu, Leyla Erbil, Aziz Nesin, Orhon Arıburnu, Tomris Uyar, Ali Özgentürk, Nihat Behram, Adnan Özyalçınar	
Kararın metni		
Türkiye Yazarlar Sendikası Kurucular Kurulu Türkocağı cad. Basın Sarayı Kat:2 Çajalçaylı - İstanbul ad- resinde toplanarak geçici yönetim kurulunu seçmiştir. Aşağıdaki kişiler bu toplantıda aşağıdaki kişiler geçici yönetim kuruluna seçilmiştir: Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçınar, Turgut Uyar, Leyla Erbil, Ali Özgentürk		
Gecici yönetim kurulu kendi arasında görev bel- gesi yaparak Genel Başkanlığa Yaşar Kemal'i, II. Genel Başkanlığa Bekir Yıldız, Genel Sekreterliğe Adnan Ö- zyalçınar'ı, başkanlığa da Leyla Erbil'i seçmiştir. Üye- liklere de Aziz Nesin, Turgut Uyar, Ali Özgentürk seçilmiştir.		
Adnan Özyalçınar	Leyla Erbil	Tomris Uyar
Yaşar Kemal	Bekir Yıldız	Adalet Ağaoğlu
Nihat Behram	Aziz Nesin	Orhon M. Arıburnu
Ali Özgentürk	Turgut Uyar	

Sahife No. 1

Dernek üye kayıt defteri 1

Adı ve Soyadı	Baba Adı	Anne Adı	uyruğu	DOĞUM		Üyelik Kararının		
				Yeri	Yılı	Tarih	No.	
YASAR KEMAL GÖGCELİ	Sadık	Nigar	T.C.	Kadirli	1936	20.2.374		
Fotoğraf	İkametgah Adresi :	İş Adresi :	Mesleği Tel : No.	Yıllık aidat taahhüdü Lira Kr.	DERNEKTE ALDIĞI GÖREVLER			
	Besinköy, Cemal No. dir Apt. No: 7		Yazar		Unvanı	Başlayış Ta.	Ayrılış Ta.	
NÜFUS HÜVİYET KAYDI				CÜZDAN NO.				
Vilayeti	Kazası	Nahiye	Köyü - Mahalle	Sokağı	Ev No.	Cilt No.	Sahife No	Medeni Hali
ADANA	KADIRLI	—	Reşadiye		50	15	26	Fuli
DÜŞÜNCELER :				ÜYELİKTEN AYRILIŞ :				

2 Dernek üye kayıt defteri

Sahife No. 2

Adı ve Soyadı	Baba Adı	Anne Adı	uyruğu	DOĞUM		Üyelik Kararının		
				Yeri	Yılı	Tarihi	No.	
Mehmet Nurettin AZİZ NESİN	Abdülaziz	Hanife	T.C.	İstanbul	1915	20.2.1974	18	
İkametgah Adresi :	Yeni Adresi :	Mesleği	Yıllık aidat taahhüdü	DERNEKTE ALDIĞI GÖREVLER				
Kadıköy, Fenayolu Alayunt Sok.No:7 İstanbul	Nesin Vakfı PK.5 Catalca	Yazar	Lira Kr.	Unvanı	Başlayış Ta.	Ayrılış Ta.		
NÜFUS HÜVIYET KAYDI				CÜZDAN NO.				
Vilayeti	Kazası	Nahiye	Köyü - Mahalle	Sokağı	Ev No.	Cilt No.	Sahife No	Medeni Hali
Giresün	Şebinkarahisar		Gölvé		66	21	93-165	Evli
DÜŞÜNCELER :				ÜYELIKTEN AYRILIŞ :				
7 Temmuz 1995'de				Olmü				

3 Dernek üye kayıt defteri

Sahife No. 3

Adı ve Soyadı	Baba Adı	Anne Adı	uyruğu	DOĞUM		Üyelik Kararının		
				Yeri	Yılı	Tarih	No.	
BEKİR VILDIZ	Sükrü	Hatice	T.C.	Malatya	1933	20.2.1974		
İkametgah Adresi :	İş Adresi :	Mesleği	Yıllık aidat taahhüdü	DERNEKTE ALDIĞI GÖREVLER				
İstanbul, Eminönü Hacı Paşa Sok. 36 KUZGUNCUK	Asya Matbaası Üsküdar		Lira Kr.	Unvanı	Başlayış Ta.	Ayrılış Ta.		
NÜFUS HÜVIYET KAYDI				CÜZDAN NO.				
Vilayeti	Kazası	Nahiye	Köyü - Mahalle	Sokağı	Ev No.	Cilt No.	Sahife No	Medeni Hali
İstanbul	Eminönü	Alendör	Melâfenesi	N. Bamsıncı	31	4-1-66		Evli
DÜŞÜNCELER :				ÜYELIKTEN AYRILIŞ :				
İstifa : 25.5.1977				11.8.1978				
yeniden üye oldu : 11.4.78 (Defter II Karar no 77)				Yeni Adres : Libade Cad. Bağkur Evleri,				

Çanta Sendika

İlk günlerde Sendika'nın kalıcı bir yeri yoktu. Yönetim toplantıları başka bir Sendika'nın salonunda yapılıyordu. Neredeyse her şeyi küçük bir çantanın gözlerinde taşıyıp duruyordu. Sonra ise kâğıtlar kalemler o küçük çantadan küçük bir odaya geçti.

Büyük Gözaltı

Yazarlar üzerindeki baskılar sürüyordu. Dönemin gazetecilerinin çoğu TYS'nin üyesi olmuştu. Onlar da hak ve özgürlüklere yönelik saldırılara karşı direniyorlardı. 1970'ten sonra ülkedeki siyasal çalkantı hiç durmadı. TYS'li yazarlar, düşünce özgürlüğü için savaşımalarını sürdürüyorlardı.

1977-1979 yılları, Sendika'nın yazınsal ve siyasal eylemlerinin yoğunlaştığı bir dönemdi. Bu yıllarda dünya yazar örgütleriyle ilişkiler kuruldu. İstanbul'da *Balkan Ülkeleri Yazar Örgütleri Toplantısı* yapıldı.

Sendika, Union Française binasına taşındı. Bu bina, 12 Eylül döneminde “anlaşılmaz bir yangın” geçirdi. Sendika'nın da belgeleri bu yangınla yok oldu.

12 Eylül'ün alevleri, ülkenin her yerinde değdiği her yeri eritiyordu. 12 Eylül 1980'de yeni bir insan avı başlamıştı. Sendikanın çalışmaları, diğer kitle örgütleriyle ilişkileri öne sürülerek durduruldu. Devlet, kendi düşüncesini gözetecek yazar örgütleri kurdu. *Türk Edebiyatı Vakfı*, *Türk Edebiyatçıları Birliği* gibi örgütleri korumasına aldı. Çağdaş kültür kurumlarını kapattı. TYS ise yasa dışı sayıldı. Yazarlarına yurt dışına çıkma yasağı kondu. Barış Derneği Davası'nda yargılanan TYS yöneticilerine yeni davalar açıldı. (Kapatma davaları, Aydınlar Dilekçesi Davası). 3.5 yıllık yargılamadan sonra 18 yöneticisi aklandı.

T.C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIKI
İSTANBUL

24.11.1982

İDDİANAME
VE
KOĞUŞTURMAYA YER
OLMADIĞI KARARI
TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI
(T . Y . S .)

Soruşturmayı Yürüten Savcı :
Nurettin ÖZEN
Synt. Yrd. Savcı

Sayı : 1982/2024 N.0
Esas No. : 1982/2024
Karar No. : 1982/2068

İ D D İ A N A M E
VE
KOYUŞTURMAYA YER OLADIĞI KARARI

D A V A C I : Kamu hukuku.

- S A N I K L A R :
- 1- YEMAR KEMAL GÖKÇELİ, Sadık oğ. Nigar'dan olma, 1926 doğ. Adana ili Kadiri ilçesi Begadiye köyü nüf.kayıtlı, Başınköy Cimsandır Apt. No:17 İstanbul adresinde mukim.
 - 2- AYLA NESİN(MEHMET NUSRET NESİN) Abdülaziz oğ. Hanife'den olma, 1915 doğ. Feriköy Mah. Güne köyü nüf.kayıtlı, halen Çatalca Nesin Vakfı adresinde mukim.
 - 3- BEKİN YILDIZ, Şükri oğ. Hatice'den olma, 1933 doğ. İstanbul Eminönü Alındag hollafesuri nüf.kayıtlı olup, Libade Cad. Bağkur Sitesi Blok 2/B No:2 Küçükçekirce/Üsküdar adresinde oturur.
 - 4- ADNAN ÖZALPİNÖR(ÇELİK), Ahmet Nuri oğ. Ayşe'den olma, 1934 doğ. Rami Eyüp nüf.kayıtlı, Muratpaşa Mah.Tosrukcu Sokak No:18/4 Hıdıra Apt.Ankara adresinde mukim.
 - 5- LEYLA ERBİLİ, Fehrin kız, Nuriye'den olma, 1931 doğ. Fatih Ferih mahiyesi Defterkoca mahallesi, Küçükustafapaşa Sokakı nüf. kayıtlı olup, Sahil boyu 180/3 Arnavutköy İstanbul adresinde mukim.
 - 6- ROMAN İYAR, Ali İyaz kız, Celile'den olma, 1941 doğ. Fatih E. İhsan mahallesi Çarşamba caddesi nüf.kayıtlı olup, halen Basın Sitesi B/22 Etiler İstanbul adresinde mukim.
 - 7- TURKUT İYAR, Hayri oğ. Fatma Zehra'dan olma, 1926 doğ. Fatih Şehremini mahiyesi Seydibey mahallesi nüf.kayıtlı olup, Basın Sitesi B Blok 22'de mukim.
 - 8- ADALET ABAOĞLU, Mustafa Sümer kız, İsmet'ten olma, 1927 doğ. Ankara Mallıhan Nusuhpaşa Mah.nüf.kayıtlı, halen Atatürk Bulvarı A Blok 72 Ankara adresinde mukim.
 - 9- ALİ ÖZGEN TURK, Şileyman oğ. Cemile'den olma, 1945 doğ. Adana merkez Akseki mahallesi nüf.kayıtlı olup, halen Radvanpaşa Sk. 35/8 Güztepe Kadıköy adresinde mukim.
 - 10- SÜKRAN KURTAKUL, Mehmet Salih kız, Mukadder'den olma, 1957 doğ. Fatih Şehremini Fatma Sultan Mah. 10 Dağlarca Sokak No:7 nüf.kayıtlı olup, halen Kadıköy Kızıltoprak Mustafa sokak 53/5 Daire:6'da mukim.
 - 11- DEMİRTAŞ CEYHAN, Mustafa ve Elife'den olma, 1934 doğ. Beşiktaş Bebek Mah.nüf.kayıtlı olup, Ebran yokuşu Ebran Apt.No:4/4 Bebek İstanbul adresinde mukim.
 - 12- ALFAY KARACALI, Abdurrahman oğ. Faten'den olma, 1942 doğ. Bursa merkez nüf.kayıtlı olup, halen Beylerbeyi Kızıllı Sk.4/2 İstanbul adresinde oturur.

./..

- 2 -

- 13- OSMAN SAFFET AROLAT, Ali Mümtaz oğ. Fitnat'dan olma, 1942 doğ. Fatih nüf.kayıtlı olup, Etemefendi Cad.2.çikmaz 20/34 Erenköy İstanbul adresinde mukim.
- 14- ATILMA ÖZKIRIMLI, Ahmet oğ. Şükriye'den olma, 1942 doğ. Fatih Kocamustafapaşa nüf.kayıtlı olup, halen Mine sokak 2/7 Küçükkyalı-İstanbul adresinde oturur.
- 15- ATAOL BEHRANOĞLU, Haydar oğ. İsmet'ten olma, 1942 doğ. Kara merkez nüf.kayıtlı olup, halen başka suçtan Maltepe Askeri Cezaevinde TUTUKLU.
- 16- HASMET İYEBEK, Hasni oğ. Sabriye'den olma, 1948 doğ. Tarsus Gülek nüf.kayıtlı, Sağaroğlu Sk. Güneşuyu 19/21 İstanbul adresinde mukim.
- 17- ORHAN ALAYDIN, Rıza ve Nuriye oğ. 1927 doğ. Fatih nüf.kayıtlı, halen başka suçtan Kartal/Maltepe Cezaevinde TUTUKLU.
- 18- ASIN BEZİRCİOĞLU, Hamdi oğ. Refika'dan olma, 1950 doğ. Erzinan merkez nüf.kayıtlı olup, Fatih Hasan Halife Mah.Yarım Sokak No:19 Daire:6 İstanbul adresinde oturur.
- 19- TEKİN SONMEZ, Emrullah ve Saziye oğlu, 1936 doğ. Kadıköy Caferpaşa Mah. nüf.kayıtlı, Çınar Mah. Eren Apt. 16/19 Küçükkyalı-Kartal/Maltepe adresinde mukim.
- 20- AZİZE ÇALTIŞLAR, Suat oğ. Musa'dan olma, 1942 doğ. Üsküdar Beylerbeyi nüf.kayıtlı olup, halen Arnavutköy 1.Cadde No:107'de ikamet eder.
- 21- EMİN GAZİP SANDALCI(İBRAHİM EMİL ÇELİK), Mehmet Haluk oğlu, Atife Şenah'tan olma, 1922 doğ. Bakırköy İncirli Mah.nüf.kayıtlı, halen İhlamur yolu Cad. 75/7 Topagacı Teşvikiye İstanbul adresinde mukim.
- 22- MEHMET ALİ BEBEK, İbrahim oğ. Ayşe'den olma, 1906 doğ. Kastamonu Köyceğiz Mah. merkez nüf.kayıtlı olup, halen Sirkeci Yenivalide han No:19'da avukatlık yapar.
- 23- HASAN İZZETTİN DİNARLI, Ahmet oğ. Şakire'den olma, 1925 doğ. İst. Beykoz nüf.kayıtlı olup, Ataköy TO Blok 213/2 4.kısım İst.Ataköy adresinde oturur.
- 24- KEMAL SÜLKER, Emin oğ. Hatice'den olma, 1919 Antakya doğ. Antakya ilçesi Ulu Camii Mah.nüf.kayıtlı olup, halen Kadıköy Dr.Esat İşık Cad. No:42/3'de ikamet eder.(Tel:37 42 31)
- 25- CAN YUCEL, Hasan Ali oğ. 1926 doğ. Sahip Holla Cad.No:27 İncirli Paşabahçe İst.adresinde mukim.
- 26- VEDAT TURKALİ(ABDÜLKADİR PIRHASAN), Osman oğ. Melek'ten olma, 1919 doğ. İstanbul ili Şişli nüf.kayıtlı, Nişantaşı Akkavak sokak 2/1 İsinApt.Daire:5'de ikamet eder.
- 27- ORHAN ARIBURNU.
- 28- NIHAT BEHRANOĞLU, Haydar oğ. 1946 Kara doğ. Taşmektepe sokak Ferah Apt. 3/1 Güztepe-İstanbul adresinde ikamet eder.

S U Ç : TCK.nun 141/1, 312 ve 159.maddelerini ihlâl, 274 Sayılı Sendikalar kanununa muhalefet.

SÜÇ TARİHİ : 1976 yılı ve sonraki muhtelif tarihler.

./..

Seksenin Alevleri

Sendika, 1987 yılında yine küçük bir apartman dairesinde yeniden kuruldu. **Aziz Nesin** eski ve yeni başkandı. “80 Askeri Darbesi Anayasası”nın antidemokratik yasaları, tüm demokratik örgütlerin ellerini kollarını yine bağlıyordu. Ülke, toplumsal ve kültürel yönden iyiden iyiye gerilemişti. Bu kez, devleti kuşatan köktendencilik, aydınlar üzerinde baskı oluşturmaya başlamıştı.

Yazarlar, aydınlar, bilim adamları yeniden namlunun ucundaydı. 80’den önce öldürülen Ümit Doğanay, Bedrettin Cömert, Bedri Karafakioğlu, Ümit Kaftancıoğlu gibi aydınlara 80’den sonra Turan Dursun, Uğur Mumcu, Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Musa Anter, Hrant Dink gibi yazar ve gazeteciler de katıldı.

1993 yılında ülke, tarihinin en büyük toplu kısımlarından birini yaşadı. İçlerinde Sendika üyesi yazarların da bulunduğu 33 aydın, Anadolu’da (Sivas) bir otelde ateşe verildi. 89 yılı Genel Kurulu’nda başkanlıktan ayrılan Aziz Nesin güçlkle kurtuldu.

Bu “kara yangın”dan sonra Oktay Akbal (1989-1995) ve Ataol Behramoğlu (1995-1999) yönetimlerindeki Sendika, ülkenin kültürel, toplumsal ve siyasal tarihine karışabilmek için yeni bir yapılanmaya girişti. Merkez, bugünkü yönetim yerine taşındı. Sendika, kültürel ve toplumsal geriliğe karşı çalışmalarını hızlandırdı. Üye sayısını arttırdı. Yazarların özlük haklarının korunması için (telif hakları, sanatçı emekliliği...) uğraştı.

Ataol Behramoğlu yönetiminden sonra, Cengiz Bektaş yönetimiyle de (1999-2005) bu çalışmalar sürdürüldü. Sendikaya bir “Edebiyat Müzesi-Belgeliği” kazandırıldı.

2005 yılından 2011 yılına değin Enver Ercan (2005-2011) başkanlığındaki yönetim de pek çok başarılı eylem ve etkinliğe imza attı. 2011 yılından 2019 yılına kadar Mustafa Köz’ün başkanlığı altında içine girilen yeniden çatışmalı süreçte BARIŞ mücadelesini sürdüren TYS, Diyarbakır’dan Antakya’ya Reyhanlı’dan Suruç’a, Ankara’dan Edirne’ye ülkenin her köşesinde aydınlık Türkiye mücadelesini sürdürdü. Kadıköy’de 36 hafta boyunca her cumartesi "BARIŞ SUSUYORUZ!" eylemini gerçekleştiren TYS acılar yaşayan halkın yanında olmayı, gezi sürecinde daha demokratik bir ülke mücadelesine destek verenlerin safında yer alarak etkinliklerle, kitaplarla mücadeleyi sürdürdü.

2019’dan bugüne Sendika başkanlığını edebiyatımızın 70 yıllık çınarı Adnan Özyalçınır sürdürüyor. Türkiye Yazarlar Sendikası bu süreçte de halkın daha iyi bir yaşam, sağlıklı bir doğa-çevre, özerk demokratik üniversite, sendikal hak mücadelesi, söz ve yazma özgürlüğünü savunma, demokrasi ve özgürlük mücadelesinin yürütücülerinden biri olmayı sürdürdü, sürdürmeye devam ediyor. TYS bu süreçte semtlerini, ağaçları, kuşları korumaya çalışan Validebağ halkının, üniversitelerini savunan Boğaziçi Üniversitesi’nin, Gezi direnişçilerinin, grevci işçilerin yanında olmaya devam etti. Datça’da Can Yücel’i, Denizli’de Cengiz Bektaş’ı, İzmir’de Suat Derviş’i, Edremit’te Mustafa Seyit Sutuven’i, edebiyatımızın ölümsüz yazarlarını, onur üyelerimizi anmaya devam etti. Son 14 yıllık süreçte, önceden yapılan kitap çalışmalarını artırarak sürdürdü. Oktay Akbal, Sennur Sezer, Enver Ercan, Sabahattin Ali, Genç Ölümlü Yazarlar gibi çok önemli kitaplar çıkardı. Cengiz Bektaş ve Can Yücel kitaplarını, Sivas Kitabını çıkarmak için çabalarını sürdürüyor.

Yazarların yanında onların taleplerinin sözcüsü olarak düşünce özgürlüğünün gelişmesi için mücadelesini sürdürüyor, emeğin saflarında olduğunu, özgürlük ve demokrasinin savunucusu olduğunu söylemeye devam ediyor.

TYS Başkanları Listesi

- Yaşar Kemal (1974-1975)
- Aziz Nesin (1975-1980)
- Aziz Nesin (1987-1989)
- Oktay Akbal (1989-1995)
- Ataol Behramoğlu (1995-1999)
- Cengiz Bektaş (1999-2005)
- Enver Ercan (2005-2011)
- Mustafa Kız (2011-2019)
- Adnan Özyalçiner (2019' dan beri sürdürüyor.)

Yaşar Kemal TYS'nin İlk Yıllarını Anlatıyor*

ALPAY KABACALI (AK)- *Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluş yıllarını düşündüğünüzde, ilk aklınıza gelen olaylar neler?*

YAŞAR KEMAL (YK)- Sinematek salonunda kuruluş toplantısı... Yıl 1974. Başkanlığa Yaşar Kemal getiriliyor. 1975'te Gazeteciler Cemiyeti salonunda ilk genel kurul... Yönetime girmek aklımdan bile geçmiyordu. Arkadaşlardan biri aday gösterdi, yönetim kurulu yedek üyesi oldum. Yaşar Kemal yeniden aday olmadı, başkanlığa Aziz Bey getirildi. Yeni yönetimin oluşturduğu Yayın Kurulu'nda görevlendirildim. Bu ilk genel kurula kadar sendikanın kendine ait bir yönetim yeri yok. Yönetim kurulu toplantıları Gazeteciler Cemiyeti'nin kütüphanesinde yapılıyor. (Basın Müzesi açılıp da kütüphane müzeye taşınınca orası bitişikteki Türkiye Gazeteciler Sendikası'na verildi.)

Aziz Bey'in o dönemdeki Cemiyet Başkanı Burhan Felek'le arası iyi değildi. Yıllar önce, Aziz Bey bir yazısından dolayı sorgulanırken Burhan Felek, mahkemece bilirkişi seçilmiş; Felek Bey de o yazıda suç unsurları vardır diye rapor vermiş. Nedeni, bu. Sendikanın bir işhanında oda kiralayacak parası da yok... Hürriyet gazetesinin bitişindeki Sıhhiye Apartmanı'nın ikinci katında Tekstil Sendikası vardı. Genel Sekreterini anımsıyorum: Yunus Kara. İyi bir sendikacı, çok okuyan bir aydın... İşte bu sendikanın küçük bir tuvaletten bozma iki üç metrekaarelik odasını TYS'ye "yönetim yeri" olarak verdiler. Küçük bir masa, zar zor sığıyordu. Masanın ardında oturan genç bir arkadaş da sendikanın kayıtlarını tutuyordu. O zamanki genel sekreter Adnan Özyalçınır bütün bunları bilir. Yönetim Kurulu'nun, başka kurulların toplantıları da Tekstil Sendikası'nın toplantı odasında yapılıyordu. Aziz Bey, yıllarca "Biz bu sendikayı hela aralığında kurduk" dedi. O aralık, Tekstil Sendikası'ndaki bu odacıktır.

Ertesi yıl, yönetim kurulu üyelerinden Orhan Apaydın, Baro Başkanlığına seçildi. Yedek üye olmam nedeniyle yönetim kuruluna çağrıldım. TYS'nin en hızlı döneminde, dört yılı aşkın bir süre, 12 Eylül 1980'e kadar yönetim kurulu üyeliğinde buldum.

AK-Sözünü ettiğiniz dönemin belleğinizde yer etmiş olaylardan, çalışmalarından da biraz söz eder misiniz?

YK- TYS'yi o hela aralığından, Piyer Loti Caddesi'ndeki apartmandan bozma işhanının tuvalet karşısındaki bir odasına taşındık. Oldukça küçük bir oda, dokuz kişilik yönetim kurulu zar zor sığıyor... Bitişğinde de Osman Arolat'ın (o da yönetim kurulundaydı) Beta Ajansı var.

1977 genel kurulunda yeniden yönetim kuruluna girdim, saymanlığa getirildim. 1977-79 dönemi, sendikanın güçlendiği, adını duyurduğu bir dönemdir. O dönemde telefon sahibi olmak kolay değildi. Mustafa Ekmekçinin araya girmesiyle TYS'ye telefon tahsis edildi; Aziz Bey'le ikimiz Gayrettepe'ye gidip telefon tahsis işlemlerini yaptırдық. Tabipler Odası'nda "Yazar Hak ve Sorunları" konulu iki günlük bir toplantı düzenlendi. O döneme göre azımsanamayacak bir girişimdi. Yazarlar için anma toplantıları yapılıyordu. En görkemlisi, Açıkhava Tiyatrosu'ndaki Nâzım Hikmet Gecesi oldu. O dönemin siyasal grupçuklarından biri bu gecenin biletlerinden almış, satılan biletlerin parasını ödememişti. Bizi üzmüştü bu tutum. Yine de sorunu dallanıp budaklanmadan çözmeye çalıştık. Ama ne oldu; yıllar sonra Sıkıyönetim Mahkemesinde yargılanırken bu konu da soruldu. Demek, bir yerler TYS'de olup biten her şeyi biliyormuş.

Milliyet gazetesindeki yazılarından dolayı Zekeriya Sertel'in Nâzım Hikmet Kurulu üyeliğine son verilmesi de geniş yankılar uyandırdı. Bu yüzden Aziz Bey yönetimden istifa etti; istifasını geri aldırdık.

Dış ülkelerdeki bazı yazar örgütleriyle imzalanan iş birliği anlaşmaları, AKM'de düzenlenen Balkan Ülkeleri Yazar Örgütleri toplantısı da unutulmamalı...

1979 genel kurulu olağanüstü hareketli geçti. Üç liste çıktı. Aziz Bey, kendi listesinden yönetime girebilen tek kişi oldu. Vedat Türkali listesinden dört, (benim de yer aldığım) Şükran Kurdakul listesinden dört kişi girdi yönetime...Sıra yönetim kurulunun kapalı oyla kendi içinde görev bölümü yapmasına geldi. Başkan seçiminde Şükran Kurdakul'a dört, Vedat Türkali'ye dört, bana bir oy çıkıyordu. O bir oyu Aziz Beyin verdiği anlaşıldı. (Genel Kurulda en çok oyu ben almıştım.) Oylar kilitlendi ve oylamaya öğleden sonra devam etmek üzere dağıldık. O arada Aziz Bey, Vedat Türkali grubuyla anlaşmış. Öğleden sonraki seçimde Aziz Bey, beş oyla başkan seçildi. Vedat Türkali ikinci başkan, Ataol Behramoğlu genel sekreter oldular. Sıra saymanın belirlenmesine geldi. Bana beş oy çıktı. Nedeni şu: Vedat Türkali listesinden yönetim kuruluna giren sevgili Asım Bezirci, bildiğiniz gibi, yıllarca Unilever şirketinde muhasebecilik yapmıştı. İyi anımsamıyorum ya emekli olmuştu, ya da olmak üzereydi. Artık rakamlarla uğraşmak istemiyordu. Onun bu isteği üzerine, Aziz Bey ile Vedat Türkali listesinden gelen arkadaşlar sayman seçiminde bana oy vermişler. Bana güvendikleri için teşekkür ettim, ama saymanlığı kabul etmem doğru olmayacağını bildirerek beni affetmelerini rica ettim. Yeniden oylama yapıldı ve sevgili Asım Bezirci istemeye istemeye sayman oldu. Ve her şey orada bitti. Yani, değişik listelerden gelmiş olmamız çalışmalarda hiçbir sorun yaratmadı. 12 Eylül'e kadar uyum içinde çalıştık. Bu arada TYS'nin yönetim yeri Tepebaşı'ndaki Union Française binasına taşındı.

AK -Aziz Bey'in elistik olduğu, TYS'de de "tasarruf önlemleri" uygulattığı söylenir. Bu konuda anılarınız var mı?

YK -Aziz Bey hiçbir zaman sendikanın gelir giderlerine doğrudan doğruya karışmadı. Gelir getirici, harcamaları azaltıcı önerileri olurdu. Örneğin, "Sovyetler Birliği'nden bir vapur kiralayıp gezi düzenlese, TYS'ye epey gelir sağlarız," derdi. Sendikaya telefon alınınca, "Aman bir kumbara alalım, özel görüşme yapmak isteyenler parayla görüşsün," dedi. Şimdi artık pek rastlanmayan telefon kumbaralarından aldım. Bir lirayla çalışıyordu... En ilginç önerisi de şudur: İstanbul Belediyesi'ne bir çelenk göndermemiz gerekiyordu. Bir açılış mı vardı, toplantı mı, anımsamıyorum. "Hazır bir çelenk tahtası bulabilirsek," dedi, "çiçek yerine kitaplarla süslerdik. Çok da özgün olurdu..." Hemen aklıma geldi; iki üç gün sonra Cumhuriyet gazetesinin kuruluş yıldönümüydü. Gazeteye gelen çelenklerden birinin tahtasını rica edip aldım, bir hamala verip sendikaya taşıttım. Aziz Bey'in istediği oldu. Şunu da hemen belirtmeliyim: Aziz Bey, sendika için yaptığı kişisel harcamaları hiçbir zaman sendikadan istemedi, almadı. TYS'nin çağrılısı yabancı yazarlar geldiğinde, yemek için, yol için epeyce para harcardı. Bunları sendikadan istemezdi. Yabancı yazarların ağırlanması sendika üyelerine, özellikle dış gezilere giden yazarlara bırakma uygulaması da Aziz Bey'in buluşudur. Bu, TYS bütçesine önemli tasarruf sağlamıştır.

AK - Biraz da 12 Eylül döneminde TYS yöneticilerinin yargılanması üzerinde dursak?

YK - 12 Eylül darbesi üzerinden iki üç gün geçti. İlk elde sendikalar, dernekler falan kapatılmıştı. TYS'nin işlerine bakan kızcağız sendikanın yönetim yerine gelmiş. Olağanüstü sessizlikten rahatsızlık duymuş olmalı ki, sendika yöneticilerini arıyor. "Ne yapayım?" diye soracak. Kimseyi bulamamış telefonlarında. Beni *Sanat Olayı* dergisinde buldu. (Çıkış hazırlıkları yapıyordu. İzin alınamadığı için birkaç ay sonra yayımlandı.) Ben, yalnızca yönetim kurulu üyesiyim. Bana sordu "Ne yapayım?" diye. "Hemen kapayıp git," dedim.

Çünkü, hiç belli olmaz, başına bir kaza gelir... Sendika böylece kapandı. Bir süre sonra Aziz Bey bizi topladı. (TYS'de değil tabii.) "Bu işin uzun süreceği anlaşılıyor. Öyle kolay kolay sivil yönetime geçilemeyecek. Boşuna kira ödeyeceğiz. Sendikanın eşyasını uygun bir yere, örneğin Nesin Vakfı'na taşısak..." dedi. "Ne dersiniz?" Biz kabul etmedik. İki üç yıl sonra dava açıldı, yargılanmaya başladık. Davanın açıldığı günlerde bir iki kez Arnavutköy'de bir yalı katında oturan Aziz Çalışlar'ın evinde toplandık. (Aziz Nesin'i, Aziz Çalışları, aynı davada yargılandığımız Kemal Sülker'i, Asım Bezirci'yi, Emil Galip Sandalcı'yı, Bekir Yıldız'ı, Mehmet Ali Sebük'ü, Orhan Apaydın'ı, Can Yücel'i sevgi ve saygıyla anmadan geçmeyelim.) Aziz Nesin, "Avukat tutmayalım," diyor. O, Markopaşa döneminde ve sonrasında yargılandığı davalarda kendi kendisini savunmuş. "Avukatımız olmazsa duruşma tutanağını bile alamayız," diye karşı çıktım. Sonunda, bazı davalarda olduğu gibi çok sayıda avukatla değil, iki üç avukatla temsil edilme konusunda görüş birliğine vardık. Eski dostumuz Prof. Çetin Özek, sağ olsun, davanın başlarında iki üç duruşmaya geldi. Bir süre Çetin Yetkin (şimdi profesör, öğretim üyesi), sonra da Turgut Kazan götürdü. Hepsine teşekkür borçluyuz.

Noterde avukatlara vekâletname vermemiz de ilginçtir. Vekâlet verenin kimliği yazılıyor (örneğin, İbrahim Emil Çelik), hemen ardından "yanına parantez içinde yazarlık adını ekleyeceksiniz" deniyor (İbrahim Emil Çelik'in yazarlık adı, Emil Galip Sandalcı). Birçok kişi için böyle parantezli eklemeler yapıldı: Mehmet Nusret Nesin (Aziz Nesin), Abdülkadir Pirhasan (Vedat Türkali), Kemal Sülker Okur (Kemal Sülker), Adnan Çelik (Adnan Özyalçiner), vb. Sabah erkenden Selimiye Kışlasının kapısında ya da karşısındaki çadırda buluşur, kapıda kuyruğa girer, giriş kartlarımızı alıp bir er eşliğinde duruşma salonunun koridoruna götürülür, sıramızı beklerdik. Önümüzden işkence görmüş gencecik tutuklu çocuklar geçirilir, duruşmalara götürülüp getirilirlerdi. İçlerinde "tek tip" hapishane giysisi giymeyi reddedenler vardı, yarı çıplak... "Aydınlık Dilekçesi" düşüncesi, yani Kenan Evren'i çılgına çeviren ünlü "Aydınlık Dilekçesi", işte o bekleyişler sırasında Selimiye'nin koridorlarında doğdu.

Bir numaralı sanık Aziz Nesin, iki numara Bekir Yıldız, yanlış anımsamıyorsam üç numara Adnan Özyalçiner, dört numara Şükran Kurdakul, beş numara Demirtaş Ceyhun, altı numara ben, yedi numara Osman Arolat... Onuncu sanıktan sonra ikinci sıra... Sonra üçüncü sıra... Sanık sayısı sanırım yirmi dördtü. Belirli bir tarihten önce yöneticilik yapmış olanlar için dava açılmadığı halde Orhan Apaydın da sanıklar arasına alınmıştı. Barış Derneği davasında tutuklu olduğu için bizim duruşmaların pek çoğuna katılamadı. Mehmet Ali Sebük ise Nâzım Hikmet Gecesi'nde yaptığı konuşma dolayısıyla suçlanıyordu. Yaşı seksene yakındı. Bursa Cezaevindeki Nâzım Hikmet'in vekâletini alıp onun "korkunç bir adli hata sonucu mahkûm edildiğini" ortaya koyan yazılar yazmış olan Sebük, bir kez olsun "Benim bu örgüt davasıyla ne ilişkim var?" demedi. "Sizin gibi yazarlarla bir arada olmak bana mutluluk verir," diyordu. Duruşmada da bunu söyledi...

Önceleri ilk ifadeler yazılı olarak veriliyor, savcının iddianamesinin hukuk dışı olduğu ortaya konuluyordu. Bunlar Cumhuriyet gazetesinde -tefrika gibi- birkaç gün yayımlanıyordu. Darbeci generaller bundan rahatsız olmuşlar. Cumhuriyet gazetesi kapatıldı bir süre. Hasan Cemal'in 12 Eylül kitabında bu konuda bilgi vardır. Sıra bana geldiğinde, hâkim yazılı ifademi okumama karşı çıktı. Ben de elimdeki yazılısına bakarak cümle cümle söyledim. Ama tutanağa aynısı geçmedi. Bu, şu demektir: İfade mahkemede olduğu gibi okunmuşsa, gazetede haber olarak yayımlanabilir. Okunmamışsa, aynen yayımlanamaz. Cumhuriyet de kapatılarak "uyarıldığından", artık ifadeleri uzun uzun yayımlayamadı.

Bütün illerin emniyet müdürlüklerine yazılar yazılıp YYS'nin etkinlikleri üzerine bilgi istendi. Savcı, "Hasdal'da belgeleri tasnif eden komisyonun elinde kanıtlar vardır" dedi, onlar istendi.

Kısacası, savcının iddianamesindeki suçlamaların hukuk dışı olduğu anlaşılmıştı; yeni kanıtlar aranıyordu. Bir tek kanıt da bulunamıyordu. Bu nedenle dava uzun sürdü. Emniyet Müdürlüğü'nden "Nâzım Hikmet Gecesi'ndeki konuşmaların bant çözümü" diye bir yazı gelmiş, okundu. "Bıyıklı, orta boylu, sarışın birisi konuşuyor, suç unsurları taşıdığı öne sürülen birkaç cümle söylüyor. "Bant çözümünde konuşmacının boyu, bıyığı nasıl anlaşılmış?" diye itiraz ettik. Bant bilirkişinin çözmesini istedik. Mühürlü bir torba geldi. İçinde bant varmış. Sonuna kadar direndik, ne mühür açılıp bant ortaya çıktı, ne de çözüldü... Benim açımdan en ilginç, polisteki dosyamda neler yazılı olduğunu öğrenmek oldu. Onlar da getirilmiş. Örneğin, filan tarihli *Ant* dergisinde devletin emniyetini haleldar eden nitelikte, şu başlık altında makale yazmıştır, deniyor. Koleksiyonu açıyorum, o tarihli bir *Ant* dergisi yok. Öncesine, sonrasına bakıyorum, o başlığı taşıyan bir makale yok. Birkaç sayı öncesine, birkaç sayı sonrasına gidiyorum, benim imzalı yazım yok...

Ünlü 141-142. maddelerin çiğnenmediği anlaşıldı ve aklama kararı vermek zorunda kaldılar. Usulle ilgili bir konudan dolayı, Sendikalar Kanunu'na aykırılıktan yargılanmamız istemiyle dosya, İstanbul Adliyesine, Asliye Ceza Mahkemesine gönderildi. Burada da ilk oturumda, davanın esasına bile girilmeden, zamanaşımından dolayı aklama kararı verildi.

Aklandık aklanmasına da Turgut Kazan'ın aklama kararını ilgili mercilere göndermesine karşın, yıllarca sonra pasaport alırken karşımıza engeller çıktı. Mehmet Ali Sebük, bu yüzden, prostat kanserini tedavi ettirmekte geç kaldı. Ben, dava sürerken yurt dışına gidip dönmüştüm ama, altı yedi yıl sonra pasaportumu yenilemem gerektiğinde, "çıkış yasağı var" denildi, uğraşmak zorunda kaldım...

AK -Bir de 12 Eylül'den sonra sendikaların yeniden açılması girişimi var. Sanırım 1987 yılında...

YK -Biz yargılanırken Union Française binası yandı, TYS'nin bütün eşyası, belgeleri kül oldu. Sevgili Asım Bezirci itfaiyeden yangın raporu alıp mahkemeye getirmek gibi işlerle de uğraştı... Yeni Sendikalar Kanunu çıkıp da sendikaların açılmasına izin verilince, TYS'yi yeniden açmak için girişimlere başladık. Pek kolay olmadı. Yine sıfırdan başlıyorduk, yerimiz yurdumuz yoktu... Antidemokratik Sendikalar Kanunu ile, 12 Eylül'ün hâlâ hissedilen rüzgârı altında ne yapılabilirdi? Ama yılgınlık göstermedik. Epey uğraştık. Yine Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin kütüphanesinde toplanıyorduk. 1986 sonu, 1987 başları... Genel Kurul sonrasında Nuruosmaniye Caddesi'ndeki Atay Apartmanı'nda küçük bir oda kiraladık. O da tuvaletin karşısındaydı. Bazı eski yöneticiler görev almak istememişlerdi. Ben bir dönem, 1989 Genel Kuruluna kadar, yine saymanlık yaptım. Yönetime girmeyen sevgili Asım Bezirci'ye 1979'da devrettiğim saymanlığı 1987'de devraldım. 1989 Genel Kurulunda yeniden aday olmadım. Aziz Nesin, bir ya da iki dönem daha başkanlık yaptı. Onu Oktay Akbal'ın başkanlığı izledi.

AK -Söyleşimiz sona ererken, TYS'nin dünü ve bugünü üzerine eklemek istediğiniz başka bir şey var mı, diye soracağım.

YK -Biraz önce anlattıklarımın hepsi, belleğe dayanıyor. Anı niteliğinde hepsi... Ayrıntılara girmedim. Kuşkusuz, eksik bıraktığım birçok şey de vardır. Anılar iyi hoş da otuz yılını dolduran TYS'nin belgelere dayanan bir tarihinin de yazılması gerekiyor. Söylediğim gibi, ilk dönemlere ilişkin belgeler yandı. Dilerim sonrasına ilişkin belgeler düzenli olarak saklanmıştır. TYS tarihini yazacak olanlar, bendeki, sözünü ettiğimiz dönemlere ilişkin birtakım belgelerden de yararlanabilirler.

.....

**TYS Güzel Yazılar Sayı:28 Temmuz-Ağustos 2004 Yazan: Alpay Kabacalı*

SENDİKAYA ÜYE OLABİLME KOŞULLARI

TYS'ye üye olabilmek için sahip olunması gereken nitelikler, Tüzüğün 6. maddesinde açıklanmıştır. Bu niteliklerin ilki yazar olmaktır. Maddede yazar şöyle tanımlanmıştır: “Eserinin basılması, çoğaltılması, derlenmesi, plak, film, oyun, antoloji, yıllık, kitap haline getirilmesi veya dergide, gazetede, radyoda, televizyonda yayımlanması için ücret karşılığında yayımcıya satan kişi.” Tüzükte, yazarın yalnızca kendi telif eserlerini kendi parasıyla yayınlaması halinde de Sendikaya üye olabileceği yazılıdır. Üyelik için diğer bir koşul ise medeni haklara sahip T.C. yurttaşı olmaktır.

TYS Tüzüğünde, Sendikaya üye olmak için başvuran yazarın Sendikaya üye olup olmayacağına Yönetim Kurulu'nun karar vereceği yazılıdır. Sendika üyeliğine başvuran yazarın üye olma talebinin haklı bir neden gösterilmeden reddedilemeyeceği Tüzükte açıkça yazılmıştır.

TYS Yönetim Kurulu, Sendika Tüzüğünü kabul ederek üyelik başvurusunda bulunan ve üye olma koşullarını taşıyan yazarların bu başvurularını inceleyerek üye olup olmayacağına karar vermektedir. Üye olmak için başvuran yazarın eserini nitelik bakımından değerlendirme hakkına sahip değildir. Sendika, yazarın ve eserinin “yeterliliği”, “başarısı” gibi öznel değerlendirmeler yapmayı gerekli ve haklı bulmamaktadır.

TYS, kendisini bir emek örgütü olarak tanımlamıştır. Sermaye-emek çelişkisinde sermaye karşı emeğin örgütlenmesi gerektiğine inanmaktadır. Sendikaya üye olmak için başvuran yazarların bu amacı benimsemesi gerektiği açıktır.

Yazarın, Sendika Tüzüğüne; amaç ve ilkelerine aykırı hareket etmemesi esastır. Bunun dışında üyeliğin sürmesinin önünde bir engel yoktur.

TYS Yönetim Kurulu, içinden geçilen zorlu süreçte, en başta yazarların örgütlülüğünün güçlendirilmesinden yanadır. Sendikanın Tüzüğünü kabul etmiş, amaç ve ilkelerini benimsemiş ve üye olmanın gereklerini yerine getirmiş yazarların sendikaya üye olmasını istiyor ve desteklemektedir.

TYS, tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için verdiği yasal mücadeleyi sürdürmekte kararlıdır.

Türkiye Yazarlar Sendikası, eski ve yeni üyeleriyle güçlü bir emek örgütüdür.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI ANA TÜZÜĞÜ

1- Sendikanın Adı:

Sendikanın adı "Türkiye Yazarlar Sendikası"dır. Kısa adı "TYS" dir.
Sendika 17 no.lu Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar iş kolunda faaliyette bulunur.

2- Sendikanın Merkezi:

Sendika merkezinin şimdiki adresi "Barbaros Bulvarı, Dış Karakol Binası Beşiktaş-İSTANBUL" olup, adres değişikliği tüzük değişikliğini gerektirmez. Sendikanın genel merkezi İstanbul'dan başka bir ile götürülemez.

3- Amaç:

Bu sendika sermaye emek çelişkisinde sermayeye karşı disiplinli bir güç olmak ve emeğin örgütlenmesi ihtiyacından doğmuştur. Amacı:

- I- Yazarlığı meslek edinmiş kişilerin emeğini sermayeye karşı korumak;
- II- Hukuki, sosyal, kültürel, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek;
- III- Tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi yürütmektir. Bunların sağlanması için:
 - a) Yayımcı ve başka resmî ve özel kurumlar ile sözleşmeler yapmak, ücret ilişkilerini saptamak,

denetlemek, savunmak başlıca görevidir. Bu yolda sanatçı ve yazarın ürettiği her türlü fikir ve sanat eserinin yayımı ve yayımcılar tarafından basılması, çoğaltılması, derlenmesi, dağıtılması, film, tiyatro eseri, antoloji ve yıllık haline getirilmesi, müzik, plak ve ses ürünleri olarak kullanılması, bu konularda yapılacak her türlü yararlanmayla bu ürünlerin radyo, TV, sinema, tiyatrodaki kullanılması sırasında doğacak olan iş anlaşmazlıkları ve ücret uyuşmazlıklarına hukuki müdahalelerde bulunur, kınama, dava açma v.b. eylemlere girer.

b) Sosyal açıdan yazarların güvenliğe kavuşmaları, Sosyal Sigortalar Kurumu ya da Bağ-Kur bünyesine alınmalarına çalışır, böylece onların hastalık, işsizlik, kaza, doğum, ölüm sigortalarına kavuşmalarını sağlar.

c) Herhangi bir bağışta bulunmamak kaydıyla üyeleri için kooperatifler kurulmasına yardım etmek, nakit varlığının %10'unu aşmamak kaydıyla bu kooperatiflere kredi vermek.

ç) Herhangi bir bağışta bulunmamak ve gerek üyelere, gerek çalışanlara herhangi bir borç vermemek kaydı, ile evlenme, doğum, hastalık, yaşlılık, ölüm, işsizlik gibi durumlarda ve hukuki yardım gerektiren durumlarda yardım ve eğitim amaçlı sandıklar kurulmasına yardımcı olmak,

nakit varlığının %10'unu aşmayacak şekilde sandıklara üye olmak.

d) Yazarların eserlerini yayımlama olanağından politik baskılar yüzünden yoksun kaldığı durumlarda, gerekirse, her türlü yayım işini üstlenir kurmasını sağlar, uluslararası örgütlere katılır. Yazarlarımızın yaşadıkları dış ülkelerde nesnel ölçülere uygun olarak tanıtılması ve yorumlanabilmesi olanaklarını sağlamaya ve genişletmeye çalışır. Yazarlarımızın dış ülkelerdeki telif haklarını koruydurur ve gerekirse bunun için bir Copy-right Ajansı kurar.

4- Sendikanın Yetkileri:

Sendikanın yetkileri şunlardır:

a) Üyeleri adına yayımcılar, gazeteler, dergiciler, tiyatrocular, TRT, film şirketleri vb. kuruluş ve kişilerle görüşmelerde bulunarak, yayın ve telif hakkı ilişkilerinin, günün ekonomik şartlarına uygun bir düzeye çıkmasına çalışır, bu konularda asgari ücret birimlerinin tespitini sağlar. Türkiye yazarları adına bir takım protokollar imzalar. Yazarların tek tek haklarını koruyabileceği, belirli yazarlar için kutlama programları düzenleyebileceği gibi, ortaklaşa sorunların topluca bir çözüme kavuşabilmesi için girişimlerde bulunur. Öl-

müş yazarların maddi ve manevi haklarının korunması için gereken her türlü girişimlerde bulunur. Anma programları düzenler. Bu amaçlarla dava açar, kamuoyu önünde kinamaya karar verir.

YAZARLAR SENDİKASI

b) Türkiye yazarlarını, hükümetler, kamu ve diğer özel kuruluşlar karşısında tam yetkiyle temsil eder.

c) Kendi içinde araştırma ve çeviri dalları kurarak üyelerine gerekli bilgileri sağlayacak, üyelerin dış ülkelerde yayınlanabilmesini kolaylaştıracak çeviri faaliyetinde bulunur, bu amaçla gerekirse dergi, gazete, haber bülteni ve benzeri yayın ve eğitim faaliyetlerine girişir.

ç) Yasaların, üyelere ve sendikaya tanıdığı bütün hakları, sonuna kadar tam yetkiyle ve ödünsüz kullanır.

d) Amaç ve ilkelerinin gerektirdiği bütün sorunları ele alarak onların çözülmesi için tam yetkiyle girişimlerde bulunur.

e) Yurt içi ve yurt dışındaki ödüller karşısında tavırlar alarak gerekirse bu konuda genel görüşlerini açıklar, katılan eserleri çekebilir, toplu olarak eser göndermeme kararı verebilir. İstek karşısında yargıcalar kurullarına üye atıyabilir ve ödüle aday gösterebilir.

4

f) Toplu iş sözleşmesi çıkarır, toplu iş sözleşmesi yapar, grev ve karar verir ve idare eder.

5- Sendikanın Üyeliği:

Türkiye Yazarlar Sendikasının "onur üyeleri" ve "asil üyeleri" olmak üzere iki tür üyesi vardır.

a) Onur üyeleri:

TYS'nin amacına uygun yararlı çalışmalarda bulunmuş yaşayan ya da ölmüş yerli ve yabancı yazarlardan Sendika Genel Yönetim Kurulunun oybirliği ile kabul edeceği kişilerdir.

Onur üyeleri genel kurula katılarak oyu kullanamazlar ve organlara seçilemezler.

b) Asil üyelik :

Koşulları 6. maddede gösterilmiştir.

6- Sendikaya Asıl Üye Olma Koşulları:

Sendikaya asıl üye olabilmek için aşağıdaki niteliklere sahip olmak şarttır.

A) Yazar olmak :

a) TYS'ye ancak yazar olan kişiler girebilir. Yazar: Eserini basılması, çoğaltılması, derlenmesi, plak, film, oyun, antoloji, yıllık, kitap haline getirilmesi veya dergide, gazetede, radyoda, televizyonda yayımlanması için ücret karşılığında sermayedara (yayımcıya) satan kişidir.

5

b) TYS'ye yayımcıları ve basıncıları yayımcı; yazarın eserini ücret karşılığında basmak, çoğaltmak, derlemek, dağıtmak, plak, film, oyun, antoloji, yıllık, kitap haline getirmek veya dergide, gazetelerde, radyoda, televizyonda, yayımlamak üzere satın alan kimsedir.

c) Eğer bu kişi hem yazar, hem de başka yazarların eserlerini yayımlayan bir yayımcı ise TYS'ye üye olamaz.

ç) Eğer bir yazar yalnızca kendi telif eserlerini kendi parasıyla yayınevi adı kullanırsa ya da kullanmasını yayınlıyorsa TYS'ye üye olabilir.

d) Hem yazar, hem yayımcı sayılabilecek konumdaki bir üye adayının yazar mı yayımcı mı olduğunun saptanması TYS Genel Yönetim Kurulunun yetkisindedir.

B) Medeni haklara sahip Türk vatandaşı olmak.

C) 2821 sayılı kanununun 2. maddesinde belirtilen niteliği taşıyan ve 17 nolu işkolunda çalışan yazarlar sendikaya üye olabilirler. Üye olmak isteyen yazar, beş nüsha olarak doldurup imzaladığı ve notere tasdik ettirdiği üye kayıt fişi ile sendikadan alacağı "Yazarlık Bilgi Formu"nu doldurarak sendikaya başvurur. Bu başvuru üzerine, Sendika Yönetim Kurulu'nun kabul kararı ile

üyelik kazanılır. Üyelik için yapılan başvuru, en çok otuz gün içinde Sendika Yönetim Kurulu tarafından red edilmediği takdirde üyelik istemi kabul edilmiş sayılır.

Haklı bir sebep gösterilmeden üyeliği kabul edilme ve ayrılma hakkına ilişkin tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde mahalli iş mahkemesinde dava açma hakkı vardır. Mahkemenin bu husustaki kararı kesindir.

Üyeler, Sendika Tüzüğü ile iç yönetmeliklerde gösterilen hususlara uygun harekette bulunmayı kabul ederler.

Üyeliği kesinleşen yazarın üye kayıt fişinin birer örneği sendikaya 15 gün içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gerektiğinde ilgili diğer kurumlara gönderilir. Üye kayıt fişinin bir örneği de yazarın kendisine verilir.

7- Üyelikten Ayrılma ya da Çıkarılma:

Her üye önceden bildirimde bulunmak suretiyle Sendikadan çekilebilir. Çekilme, Noter huzurunda münferiden kimliğin tesbiti ve çekilecek üyenin imzasının tasdiki ile olur. Çekilme, Notere başvurma tarihinden üç ay sonra geçerlidir.

Sendikadan çekilen üye, Notere başvurma tarihinden itibaren aidatını üç ay daha ödemek

mecburiyetindedir.

Sendika üyelerinin sendikadan çıkarılma kararı Genel Kurulca verilir. Çıkarılmayı gerektiren haller şunlardır;

a) Sendika programı ile Anatazük hükümlerine ve tüzük uyarınca hazırlanmış yönetmeliklere uymamak,

b) Sendika organlarının yazılı karar ve talimatlarına aykırı hareket etmek,

c) Sendikaya kayıt ve kabul şartlarını kaybetmek ve bu şartlara aykırı hareket etmek,

ç) Aylık üye aidatını üç ay özürsüz ödememek,

d) Sendikanın parasını ve malını zimmetine geçirmek, boğlandırmak.

TYS ÜYELİK FORMU

YAZARLIK BİLGİ FORMU

Üye No :

Onay Tarihi :

Fotoğraf

BASINDA KULLANDIĞI AD :

NÜFUS KÜTÜĞÜNDEKİ ADI, SOYADI :

a) İlk imzalı yazısı hangi tarihte ve hangi gazete ya da dergide yayımlandı? :

b) Serbest ya da sözleşmeli olarak ilgili bulunduğu gazete-yayınevleri hangileridir? :

c) Herhangi bir yayınevinin sahibi midir? :

d) Yazarlığı dışında hangi görevleri vardır? :

e) Sigortalıysa Sigorta Sicil No :

f) Öğrenim durumu: :

g) Bildiği yabancı diller :

h) Kitap halinde yayınlanmış yapıtları :

i) Çeviri kitapları :

j) Gazete ya da dergilerde yayınlanmış yazıları :

k) Yazarlığından ötürü kovuşturulmaya uğramış mıdır? (Tarihi, yazı ya da yapıtın adı) :

k) Başka bir kuruluşa üye olup olmadığı :

Bakırköy Kültür Merkezi, Ataköy 7-8-9-10. Kısım, 34158 Bakırköy-İstanbul Tel: 0212 259 74 74

İLETİŞİM BİLGİLERİ

- a) Ev adresi :.....
b) Telefon numarası :.....
c) E-posta adresi :.....
d) Adayı Öneren TYS üyeleri:

Adı, Soyadı ve İmzası

Adı, Soyadı ve İmzası

KİMLİK BİLGİLERİ

- a) Uyuşu :.....
b) TC Kimlik No :.....
c) Seri No :.....
d) Baba Adı :.....
e) Anne Adı :.....
f) Doğum Yeri :.....
g) Doğum Tarihi :.....

h) Kan Grubu :.....

Türkiye Yazarlar Sendikası tüzüğü uyarınca doldurduğum bu bilgi formundaki bilgilerin gerçeğe uygun olduğunu beyan ve taahhüt ederim. / /

İmza

Yönetim Kurulu Kararı:

.....
.....

TYS MÜZE VE BELGELİĞİ

Yıldız Sarayı'nda Bir Müze*

Geçtiğimiz ay alınan bir kararla Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'nin bir katı Edebiyat Müzesi kurulması için kültür bakanlığı tarafından Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kullanımına verildi ve tahsis edilen binada çalışmalara başlandı. Konuyla ilgili olarak Yazarlar Sendikası Başkanı Cengiz Bektaş'la konuştuk.

İlk olarak 1999 yılında Atatürk Kültür Merkezi'nde yapılan “Yakup Kadri'yi Anma Toplantısı'nda ortaya atılan fikir, Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın bu konuda Yazarlar Sendikası yetkililerine söz vermesiyle gündeme gelmişti. Aradan geçen bir yılın ardından, Kültür Bakanı Talay, Yıldız Sarayı'nda bir bölmenin bu iş için Yazarlar Sendikası'na devredilmesi için onay verdi.

Yazarlar Sendikası Başkanı Cengiz Bektaş, içinde Türk yazarların kitaplarının, yaşamlarının yazılı olduğu bilgi notlarının ve özel kütüphanelerin bulunacağı Edebiyat Müzesi'nin dünyada da bir ilk olacağını söylüyor. Bektaş, çeşitli ülkelere yaptığı gezilerde bu tür kurumlara rastladığını, ancak bir müze olarak değil de, bir araştırma merkezi gibi işletildiklerini aktarıyor.

Sendika Başkanı Bektaş, geçmişteki ve günümüzdeki bütün Türk yazarlar hakkında derli toplu bilgilerin bulunacağı müzenin, salt bir araştırma merkezi olmayacağını ancak araştırmacılar için iyi bir başvuru yeri olacağını belirtiyor. Hayatta olmayan yazarların bugün müze haline getirilen evlerinden farklı bir noktada olacağını ifade ettiği Edebiyat Müzesi için Bektaş şunları söylüyor: “Özel araştırmacılar için yerlerimiz olacak. Örneğin Yaşar Kemal'i araştırmak isteyen biri, Yaşar Kemal'in bütün kitaplarını bulabileceği gibi, yazar hakkında yazılmış başka kitaplara da ulaşabilecek. Bütün Türk yazarlar için bu geniş çerçeveyi oluşturmaya çalışacağız.”

Tadilat için izin gerek

Yaklaşık 500 metrekarelik bir alanda kurulması düşünülen müzenin tadilat masrafları ve kurulduktan sonra oluşacak giderleri Yazarlar Sendikası tarafından karşılanacak. Bundan önce askeri bir birlik tarafından kullanılan binada çeşitli bölmeler yapılmış. Sendika bu bölmeleri yıkarak binanın kullanım alanını genişletmek istiyor. Ancak tadilata başlanabilmesi için Anıtlar Kurulu'ndan izin alınması gerekiyor.

Edebiyat Müzesi'nde bütün Türk yazarlar için oluşturulması düşünülen geniş içerik düşünüldüğünde, tahsis edilen binanın küçük gelebileceği ihtimali de doğuyor. Bektaş, bu konuyla ilgili olarak da, şimdilik burasıyla idare edeceklerini, ancak ilerde geniş bir yere taşınmalarının gerekebileceğini söylüyor. Bektaş, zaman içerisinde sadece yazarların bibliyografyasıyla sınırlı kalmayacaklarını ve ölümlerle ortada kalan özel kitaplıklara da sahip çıkacaklarını belirtiyor.

Gücümüz okuyucudan geliyor

1974 yılında kurulan Türkiye Yazarlar Sendikası, daha önce Aziz Nesin, Oktay Akbal ve Atıf Behramoğlu'nun başkanlık ettiği bir kurum. Adı sendika ama, çalışma sahası mesleki koşullarla sınırlı değil. Kurum Türkiye çapında her türlü yazınsal ve kültürel soruna sahip çıkıyor. 600 üyesi bulunan kuruluş, üye aidatlarının yanı sıra sempozyumlar ve çeşitli kültürel etkinliklerle ayakta duruyor. Sendika Başkanı Mimar Cengiz Bektaş, kuruluş olarak onurlu bir geçmişe sahip

olduklarını söyleyerek, az sayıda üyeleri olmakla birlikte, asıl güçlerinin bu üyelerin okuyucu kitlelerinden kaynaklandığını belirtiyor.

**19 Temmuz 2000/Hürriyet Gazetesi İnternet Haberi*

İstanbul'da Bir Edebiyat Müzesi*

Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS), kuruluşunun üzerinden tam otuz yıl geçtikten sonra Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği'ne kavuştu.

Türk edebiyatçıların sesi, görüntüsü ve eserlerine kadar bütünüyle tanıtacak olan müze ve belgelik, ellerinde edebiyatçılar üzerine belge bulunan kişilerin katkılarıyla da gelişmeyi bekliyor. Mart ayının ilk haftasından bu yana hizmette olan müze, sendika genel başkanı Cengiz Bektaş'a göre büyük bir açığı kapatacak.

Dört yıldır sendikanın genel başkanı olan şair Cengiz Bektaş aynı zamanda bir mimar. Yazarlık yaşamı 1950'den buyana devam eden Bektaş'ın şiirleri İngilizce'den Yunanca'ya onun üzerinde dile çevrilmiş.

Daimi Sergi

Müzenin girişinde; edebiyat severleri aydınlık bir koridor karşılıyor. Burada İsa Çelik'in çektiği, evrensel ve yerel yazarların siyah beyaz fotoğraflarından oluşan daimi bir sergi bulunuyor. Bu kesintisiz serginin alt bölümünde ise; yıl içinde yazar,

dönem ya da konuları içeren süreli sergiler açılacak.

Müzedeki şu anda bulunan diğer bir diğer sergi ise; TYS'nin 1999 yılında yaşanan Marmara depreminin ardından Türkiyede kitapları yayımlanan dünya yazarlarına yolladıkları 'Acımızı Paylaşın' mesajı doğrultusunda Umberto Eco, Milan Kundera, Sara Mathai Stinus, John Fowles gibi tanınmış yazarlardan gelen obje ve yazılardan oluşuyor. Üstatların dolmakalemlerinden eşarplarına, kitaplarına çeşitli gereçler izlenime açık durumda.

Geliştirilmeyi Bekliyor

Bektaş, ellerinde müzede sergilenebilecek belge ya da araçlar bulunan bütün üyelerimizi, yazar ailelerini, yazınsever kişi ve kuruluşları, müze ile bağlantı kurmaya çağırdı. Sözlerine, müzelerinin yazın dostlarının katkısı ile daha yetkin bir konuma geleceğini de ekledi. Tarihi Yıldız Sarayı içinde yer alan bu ışıl ışıl kültür yuvasında projesinin fikir babası olan **Cengiz Bektaş'a (CB)**, İstanbul'da artık bir müzesi olan edebiyatı sorduk.

(NTV) :Bu Edebiyat Müzesi ve belgelik nasıl bir kullanıma cevap verecek?

(CB): Bilinen bir müze türü değil bizimkisi. Şu sıra başka bir ad bulunamadığından ve kimi yasal ilişkilerin işleyişini sağlamak için müze ve belgelik olarak adlandırdık burayı. Müze çünkü bilinen kavramları açıkta bırakamazdık. Belgelik ise asıl yapmak

istediğimizi ortaya koyuyor. Bildiğimiz kadarıyla böyle bir kuruluş başka ülkelerde de henüz yok.

Bugün herkesin elinde Türk yazın dünyası için önemli olan belgeler var. Bunlar herkesce bilinmiyor ancak birebir ilişkiler ile öğreniliyor. Örneğin eşi tarafından Yakup Kadri'nin 'İzmaritler'i bile saklanmıştı. Hasan Ali'nin yaşamının her dönemine ait çok önemli belgeleri mevcut. Ama bunlar bilinmiyor. Bu belgeleri muhafaza eden sahiplerinin belirli bir kuruma bunları teslim edebilmeleri için güven duymaları gerekli. Bir de sıcaklık ve rutubet gibi korunma koşullarından endişe etmemeliler. Ancak bu koşulları sağlayan bir kurum bulunursa teslim edebilirler değerli belgelerini. Bugüne kadar hiçkimsenin arşiv değeri olan önemli hiçbirşeyi vermemesi bunu kanıtlar. Burası Türk yazını üstüne belge niteliği taşıyan ne varsa toplanacağı bir yer olacak. Örnek vermek gerekirse; bugün Aziz Nesin'in yahut Yaşar Kemal'in bütün romanlarını şöyle bir göreyim deseniz, birdenbire bulamazsınız. Ya basımları bitmiştir, ya da bir bölümü vardır bir bölümü yoktur. Kişisel belgelerini de hiçbir şekilde bulamazsınız.

(NTV):Müzenin açılışının yapıldığı gün, asıl amacınızın “insanlara boş bir petek sunmak” olduğunu söylediniz. Kastettiğiniz tam olarak nedir?

(CB):Burada yakında Romanya'dan, Yugoslavya'dan ve Rusya'dan Nazım Hikmet'in el yazısı düzeltmeleri ile notlarını görmek mümkün olacak. Yani yurtiçinden ve yurtdışından bugüne değin bilinmeyen pek çok belge gelecek. Baştan beri de amacımız bu zaten. Burada oluşturduğumuz boş petekler zamanla, yapılacak belge bağışlarıyla dolacak. Zaman içinde bu belgeler burada bu iş için özel olarak bulduğumuz depodaki dolaplarda birikecek ve başvurulara sunulacak. Ama biz çeşitli zaman aralıklarında sergiler de düzenleyeceğiz. Örneğin; 1999 Marmara depremi sonrası dünyada Türkçe eserleri yayınlanmış bütün ünlü yazarlara başvurduk ve acımızı paylaşın dedik. Onlar da bize mektuplar yazdılar, şiirler, belgeler ve grafikler yolladılar. Kimisi eşarbını, kimisi şahsi dolmakalemini yolladı. Şu anda bunlar, Ankara, İzmir ve Bodrum gibi birçok yerden sonra burada sergilenmekte. Gelecekte şu olacak; Türk edebiyatının çeşitli dönemlerini tanıtan ve kaynağı kendi belgeliğimiz olan sergiler düzenleyeceğiz aynı koridorda. Bu da günümüzün bilmeyen gençliği için büyük bir katkı olacak.Bu sergiler daha sonra pek çok yeri gezecek ve son olarak burada zaman içinde ekleme ve düzeltmelere açık olacak biçimde saklanacak.

(NTV):Müze önerisi fikir olarak sizde nasıl oluştu ve bugünkü noktaya nasıl geldiniz?

(CB):Hiçbir şekilde Türk edebiyatı ile doğru dürüst bir belgeliğimiz yok. Kitaplıklarımızda böyle kapsamlı bir kaynak yok. Örneğin Beyazıt kitaplığına gitseniz bulabilir misiniz bütün Türk yazarlarımızı? Çağdaş bir Türk yazarının herhangi bir eserine rastlayabiliyor musunuz? Bu bir gereksinim. Bunu saptıyorsunuz ve bunun için gerekli olan şeyleri yapmaya karar veriyorsunuz.

Evet ortada para yok bu açık. Ama iyi bir proje koyuyorsanız ortaya, insanları ikna edip inandırırıyorsanız onlar da size yardım ediyorlar ve buradaki bu donanımı yaratabiliyorsunuz. Zaten bu müze ve belgelik, sendikamızdaki arkadaşların yürekten, imece usülü çalışmaları sonucu ortaya çıktı.

(NTV):Müzeyi şu anki durumuna getirmek ne kadar zaman aldı?

(CB):Aşağı yukarı bir yıl önce toplama işine başladık. Ama verilen sözler ile kapasite daha da genişleyecek.

(NTV):Bu müzenin hizmet düzeni nasıl olacak, örneğin çalışan kişilerin izin yapabildiği hafta sonu ve bayram gibi tatil günlerinde de açık olacak mısınız?

(CB):Bu doğrudan doğruya Yıldız Sarayı'na bağlı olacak. Biz Yıldız Sarayı Müzesi kataloğuna girmiş durumdayız. Devletin kataloğuna yani. Sarayın kapısından girip edebiyat müzesini ve belgeliğini gezmek istiyorum diyen öğrencisinden, gazetecisine, yazarına herkes gelebilecek buraya. Ayrıca bizim kişinin kendini tamamen yalıtılabileceği çalışma kutucuklarımız var. Burada istenilen çalışmalar da yapılabilir.

(NTV):Böyle bir kaynağa internet'ten de erişim mümkün olacak mı?

(CB):Gayet tabii. Bilgisayar donanımımızı kurmaya ve geliştirmeye çalışıyoruz. Bütün dışarıdaki kütüphanelerle ilişki kurabilirsek elimizde olmayan kaynaklara da ulaşabileceğiz. Bunun için birilerinin bunu önemini kavrayıp bize omuz vermesi gerekiyor. Gerekli makineleri sağlamak bir defalık giderler ile olanaklı. Burada bütün işler gönüllüler tarafından yapılıyor. Önemli olan ilgili bakanlıktan buraya daimi bir kadro alabilmek.

(NTV):1964'den bugüne dek şiir deneme, inceleme, araştırma, çocuk yazını dallarında 55 kitabı yayınlanmış, sorumluluğun bilincinde bir yazar olarak Türk yazını için neler düşünüyorsunuz peki? Dünya yazını ile kıyasladığında olması gereken yerde mi sizce ?

(CB):Tek sözcük ile olumlu bir yerde. Her dalda bakarsanız roman yeni bir dal ama şiir çok eskidir. Her okuyup yazma bilen İranlı şairdir derler. Bizde okuyup yazma bilmeyenler de şairdir bir anlamda. Dünya ölçüsünde kriterlerle bakarsak Türk şiirinin dünya edebiyatında önemli bir yeri olduğunu söyleyebilirim. Hiçkimsenin bundan kuşkusu olmasın. Roman yeni bir dal olmasına karşın gene çok önemli adlar ortaya çıkarmıştır Türk yazını. Bir Yaşar Kemal, bir Orhan Pamuk uluslararası düzlemde her zaman varlıkları onaylanacak insanlar. Siz karşılarında nasıl durursanız durun ama dışarıda insanlar tarafından tanınıyorlar. Nazım Hikmet, Türkiye'de Mustafa Kemal'den sonra en çok tanınan kişi. Aziz Nesin deseniz eserleri bütün dünya dillerine çevrilmiş bir yazar. Türk yazını gerçekten önemli bir yerdedir bugün. Bizim buradaki çabamız da bu değere layık olmaya çalışmaktır.

.....

**NTV Kültür Sanat Edebiyat 26 Mart 2003*

TYS Edebiyat Müzesi ve Belgeliği açılışı 6 Mart 2003 Fotoğraf Kadir İncesu

Edebiyat müzesi açılış Çalışmaları Fotoğraf Kadir İncesu

Edebiyat Müze Belgeliği boşaltılmak isteniyor*

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın (TYS) 2002 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yaptığı protokolle açtığı Edebiyat Müze Belgeliği, protokol iptal edilerek boşaltılmak isteniyor. Edebiyat değerlerini korumak ve tanıtmak amacıyla kurulan ve Yıldız Sarayı'nın içinde yer alan Edebiyat Müze Belgeliği'nin protokolü beş yılda bir yenileniyordu. Ancak 21 Nisan 2011 tarihinde ikinci *protokol yenilemesi* yapılan Edebiyat Müze Belgeliği'nin 30 Ocak 2012 tarihli bir yazıyla protokolünün iptali ve boşaltılması istendi.

**OdaTV 18 Nisan 2014 İnternet Haberi*

Edebiyat Müzesi Gerilimi Sürüyor

9 Mayıs 2014

Kültür Bakanlığı ile Türkiye Yazarlar Sendikası arasındaki 'Edebiyat Müzesi' gerilimi devam ediyor. Sendika tarafından 2002 yılında Yıldız Sarayı'nda kurulan müzenin boşaltılması için Bakanlığın verdiği süre bugün doluyor. Ancak sendika, müzeden çıkmayacağını açıkladı. Kültür Bakanlığı'ndan dün sabah TYS'ye ulaşan son yazıda ise "Belgeleri bize verin, müzelerimizde koruyalım." denildi.

Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) tarafından 2002 yılında kurulan Yıldız Sarayı Araba Dairesi içindeki Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği'nin boşaltılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın YYS yönetimine verdiği süre bugün doluyor.

TYS, müzeyi boşaltmama konusunda kararlı olduğunu göstermek için dün Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası'ndaki merkezinde basın toplantısı düzenledi.

TYS Başkanı Mustafa Köz'ün başkanlık ettiği toplantıya eski başkanlardan ve üyelerden Enver Ercan, Ataol Behramoğlu,

Adnan Özyalçın, Türkiye PEN Yazarlar Derneği Başkanı Tarık Günersel ve konunun Meclis'e taşınmasına öncülük eden HDP milletvekili Levent Tüzel katıldı.

Mustafa Köz: "TYS'nin 40. yılında daha neşeli bir konu ile karşınızda olmak isterdik ama durum ortada. Bizim açımızdan bu bir sorun değildi, Kültür Bakanlığı sorun haline getirdi, biz sorunun çözülmesini istedik, yine aynı duygu içerisindeyiz. Görüşme isteklerimiz iki yıldır karşılıksız kaldığı gibi Kültür Bakanlığı, boşaltma için sendikamıza bir aylık bir süre vermiştir. Bu süre bugün doluyor. Müzenin boşaltılmasından sonra yüzlerce değerli yapıtı, belgeyi nerede ve nasıl koruyacağımıza ilişkin bir öngörümüz yoktur. Ancak biz, yargı (temyiz) kararını beklemeden ya da bakanlıktan olumlu bir yanıt almadan belgeliği boşaltmayacağımızı halkımıza duyuruyoruz. Belgeliğin, polis karakoluna çevrilen AKM, harabeye dönüştürülen Emek Sineması ve ihale ihanetleriyle satılmaya çalışılan Şinasi Sahnesi gibi bir kültür suikastına uğramasını istemiyoruz." dedi.

Toplantıda Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan dün sabah gelen son yazışma hakkında bilgi verildi. Bakanlık müsteşarı Özgür Özaslan imzalı belgede, sürecin bugüne kadarki hukuki aşamaları özetlendikten sonra "Yıldız Sarayı Müzesi Arabacılar Dairesi'ndeki Edebiyat Müzesi ve Yazın Belgeliği'nde korunmakta olan eserlerin/objelerin sendikanız tarafından bakanlığımıza devredilmesi halinde söz konusu eserlerin niteliğine uygun bakanlığımız müzelerinde/edebiyat kütüphanelerinde muhafaza ve sergilenmelerinin değerlendirilebileceği hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim." denildi.

"Belgeliği dağıtmak istiyorlar"

Adnan Özyalçın: "TYS, 1974'te kurulmasının bir tek nedeni vardı. 1971 muhtırası kültür ve sanat alanını altüst etmiş. Yazarları, sanatçıları hapishanelere göndermiş, kitapları yok etmiş, düşünce özgürlüğünü ortadan kaldırmıştı. Bunun üzerine 70 kişilik bir yazar grubu toplandı ve söz ve yazı özgürlüğünü korumak için sendika kurulmasına karar verildi.

Bugüne baktığımızda aynı mücadelenin devam ediyor olması üzücü ama mücadele sürecek. Şimdi belgeliği dağıtmak istiyorlar. Orhan Kemal belgelerini Orhan Kemal Müzesi'ne, Tanpınar belgelerini Tanpınar Müzesi'ne götürmek istiyorlar. Bizim 12 yıldır verdiğimiz emek boşa gidecek."

“Arabacılar Dairesi’ni bile çok gördüler”

Ataol Behramoğlu: “Sendikamızın tarihi bizim de tarihimiz demek. 40 yıl geçmiş. 1974’te yurtdışından gelip üye olmuştum sendikaya. Kardeşim Nihat Behram kurucularından. 40 yılda Türkiye neler yaşadı ise biz de onları yaşadık. Sarayın Arabacılar Dairesi’ne, Türkiye’nin yüz akı yazarları sığmış, Kültür Bakanlığı da bu daireyi bile çok görüyor. Buna izin vermeyeceğiz. Gerekirse burada nöbet tutacağız. Kültür Bakanlığı’na hitaben bir yazı kaleme alıp ve bu utancı dünyaya duyuracağımızı iletteceğiz kendilerine. Aslında TYS’nin müzesini de içinde açabileceği büyük ve ciddi bir mekâna ihtiyacı vardır. Arabacılar Dairesi ile aslında bu iş yürümez.”

“Belediyenin birçok mekânı var”

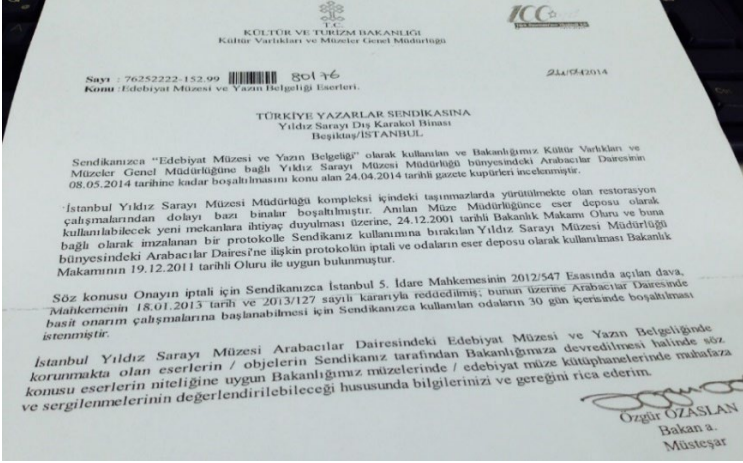
Enver Ercan: “Şu anda geline nokta komik buluyorum. 40 yıl istikrarlı bir şekilde hayatını idame ettiren yazar örgütü her ülkeye nasip olmaz. Geline nokta, belgelerinizi bize teslim edin, biz dağıtalım. Bakanlığın ve belediyenin İstanbul’da birçok yeri olduğunu biliyorum. Bunlardan herhangi birini TYS’ye tahsis edebilir.”

“Muhalf seslere tahammül gösterilmiyor”

Levent Tüzel: “Bu, alelade bir mesele değil. Müze belgeliğin boşaltılmak istenmesi, bunun üzerinde ısrarla durulması, sadece bir inşaat ya da protokolün yenilenmesinden öte aslında hükümetin ve Kültür Bakanlığı’nın izlediği bir siyasetin yansımasıdır. Aykırı düşüncelere muhalif seslere kesinlikle tahammül gösterilmiyor. Demokrasi anlayışlarının bir tezahürü bu olay.”

“Uluslararası yazar örgütlerine de duyurduk”

Tarık Günersel: “Meselenin uluslararası boyutu da var. Hazırladığımız metni İngilizce, Almanca ve Fransızcaya çevirerek uluslararası yazar örgütlerine de gönderdik. Arşiv bir toplumun hafızası, kişiliğidir. Bu belgeliğin yok edilmesi intihardır. Ömer Çelik’in kulaktan dolma yanlış bilgilerle kendince bir şey yapmaya çalıştığı apaçık.”

BASINA VE KAMUOYUNA TYS MÜZE BELGELİĞİ BOŞALTILIYOR

Türkiye Yazarlar Sendikası'nın, 2002 yılında edebiyatımızın değerlerini korumak ve tanıtmak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yaptığı bir protokolle açtığı Edebiyat Müze Belgeliği boşaltılmak isteniyor.

Belgeliğimizin protokolü beş yılda bir yenileniyordu. İkinci yenileme, 21 Nisan 2011 tarihinde "yenileme dilekçesi"yle yapılmıştır.

Bu işlemden sonra Sendikamız, Müze-Belgelik çalışmalarını sürdürmüştür. Ancak 30 Ocak 2012 tarihli bir yazıyla protokolün iptali ve Müze Belgeliğinin boşaltılması istenmiştir. TYS'nin açtığı iptal davası ise İdare Mahkemesince reddedilmiştir. Dava, temyiz aşamasındadır.

Sendikamız on yılda Nâzım Hikmet, Şükran Kurdakul, Enver Gökçe, Aziz Nesin, Arif Damar, Melih Cevdet Anday, Cemal Süreya, Asım Bezirci gibi yazarlarımızın yazı gereçlerini, ilk baskı kitaplarını, özgün el yazısı şiir ve düzyazı taslaklarını, fotoğraflarını, yazı gereçlerini belgeliğe kazandırmıştır.

Eski Kültür Bakanı Ertuğrul Günay'la ve bu dönem Kültür Bakanı Ömer Çelik'le Müze Belgeliğinin korunması ya da yeni bir yer verilmesi için görüşülmüştür ancak bakanlardan herhangi bir yanıt alınamamıştır.

Şimdi ise boşaltma için bir aylık bir süre verilmiştir. Süre 8 Mayıs 2014'te dolacaktır. Müzenin boşaltılmasından sonra yüzlerce değerli yapıtı, belgeyi nerede ve nasıl koruyacağımıza ilişkin bir öngörümüz yoktur. Yargı (temyiz) kararını beklemeden ya da bakanlıktan olumlu bir yanıt almadan belgeliği boşaltmayacağımızı halkımıza duyuruyoruz.

Belgeliğinin AKM, Emek Sineması, Akün ve Şinasi Sahneleri gibi bir "kültür suikastı"na uğramasını istemiyoruz.

Bunun için kamuoyunu bu oyunu bozmaya, bu kültür değerimizin korunması için dayanışmaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI

11 Mayıs 2014

EDEBİYATIN BELLEĞİ ARTIK KADIKÖY'DE *

Nazım Hikmet'in el yazısı mektupları, Cemal Süreya'nın ceketi, Ece Ayhan'ın daktilosu, Asım Bezirci'nin kimliği... Edebiyatımızın önemli isimlerine dair belge ve hatıratlar artık Kadıköy'de...

Yakın edebiyat tarihimize ışık tutan “Türkiye Yazarlar Sendikası Edebiyat Belgeliği”, Söğütluçeşme'deki Kadıköy Belediyesi Kemal Tahir Halk Kütüphanesi'nde açıldı.

14 Aralık Cuma günü yapılan açılış töreninde konuşan Türkiye Yazarlar Sendikası(TYS) Başkanı Mustafa Köz, burada sergilenen belge ve eşyaların 4 yıl boyunca depoda tutulmak zorunda bırakıldığını anımsatarak, “Çok uzun bir süreçten sonra çok değerli yazarlar, şairler buradaki bu değerli iki odada dinlenmeye başladılar. 4 yıl çok yoruldular. 18 yıllık bir tarihin 4 yılı kapalı geçti. Bu tarih sadece yazarlar için değil bizim için de kapalı bir tarih oldu. Onların bir an önce görülmesi ve kamuya açık olması gerekiyordu. Bu iki değerli odayı bu anlamlı belgelere ayırdıkları için Kadıköy Belediye Başkanı Aykurt Nuhoğlu nezdinde herkese teşekkür ederim. Çok emek verdik, çok sıkıntı çektik ama bütün kötü filmler kötü bitmiyor. İşte mutlu son...” dedi. Mustafa Köz, gündün güne görselleşen dünyada, yazının ve belleğin değerinin unutulmaması gerektiğini vurgulayarak, “Genelde müzeler bir zaman sonra donuk ve içine girilecek yerler olmaktan çıkarlar oysa yaşayan yerler olması önemli. O yüzden bu edebiyat belge/müzesinin, bir kütüphanenin içinde olması çok sevindirici. Hem sevgili Kadıköylüler hem de gençler, öğrenciler burayı canlı tutacaklar. Bu da bu müzenin daha uzun ömürlü olmasını sağlayacak” diye konuştu.

“İnsan Varsa Sorunlar Çözülür”

Açılış töreninde konuşan Kadıköy Belediye Başkanı Aykurt Nuhoğlu da “Bizler belleğimizle birlikte var olabiliriz. Belleğimizle olan bağlantılarımızın ortadan kaldırılması gibi bir duygu yaratılmaya çalışılıyor ama görüyorum ki insanlar geçmişlerini yazılarıyla, şiirleriyle, müzikleriyle korumaya devam ediyorlar. Bütün bu yapının oluştuğu ve en güçlü olduğu ilçelerden birinde yaşıyoruz. Kadıköy kültürün, sanatın, şiirin, müziğin kısacası her türlü sosyal davranışın ileri seviyede olduğu bir ilçe. Biz Türkiye Yazarlar Sendikası'yla biraraya geldik. Kadıköy'de yer sıkıntısı yaşasak da böyle değerli projelerimiz için yer bulmaya çalışıyoruz. Biliyoruz ki yer ve mekândan çok daha önemli olan insanlar ve onların ilgisi. Ve biz biliyoruz ki insanlar varsa her türlü sorun çözülür” diye konuştu.

Törene Dünya Yazarlar Birliği (PEN) Türkiye Başkanı, gazeteci-yazar Zeynep Oral, CHP Kadıköy İlçe Başkanı Ali Narin, Cemal Süreya'nın eşi, şair Zuhâl Tekkanat, Mehmet Seyda'nın eşi Nihal Tekkanat, Melih Cevdet Anday'ın eşi Suna Anday, yazar Turgut Çeviker ve edebiyat severler katıldı.

Kütüphane içindeki iki odadan oluşan belgelik; resmi adında ‘müze’ kelimesi geçmemesine rağmen işlev ve içerik bakımından bir müze niteliği taşıyor. Burada

ailelerinin onayıyla, yazar ve şairlerin el yazı notları, yarım bırakılmış yazı taslakları bulunuyor.

**Gökçe Uygun Gazete Kadıköy İnternet Haberi'nden alıntı 14 Aralık 2018*

Mustafa Kız'le sylesi*

Saray Deposundan Kütüphaneye

Nâzım Hikmet'in el yazısı mektupları, Cemal Süreya'nın ceketi, Sennur Sezer'in kitapları...Yerli ve yabancı edebiyatın önemli isimlerine dair belge ve hatıratlar, Kadıköy Belediyesi'nin katkılarıyla Sgtleme'deki Kemal Tahir Halk Kütüphanesi içinde, Türkiye Yazarlar Sendikası Müze-Belgeliği'nde yerini aldı.

Biz de müze-belgeliği ziyaret ederek TYS Genel Başkanı Mustafa Kız ile konuştuk. Kız, bu belgeliğin aılıına uzanan sürecin aslında bundan 18 yıl öncesine dayandığını belirterek, eski TYS Başkanı Cengiz Bektaş zamanında böyle bir müze-belgelik hazırlandığını, Kültür Bakanlığı'yla yapılan protokol uyarınca da Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'nde 2000-2014 yılları arası sergilendiğini anlatıyor. "Ancak protokol güzel bir Şekilde işlerken birden iktidar o geçerli olan protokolü hiçe sayarak, bizi oradan çıkarmak istedi" diyen Kız, Şöyle devam ediyor:

"O zaman çok mücadele ettik, basın toplantıları, davalar filan. Davayı kaybettik. Onlar haksızken haklı oldular. Dedik ki 'Bizi haksız yere ıkartıyorsunuz. Biz buna diyecek bir Şey bulamıyoruz ama siz diyecek bir Şey bulun, bize bir yer verin 'dedik. Çünkü burada ülkenin edebiyat tarihi, önemli kültür değerleri söz konusu. Sonra Kültür Bakanlığı bize Büyükada'da bir yer tahsis ettiklerini açıkladı. Ama karşılığında bu değerli arşivi bizden almak istiyorlardı. Kabul etmedik. Arşiv, arabacılar dairesinin deposunda 4 yıl durdu. Bu bir 'değersizletirme 'süreciydi. uvallarda tutulan edebiyat tarihi! Sonra zaten TYS'nin Yıldız Sarayı'ndaki genel merkezini de boalttırdılar, keza sendika arivimizin bulunduğu depo, yağmurda çökünce önemli belgelerimizi de yitirdik. Oradaki bütün depolarımızı boalttık. Kaık mecburen oradan! Müze-belgeliğin ve sendika arivinin bir kısmını Kadıköy'e getirdik. Barış Manço Kültür Merkezi'ndeki odamıza koyduk, çok önemli Şeyleri kendi evlerimizde muhafaza ettik."

Ülkenin edebiyat belleği

TYS Genel Başkanı Kız, tüm bu süreçte Kadıköy Belediyesi ile irtibatta olduklarını, Başkan Aykurt Nuhoğlu'nun konuya önem verdiğini, kendilerine de destek olduğunu belirterek, "Bize burayı tahsis ettiler. Böylece ülkenin edebiyat arivinin önemli bir kısmı kurtarılmış oldu. Başta sevgili Kadıköy halkı olmak üzere, tüm edebiyatseverler Kadıköy Belediyesi'nin desteği ile önemli bir belleğe kavumu olacak." ifadesini kullanıyor.

"Yeraltından nasıl ıktım?"

Kendisi de bir Şair olan Kız, Edebiyat Belgeliği'nin yeniden can bulacağı bu mekânı bir yatakhaneye benzeterek, "Artık edebiyatçılarımız burada huzurla dinlenebilecek, umarım ruhları da mutludur." yorumunu yapıyor. Bir ülkenin edebiyat tarihinin yeraltı depolarından tekrar yeryüzüne çıkışının trajikomik hikâyesinin balı başına bir edebiyat konusu olduğunu söyleyen Kız, "Vefat etmiş bu yazarlar Şimdi çıkıp gelseler bunun öyküsünü yazarlardı! Mesela yer altı Şairi, kara Şair Ece Ayhan yazardı mutlaka! " Yeraltından nasıl çıktım?" diye bir başlık bile atabilirdi..."

Mustafa Kız, edebiyat hafızamıza önemli bir katkı sunan Edebiyat Belgeliği'ne edebiyatseverleri, yaşayan edebiyatçıları, niversite edebiyat öğrencileri başta olmak üzere herkesi davet ediyor;

“Müzemizin, bir kütüphane içinde olması da çok güzel denk geldi. Amacımız artık yaşamayan bu edebiyatçıların belge ve hatıralarının yaşayan bir müzede sergileniyor olması. Mesela Maltepe Üniversitesi’nde öğrencilerimle bir edebiyat dersimizi burada işleyeceğiz”.

“Edebiyat, edep işi...”

Kütüphane içindeki iki odadan oluşan bu mekânın resmi adında ‘müze ’kelimesi ’geçmemesine rağmen işlev ve içerik bakımından bir müze niteliği taşıdığına vurgu yapan Köz’ün verdiği bilgilere göre odalardan biri belgelik. Burada yazar ve şairlerin el yazı notları, yarım bırakılmış yazı taslakları var. Elbette ki ailelerinin onayıyla. Mustafa Köz bu konuda hassas; “Çünkü yazarlar genelde geride yarım yazılı metin bırakmayı sevmezler. Ama maalesef son zamanlarda sosyal medyada yazarın-şairin istemediği şeyleri yapan çok. Mesela ‘şu yazar yaşasaydı bu eserini böyle tamamlardı’ deyip yazıyorlar ya da o edebiyatçıya ait olmayan yalan yanlış şeyler paylaşıyorlar. Biz bu konuda çok dikkatliyiz. Edebiyat, edep işi...”

Kadıköylü edebiyatçıların eserleri

TYS Genel Başkanı Mustafa Köz’ün paylaştığı bilgilere göre diğer kısımda da 18 yazar/şairin gözlük, saat, kravat gibi kişisel eşyaları, kitapları ile daktilo, kalem, defter gibi yazma serüvenlerine dair gereçler sergilenecek. Bu isimler arasında Nâzım Hikmet, Cemal Süreya, Aziz Nesin, Asım Bezirci, Güngör Gençay, Arif Damar, Halil İbrahim Bahar, Şükran Kurdakul, Mehmet Seyda, Melih Cevdet Anday gibi edebiyatçılar önemli yer tutuyor. Burada ayrıca Susanna Tamaro, Doris Lessing, Umberto Eco gibi dünya yazarlarının, 99 depremi dolayısıyla Türkiye ile dayanışma amacıyla imzalayıp gönderdikleri kitapları da yer alıyor.

Ek:Söyleşinin yayımlanma tarihinden sonra yine Mustafa Köz ve Adnan Özyalçınır dönemlerinde Müze’de Mustafa Öneş, Sennur Sezer, Enver Ercan, Vedat Günyol , Salih Bolat, Talât Sait Halman ve Cengiz Bektaş’ın da belgelikleri açıldı.

**Türkiye Yazarlar Sendikası eski başkanı Mustafa Köz’le Türkiye Yazarlar Sendikası Müze-Belgeliği Üzerine Söyleşiden, Gökçe Uygun Gazete Kadıköy, 14-20 Aralık 2018*

ARTIK ARAMIZDA OLMAYAN TYS BAŞKANLARI BELGELİKTE YERLERİNİ ALDI

Aziz Nesin

Oktay Akbal

Şair Enver Ercan Anıldı*

Şair Enver Ercan ölümünün birinci yıl dönümünde Kadıköy’de anıldı. Şaire ait özel eşyalar TYS Müze Belgeliği’nde sergileniyor

Uzun yıllar Varlık dergisinin yayın yönetmenliğini ve Yasak Meyve Yayınları’nın da yöneticiliğini yapan şair Enver Ercan, ölümünün 1. yıl dönümünde Kadıköy’de anıldı. Anmaya Enver Ercan’ın kızı Özge Ercan, TYS Genel Başkanı Mustafa Köz ile çok sayıda yazar ve çevirmen katıldı.

“Sözcüklerle Veda Etti”

Açılış konuşmasını yapan Mustafa Köz “Enver Ercan bize sözcüklerle veda etti” diyerek, şöyle devam etti: “Bugün onu belgelikte anmak istedik. Bu belgelik bu amaçla kuruldu. Yazarların kişisel eşyaları, notları ve yazı taslakları var burada. Bunlar uzun yaşayacak şeyler. Nazım Hikmet’ten Enver Ercan’a çok sayıda yazarımız burada olacak. Bizim belgelige çok ihtiyacımız var çünkü çabuk unutuyoruz. Enver de buna inandığı için şiirde çok önemli bir belge bıraktı. 2005-2011 yılları arasında sıkı bir dostluk yaşadık. Ülkenin ve yer yüzünün sorunları bizim de sorunumuz oldu. Bu vicdanı hep gösterdi.”

Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından Kadıköy Belediyesi Kemal Tahir Halk Kütüphanesi’nde düzenlenen etkinlikte, Enver Ercan’a ait özel eşyalar da TYS Müze Belgeliği’nde sergilendi. Ayrıca şairin anısına Türkiye Yazarlar Sendikası, Kültürlerarası Şiir ve Çeviri Akademisi ve Yasakmeyve yayınları iş birliğiyle hazırlanan *Türkçede İçli Bir Çıt Sesi: Enver Ercan* kitabı da okurlara tanıtıldı.

*22 Ocak 2019 GazeteKadıköy, Erhan Demirtaş

TYS Edebiyat Müzesi'nin yeni konuğu Cengiz Bektaş*

Mimar, şair, Türkiye Yazarlar Sendikası eski başkanlarından Cengiz Bektaş, tasarımını ve kuruculuğunu yaptığı TYS Müze-Belgeliği'nde yerini aldı.

Edebiyata ilişkin bir bellek oluşturmak, edebiyata görünür kazandırmak amacıyla Kadıköy'de kurulan TYS Edebiyat Müze- Belgeliği, bu kez de Cengiz Bektaş için hazırladığı arşiv dolabı okurların ziyaretine açtı.

TYS II. Başkanı Mustafa Köz'ün sunumunu yaptığı açılışta ilk sözü alan TYS Genel Başkanı Adnan Özyalçın, Cengiz Bektaş'ın sadece mimaride değil, şiirde de bir sözcük-yapı ustası olduğunu, düşünceleriyle bir yaşam kültürü oluşturduğunu söyledi. Köz de Bektaş'ın TYS Müze-Belgeliği'nin kuruluşu için verdiği emeğe değindikten sonra, şiirle mimariyi ve Ege-Akdeniz mitologyasını birleştirdiğini, doğayla ve insanla kurduğu sevgi diliyle de insanlığın güzel geleceğini düşleyen bir aydın olduğunu vurguladı.

Şair Yaşar Miraç'ın, Kuzguncuk'un kültürel, entelektüel değişiminde Bektaş'ın önemini anlatmasının ardından şairin eşi Gönül Bektaş, Cengiz Bektaş'ın gençlerle kurduğu yaratıcı, geliştirici ilişkiye ve sivil örgütlerin toplumsal aydınlanmadaki rolüne, TYS Genel Sekreteri Tahir Şilkan da yine Bektaş'ın örgütcülüğüne ve gazete yazılarındaki birleştirici, barışçı tavrına değindi. Müzenin ilk açılışını fotoğraflarıyla belgeleyen Kadir İncesu ise Bektaş'la ilgili anılarını konuklarla paylaştı. Buluşmada Çingiraklı Sokak Şiir Gazetesi'nden Handan Deniz Tinik de Bektaş'ın "Mimar Günlüğü" adlı şiirini okudu.

**Kartal'ın Sesi internet haberi 26 Kasım 2023*

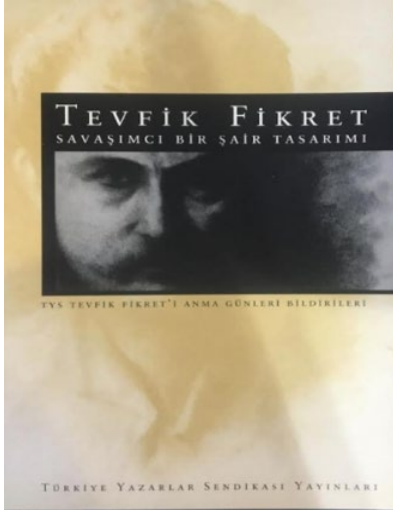
Fotoğraf: Fatih Türkyılmaz/AA

**TÜRKİYE
YAZARLAR SENDİKASI
YAYINLARI**

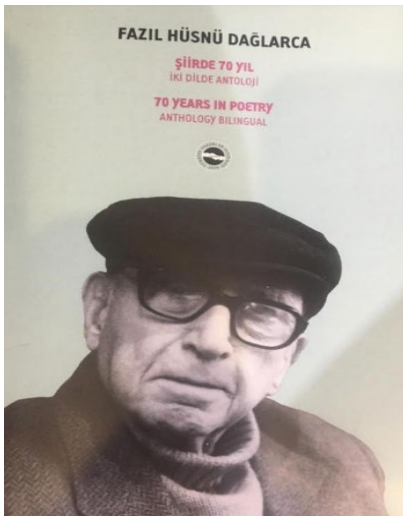
KİTAPLAR

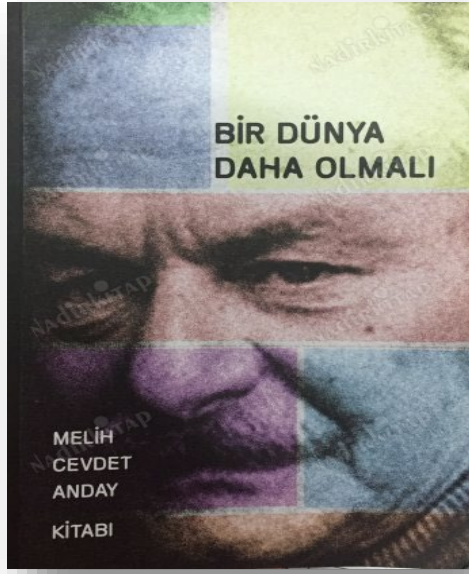
**Kalpleri Küçük Bir Bahçe Onların
Kayıplar İçin Şiirler**
Yayın tarihi: 1994

Tevfik Fikret: Savaşımçı Bir Şair Tasarımı Türkiye
Yazarlar Sendikası, Tevfik Fikret'i Anma Günleri bildirileri
2000.
İstanbul: Türkiye Yazarlar Sendikası, 2001

Şiirde 70 Yıl
Fazıl Hüsni Dağlarca
Fazıl Hüsni Dağlarca tarafından kaleme alınmıştır.
Kitap 2004 yılında Türkiye Yazarlar Sendikası tarafından
İstanbul'da yayınlanmıştır.

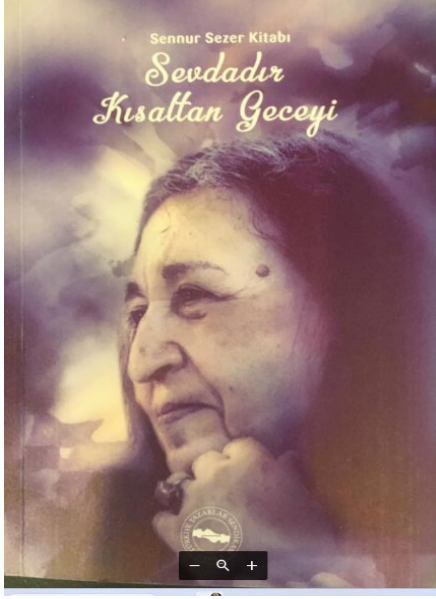
Bir Dünya Daha Olmalı
Melih Cevdet Anday
Yayın tarihi: Kasım 2012

Göz-El Yorumlu emek Fotoğrafları
Hazırlayan:Çetin Yiğenoğlu-Özcan Yaman
Yayın tarihi: Mart 2013

Bir Düş Terzisi
Oktay Akbal Kitabı
Yayın tarihi: 2016

Sennur Sezer Kitabı
Sevdadır Kısaltan Geceyi
Yayın tarihi: Ekim 2016, İstanbul

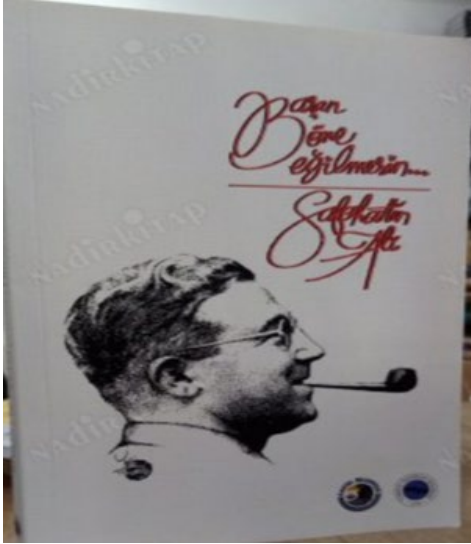
"40" Şairin Eli
"Nazım Hikmet'ten Bugüne El Yazısı Şiirler Sergisi",
Kolektif, Kadıköy Belediyesi / Türkiye Yazarlar
Sendikası, 2017

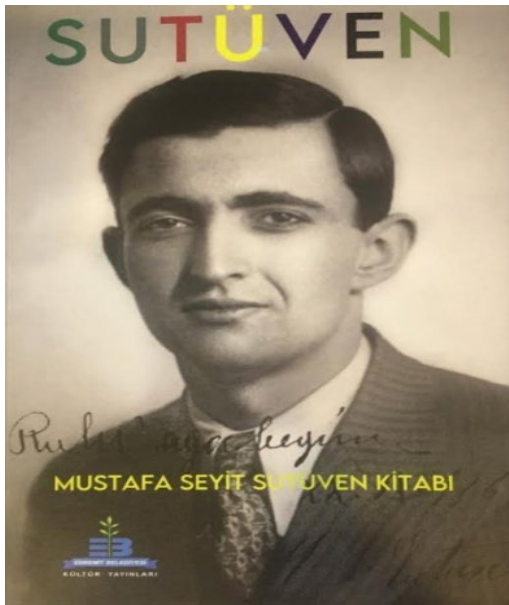
Dinmez Tarla Kuşunun Şarkısı
Genç Ölümlü Şairler Kitabı
Yayın tarihi:2018

Türkçede İçli Bir "Çıt" Sesi
Enver Ercan Kitabı
Yayın tarihi: Ocak 2019, İstanbul

Başın Öne Eğilmesin...
Sabahattin Ali
Kartal Belediyesi-Türkiye Yazarlar Sendikası, 2021

Sütüven
Mustafa Seyit Sütüven Kitabı
Yayın tarihi:2022

YAYINLANMIŞ KÜLTÜR SANAT DERGİLERİ VE EDEBİ HABER DEĞERİ TAŞIYAN BÜLTENLER

Yazarlar Dünyası Dergisi

Sayı :1 Mart 1979

Edebiyat dergisi

Sayı:1 Kasım 1993

Güzel Yazılar dergisi

Sayı:1 Kasım-Aralık 1999

“TYS: Yaz Postası”

“TYS: Güz Postası”

“TYS: Kış Postası ”

“TYS: İlk Yaz Postası”

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI

2013- İLK YAZ POSTASI
SAYI: 8

SEKİZİNCİ MEKTUP: SICAKLAR ERKEN BASTIRACAK
TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASINDA YENİ YÖNETİM

ATAŞEHİR KİTAP ŞENLİĞİ
ENVER GÖKÇE SEMPOZYUMU

MAYIS AYLARIN GÜLÜDÜR
ALAY KÖŞKÜ'NDE CUMARTESİ SÖYLEŞİLERİ
21 MART DÜNYA ŞİİR GÜNÜ KUTLAMASI

SAİR YOLLARDA
EŞİT İŞ, EŞİT ÜCRET: 8 MART

EDEBİYATTA SANSÜRLE İLGİLİ
BASIN TOPLANTISI
“EDEBİYATTA SANSÜR” ÜZERİNE SORU ÖNERGEMİZ
7. ULUSLARARASI ÇUKUROVA SANAT GÜNLERİ

İSKENCE EVİNDEN KÜLTÜR MERKEZİNE
GÜLTEN DAYIOĞLU BURSA'DA

SABAHATTİN KUDRET AKSAL İÇİN
NÂZİM HİKMET ARAŞTIRMA ÖDÜLÜ

KIBRIS'TA EDEBİYAT ŞÖLENİ

TÜRKİYE
YAZARLAR SENDİKASI
Writers Syndicate of Turkey

**FOTOĞRAFLARLA
TÜRKİYE YAZARLAR
SENDİKASI**

TYS 29-30 Eylül 2007 Genel Kurulu

Fotoğraf Kadir İncesu

Letonya Şiir Akşamı 25 Ekim 2007

Fotoğraf Kadir İncesu

Kadıköylü Yazarlar Buluşması 13-15 Mart 2009

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Genel Kurulu 28 Mayıs 2011

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS 40.Yıl Yemeği 8 Şubat 2014

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Meydan Okuma Şiir Etkinliği 2 Temmuz 2015

Fotoğraf Kadir İncesu

Barış Susuyoruz 28 Eylül 2015

Fotoğraf Kadir İncesu

Barış Susuyoruz 28 Eylül 2015

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Genel Kurulu 27 Mayıs 2017

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Açılış 19 Mayıs 2018

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS 1 Mayıs Alanında/1998 Z. Anadol, S. Sezer, G. Cengiz, Ö. Yağcı, Z. Aliye / Gülsüm Cengiz Arşivinden

TYS Edebiyat Treni Etkinliği Haydarpaşa /Gülsüm Cengiz Arşivinden

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Genel Kurulu 25 Mayıs 2019

Fotoğraf Kadir İncesu

Sivas Anması 2 Temmuz 2021

Fotoğraf Kadir İncesu

1 Mayıs 2022

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS-PEN-TYB Sansürlü Hayat Toplantısı 27 Eylül 2022

Fotoğraf Kadir İncesu

Dünya Şiir Günü 21 Mart 2023

Fotoğraf Kadir İncesu

TYS Genel Kurulu 17 Haziran 2023

Fotoğraf Kadir İncesu

**TYS ADANA TEMSİLCİLİĞİ
VE
ÇUKUROVA KİTAP FUARI
ETKİNLİKLERİNDEN**

ÇUKUROVA OKULU

Mart İzleği: *Kimlik- Nefret söylemi*

SÖYLEŞİ

“Orhan Kemal romanlarında nefret söylemi ve kardeşlik”

Yönetken: Dr. Can Göçük

Konuşmacı: Tahir Şilkan

Girişim
Destekçisi

Katılımcı
Kuruluş

4 Mart 2021 Perşembe
20.00

YouTube (Canlı)

Çukurova Sanat Girişimi

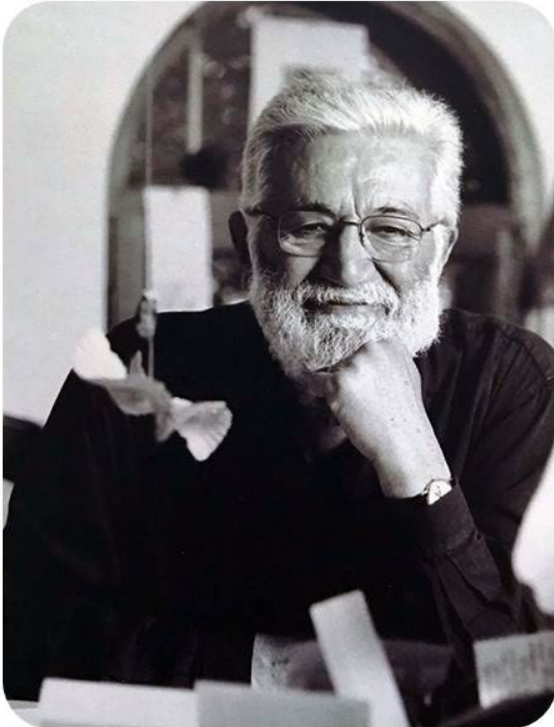
Çukurova Sanat Girişimi

cukurovasanatgirisimi

Çukurova Sanat Girişimi

ÇUKUROVA OKULU

Nisan İzleği: *GDO'suz insan için*

SÖYLEŞİ

“Cengiz Bektaş’ı anıyoruz”

Yönetken:

Başak Hülya Ekmekçi

Konuşmacılar:

Adnan Özyalçın, İlhan Gülek

Şiirler:

Nazan Balcı, Halit Gökmen

Girişim
Destekçisi

Katılımcı
Kuruluş

27 Nisan 2022 Çarşamba

20.00

ÇSG YouTube Canlı

cukurovasanatgirisimi.com

YouTube Çukurova Sanat Girişimi

ÇUKUROVA OKULU

Temmuz İzleği: Sonsuza Dek Laiklik

SÖYLEŞİ- ŞİİR- MÜZİK DİNLETİSİ Pir Sultanlar Ölmez!

ASAF KOÇAK

Konuşmacılar: Ali Balkız, Çetin Yiğenoğlu

Şiirler: Başak Hülya Ekmekçi

Müzik: Temel Dal (Gitar)

2 Temmuz 2022 Cumartesi

20.00

ÇSG YouTube Canlı

Girişim
Destekçisi

Katılımcı
Kuruluşlar

cukurovasanatgirisimi.com
YouTube Çukurova Sanat Girişimi

ÇUKUROVA 15.
KITAP FUARI

14 -22 OCAK 2023

SÖYLEŞİ - ŞİİR

"Nazım Hikmet 121 Yaşında"

Konuşmacılar: Çetin Yiğenoğlu (Kuvayı Milliye Destanı)

Tahir Şilkan (Nazım Hikmet şiirinde "umut")

Şiirler: Nazan Balcı, Halit Gökmen

Düzenleyen: Türkiye Yazarlar Sendikası - Çukurova Sanat Girişimi

20 Ocak 2023 Cuma

17.00 - 17.45

Çukurova Salonu

14 -22 OCAK 2023

SÖYLEŞİ

"100 Yılın Edebiyatı"

Konuşmacılar: Adnan Özyalçın, Metin Celâl, Tahir Şilkan, Çetin Yiğenoğlu

Düzenleyen: Türkiye Yazarlar Sendikası - TÜYAP

21 Ocak 2023 Cumartesi
16.00 – 16.45
Çukurova Salonu

14 -22 OCAK 2023

ŞİİR- MÜZİK DİNLETİSİ

"Kadın ve özgürlük"

Yönetken: Halit Gökmen

Şiirler: Azem C. Başak Hülya Ekmekçi, Bilge Karga Göllü, Nazan Balcı, Selda Kaya,
Ruhan Mavruk

Müzik: Rüya & Özgür

Düzenleyen: Türkiye Yazarlar Sendikası- Çukurova Sanat Girişimi

21 Ocak 2023 Cumartesi
18.00 -18.45
Akdeniz Salonu

Söyleşi

MUSTAFA KÖZ

Çetin Yiğenoğlu 75 Yaşında
13 Ocak Cumartesi 17.15 – 18.00
Yer: Akdeniz Salonu
Düzenleyen: TÜYAP – Türkiye
Yazarlar Sendikası

ÇUKUROVA 16.
KITAP FUARI

13 -21 OCAK 2024

— FORUM:

“ 2000’ler şiiri, şiir eleştirisi, şiir okurunun şiire yaklaşımı.”

Sunum: Nazan Balcı, Halit Gökmen

Görsel Sunum: Başak Hülya Ekmekçi

Bildiri Özetleri-Şiir Okuma:

Cemil Okyay, Cuma Duymaz, Şahin Taş, Durmuş Ali Özkale, Bilge Göllü

Müzik Dinletisi: Özgür&Rüya

Etkinlik: TYS (Türkiye Yazarlar Sendikası)- ÇSG (Çukurova Sanat Girişimi)

14 Ocak 2024 Pazar
19.00 – 19.45
Akdeniz Salonu

Söyleşi

**TAHİR ŞILKAN
ÇETİN YİĞENOĞLU**

Yaşar Kemal 100 Yaşında
15 Ocak Pazartesi 15.00 - 15.45
Yer: **Akdeniz Salonu**
Düzenleyen: **Tüyap - Türkiye
Yazarlar Sendikası**

**ÇUKUROVA 16.
KİTAP FUARI**

Çetin Yiğenoğlu-Mustafa Köz-Tahir Şilkan-Asuman Söylemez-Hülya Başak Ekmekçi
16,Çukurova Kitap Fuarı,2024

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI 50. YIL BİLDİRİSİ

DÜNYANIN BÜTÜN KALEMLERİ BİRLEŞİN

Türkiye Yazarlar Sendikası, 12 Mart 1971 askeri muhtırasının (*notasının*) getirdiği baskı ve yasaklamaların ardından kuruldu. Kitapların toplatıldığı, yakılıp yok edildiği, yazarların tutuklandığı, işkenceye uğradığı karanlık günlerde...

Yaşar Kemal ile Aziz Nesin'in girişimiyle 70 şair, yazar, gazeteci, oyun yazarı ve senaristen oluşan yazarlarca 4 Şubat 1974 tarihinde hayata ilk adımını attı Türkiye Yazarlar Sendikası.

Sendikanın amacı, yazarların, baskı ve yasaklara karşı örgütlü bir mücadeleyle güç birliği etmesini sağlamaktır. Bu tutum, ana tüzüğümüzde şöyle belirtilir:

“Bu sendika, sermaye-emek çelişkisinde sermayeye karşı disiplinli bir güç olma ve emeğin örgütlenmesi ihtiyacından doğmuştur.

Amacı:

1. Yazarlığı meslek edinmiş kişilerin emeğini sermayeye karşı korumak,
 2. Hukuki, sosyal, ekonomik temel hak ve özgürlükleri korumak, saptamak ve geliştirmek,
- Tam bir söz ve yazı özgürlüğünün gerçekleştirilmesi ve korunması için her türlü yasal mücadeleyi yürütmektir.”

Bir ülkede düşünce ve ifade özgürlüğü yoksa o ülkede insan hak ve özgürlükleri de yoktur.

Sendikanın kurulduğu günlerdeki gibi bugün de söz söyleme ve yazı yazma özgürlüğümüz engelleniyor. Kitaplar yasaklanıyor, toplatılıyor; şarkılar, türküler susturuluyor. Anayasal hak ve özgürlükler çiğnenerek yazarlar, şairler, sanatçılar, gazeteciler, aydınlar hapse atılıyor, hapiste tutuluyor.

Biz yazarlar düşünenlere, gerçekleri söyleyenlere ve yazanlara yaşatılan bütün bu haksızlıklarla, adaletsizliklerle savaştık, her zaman savaşacağız. Açlığın, yoksulluğun, işsizliğin karşısında olduk ve her zaman karşısında olacağız.

Edebiyat, sanat sağaltıcıdır. İnsanın mutlu yaşamasını/yaşatılmasını amaçlar.

İsteriz ki savaşızsız, sömürsüz bir dünyada bütün insanlık barış içinde, kardeşçe, mutlu yaşasın.

İsteriz ki askeri, siyasal, ekonomik tüm savaşların sona ermesi için, açlığa, yoksulluğa, çevre – iklim felaketlerine, nükleer yok olma tehlikesine ve tüm kötülöklere karşı dünyamızın bütün kalemleri birleşsin / birleşilsin!

Bu bilinçle 50. yılımızda da ölkemizin, yeryüzünün aydınlık, özgür geleceğı için yazmayı ve mücadeleyi sürdüreceğimizi kamuoyuna duyuruyoruz. 05.02.2024

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI

Çukurova Sanat Girişimi
www.cukurovasanatgirisimi.com